

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Tid: 2023-05-31 kl:13:00
Plats: kl:13:00-14:00 Rosensalen
kl:14:00-14:20 Kaffe
kl:14:20-16:30 Regionens hus, sal A

Gemensam information ANA och TIM

- 1 Aktuell information - Regional utveckling

Ärenden

- 2 Upprop och val av protokollsjusterare
3 Fastställande av dagordning
4 Anmälan av delegationsbeslut ANA 2023/8
5 Övriga anmälningsärenden ANA 2023/7
6 Anmälan av remisser, promemorior och motioner
7 Kurser och konferenser
8 Frågor

Informationsärenden och aktuellt

- 9 Rapport från verksamheten - Sörängens folkhögskola och Värnamo folkhögskola
10 Delårsrapport 1 - 2023 2023/26
11 Samverkan Region Jönköpings läns förslag till budget 2024 med flerårsplan för 2025-2026 Nämnd ANA 2023/20

Beslutsärenden till regionfullmäktige

- 12 Regional besöksnäringsstrategi för Jönköpings län 2023-2030 2023/379

Beslutsärenden för nämnden

- 13 Investeringsbidrag Tempo/Stockaryd Gränna Livs AB 2023/911
14 Verksamhetsberättelse 2022 Sörängens folkhögskola 2023/1385
15 Verksamhetsberättelse 2022 Värnamo folkhögskola 2023/1386
16 Planeringsbidrag - RISE 2023/1788

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Tid: 2023-05-31 kl:13:00

17	Utbildning till sågverksoperatör i Eksjö kommun	2023/1789
18	Delårsrapport 1 ANA - 2023 inklusive internkontroll 1- månadsrapport ANA	2023/26

Övrigt

19 Övriga frågor

Kallade*Ordinarie ledamöter:*

Kerstin Hammar (M) ordf.
Thomas Lindén (M) 1:a vice ordf.
Per Eriksson (C) 2:a vice ordf.
Aneth Amundson (S)
Carina Stende (S)
Fredrik Johansson (S)
Adam Starck (S)
Irada Söderberg (S)
Ann-Katrin Löfstedt (M)
Madalina Ebbesson (BA)
Olle Moln Teike (SD)
Ulf Svensson (SD)
Per Danielsson (KD)
Hans Jarstig (KD)
Mari Hultin (L)

För kännedom*Ersättare:*

Johnny Wismén (S)
Tina Gardestrand (S)
Vlada Dimoski (S)
Linda Vestman (S)
Rolf Sjöstrand (S)
Anders Gustafsson (M)
Sam Kharazmi (M)
Kamran Sairafi (M)
Helen Skogelin Torvaldsson (BA)
Jan-Ove Lipponen (SD)
Anders Wennblad (SD)
Jan Eric Victor (KD)
Håkan Johansson (KD)
Raymond Pettersson (C)
Lenja Sharif (L)

Adjungerad: Lena Danås (V)*Tjänstepersoner:*

Jane Ydman, regiondirektör
Karin Hermansson, regional
utvecklingsdirektör
Peter Friberg, sektionschef
Anna-Gun Grännö, ekonomichef
Linda Byman, nämndsekreterare

Personalrepresentanter:

Irene Tengberg Herrstedt, SACO
Carina Thållén, ersättare

Regionråd:

Rachel De Basso (S)
Thomas Gustafsson (S)
Tommie Ekered (M)
Kerstin Hammar (M)
Martin Nedergaard-Hansen (BA)
Håkan Karlsson Nyborg (SD)
Maria Frisk (KD)
Per Eriksson (C)
Jimmy Ekström (L)
Mikael Ekvall (V)

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2023-05-23

Utskriven av: Linda Byman

Diarieenhet:	Region Jönköpings län
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet
Sammanträdesdatum:	2023-05-31
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2021.10014	rättigheter	Ulrika Josefsson §6/2023
2023-04-17	Colobine Produktion AB	Ulrika Josefsson
RJL 2021/1730	Människans bästa vän	ANA 4.2.1
		Mirjam Gerebo
2023.6486	Martin Isaksson, arr. Offenbach	Ulrika Josefsson §2/2023
2023-04-19	Frilans Finans AB	Ulrika Josefsson
RJL 2023/455	Öppningskonsert 2023	ANA 4.2.1
		Mirjam Gerebo
2023.6487	Martin Isaksson, arr Peter & Vargen	Ulrika Josefsson §3/2023
2023-04-19	Frilans Finans Sverige AB	Ulrika Josefsson
RJL 2023/156	Peter och vargen	ANA 4.2.1
		Mirjam Gerebo
2023.6490	Martin Isaksson, arr Lehar	Ulrika Josefsson §4/2023
2023-04-19	Frilans Finans Sverige AB	Ulrika Josefsson
RJL 2022/2354	Söndagssymfoni 23-10-08	ANA 4.2.1
		Mirjam Gerebo
2023.6532	Philip Wareborn, kapellmästare repetitör	Ulrika Josefsson §7/2023
2023-04-18	Wareborn Enterprises AB	Ulrika Josefsson
RJL 2022/100	ALLA SKRIKER, ingen hör	ANA 4.2.1
		Mirjam Gerebo
2023.6534	Pontus Karlsson, trummis	Ulrika Josefsson §8/2023
2023-04-13	Tones and Strokes AB	Ulrika Josefsson
RJL 2022/100	ALLA SKRIKER, ingen hör	ANA 4.2.1
		Mirjam Gerebo
2023.6535	Firman ställer Philip Schrevelius till verksamhetens förfogande som gitarrist i produktionen ALLA SKRIKER, ingen hör.	Ulrika Josefsson §9/2023
2023-04-13	Philip Schrevelius	Ulrika Josefsson
RJL 2022/100	ALLA SKRIKER, ingen hör	ANA 4.2.1
		Mirjam Gerebo

Sammanställning av övriga anmälningssärenden nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet, 2023-05-31

Ärendetyp	Ärenderubrik
Protokoll	• Protokoll Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2023-05-03 • Protokoll presidiet – Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2023-05-17
Inkomna handlingar	
Utgående skrivelser	
Regeringsbeslut	
Cirkulär från SKR	
Beslut från SKR	
Övrigt	Beslut om driftstöd och utbetalat stöd till dagligvarubutiker, RJL 2023/68, RJL 2023/565, RJL 2023/1705, RJL 2023/667, RJL 2023/1602, RJL 2023/1258, RJL 2023/1053, RJL 2023/402, RJL 2023/255, RJL 2023/624, RJL 2023/1617, RJL 2023/1442, RJL 2023/1520, RJL 2023/458, RJL 2023/798, RJL 2023/1547 och RJL 2023/338

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 69-83**Tid:** 2023-05-17 kl. 09:00**Plats:** Regionens hus, sal A**§ 70****Inkomna remisser, promemorior och motioner**

Sammanställningen per april anmäls och läggs till handlingarna.

Beslutets antal sidor

1

Dokument

Utskriftsdatum: 2023-05-02

Utskriven av: Nina Granström

Diarieenhet: Region Jönköpings län

Sekretess: Visas ej

Beskrivning av sökning:

Remisser april 2023

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2023.4518	I	Väg 1819 Furusjö - Habo, del 1, gång-och cykelväg, Habo kommun	Emil Hesse
2023-04-03		Trafikverket	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1208		Samrådsremiss - Väg 1819 Furusjö - Habo, del 1, gång-och cykelväg, Habo kommun Svar senast 2023-05-05	REMISS
2023.4644	I	Förslag till upphävande av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2002:11) om biobanker i hälso- och sjukvården m.m.	Evelina Örn
2023-04-04		Socialstyrelsen	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1250		Remiss avseende förslag till upphävande av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2002:11) om biobanker i hälso- och sjukvården m.m. Svar senast 2023-05-02	REMISS
2023.4708	I	En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70)	Evelina Örn
2023-04-05		Socialdepartementet	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1261		Remiss En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) Svar senast 2023-08-07	REMISS
2023.4917	I	Ändring av stadsplan för delar av östra stadsdelen, Österängs- och Rosenlundsområdena i Jönköping	Ida Hedberg
2023-04-04		Jönköpings kommun	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1299		Samråd - Ändring av stadsplan för delar av östra stadsdelen, Österängs- och Rosenlundsområdena i Jönköping Svar senast 2023-05-17	REMISS
2023.4923	I	Ändring av stadsplanen för del av kvarteret Ventilen, Österängsområdet i Jönköping	Ida Hedberg
2023-04-04		Jönköpings kommun	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1300		Samråd - Ändring av stadsplanen för del av kvarteret Ventilen, Österängsområdet i	REMISS

Jönköping Svar senast 2023-05-17			
2023.4929	I	Ändring av detaljplan Vaxkakan 1 m fl inom Rosenlund, Jönköping	Ida Hedberg
2023-04-04		Jönköpings kommun	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1301		Samråd - Ändring av detaljplan Vaxkakan 1 m fl inom Rosenlund, Jönköping Svar senast 2023-05-17	REMISS
2023.5013	I	Ändring i föreskrift om undantag från kravet på tillstånd till genetisk undersökning vid allmän hälsoundersökning	Evelina Örn
2023-04-12		Socialstyrelsen	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1325		Remiss- Ändring i föreskrift om undantag från kravet på tillstånd till genetisk undersökning vid allmän hälsoundersökning Svar senast 2023-05-17	REMISS
2023.5016	I	Ändring i föreskrift om vilka sjukdomar som får spåras och diagnostiseras genom vävnadsprover i PKU-biobanken.	Evelina Örn
2023-04-12		Socialstyrelsen	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1327		Remiss- Ändring i föreskrift om vilka sjukdomar som får spåras och diagnostiseras genom vävnadsprover i PKU-biobanken Svar senast 2023-05-17	REMISS
2023.5352	I	Snabbcykelvägars utformning och vägvisning 2023	Emil Hesse
2023-04-17		Trafikverket	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1391		Remiss - Snabbcykelvägars utformning och vägvisning Svar senast 2023-05-31	REMISS
2023.5359	I	Introduktion till arbete med patientsäkerhet	Evelina Örn
2023-04-17		Nationellt system för kunskapsstyrning	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1392		Remiss - Introduktion till arbete med patientsäkerhet Svar senast 2023-06-14	REMISS
2023.5366	I	Nationellt vårdprogram för akut lymfatisk leukemi	Evelina Örn
2023-04-17		Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1394		Remiss - Nationellt vårdprogram för akut lymfatisk leukemi Svar senast 2023-06-14	REMISS
2023.5371	I	Nationellt vårdprogram för hudlymfom	Evelina Örn
2023-04-17		Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1395		Remiss – Nationellt vårdprogram för hudlymfom Svar senast 2023-06-14	REMISS
2023.5375	I	Nationellt vårdprogram för huvud- och halscancer	Evelina Örn
2023-04-17		Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård	RLK o Verksamhetsnära funktion

RJL 2023/1400		Remiss - Nationellt vårdprogram för huvud- och halscancer Svar senast 2023-06-14	REMISS
2023.5381	I	Nationellt vårdprogram för mantelcellslymfom	Evelina Örn
2023-04-17		Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1401		Remiss – Nationellt vårdprogram för mantelcellslymfom Svar senast 2023-06-14	REMISS
2023.5387	I	Standardiserat vårdförlopp för prostatacancer	Evelina Örn
2023-04-17		Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1402		Remiss - Standardiserat vårdförlopp för prostatacancer Svar senast 2023-06-14	REMISS
2023.5394	I	Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård	Evelina Örn
2023-04-17		Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1403		Remiss - Nationellt vårdprogram för prostatacancer Svar senast 2023-06-14	REMISS
2023.5404	I	Nationellt vårdprogram för kronisk lymfatisk leukemi	Evelina Örn
2023-04-17		Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård <kunskapsstyrning	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1404		Remiss - Nationellt vårdprogram för kronisk lymfatisk leukemi Svar senast 2023-06-14	REMISS
2023.5409	I	Nationellt vårdprogram för akut appendicit	Evelina Örn
2023-04-17		Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1405		Remiss -Nationellt vårdprogram för akut appendicit Svar senast 2023-06-14	REMISS
2023.5521	I	Förslag till ändring i föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd till genetiska undersökning vid allmän hälsoundersökning	Evelina Örn
2023-04-19		Region östergötland	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1421		Remiss förslag till ändring i föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd till genetiska undersökning vid allmän hälsoundersökning Svar senast 2023-05-10	REMISS
2023.5524	I	Förslag till ändring i föreskrifter om vilka sjukdomar som får spåras och diagnostiseras genom vävnadsprover i PKU-biobanken	Evelina Örn
2023-04-19		Region Östergötland	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1425		Remiss förslag till ändring i föreskrifter om vilka sjukdomar som får spåras och diagnostiseras genom vävnadsprover i PKU-biobanken Svar senast 2023-05-10	REMISS
2023.5824	I	Förslag till föreskrifter om ändring i föreskrifter (SOSFS 2009:28) om blodverksamhet	Evelina Örn

2023-04-25	Socialstyrelsen	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1537	Remiss - Förslag till föreskrifter om ändring i föreskrifter (SOSFS 2009:28) om blodverksamhet Svar senast 2023-06-07	REMISS

Dokument

Utskriftsdatum: 2023-05-02

Utskriven av: Nina Granström

Diarieenhet: Region Jönkö	Sekretess:	Visas ej
Beskrivning av sökr		

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2023.4909	I	Motion - Inrätta pris som stimulerar nytänkande och innovation!	Linda Byman
2023-04-11		Kristdemokraterna	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1297		Motion - Inrätta pris som stimulerar nytänkande och innovation!	MOTION
2023.4910	I	Motion - Utöka vårdvalet för de väntande barnens skull!	Linda Byman
2023-04-11		Kristdemokraterna	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1298		Motion - Utöka vårdvalet för de väntande barnens skull!	MOTION
2023.5295	I	Motion - Införa flerårigt projekt Öppen musikfestival	Linda Byman
2023-04-17		Sverigedemokraterna	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2023/1376		Motion - Införa flerårigt projekt Öppen musikfestival	MOTION

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 69-83**Tid:** 2023-05-17 kl. 09:00**Plats:** Regionens hus, sal A**§ 80****Kurser och konferenser****Beslut**

Presidiet beslutar om deltagande vid följande kurser och konferenser:

- Nationell dialog med Kulturdepartementet den 7-8 juni i Stockholm
Presidiet beslutar att Kerstin Hammar (M) och Per Eriksson (C) deltar.
- Workshop om utanförskap och unga, 26 oktober i Huskvarna
Presidiet beslutar att avstå från deltagande.
- Årsmöte FHF- Folkhögskoleföreningen den 13 oktober i Stockholm
Presidiet beslutar att Aneth Amundson (S) ges möjlighet att delta.
- Branschforum Transport och logistik den 18 augusti.
Presidiet beslutar att presidiet ges möjlighet att delta.

Beslutets antal sidor

1

26
oktober

Välkommen till workshop om **Utanförskap och unga**

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Kommunal utveckling bjuder in till en heldagsworkshop med fokus på samhällsekonomiska vinster med främjande och förebyggande insatser på ungas fritid.

Workshopen är en del i implementeringen av rapporten **Utanförskap och unga - en socioekonomisk analys av värdet av främjande öppen fritidsverksamhet för unga** och leds av rapportförfattarna, beteendevetare Eva Nilsson Lundmark och nationalekonom Ingvar Nilsson.

Under dagen inspirerar vi med nya perspektiv om hur vi kan jobba framåt för att bryta ungas utanförskap. Eva Lundmark Nilsson och Ingvar Nilsson kommer sammanfatta den senaste kunskapen inom området samt leda diskussioner och praktiska moment. Du kommer att få ta del av lokala initiativ som inspirerar och få möjlighet att utbyta idéer och erfarenheter med kollegor från andra kommuner och aktörer.

När? 26 oktober, klockan 9.00 - 16.00

Var? Allaktivitetshuset Smeden, Smedbygatan 3C, Huskvarna

För vem? Workshopen vänder sig till dig som är politiker eller chef inom offentlig förvaltning och som tar beslut som rör ungas fritid.

Varför?

- Fördjupa kunskapen om utsattheten och utanförskapet hos unga
- Ge kunskap om fritidsverksamhetens ekonomiska effekter
- Väcka tankar om hur man skulle kunna se på den egna verksamheten som en social investering med god lönsamhet
- Inspirera till nya beslut på hemmaplan samt få idéer om hur detta skulle kunna genomföras
- Skapa lärande mellan olika kommuner och andra aktörer

KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

26
oktober

Välkommen till workshop om Utanförskap och unga

Anmälan: Anmäl dig till workshopen [HÄR](#). Sista dag för anmälan är den **12 oktober 2023**.
Workshopen är kostnadsfri (Anmäl men ej utnyttjad plats debiteras med 500 kronor).
Vi bjuder på fika och lunch.

Frågor? Kontakta Rasmus Ax, Teamsamordnare Fritid, Kommunal utveckling,
rasmus.ax@rjl.se, 072 519 44 06. Omar Nur, Utvecklingsledare MUCF, omar.nur@mucf.se,
010 – 160 10 56

Preliminärt program

08.30	Registrering
09.00	Välkommen
09.15	Ingvar Nilsson, nationalekonom och Eva Nilsson Lundmark, beteendevetare inleder workshopen med presentation av utanförskapsproblematiken bland unga människor
09.45	Gruppuppgift 1 - Känner du igen dig? Vilka slutsatser drar du?
10.30	Kaffe och grupparbete
11.00	Gott exempel ifrån kommuner i länet
12.00	Lunch
12.45	Presentation: Konsekvenserna av utanförskap socialt och ekonomiskt
13.30	Grupparbetsuppgift 2 - Vad kan vi lära av detta? Vilka beslut skulle vi kunna ta?
14.15	Fika
14.45	Presentation: Sociala investeringar som ett sätt att minska utanförskapet
15.15	Grupparbetsuppgift 3 – Vad gör vi nu?
15.50	Sammanfattning av dagen.
16.00	Tack och hejdå

Varmt välkomna önskar Kommunal utveckling och MUCF!

KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

Nyhetsbrev från Folkhögskoleförbundet för regionägda folkhögskolor och kallelse till Årsmöte

KALLELSE TILL extra ÅRSMÖTE

Härmed kallas till extra årsmöte 13 oktober kl 10:00-16:00 (tiden kan justeras) med Folkhögskoleförbundet för regionägda folkhögskolor. Mötet kommer troligen vara i Stockholm. Vi kommer återkomma med plats och program närmare årsmötet.

Mötet kommer ske tillsammans med våra rektorer som vanligt. Det extra årsmötet kommer ta upp punkten om att lägga ner förbundet och gå samman med OFI (se mer längre ner i nyhetsbrevet)

Ombud till årsmötet anmäls till Peter Högberg, ordförande FHF, peter.hogberg@folketshusochparker.se senast 25 augusti 2023 för att vi ska hinna skicka handlingarna i tid för årsmötet

Nomineringar till styrelsen ska skickas till valberedningens sammankallande Åsa Kratz asa.Kratz@regionsormland.se senast 25 augusti 2023

Genom att det ska tas fram en gemensamt förslag till ny styrelse för förbundet så vet vi idagslaget inte hur många ledamöter och poster. Vi återkommer så fort vi har något svar.

Längst ner ser ni vilka som är valda och under vilka tider.

Några ord från ordföranden

Nu är årsmötet avslutat och ni kan se styrelsen som valdes längre ner i nyhetsbrevet. Det var åter tillsammans med rektorerna. Äntligen fick vi ha ett fysiskt årsmöte och det märktes på det ljuvliga saret i lokalerna. Tror inte ens vi hade behövt något program utan bara att få träffas och prata med varandra. Genom att det hade varit val så var det nya ansikten på plats vilket alltid är lika roligt med nya politiker som engagerar sig för våra folkhögskolor.

Vi hade två föreläsningar på årsmötet.

Jonas Liberkind, professor Århus Universitet, föreläste om, "Demokrati och ungas inflytande"

Ann Lagerström, frilansjournalisten och författaren föreläste om "Att välja hoppet – existentiella perspektiv på en osäker framtid"

Vi fick också en genomgång av Erik Peurell från SKR som gav en bild av SKR och folkbildningen

Det stora samtalsämnet var neddragningarna som den nya regeringen gjort. Det slår hårt mot våra skolor. Folkbildningsrådet i deras äskande till regeringen har tryckt på att vi ska få tillbaka platserna och att man gör en kraftig uppräknings av deltagarveckans värde, något som inte är gjort på många år.

När detta skrivs så har regeringen precis presenterat sin vårandringsbudget och om jag läser den rätt så finns det inga satsningar på folkbildningen med. Oroväckande då vi samtidigt är på väg mot en sämre konjunktur där allt fler kommer behöva omställning och vi är en viktig del av det arbetet.

Peter Högberg, ordförande Folkhögskoleföreningen för regionägda folkhögskolor

Förslag om inriktningsbeslut om nedläggning av Folkhögskoleföreningen för regionägda folkhögskolor

På årsmötet 2013 så beslutade OFI och FHF att utreda en sammanslagning av föreningarna. Ett arbete påbörjades. Under samma tid så beslutades att FBR skulle renodlas och medlemsuppdragen skulle frikopplas. Det arbetet med att ta fram underlag och bilda FSO (Folkhögskolornas serviceorganisation) gjorde att arbetet med en sammanslagning gick stå. Från vår sida har samtalet fortsatt om en sammanslagning och det har varje år funnits med i våra verksamhetsplaner. Under hösten 2022 har samtalet intensifierat och samtal OFI påbörjades igen. Ett första informationstillfälle om processen gavs på föreningarnas höstmöte 2022. Efter att båda föreningarnas medlemmar uttryckte sig positivt så är vi nu framme med ett förslag som innebär att styrelsen föreslår att FHF läggs ner och verksamheten och de ekonomiska medlen förs över i OFI. Vi kommer ta det formella beslutet på ett extra årsmöte i samband med vårt höstmöte (13 oktober)

OFI presenterar på sitt årsmöte förslaget på nya stadgar som möjliggör att förtroendevalda kan gå in i deras förening. De kommer antagas på deras extra årsmöte 13 oktober. Vi från styrelsen har varit med och kunnat ha synpunkter på deras förändrade stadgar. Grunden är att det kommer vara 4 förtroendevalda och 4 tjänstepersoner i styrelsen samt en ordförande så totalt nio personer.

Genom att vi väljer en valberedning för oss på detta årsmöte och OFI gör samma sak så är det viktigt att de samverkar för valen som kommer ske på det extra årsmötet i höst då vi väljer vår första gemensamma styrelse.

Styrelsen föreslog årsmötet

Att styrelsen ges i uppdrag att planera och ta fram beslutsunderlag för att föreningen ska upphöra och verksamheten och de ekonomiska medlen övergår nuvarande OFI.

Att det kallas till ett extra årsmöte 13 oktober i samband med höstmötet där de formella besluten om upplösning och överföring av verksamheten och de ekonomiska medlen till OFI

Att inriktningsbeslut är att föreningen upphör den 31 december 2023

Att valberedningen för FHF samverkar med valberedningen för OFI i framtagandet av en ny styrelse.

Årsmötet beslutade 2023-03-24

Årsmötet ställde sig enhälligt bakom styrelsen förslag och det blir ni styrelsens primära arbete att ta fram underlag och planera för detta. Under denna resa så kommer vi kommunicera via nyhetsbrev och om så behövs kalla till digitala informationsmöten för att stämma av frågor under resans gång. Årsmötet påtalade också för styrelsen att det är viktigt att vi även under detta år bevakar utbildningsformen så inte sammanslagningen tar all tid för styrelsen.

Totalt var det 18 närvarande som representerade 33 skolor (av 42) på årsmötet som var på Folkhögskolornas serviceorganisation.

Utbildning för våra styrelser

31 augusti till 1 september kommer vi erbjuda styrelseutbildning. Vi kommer gå igenom styrelsearbetet, folkhögskolornas roll i samhället. Våra styrkor med utbildningsformen folkhögskola. Folkbildningens uppbyggnad i Sverige samt vikten av att folkbildningen även fortsättningsvis är fri och frivillig. Vi kommer ha inbjudna gäster från våra organisationer som ger er alla kött på benen kring våra folkhögskolors arbete. Representanter från Folkbildningsrådet och Folkhögskolornas serviceorganisation kommer samt representant från SKR.

Lästips

Mats Pilhem (V), Micaela Gillgren (S) och Eva Ternegren (MP) ledamöter i Folkhögskolorna VGR skriver bra på [Alltinget](#) om vikten att satsa på våra folkhögskolor

Styrelse, revisorer och valberedning

Styrelsen i sin helhet ser ut som följer efter årsmötet 2023 och konstituerande styrelsemöte.

Ordförande: (1 år kvar)	Peter Högberg (S), Kalmar län (mobil 070-597 61 57)
Kassör: (omvald 2 år)	Robert Uitto (S), Jämtland/Härjedalen
Sekreterare: (1år kvar)	Gun Lusth (M), Jönköping
Vice ordförande: (1år kvar)	Jenny Elander EK (C), Östergötland
Ledamot: (1år kvar)	Hans Backlund (S), Västernorrland
Ledamot: (Nyvald 2 år)	Mats Pilhem (V), Västra Götalandsregionen
Ledamot (Nyvald 2 år)	Hans Johansson (C), Dalarna

Revisor och ersättare (Valda på 1 år)

Ordinarie: (Omvald)	Kurt Podgorski (S), Region Dalarna
Ersättare: (Nyvald)	Joacim Wäppling (KD), Region Sörmland

Valberedning (Valda på 1 år)

Sammanställande:	Åsa Kratz (S), Region Sörmland
Ledamot:	Ola Persson (C) Region Värmland

SAVE THE DATE!
BRANSCHFORUM
Transport & Logistik
18 augusti 2023

Välkommen till ett möte
där kompetensbehoven,
nu och i framtiden står i
fokus

Transportföretagen, TYA, Region
Jönköping län & Handelskammaren
Jönköpings län bjuder in till möte och
dialog där vi tillsammans: bransch, företag,
utbildningsanordnare och beslutsfattare
diskuterar kompetensförsörjningsbehoven
och hur vi kan möta dem.

Dagen bjuder på insikt i företagens
behov, dialog och möjlighet att påverka!
Vi avslutar med lunch och mingel.

18 augusti 2023 kl. 09:00-12:00
Vi avslutar med gemensam lunch.

TRANSPORTFÖRETAGEN

Delårsrapport 1 RJL

Tertial 1 2023

Region Jönköpings län

Dnr RJL2023/26
Jane Ydman, Regiondirektör
Region Jönköpings län
Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping
© Region Jönköpings län, www.rjl.se

Innehållsförteckning

För ett bra liv i en attraktiv region.....	4
Måluppfyllelse och god hushållning.....	6
GEMENSAMT FÖR REGION JÖNKÖPINGS LÄN	8
Medborgare och kund.....	8
Process och produktion	9
Lärande och förnyelse	12
Medarbetare	13
Ekonomi.....	18
REGIONAL UTVECKLING	27
KULTUR, UTBILDNING OCH BILDNING.....	27
LÄNSTRAFIKEN.....	36
FOLKHÄLSA OCH SJUKVÅRD	42
Medborgare och kund.....	42
Process och produktion	47
Lärande och förnyelse	55
Ekonomi.....	56
Bilagor	59

För ett bra liv i en attraktiv region

Delårsrapporten återkopplar resultat och nuläge avseende de mätetal, mål och uppdrag som finns i Budget 2023 med flerårsplan för 2024-2025. Regionstyrelsen lämnar delårsrapport till regionfullmäktige efter april månad samt efter augusti månad.

Detta är den första delårsrapporten till regionfullmäktige där verksamheten inte kan sägas varit påverkad av en pågående Covid-19 pandemi sedan mars 2020, även om det i några verksamheter fortfarande pågår arbete med att hantera en del följder.

Några frågor som präglat hela samhället den här perioden är säkerhetsläget i omvärlden och den höga inflationen. För regioner och kommuner har även AB13 (kollektivavtal) med regelverket om 11 timmars dygnsvila varit i stort fokus.

Säkerhetsläget är fortsatt oroligt, inte minst ur ett IT-säkerhetsperspektiv. Uppbyggnaden av det civila försvaret i Sverige, där regionerna har en central roll, pågår intensivt och är ett område som fått statliga resurser och som byggs ut i vår organisation. Sårbarhetshantering, kontinuitetsplanering och säkerhetsövningar är fokusområden för 2023. Intensivt arbete utifrån försörjningsberedskap och robusta lager pågår. Identifiering av kritiska produkter tillsammans vårdens verksamheter har startat och framtagande av alternativ på robust lagerhantering startar upp inom kort.

Den rådande osäkerheten kring konjunkturen medför utmaningar för länet. Högre ränta, osäker efterfrågan, störningar i leveranskedjor, tillgång till kompetens och omställningen till hållbart näringsliv är utmaningar för länets företag. För att motverka dessa så krävs fortsatt stöd kring kompetensförsörjning, stöd vid omställning till och utveckling av hållbara och cirkulära produktionssystem samt en attraktiv livsmiljö. Digitaliseringen ses ofta som ett viktigt verktyg för att lösa dessa utmaningar. Arbetet med regional utveckling är viktigt som stöd i utmaningarna. Den höga inflationen påverkar även Region Jönköpings län som organisation genom ökade kostnader inom många områden och inte minst genom att kostnaden för avtalspensionerna ökar kraftigt.

Under perioden har mycket fokus legat på sommarplanering inom vården och anpassning av scheman och arbetssätt inför regelverket om 11 timmars dygnsvila (AB13) som gäller från oktober. Under våren har arbetet fortsatt utifrån Region Jönköpings läns sex strategier i "Tillsammans möter vi framtidens behov hälso- och sjukvård" och förflyttningen mot Nära vård. Arbetet med "Bästa platsen att leva på" har fortsatt tillsammans med kommunerna i länet. Även det förebyggande folkhälsoarbetet har fortsatt med införande av Hälsocenter och pilotprojekt med elevhälsocentral. Region Jönköpings län har bland de bästa resultaten i riket vad gäller tillgänglighet. Trots detta behöver arbetet med att förbättra tillgängligheten till vården fortsätta. Exempelvis fortsätter neuropsykiatriska frågeställningar att öka avseende både barn och vuxna. Under våren har ett arbete initierats för att se över hela det akuta somatiska flödet, från hur patienterna tar kontakt, till vårdcentral och sjukhusvård.

Region Jönköpings län har fortsatt att arbeta aktivt tillsammans med Jönköpings University kring etablering av Tandläkarutbildning.

Under våren har flera aktiviteter och föreställningar anordnats av Småland Musik och Teater för att fler barn och unga i länet ska nås av kultur och kulturupplevelser. I samverkan med samtliga aktörer inom kultursamverkansmodellen, fria kulturaktörer och kommunerna pågår också ett arbete inom ramen för projektet Kulturrätten för att nå ut med konst och kultur till grundskolans elever.

Resandet i kollektivtrafiken har börjat återhämta sig, till och med april är målet 7,5 miljoner resor och utfallet landade på cirka 7,4 miljoner resor. Jämfört med samma period förra året ökade resandet med nästan 50 procent. Under hösten kommer en resvaneundersökning att påbörjas, vilket tillsammans med studierna kring länets funktionella samband, kommer att resultera i en fördjupad planeringskapacitet kring resande och kollektivtrafikplanering. Dialog med kommunerna har startat kring resande i länet där kollektivtrafik ska ses som en lösning men där målet är att hitta nya sätt att lösa invånarnas behov tillsammans med olika aktörer.

Det finns flera exempel på att arbetet att genomföra digitalisering i verksamheten pågår inom samtliga områden, svårare att mäta är hur effekterna tas tillvara. Användning av webbtidbok, ny- och

ombokning och avslutade ärenden i 1177 vårdguidens e-tjänster, taligenkänning av diktat är några exempel inom området hälso- och sjukvård. En pilot för 1177 Direkt har startat på fyra vårdcentraler och breddinfördande planeras till hösten. Även en pilot för organiserad prostatacancer-testning, OPT, startade i april och kommer att utvärderas innan året är slut. Arbetet med att fullt ut ersätta papperskallelser med digitala kallelser via 1177 inkorg fortsätter med kallelser till röntgen, klinisk fysiologi och gynekologisk cellprovskontroll.

Hållbarhetsprogrammet är väl integrerat i budget och verksamhetsplaner och arbetet har kunnat ske enligt plan inom alla tre hållbarhetsdimensioner; social, ekologisk och ekonomisk.

Under 2022 genomfördes aktiviteter för att stärka samverkansarbetet mellan arbetsgivare och fackliga företrädare. Detta, tillsammans med nytt samverkansavtal, är en bra utgångspunkt för fortsatt gott samverkansklimat. Sunt Arbetslivs friskfaktorer är väl integrerade i allt arbete kring lednings- och arbetsmiljöarbete. En översyn av samtliga chefers förutsättningar till ett nära ledarskap har påbörjats. Det viktiga arbetet med chefs- och ledarskap genom Nätverk för engagerat ledarskap och våra chefsprogram pågår. Temat våren 2023 på nätverksträffarna, där samtliga chefer ingår, är att leda med kvalitet som strategi. Det pågår aktiviteter på olika ledningsnivåer för att stärka arbetet med ledningsmodellen Kvalitet som strategi. Införande har skett av en digital förmånsportal för alla Region Jönköpings läns medarbetare. Här samlas förmånscykel, information om pension, friskvårdsbidrag med mera, förutom att det förenklar den administrativa hanteringen ger det medarbetarna en överblick över alla förmåner.

Det ekonomiska resultatet per april visar minus 9 miljoner kronor, vilket trots att det är ett negativt resultat är 142 miljoner kronor bättre än periodbudget. Inledningen på året har medfört en verksamhetsmässig återgång till mer normala förhållanden efter pandemiåren. Det har inneburit en kraftig minskning av de riktade statsbidragen, främst i form av att provtagnings- och vaccinationsersättningar men även bidrag för uppskjuten vård har upphört. Däremot är inflationen på rekordhög nivå, vilket gett mycket stora kostnadsökningar. Även kostnader för hyrpersonal fortsätter öka. Sammantaget gör det att nettokostnadsökningen jämfört med förra året är på hela 11,8 procent till och med april.

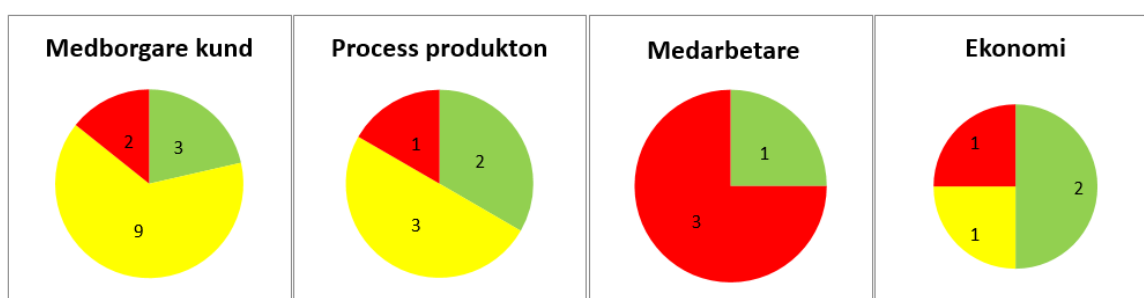
Det prognostiserade årsresultatet visar ett underskott på 400 miljoner kronor vilket är 44 miljoner kronor sämre än helårsbudgeten. Målet att investeringar ska egenfinansieras beräknas inte nås för innevarande år beroende på det negativa årsresultatet i kombination med hög nivå på investeringsutgifterna 2023. Totalt för åren 2015-2023 beräknas investeringarna fullt ut ha finansierats med egna medel och det nu gällande finansiella målet är satt till egenfinansiering för perioden 2015-2025.

Måluppfyllelse och god hushållning

Måluppfyllelse ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

	2023-04-30	Andel	2022-04-30	Andel
Antal mätetal som är uppfyllda	8	29 %	5	17 %
Antal mätetal som är delvis uppfyllda	13	46 %	11	36 %
Antal mätetal som inte är uppfyllda	7	25 %	14	47 %
Totalt antal mätetal	28		30	

Måluppfyllelse per perspektiv

Av de 28 mål för en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet som fullmäktige angivit och som mäts för tertiäl 1 2023 har 21 mål (75 procent) helt eller delvis uppnåtts, vilket är en förbättring med 22 procentenheter jämfört med föregående år.

Den förbättrade måluppfyllelsen finns främst inom perspektiven medborgare kund och ekonomi och för mätetalen täckningsgrad för den uppsökande verksamheten (munhälsobedömningar), tid till ambulans - andel prio 1 larm inom 20 minuter, publikmätetalen vid Smålands Musik och Teater samt för ekonomi i balans.

Inom medborgare kund är det mätetal inom Folkhälsa sjukvård som inte når måluppfyllelse; tillgänglighet specialisttandvård inom 60 dagar efter remiss samt genomförda återbesök inom medicinskt måldatum. För tillgänglighet specialisttandvård inom 60 dagar efter remiss nåddes inte måluppfyllelse föregående år, men utfallet har förbättrats tertiäl 1 2023. För mätetalet genomförda återbesök inom medicinskt måldatum syns ingen förbättring, utfallet är på samma nivå som föregående år. Mätetal med full måluppfyllelse finns inom Folkhälsa sjukvård; täckningsgrad för den uppsökande verksamheten (munhälsobedömningar) samt inom Regional utveckling; publik Smålands Musik och Teater.

Inom process produktion är det mätetalet standardiserade vårdförlopp - andel inom max ledtid inom Folkhälsa sjukvård som inte når måluppfyllelse. Utfallet för standardiserade vårdförlopp - andel inom max ledtid är på samma nivå som föregående år. Full måluppfyllelse nås för mätetalet matsvinn per patientportion, vilket även nådde full måluppfyllelse föregående år.

Inom medarbetarperspektivet nås inte måluppfyllelse för mätetalen kostnad för bemanningsföretag, personalomsättning eller sjukfrånvaro. Måluppfyllelse nås för mätetalet andel heltidsanställda. För mätetalet kostnad för bemanningsföretag har resultatet försämrats jämfört med föregående år, men sjukfrånvaron är något lägre. Mätetalet personalomsättning har tidigare år bara mäts på helårsbasis. Utfallet för andel heltidsanställda har förbättrats jämfört med föregående år.

Inom perspektiv ekonomi nås inte måluppfyllelse för prognos. För mätetalen köpt energi samt ekonomi i balans nås full måluppfyllelse. Jämfört med föregående år finns det för perspektivet

ekonomi en förbättrad måluppfyllelse, men blir inte full jämförbart då två av mätetalen (kostnad per resenärkilometer serviceresor samt skattesubventionsgrad) som föregående år inte nådde måluppfyllelse, inte mäts 2023.

Inom perspektivet lärande och förnyelse finns inga mätningar delår utan bara årsmätetal.

GEMENSAMT FÖR REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Region Jönköpings län verkar inom områden som är avgörande för människors liv och hälsa, men också inom områden som ger länet förutsättningar för tillväxt och utveckling. Sambanden mellan dessa områden är starka. Stöd- och servicefunktioners övergripande uppdrag är att stödja verksamheterna utifrån deras behov och bidra till utveckling och kostnadseffektiv verksamhet. Stödfunktionerna ska i nära dialog med verksamheterna, ständigt utvecklas och arbeta med ständiga förbättringar i syfte att bidra till en alltmer hållbar verksamhet. Region Jönköpings län behöver ständigt attrahera och rekrytera nya medarbetare för att våra verksamheter ska kunna utföra sina uppdrag. En välfungerande rekryteringsprocess och ett bra bemötande av alla arbetssökande är en viktig del i strategin för att bygga arbetsgivarvarumärket

Medborgare och kund

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: God och jämlik hälsa

Uppdrag	Analys
Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv ska ingå i analyser, resursfördelning och beslutsfattande i organisationens verksamheter och projekt.	Utbildning kring Mänskliga Rättigheter och med att integrera rättighetsbaserade arbetssätt har fortsatt. "Paketering" av webbstöd för rättighetsbaserade arbetssätt tas fram. Uppföljningen behöver bli tydligare, kopplat till verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete i hela organisationen.
Kunskap om vad normmedvetenhet och icke-diskriminering innebär i praktiken	Under tertiäl 1 har två grupper med AT-läkare deltagit på diplomeringsutbildningen. Två catch-up utbildningar har genomförts och sju verksamheter har genomgått hbtqi-diplomerings. Utbildningar i normmedvetenhet erbjuds och pågår.
Tillgänglighet ska vara ett prioriterat utvecklingsområde	KPS-Tillgänglighetsarbetet pågår just nu och programmet omfattar cirka 3 700 medarbetare. Plan finns för att starta upp nya kliniker. Kunskapsinhämtning/information om funktionsnedsättning/funktionshinder finns samlat på Folkhälsa och sjukvårdswebb.
Utveckla arbetet med de fem nationella minoriteternas rättigheter, inklusive uppdraget som finskt förvaltningsområde	Arbetet pågår enligt plan med möten med företrädare för nationella minoriteter. I planen ligger att genomföra minoritetsdagar i november. Region Jönköpings län har deltagit som en av arrangörerna av nätverksmöte i LORIS, den nationella samverkansplattformen för samtliga regioner. Samarbetet inom finskt förvaltningsområde har utökats bl.a. genom besök och träffar med finska föreningsmedlemmar i Gislaved.
Genomförandet och utvecklingen av våra tjänster och verksamheter i samverkan med de vi är till för.	Ett projekt pågår kring förstärkt gemensamt arbete i sydöstra sjukvårdsregionen (SÖSR) kring Nära vård för att stärka och tillvarata patientens egenkraft genom patientkontrakt. Utifrån förstudien kring patientens kunskapsstöd som gjorts av Sveriges kommuner och regioner (SKR) kommer man följa piloten i SÖRS för att lära och utifrån erfarenheterna

Uppdrag	Analys
	och den nya kunskapen parallellt arbeta med hur SKR kan förbereda och stödja ett breddinförande. Projektmålen är bland annat att inom SÖSR ska alla invånare ha möjligheten att läsa om patientkontrakt via 1177.se, kunna läsa sitt patientkontrakt/ gemensam överenskommelse i sin journal eller få det utskrivet på papper. Samordningsvinster utreds med gemensam redaktion på 1177 i SÖSR för patientens kunskapsstöd och arbetet ska integreras med arbetet som nu påbörjas nationellt från Inera.
Främja integration och inkludering utifrån ett mångfaldsperspektiv	Utbildningsinsatser pågår. Två utbildningar har genomförts under tertiäl 1.

Process och produktion

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster

Uppdrag	Analys
Bäst i Sverige på digitala vårdtjänster och stödsystem.	Program Enklare vardag stödjer samtliga verksamhetsområden i deras utvecklingsarbete att nå digitala arbetssätt och nyttja de digitala stöd som finns inom Region Jönköpings län. Kommunikationsavdelningen arbetar för att stötta i det dagliga arbetet i att tänka digitalt när det gäller kommunikation, material, kanaler med mera. Under tertiäl 1 har en förmånsportal implementerats, samt introduktionsutbildning för nya medarbetare. IT-centrum har tagit fram ett nytt kvalitetsledningssystem Vägvisaren. Ett strukturerat arbete pågår med att ta fram en utvecklingsplan för IT och digitalisering för samtliga verksamheter inom Regional utveckling. Medicinsk vård, kirurgisk vård och Psykiatri, rehabilitering och diagnostik arbetar med programmet för Enklare vardag för patienter och personal. Under 2023 tas ett gemensamt grepp för att stödja verksamheterna i att förändra arbetssätt med stöd av digitalisering. Folktandvården kommer under 2023 påbörja arbetet med införande av kallelser via e-kommunikation (digital brevlåda), webbremsor samt journalen på nätet via 1177 e-tjänster. Det pågår flera digitaliseringsprojekt hos Länsstrafiken som ska underlätta och stödja medarbetare och chefer i analys, planering och uppföljning av verksamheten. Arbete pågår med att ta fram en övergripande digitaliseringsstrategi för Verksamhetsstöd och service.
Kommunikationen som strategiskt verktyg.	Det samlade chefsstödet på intranätet är lanserat.

Uppdrag	Analys
	Enhetligt underlag är framtaget som stöd till kommunikatörer som stöttar chefer i kommunikativt ledarskap både vid nyanställning och befintlig anställning som chef. Information och material är uppdaterat i LoK (Lärande- och kompetensportal).

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag	Analys
Arbeta med kontinuitetsplanering	Arbetet med att utveckla och anpassa processen för kontinuitetshantering för hälso- och sjukvården pågår. Inom Verksamhetsstöd och service är till viss del reservrutiner redan färdigställda. IT-centrum har under 2023 påbörjat ett strukturerat arbete med kontinuitetsplanering ur ett IT-perspektiv, för att säkerställa att tillgängligheten till verksamhetskritiska IT-stöd kan upprätthållas. Gemensamma processer och arbetsgång för kontinuitetsplanering har fastställts.
Kompetenshöjning gällande totalförsvaret, säkerhetsskydd och planera för en krigsorganisation och dess bemanning.	Det sker en kontinuerlig kompetenshöjning inom området totalförsvaret. I samband med övningar och utbildningar ges en aktuell lägesbild kring omvärldsläget som bidrar till kompetenshöjning inom området. Personer som har särskilt känsliga arbetsuppgifter får riktad information och utbildning.
Översyn av lagerhållning och lokaler	Insatsen med översyn av lagerhållning och lokaler fortgår. Arbetet med lagerhållning av läkemedel och sjukvårdsmaterial påbörjades 2022 och fortgår även under 2023 i syfte att öka lagerhållningen inom vissa utpekade verksamheter.

Framgångsfaktorer: Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer

Uppdrag	Analys
Områden definieras där innovationsvänlig upphandling ska främjas.	IT-centrum samverkar med Inköp i alla upphandlingar. Inför varje upphandling genomförs leverantörsdialoger för att fånga upp det som är nytt på marknaden samt avgöra lämplig upphandlingsform.
Minska vår klimatpåverkan från direkt påverkbara utsläpp med 25 procent år 2025 jämfört med 2019.	Uppdraget följs upp årligen i klimatredovisningen. Klimatpåverkan ökade 2022 med 7 procent jämfört med 2021, men det var en minskning med cirka 17 procent jämfört med 2019 som utgör basår. Den huvudsakliga anledningen till de ökade utsläppen jämfört med föregående år är ökade utsläpp från kollektivtrafik samt tjänsteresor och godstransporter.
Utveckla cirkulära materialflöden och minska mängden avfall.	Avfallsmängden minskar bl.a. genom minskat matsvinn. Projekt med syfte att öka materialåtervinningen har startats och kartläggning av vilka större volymer av engångsprodukter som kan ersättas med annat klokare materialval pågår.

Uppdrag	Analys
	Miljöenheten arbetar att utveckla cirkulära materialflöden i upphandlingar.
Sortera senast 2023 ut allt matavfall för att främja produktion av biogas och biogödsel	I höst införs matavfallsinsamling på Högländssjukhuset och i inhyrda lokaler. När byggnation av förvaringsplats för matavfallskärl är klar på Ryhov och Värnamo sjukhus införs matavfallsinsamling där vilket beräknas ske i slutet av året.
Utveckla hållbarhetskrav inklusive uppföljning i upphandlingar.	Samarbete sker med Region Östergötland och Region Kalmar för att klara ambitionshöjning inom hållbar upphandling från Nationella Kansliet. Ambitionshöjningen innebär mer långtgående hållbarhetskrav där gemensamma kriterier för hållbarhetskrav ska tas fram.
Främja en hållbar livsmedelsproduktion	Inget av målen uppnås Orsaken är bl.a. ökade livsmedelspriser, kvalitetsproblematik för färsk frukt/grönt, tillgång saknas till lämpliga svenska laktosfria produkter och i vissa fall ekologiska produkter. Arbete pågår inom område måltid med t.ex. statistik- och produktuppföljning samt leverantörsdialoger med syfte att uppnå målen.
Främja en ökad självförsörjningsgrad för livsmedel.	Under 2023 ska område inköp och materialförsörjning samt område måltid tillsammans utreda och implementera arbetssätt för att öka användning av närproducerade livsmedel.
Servera måltider som främjar hälsosamma matvanor med minskad klimatpåverkan	En arbetsgrupp inom område måltid har under 2023 startats upp på temat klimatsmarta måltider. Höjda livsmedelspriser har medfört nya tankar kring fördelning av råvaror inom recept med fler vegetariska inslag. Område måltid arbetar även med att utöka och informera om hälsofikaubudet.
Under programperioden ska sociala hållbarhetskrav ställas i prioriterade upphandlingar	Inom de områden som nationellt definierats som prioriterade ställs sociala hållbarhetskrav i form av kontraktsvillkor för hållbara leveranskedjor och tillhörande uppförandekod. För områden som definierats som riskområden ställs krav på arbetsrättsliga och kollektivavtalsliknande villkor.
Minska klimatpåverkan från våra tjänsteresor	Uppdraget följs upp årligen i klimatredovisningen. Den största delen av klimatpåverkan från tjänsteresor är utsläpp från de fordon som ägs av Region Jönköpings län. Dessa utsläpp har ökat efter pandemin, men har dämpats av att andelen förnybar energi i dessa fordon har ökat till 59 % jämfört med 47 % 2021.
Främja en hållbar arbetspendling	Möjligheten att köpa förmånscykel återinförs via förmånsportalen i maj. Under perioden 1 september 2022 - 28 februari 2023 har medarbetare kunnat köpa Länstrafikens 30-dagars-biljett med 20 procent subvention.
Minska klimatpåverkan från privata resor till vårdinrättningar	Ett arbete att stimulera fler patienter att välja hållbara resealternativ till vårdinrättning har påbörjats tillsammans med miljö, för att se över vilka möjlighet som finns. Programmet enklare vardag arbetar med att skapa kunskap och underlätta för verksamheter

Uppdrag	Analys
	som har ett behov av att se över sin användning av Regionens olika digitala verktyg, för att patienten i ökad utsträckning kan få vård i hemmet genom digitala vårdmöten.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Matsvinn per patientportion	-20 %	-43 % 	Sammantaget har produktionsmetoden med pastöriserad patientmat som tillverkas mot lager för orterna Eksjö och Värnamo reducerat produktionssvinnet.
 Andel ekologiska livsmedel	63 %	58 % 	Kriget i Ukraina samt ökade livsmedelspriser gör det svårare att uppnå målet. I vissa fall är det även en kvalitetsproblematik på färsk frukt och grönt som påverkar andelen ekologiska livsmedel. Det pågår ett ständigt arbete inom området med statistik- och produktuppföljning, dialog med leverantör, utbyte av erfarenheter mm.
 Andel svenskproducerat kött, mejeriprodukter och ägg	91 %	88 % 	Utmaningen ligger i att leverantörerna har svårigheter att leverera det vi efterfrågar. Område måltid fortsätter att följa upp statistik, föra dialog med leverantör och efterfråga nya produkter.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Förbättringskunskap

Uppdrag	Analys
Gemensam regional innovationsplattform	Arbetet med uppbyggnad av innovationsplattform har under våren tagit fart. Flertalet åtgärder har genomförts, bl.a. har Innovationsplattformen (IP) förstärkts med en styrgrupp med regelbundna träffar. Samverkan har fördjupats med nyckelpartners såsom Almi, Science Park och Jönköping University.
Identifiera arbetssätt eller arbetsuppgifter som inte längre bedöms som värdeskapande	Samtliga verksamheter är aktiva i arbetet med att utöka användningen av digitala tjänster i syfte att utveckla verksamheten och hitta nya arbetssätt för att anpassa verksamheten till nutidens utmaningar. Som exempel kan nämnas nya Raindance som driftsattes i januari 2023. När systemet är stabilt och arbetssätten i det nya systemet har satt sig så kommer en utvärdering av de planerade effekthemtagningarna att ske. Inför 2024 görs budgeten i Stratsys vilket innebär att uppdrag som ska fördelas till verksamhetsområdena redan finns i Stratsys och inte behöver läggas upp flera gånger. Detta innebär att processen mellan att budgeten är beslutad av fullmäktige till att verksamhetsområdena kan börja arbeta med sina verksamhetsplaner förkortas. Verksamhetsområdena kan genom detta tidigare börja planera för sin

Uppdrag	Analys
	verksamhet nästkommande år. Ärendehantering i Evolution har digitaliserats vilket minskar arbetet med pappersarkivering. Detta ökar också säkerhet och kvalitet i ärendena. Utveckling av verksamhetsflödet i arbetet med IT-sårbarheter har effektiviserats med digitala stöd. Inom sjukvården är samtliga verksamheter aktiva i arbetet med att utöka användningen av digitala tjänster i syfte att utveckla verksamheten och hitta nya arbetssätt för att anpassa verksamheten till nutidens utmaningar. Arbetet kring E-tjänster har fortsatt i programmet "Enklare vardag för patienter och medarbetare". Folktandvården fortsätter arbetet med att utreda möjligheter till digitalisering av verksamheten i allmän- och specialisttandvård.

Medarbetare

Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser

Rätt kompetens och bemanning

Uppdrag	Analys
Strategisk kompetensplanering	Under våren har fokus varit tydliggöra processen och arbetssättet för kompetensplanering i Region Jönköpings län. I samband med det har en ny gemensam mall tagits fram. Den nya mallen för kompetensplan finns i systemstödet stratsys där kompetensplanerna ska revideras och uppdateras årligen. Under hösten kommer respektive verksamhetsområde ta fram en verksamhetsområdesspecifik kompetensplan utifrån den nya mallen. När det arbetet är genomfört sammanställs även en regiongemensam plan.
Kompetensutveckling hela arbetslivet	Arbetet med kompetensmodeller har fortsatt med fokus att färdigställa modellerna för Vårdförbundets yrkesgrupper. Arbete pågår fortfarande med modellen för barnmorskor medan övriga yrkesgrupper är färdiga och under implementering. Upplägget med kompetensmodellerna bygger på koppling till medarbetarsamtalet och hanteras i LoK (Lärande och kompetensportalen), där kompetensprofilen och dialogen om karriärmodellen är en integrerad del. Planering för att ta fram en kompetensmodell för Vårdadministratörer pågår.
Utveckling av bemanningsverksamheten	Bemanningsenheten har fortsatt att växa under våren med ytterligare två sjuksköterskor och en vårdadministratör. Bemanningsenheten är en viktig del i sommarbemanningen och alla är planerade att vara där de bäst behövs i sommar. Beläggningen av bemanningsenhetens personal har varit 100 procent under våren och behovet är större än vad som kan tillgodoses varför en är prioritering viktigt.

Uppdrag	Analys
	Målsättning att fortsätta växa med ytterligare sjuksköterskor under året. Trainee enheten har i nuläget två sjuksköterskor i Värnamo som cirkulerar 6 mån på varje arbetsplats. Målet är att utöka och anställa 3-4 sjuksköterskor ytterligare med start innan eller efter sommaren. Arbete med ELSA enheten pågår löpande enligt tidigare koncept. Viss omsättning av medarbetare där några slutat (två gick vidare inom regionen och en gick till kommunen) och några nya är på väg att rekryteras in. Målet är att anställa fem nya till nästa byte i aug/sept.
Översyn av HR-funktionen	Arbete pågår under 2023 för att skapa tydlighet i hur HR-funktionen och dess regiongemensamma processer fungerar likvärdigt i hela Region Jönköpings län. Målet är att med kvalitet som strategi skapa ett verksamhetsnära och likvärdigt stöd i befintliga HR-processer.
Varje arbetsplats ska arbeta med "hur vi blir Sveriges bästa offentliga arbetsgivare" och "hur vi skapar bästa arbetsplatsen".	Arbete pågår i att utifrån arbetet med kvalitet som strategi och SIQs frågeställningar, identifiera de arbetssätt och HR-processer som stöder arbetet i att vi blir Sveriges bästa offentliga arbetsgivare och ger stöd i att skapa bästa arbetsplatsen.
Hållbara arbetsvillkor och ökad andel heltidsarbetande	Under tertial 1 2023 har fokus varit att informera om förändringarna i AB 13§ samt att skapa förutsättningar för att schemalägga i enlighet med de nya skärpta reglerna om dygnsvila. En regionövergripande arbetsgrupp har skapats för att hålla ihop aktiviteterna i samband med detta. Under våren har bland annat en inventering av vilka verksamheter som är berörda av förändringarna samt identifiering av dess nyckelpersoner genomförts. Digitala informationstillfällen riktade till chefer och schemaläggare gällande förändringarna i AB13§ och schemaläggning har genomförts. Samt en intranätssida där information, filmer, exempelmallar, och "frågor och svar" finns samlat och löpande uppdateras har skapats
Lönebildning	Löneöversyn är genomförd för de yrkesgrupper och fackförbund där det funnits centrala avtal. De nya lönerna är utbetalda med aprillönen och de extrasatsningar som tillförts för att nå målbilden med den önskade lönestrukturen har fördelats enligt plan. Två avtalsområden har nyligen fått sina centrala avtal klara (kommunal och läkarna). För dessa förbund är löneöversynen igång och planen att ny lön betalas ut i september med retroaktivitet från april.
Erbjuda språkutbildning	Arbete pågår med att utifrån befintliga arbetssätt och processer erbjuda språkutbildning och yrkessvenska till anställda som har svårt att kommunicera tillräckligt bra för att arbeta patientnära. Ambitionen är att göra C1 fördjupningskurser tillgängliga för de med behov av detta i sitt arbete.

Uppdrag	Analys
Elever som slutför vård- och omsorgsprogrammet med godkända betyg ska aktivt erbjudas söka lediga tjänster hos Region Jönköpings län	Under våren har utskick gjorts till samtliga programansvariga för vård - och omsorgsprogrammen i länet, utskick till vuxenutbildningarna samt till undersköterskor som studerar specialistutbildningar. Där har Region Jönköpings län gratulerat eleverna till att de snart är klara med utbildningen samt uppmuntrat dem att söka våra lediga tjänster (länk till rjl.se). Totalt handlar det om tolv vård - och omsorgsprogram, åtta vuxenutbildningar samt specialistundersköterskeelever.
Erbjuda praktikplatser och feriepraktikplatser i större omfattning	Pågår kartläggning av nuläge gällande arbete med lönebidragstjänster. I verksamheterna pågår arbetet med VFU och praktikplatser löpande utifrån de behov och avtal med utbildningsanordnare som finns. Totalt tar Region Jönköpings län emot LIA (Lärande i arbetslivet), VFU (Verksamhetsförlagd utbildning) och APL (Arbetsplatsförlagt lärande) motsvarande drygt 12 000 studentveckor under ett år.
Utreda förutsättningar för tjänster som roterar hela dygnet	Jämförelse mellan olika regioners förutsättningar genomförs både på nationell nivå genom att SKR samlar in uppgifter inför kommande avtalsförhandlingar men också genom lokala utbyten mellan de närmaste regionerna i södra Sverige. Sammanfattningsvis kan sägas att de ersättningar och förutsättningar som Region Jönköpings län erbjuder står sig väl i jämförelse med övriga.
Riktade lönesatsningar	Arbete pågår med ett förslag på ersättningsmodell. Då det inte handlar om arbete med önskad lönestruktur utan mer är kopplat till bemanning hanteras frågan utanför löneöversyn och påverkar inte grundlönerna.
Öka antalet platser för specialistutbildning	Utbildningsanställningar för specialistutbildning för sjuksköterskor och i viss mån undersköterskor pågår löpande enligt beslutad modell. Antalet platser har utökats till att omfatta ca 120 årsarbetare årligen. I den dialog och inventering som genomförts kopplat till andra yrkesgrupper framkom att det är en möjlighet för medarbetarna att läsa magister/master som verksamheterna har behov av. Från och med höstterminen kommer det finnas det möjlighet för verksamheten att för vissa legitimationsyrken få ett schablonbelopp per medarbetare som läser magister och master på arbetstid. Studierna med lön ska ha beviljats utifrån verksamhetens behov och förmåga att ta vara på medarbetarens nya kunskapsnivå.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Kostnad för bemanningsföretag (hyrkostnad som andel av egna personalkostnader)	2 %	4,9 % 	Kostnaden för hyrpersonal som andel av personalkostnaden ligger fortsatt över målnivån och har ökat jämfört med föregående år. Den ackumulerade kostnaden för bemanningsföretag har totalt sett ökat med ca 45 % jämfört med samma period föregående år och ligger på ca 104 mnkr (71,9 mnkr, 2022). Kostnaden för hyrläkare har ökat med

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			ca 36 % medan kostnaden för sjuksköterskor har ökat med ca 75 %. Behovet av att anlita sjuksköterskor via bemanningsföretag har ökat för att klara bemanning och kunna upprätthålla antal vårdplatser. Verksamheterna arbetar utifrån sina handlingsplaner för att minska beroendet av hyrpersonal.
 Personalomsättning (andel externa avgångar exkl pension) under de senaste 12 månaderna	5 %	7,1 % 	Den externa personalomsättningen varierar mellan Region Jönköpings läns verksamheter men totalt sett har den ökat jämfört med pandemiåren och är nu i nivå med hur det såg ut innan pandemin. Totalt har 1 030 tillsvidareanställda medarbetare avslutat sin anställning de senaste 12 månaderna, varav 268 är pensionsavgångar. Samtidigt har 1 215 nya medarbetare tillsvidareanställts senaste 12 månaderna. I många yrken och geografiska områden är det svårt att attrahera och rekrytera i samma omfattning som slutar. Att utveckla, engagera och behålla befintliga medarbetare blir således allt viktigare. Utifrån kodning av avgångar och rekryteringar så är det fler som slutar till än som börjar från andra regioner eller privata vårdgivare samtidigt som det är fler som börjar från än som slutar till privat anställning och kommuner.
 Andel heltidsanställda	87 %	87 % 	Målnivån för andel heltidsanställningar nås precis. Andelen har ökat med en procentenhet jämfört med föregående år. Regionen tillämpar heltid som norm vilket innebär att medarbetare som vill ha en heltidsanställning erbjuds det. Nyrekryteringar ska också som utgångspunkt vara på heltid. Utifrån ett jämställdhetsperspektiv är det fortfarande en klart lägre andel av kvinnorna som arbetar heltid. Det fortsatt viktigt att ha dialog med medarbetare som inte vill ha en heltidsanställning för att bidra till en ökad jämställdhet samt möta kompetensutmaningen i verksamheten.

Faktiska årsarbetare i genomsnitt

Yrkesgrupp	Faktiska årsarbetare snitt jan-apr 2023	Faktiska årsarbetare snitt jan-apr 2022	Förändring årsarbetare	Förändring frånvaro	Förändring faktiska årsarbetare
Ledning och administration	1 940	1 880	43	-17	60
Läkare	1 155	1 130	8	-17	25
Sjuksköterska inkl barnmorska	2 346	2 324	-8	-30	22
Undersköterska/Skötare m fl	1 307	1 289	6	-11	18
Tandvård	487	470	-3	-19	16
Skola, kultur och fritid	261	271	-19	-9	-10
Teknik, kök och service	824	801	10	-12	22
Övriga personalgrupper	1 060	1 028	25	-7	32
Summa	9 379	9 193	64	-122	185

En god arbetsmiljö och hälsa

Uppdrag	Analys
Arbeta med friskfaktorer	Suntarbetsliv har anlitats för en uppstart i arbetet med friskfaktorer i organisationen under 2022-2023. Målsättningen är att öka chefers och skyddsombuds medvetenhet om friskfaktorens påverkan på arbetsmiljön och vilken beteendeförändring som krävs för att nå en friskorienterad organisation. Flera workshops har genomförts med kliniker på Höglandssjukhuset och pilotdelen av projektet avslutades i mars 2023. Breddning av konceptet med friskfaktorer har påbörjats till övriga verksamheter. Under 2023 är arbetet med friskfaktorer prioriterat på Höglandssjukhuset, därefter implementeras konceptet i resten av organisationen.
Ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i vardagen.	Ett arbete för att ge ökat stöd till chefer för att genomföra systematiskt arbetsmiljöarbete pågår. Särskilt fokus är att kunna genomföra årlig uppföljning på enkelt sätt, inom alla chefsnivåer och samverkansnivåer i nov-dec 2023. Vissa utmaningar finns i systemstödet och organisationsstrukturen som inte är helt anpassad för chefsansvaret kopplat till medarbetare, samverkansnivåer och arbetsmiljöansvar.
Tidiga insatser och arbetsanpassning.	En översyn och uppdatering av rehabiliteringsprocessen är genomförd. Förändringar och nyheter kommuniceras till chefer av HR funktionen i respektive Verksamhetsområde under våren 2023. Arbetet med tidiga insatser och arbetsanpassning i verksamheten är sammankopplat med införandet av arbetet med friskfaktorer där detta är en av faktorerna.
Arbeta för att tydliggöra chefskapet, förväntningar och mandat	Arbetet med att integrera <i>Att vara medarbetare och ledare</i> och <i>kvalitet som strategi</i> i Region Jönköpings läns utbildningar och processer har fortsatt under våren. Genom att skapa tydlighet i våra processer blir chefernas roll och mandat i olika sammanhang också tydligare.
Arbeta med chefs förutsättningar för ett hållbart chefskap	Arbetet med chefs förutsättningar fortsätter genom en översyn i respektive verksamhetsområde vilka lösningar som behöver vidtas. Chefsutveckling, ett rimligt antal medarbetare per chef och bra stödfunktioner kopplat till chefen är centrala i arbetet.
Fortsätta processen för ökad tillitsbaserad styrning och ledning	Sammankopplad med de arbeten som pågår för att skapa förutsättningar för chefer och tydliggöra chefskapet. Även en del i arbetsmiljöarbetet och införandet av friskfaktorer där detta blir en viktig del i arbetet mellan chef och medarbetare.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Personalthälsa - Sjukfrånvaro %	5,5 %	6,7 % 	Den ackumulerade sjukfrånvaron ligger totalt sett fortsatt på en högre nivå än var den var före pandemin t ex under 2019. Det är dock en minskning jämfört med samma period föregående år. Det är

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			framförallt den korta sjukfrånvaron (dag 1-14) som ligger på en högre nivå än före pandemin medan den långa sjukfrånvaron är ganska oförändrad. Kvinnor har fortsatt en högre sjukfrånvaro än män och skillnaden har ökat något jämfört med tidigare år. Andelen anställda som har mer än 5 sjukfrånvarotillfällen senaste 12 månaderna är kraftigt förhöjd sedan pandemin 2020. Under 2019 var andelen medarbetare som hade fler än fem frånvarotillfällen ca 8,6 % och för senaste 12 månaderna ligger resultatet på 14 % (15,4% fg 12 månader). Verksamheternas arbete med det systematiska arbetsmiljöarbetet är viktigt och fortsätter för att skapa goda förutsättningar för hälsofrämjande arbetsplatser, tidiga insatser och en långsiktigt god arbetsmiljö. Under året påbörjades även ett samarbete tillsammans med Suntarbetsliv för att identifiera och implementera arbetssätt i verksamheten kopplade till deras framforskade friskfaktorer.

Ekonomi

God och hållbar hushållning

Kostnadseffektiv verksamhet

Mätetal	Målvärde	Resultat
Ekonomi i balans, budgetavvikelse	0 tkr	+142 323 tkr
Prognos, budgetavvikelse	0 tkr	-44 000 tkr

Delåret bättre än budget beroende på skatter, utjämningsbidrag och finansnetto

Efter första tertiet visar utfallet ett underskott på 9 miljoner kronor, vilket är 142 miljoner kronor bättre än periodbudget. Verksamhetens nettokostnad är 54 miljoner kronor sämre än periodbudget och skatter, utjämning och generella statsbidrag är 58 miljoner kronor bättre än periodbudget. Det gör att verksamhetens resultat är 4 miljoner kronor bättre än budget trots att det visar minus 12 miljoner kronor.

Inledningen på året har medfört en verksamhetsmässig återgång till mer normala förhållanden efter pandemiåren. Det har inneburit en kraftig minskning av de riktade statsbidragen, främst i form av att provtagnings- och vaccinationsersättningar men även bidrag för uppskjuten vård har upphört. Däremot är inflationen på rekordhög nivå, vilket gett mycket stora kostnadsökningar. Även kostnader för hyrpersonal fortsätter öka. Sammantaget gör det att nettokostnadsökningen jämfört med förra året är på hela 11,8 procent till och med april.

Finansnettot för tillgångar visar för det första tertiet ett överskott på 312 miljoner kronor vilket är 143 miljoner kronor bättre än budget. Perioden har påverkats positivt av främst orealiserade värdeökningar på 252 miljoner kronor, vilket motsvarar 131 miljoner kronor bättre än budget, men även räntetäkterna på 47 miljoner kronor visar positiv avvikelse med 17 miljoner kronor. Samtidigt så visar utdelning och övriga finansposter såsom realiserade vinster plus 13 miljoner kronor, vilket är

5 miljoner kronor sämre än budget.

Finansiella kostnaderna på skuldsidan för pensioner är 309 miljoner kronor vilket är 5 miljoner kronor sämre än budget. Värdesäkring är hela 226 miljoner kronor högre än första tertialet 2022 och beror på högre inflation.

Årsprognosen sämre än budget men verksamhetens resultat visar plus

Det prognostiserade årsresultatet visar ett underskott på 400 miljoner kronor vilket är 44 miljoner kronor sämre än budgeten på minus 356 miljoner kronor.

Verksamhetens nettokostnad beräknas till 13 865 miljoner kronor vilket är 110 miljoner kronor sämre än budget. Det finns dock plus och minus mellan olika verksamheter vilket framgår av kommande tabeller. Skatter och generella statsbidrag beräknas till 14 005 miljoner kronor vilket motsvarar 174 miljoner kronor bättre än budget. Här utgör utjämningsystemet 142 miljoner kronor bättre än årsbudget medan läkemedelsbidraget förväntas bli 5 miljoner kronor bättre än budget. Prognosen på skatteintäkterna är 27 miljoner kronor bättre än budget. Verksamhetens resultat (resultat före finansnetto) beräknas till 140 miljoner kronor, vilket är 64 miljoner kronor bättre än budget.

Finansnettot för tillgångar beräknas bli positivt med 386 miljoner kronor, vilket är 93 miljoner kronor sämre än budget. Prognosen baseras på att utfallet av de orealiserade och realiserade värdeförändringarna ligger kvar på samma nivå som sista april. Dessa poster motsvarar plus 249 miljoner kronor vilket är 114 miljoner kronor sämre än budget. Övriga finansposter som räntor, utdelning, och förlusttäckning flygplatsen beräknas till plus 137 miljoner, vilket är 21 miljoner kronor bättre än budget. Kostnaden för värdesäkring av pensioner beräknas till 926 miljoner kronor vilket är 15 miljoner kronor sämre än budget.

Totalt är det en resultatförsämring jämfört med 2022 med cirka 600 miljoner kronor. Den största försämringen avser verksamhetens resultat, som försämrats med nästan 900 miljoner kronor. Här ingår ökade pensionsavsättningar till följd av inflation samt nya pensionsavtal med nästan 500 miljoner. De riktade statsbidragen beräknas minska med 500 miljoner kronor. Samtidigt beräknas finanskostnaden för värdesäkring av pensionerna till följd av inflationen öka med 670 miljoner kronor. Finansnettot för tillgångar förbättras dock med 970 miljoner kronor.

Egenfinansieringsmålet, baserat på verksamhetens resultat exklusive avskrivningar, beräknas inte kunna nås för 2023. Det prognosticerade verksamhetsresultatet plus avskrivningar är 649 miljoner kronor, vilket är 114 miljoner kronor lägre än de prognosticerade nettoinvesteringarna på 763 miljoner kronor. Egenfinansieringsgraden blir i detta fall 85 procent, vilket dock är bättre än budgetens 82 procent. De prognosticerade investeringarna är 20 miljoner kronor högre än budget och avser främst aktieägartillskottet till flygplatsen på 17 miljoner kronor. Totalt för åren 2015-2023 beräknas investeringarna fullt ut ha finansierats med egna medel. Egenfinansieringsgraden är 132 procent, och det motsvarar egenfinansiering med 2 116 miljoner kronors marginal.

Verksamhetens nettokostnad uppgår enligt prognosen för 2023 till 99,0 procent av skatter och generella statsbidrag. Det motsvarar 95,2 procent över tid från 2015 och klarar målet på högst 98 procent. Investeringarna får över tid överstiga avskrivningarna motsvarande högst 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Enligt prognosen för 2023 så överstiger de med 254 miljoner kronor motsvarande 1,8 procent, vilket över tid från 2015 motsvarar 2,8 procent.

Tabell: Resultaträkning (mnkr)

	Utfall Tertial 1:2023	Prognos 2023	Avvikelse årsbudget	Utfall Tertial 1:2022	Bokslut 2022
Intäkter	1 015	3 025		1 145	3 394
Kostnader	-5 529	-16 381		-5 168	-15 363
Avskrivning	-166	-509		-164	-503
Verksamhetens nettokostnad	-4 681	-13 865	-110	-4 187	-12 472
Skatteintäkter	3 501	10 503	27	3 329	10 150
Generella statsbidrag/kommunal utjämning	1 167	3 502	147	1 119	3 355
Verksamhetens resultat	-12	140	64	262	1 033
Finansnetto tillgångar	312	386	-93	-426	-587
Finansnetto skulder/pensioner	-309	-926	-15	-83	-257
Årets resultat	-9	-400	-44	-247	193
Enligt LKBR ska finansnettot redovisas som finansiella intäkter och finansiella kostnader. Enligt detta hade finansnettoraderna varit:					
Finansiella intäkter	319	413	-69	50	204
Finansiella kostnader	-316	-953	-39	-559	-1 048

Verksamhetens nettokostnad

Nettokostnaden har för det första tertialet ökat med 11,8 procent jämfört med samma period 2022 och visar underskott mot periodbudget med 54 miljoner kronor. Den stora ökningen beror främst på att de riktade statsbidragen är mycket lägre. Bruttokostnaderna har ökat med 6,8 procent och då utgör höga pensionsavsättningar till följd av inflationen en stor del. Bruttokostnaderna exklusive sociala avgifter och pensionsavsättning har ökat med 4,1 procent.

Nettokostnaden beräknas för året bli 13 865 miljoner kronor, vilket är 110 miljoner kronor högre än budget. Nettokostnadsökningen blir då 11,2 procent. Bruttokostnaderna beräknas öka med 6,5 procent och exklusive sociala avgifter och pensionsavsättning med 3,2 procent. Intäktsökningen för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas till 3,7 procent.

Tabell: Nämndsavvikelser (mnkr) i verksamhetens nettokostnad

Nämnd	Period- avvikelse	Prognos- avvikelse
FS	-73	-85
varav verksamhetsområden	-134	-301
varav centralt	+60	+216
ANA	+10	+10
varav verksamhetsområde	+5	+8
varav centralt	+5	+2
TIM	-25	-70
varav verksamhetsområde	-25	-70
varav centralt	0	0
RS	+35	+35

varav verksamhetsområden	+5	+16
varav centralt	+29	+19
RF	0	0
Totalt	-54	-110

Nämndernas budgetavvikelse per april samt prognos för helåret kommenteras ovan i avsnitten Folkhälsa och sjukvård samt Regional utveckling.

Det överskott mot budget som prognostiseras för RS verksamhetsområden är jämnt fördelat mellan Regionledningskontoret med plus 5 miljoner kronor, IT-centrum plus 5 miljoner kronor och Verksamhetsstöd och service med plus 6 miljoner kronor. Inom RLK beror den positiva budgetavvikelsen främst av medel för krisberedskap där fortsatt uppbyggnad sker samt vakanta tjänster.

IT-centrums överskott mot budget beror främst på lägre kostnader för Cosmic samt lägre personalkostnader. På minussidan finns högre konsultkostnader och högre hårdvarukostnader.

Verksamhetsstöd och service positiva budgetavvikelser består av 9,4 miljoner kronor fördelat på tio av elva områden som beräknas få relativt små positiva resultat. Regionfastigheter ingår här med plus 1 miljon kronor. Då är nationellt elstöd inräknat på 10 miljoner kronor och det är försiktigt beräknat då det är osäkert vad som kan förväntas. Område måltid beräknas visa 3 miljoner kronor i underskott.

För RS centralt ger ej utfördelade budgetposter, outnyttjade medel för RS oförutsett samt vissa riktade statsbidrag överskott. Underskott finns främst inom pensions- och arbetsgivarområdet som beräknas ha en negativ budgetavvikelse på cirka 90 miljoner kronor till följd av inflation och nytt pensionsavtal. Det avser högre arbetsgivaravgifter och pensionsavsättning än vad verksamheterna avsätter.

Lönekostnader ökar något utöver avtal och hyrpersonalkostnader stiger

Lönekostnaderna beräknas öka med 4,8 procent. Avtalsökningen inklusive särskilda lönesatsningen och helårseffekt från 2022 utgör cirka 4,3 procent. Den prognosticerade kostnadsökningen är cirka 26 miljoner kronor högre än avtals- och lönesatsningsökningen.

Kostnaden för inhyrda läkare/tandläkare/sjuksköterskor uppgår efter första tertialet till 104 miljoner kronor, varav hyrsjuksköterskor utgör cirka 31 miljoner kronor. Det är 33 miljoner kronor högre än samma period 2022, vilket motsvarar 45 procent, där ökningen av hyrsjuksköterskor utgör 13 miljoner kronor, vilket motsvarar 77 procent. Kostnaden har ökat inom de flesta områdena utom tandvården. Minskning har även skett inom OP/IVA-klinikerna. Hyrpersonalkostnaden 2022 blev 263 miljoner kronor. Bedömningen för 2023 är att kostnaden kommer bli högre än 2022.

Läkemedelskostnaderna förväntas bli i nivå med budget

Läkemedel är ett viktigt verktyg i sjukvården för att skapa hälsoekonomiska vinster och ge patienter ökad livskvalitet. Det är också en stor kostnadspost där det är viktigt att ha en kostnadseffektiv läkemedelsförskrivning.

Region Jönköpings läns totala kostnadsutveckling för läkemedel, före återbärningar/rabatter, är 8,4 procent jämfört med samma tid förra året. Det är något lägre kostnadsökningstakt än riket. Kostnadsökningen inklusive återbärningar är cirka 5,9 procent. Kostnadsökningarna för förmånsläkemedel har varit lägre än riket. Precis som de senaste tre åren var mars månad cirka 15

procent dyrare än en normal månad. Detta mönster startade med att många bunkrade läkemedel i början av pandemin. För rekvisitionsläkemedel har kostnadsökningen varit i nivå med riket. Region Jönköpings län ökade cirka 13,5 procent exklusive återbärningar (cirka 11 procent inklusive återbärningar) jämfört med samma period 2022, vilket är samma procentuella kostnadsökning som riket.

Det är en utmaning att det kontinuerligt kommer många nya dyra läkemedel. Det är å ena sidan positivt att det kommer fler behandlingsmetoder för allvarliga sjukdomar, men å andra sidan riskeras undanträngningseffekter på redan etablerade behandlingar. För att säkra att regionen har en kostnadseffektiv läkemedelsförskrivning sker löpande läkemedelsdialoger. Våra kostnader för läkemedel per invånare är helt i nivå med riket, och prognosen för året pekar på en kostnad i nivå med budget.

Skatteintäkterna högre än budget och bättre än februariprognosen

Skatteintäkterna beräknas uppgå till 10 503 miljoner kronor 2023 vilket är 27 miljoner kronor högre än budget och 353 miljoner kronor högre än 2022, vilket motsvarar 3,5 procent. Prognosen bygger på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) bedömning i april, vilken är 47 miljoner kronor högre än prognosen i februari.

Detta förklarar SKR med att de nu räknar med en starkare skatteunderlagstillväxt 2023, beroende på att prognosen för lönesumman och läget på arbetsmarknaden indikerar en starkare utveckling. Det nominella skatteunderlaget bedöms under prognosperioden 2023-2026 öka något mer än ett historiskt snitt, men köpkraften kommer minska kraftigt. I reala termer minskar skatteunderlaget med 2,5 procent 2023 och ökar i snitt per år 2023-2026 med 1,1 procent. Att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt som ligger på 1,6 procent.

Generella statsbidrag och utjämning högre än budget

Tabell: Statsbidrag och utjämning

Belopp i miljoner kronor	Tertial 1 2023	Prognos 2023	Avvikelse årsbudget	Tertial 1 2022	Bokslut 2022
Inkomstutjämningsbidrag	720	2 160	3	671	2 014
Kostnadsutjämningsavgift	-14	-42	0	-28	-84
Regleringsbidrag	52	157	139	80	241
Läkemedelsbidrag	409	1 227	5	396	1 181
Generellt bidrag	0	0	0	0	3
Summa	1 167	3 502	147	1 119	3 355

Anslaget för kommunalekonomisk utjämning, vilket är beslutat för 2023, blir 2 276 miljoner kronor. Det är 142 miljoner kronor högre än budget. Ändringen av kostnadsutjämningsavgiften baserat på översynen "Lite mera lika" om kostnadsutjämnningen för kommuner och regioner är nu helt genomförd. Regionen har fått sänkt kostnadsutjämningsavgift årligen med cirka 262 miljoner kronor med start 2020 till följd av förändringen. Regeringen har dock gett ett nytt uppdrag att utreda utjämnningssystemet och denna gång alla delar, både inkomstutjämnningen, kostnadsutjämnningen samt strukturbidrag. Det ska särskilt undersökas om systemet är tillväxthämmande. Slutredovisning ska ske maj 2024.

Avtalet avseende bidrag till läkemedelsförmånen för 2023 ger cirka 1 260 miljoner kronor brutto. I avtalet ingår tillfälligt för 2023 att 30 procent av erhållna läkemedelsrabatter inom förmånen kommer återbetalas till staten genom avdrag på läkemedelsbidraget, för att 2024 återgå till 40 procent.

Bedömningen är att återbetalningen motsvarar cirka 33 miljoner kronor för 2023. Totala läkemedelsbidraget 2023 beräknas därmed till cirka 1 227 miljoner, vilket är 5,5 miljoner kronor högre än budget.

I juli 2022 erhöles 3,2 miljoner kronor i generellt bidrag som ett tillfälligt stöd för ökade kostnader för finansiering.

Stort negativt finansnetto genom hög värdesäkring av pensionsskulden

Inom finanssidan har det första tertiet påverkats positivt av främst orealiserade värdeökningar på 252 miljoner kronor. Nettot av de realiserade vinsterna/förlusterna visar minus 4 miljoner kronor. Dessa tillsammans motsvarar 128 miljoner kronor bättre än periodbudget, då finansiella tillgångarna över tid beräknas att öka i värde och att de budgeterats öka jämnt över året. Samtidigt så visar ränteintäkter, utdelning och övriga finansposter plus 64 miljoner kronor, vilket är 15 miljoner kronor bättre än budget. Totalt visar finansnettot för tillgångar ett överskott med 312 miljoner kronor vilket är 143 miljoner kronor bättre än budget.

På helår beräknas finansnettot för tillgångar uppgå till plus 386 miljoner kronor, vilket är 93 miljoner kronor sämre än budget. Prognosen baseras på att utfallet av de orealiserade och realiserade värdetförändringarna ligger kvar på samma nivå som sista april. Det ligger ingen värdering i att utfallet kommer vara oförändrat då en sådan prognos är svår att göra.

De orealiserade och de realiserade posterna, vilka förväntas kvarstå på plus 249 miljoner kronor, blir då 114 miljoner kronor sämre än budget. Ränteintäkterna, utdelning och övriga finansposter beräknas bli 137 miljoner, vilket motsvarar 21 miljoner kronor bättre än budget. Här ingår en beräknad förlusttäckning av flygplatsen med 17 miljoner kronor, som inte är budgeterad som finanskostnad. Inom Regionstyrelsens nettokostnad finns dock budgeterat 13 miljoner kronor för detta. Avkastning på finansiella tillgångar uppgår för fyra månader till 3,5 procent. Den prognostiserade årsavkastningen utgör 4,6 procent.

Finansiella kostnaderna på skuldsidan för pensioner visar efter första tertiet minus 309 miljoner kronor vilket är 5 miljoner kronor sämre än periodbudget. På helår beräknas kostnaden bli 926 miljoner kronor. Det är 15 miljoner kronor sämre än budget. Kostnaden för värdesäkring av pensioner (finanskostnaden) är på grund av inflationen hela 670 miljoner kronor högre än 2022. Samtidigt är avsättningen för avgiftsbestämd- och förmånsbestämd pension inom verksamhetens nettokostnad 490 miljoner kronor högre till följd av inflation och nya pensionsavtal.

Då anställda som har möjlighet att välja mellan gammalt och nytt pensionsavtal inte väljer förrän 31 maj, så ges definitivt besked av avtalseffekter först i augustiprognosen. Totalt blir pensionskostnaderna 1 160 miljoner kronor högre än 2022. De beräknas öka med ytterligare 170 miljoner kronor till 2024 för att 2025 minska med 1 080 miljoner kronor, under förutsättning att inflationen sjunker till normala nivåer.

Finansnettot totalt visar till och med april plus 3 miljoner kronor, vilket är 138 miljoner kronor bättre än budget. Helårsprognosen för finansnettot visar minus 540 miljoner kronor, vilket motsvarar 108 miljoner kronor sämre än årsbudget.

Egenfinansiering av investeringar nås inte i år men hittills över tid

Finansnettot för tillgångar ska normala år parera finanskostnaderna på skuldsidan för pensioner och är inte avsett för investeringar. Då även de orealiserade förändringarna är svåra att förutsäga för enskilda år, har definitionen för egenfinansiering sedan 2019 ändrats till att baseras på verksamhetens resultat.

Det innebär resultatet före finansnetto, exklusive avskrivningar i förhållande till nettoinvesteringar. Den aktuella egenfinansieringsperioden är 2015-2025.

Det prognosticerade verksamhetsresultatet exklusive avskrivningar är 649 miljoner kronor, vilket är 114 miljoner kronor lägre än de prognosticerade nettoinvesteringarna på 763 miljoner kronor. Egenfinansieringsgraden blir i detta fall 85 procent.

Totalt för åren 2015-2023 beräknas investeringarna fullt ut ha finansierats med egna medel. Egenfinansieringsgraden är 132 procent, och det motsvarar egenfinansiering med 2 116 miljoner kronors marginal. Enligt budget 2020 beslutades att investeringar som avser köp av tåg som tidigare leasats (156 miljoner kronor 2019) hanteras utanför målet om egenfinansiering. Med hänsyn till detta är hela periodens marginal 2 272 miljoner kronor. De beräknade nettoinvesteringarna på 763 miljoner kronor är 254 miljoner kronor högre än de beräknade avskrivningarna. Det motsvarar 1,8 procent av skatter och statsbidrag, vilket ligger lägre än riktvärdet på max 2 procent. Totalt för åren 2015-2023 är motsvarande värde högre än riktvärdet och uppgår till 2,8 procent.

Under det första tertialet har bruttoinvesteringar genomförts för cirka 150 miljoner kronor. Årets bruttoinvesteringar beräknas till 763 miljoner kronor, vilket är 20 miljoner kronor högre än budgeterat. Av de beräknade investeringarna utgörs 3 miljoner kronor av immateriella tillgångar i form av programvaror, 480 miljoner kronor av byggnader/mark, 1 miljon kronor i konst samt 262 miljoner kronor av övriga materiella tillgångar som IT-utrustning, medicinteknik, byggnadsinventarier, bilar och tåg. Sedan avser 17 miljoner kronor investering i finansiella anläggningstillgångar i form av aktieägartillskott till flygplatsen på 17 miljoner kronor.

De tio största fastighetsprojekten under året vilka tillsammans beräknas till cirka 360 miljoner kronor är:

- Ombyggnad hus 06 och 25 etapp 6 Eksjö
- Ombyggnad hus D3 och D4, Länssjukhuset Ryhov
- Komponentutbyten
- Nybyggnation hus 21 Psykiatri Värnamo
- HAI, ombyggnation tre lab förhybrid-angiografi, Länssjukhuset Ryhov
- Elkraftsförsörjning Värnamo
- Hjälpmedelscentralen, Länssjukhuset Ryhov
- Habiliteringen Värnamo
- Avväxling fjärrvärme, Länssjukhuset Ryhov
- VA-ledning/pumpstation Stora Segerstad

Ekonomisk ställning – positiv soliditet som minskar

Det egna kapitalet beräknas under året minska motsvarande underskottet på 400 miljoner kronor. Det innebär att soliditeten beräknas minska från knappt 28 procent till cirka 24 procent.

Balanskravsutredning

Region Jönköpings län redovisar pensionskostnader enligt så kallad fullfonderad modell. Då delårsrapporten främst bidrar till den interna styrningen och uppföljningen, redovisas detaljerade jämförande resultat och ställning enligt blandmodell endast i årsredovisningen. Det prognosticerade resultatet enligt fullfondering på -400 miljoner kronor motsvarar i blandmodellen -326 miljoner kronor. Här ingår orealiserade vinster/förluster på värdepapper på +252 miljoner kronor vilka inte ska inräknas i balanskravsresultatet som då blir -578 miljoner kronor.

Region Jönköpings län har inte några balanskravsunderskott kvar sedan tidigare år och underskotten för 2023 och 2024 beror på tillfälligt ökade pensionskostnader föranlett av pensionsskuldens

uppräknning utifrån prisbasbeloppet som styrs av inflationen. Då Region Jönköpings län har en stark finansiell ställning med en soliditet före underskottsåren på 27,7 procent samt att målet om egenfinansiering av investeringar beräknas uppnås för perioden 2015-2025 trots två underskottsår, så regleras underskotten mot eget kapital genom att åberopa synnerliga skäl i kommunallagen att inte återställa negativt resultat.

Redovisningsprinciper

De riktade statsbidrag som baseras på sedan tidigare klara överenskommelser är periodiserade enligt tolfte delar eller på de perioder som överenskommelsen avser. Periodiseringen och prognosen förutsätter att regionen uppfyller villkoren för bidragen. Där osäkerhet råder om uppfyllande av villkoren har varken periodisering eller prognostisering av bidragen skett.

Undantag från denna princip avser de prestationsbaserade tillgänglighetsmedlens block 1 (den så kallade kömiljarden). Dessa medel periodiseras i takt med uppfyllandet av tillgänglighetsmålen för januari-november. Viss periodisering och även prognostisering har skett av de så kallade bonusmedlen då dessa bedöms som säkra enligt aktuell prognos för bonusmedel till och med april. Ingen periodisering har skett av vårdplats/utlokaliseringsbidragens bonusdel, däremot är viss del av bonusen beräknad i prognosen.

I övrigt inga förändringar av redovisningsprinciper sedan årsredovisningen 2022.

Uppdrag	Analys
Utvärdera och arbeta fram målet för egenfinansiering för nästkommande period.	Arbetet har påbörjats med att utvärdera målet om egenfinansiering inför kommande år. I arbetet med att arbeta fram mål för egenfinansiering för nästkommande period inväntas och beaktas förslaget från utredningen om God kommunal hushållning i det fortsatta arbetet. Remissvar har lämnats av ett antal remissinstanser där Region Jönköpings län lämnade remissvar till Finansdepartementet i december 2021. Under april månad har regeringen lämnat över en lagrådsremiss till Lagrådet. Utifrån lagrådsremissen kommer arbetet med att utvärdera målet om egenfinansiering fortsätta och ta fram ett nytt mål för egenfinansiering.
Utveckla en mer hållbar kapitalförvaltning jämfört med jämförbara index.	Det är generellt svårt att mäta klimatpåverkan från kapitalförvaltning då det saknas standard för hur detta ska ske. Av olika skäl har tre olika mätmetoder använts under de senaste fyra åren. Det innebär att det inte går att dra några slutsatser av resultatet eftersom målsättningen är en minskning jämfört med basåret 2019, då en annan metod användes. Val av långsiktig metod som även kan tillämpas historiskt behöver göras.
Tillgodose en ändamålsenlig kostnadseffektiv lokalförsörjning.	Område Regionfastigheter är drivande i utvecklingen av Program för teknisk standard (PTS) genom ordförandeskap i flera brukarråd och styrelse. Flera energioptimeringsprojekt är påbörjade och följer tidplan. Arbeta pågår att fortsätta paketera nya energioptimeringsprojekt.
Minska mängden köpt energi i våra fastigheter	Det löpande energieffektiviseringsarbetet bidrar till minskad mängd köpt energi (142 kWh/m2). Bland annat vinterns kampanj för minskad energianvändning i verksamheterna bedöms ha gett

Uppdrag	Analys
	effekt. Investeringsbeslut om ytterligare solceller finns.
Utveckla ett hållbart byggande med sund inom- och utomhusmiljö	Byggprocessen har utvecklats så att analys av lämplig stomme sker i förstudien och i projekteringsfasen görs en klimatberäkning som vidimeras inför slutbesiktning. Vid varje projektstart kommer även ett hållbarhetsprogram att tas fram. Där säkerställs t.ex. att kriterierna för miljöbyggnad silver uppfylls. Gröna tak har byggts i vissa projekt tillsammans med skapande av synligt vatten. Arbete pågår med att utöka ängsmarken vid våra sjukhus och under 2023 kommer minst ett insektshotell att finnas vid egenägda fastigheter. Arbete pågår också med att gräva ned bevattningstankar vid sjukhusen för att möjliggöra bevattning med dagvatten.
Genomgång och översyn av samtliga egna vårdlokaler.	Planering för den här översynen ska tas fram tillsammans med Verksamhetsstöd och Service Regionfastigheter och deras fastighetsstrategier. Planen bör redogöra för hur Region Jönköpings län omsätter lärdomar och kunskap från de senaste 10 årens större ny- och ombyggnationsprojekt.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Köpt energi (kWh/m2)	152 kWh/m2	142 kWh/m2 	Flera faktorer som ingår i det löpande energieffektiviseringsarbetet bidrar till det goda resultatet. Bland annat vinterns kampanj för minskad energianvändning i verksamheterna bedöms ha gett effekt.
 Andel A- och B-klassade byggmaterial enligt Sunda Hus vid om- och nybyggnation.	80 %	79 % 	Mätetalet, med resultatet 79 %, speglar registrerade produkter i alla öppna byggprojekt över tid. För registrerade produkter de senaste 4 månaderna är andelen A- och B-klassade byggmaterial istället 83,2 %, d.v.s. över målvärdet.

REGIONAL UTVECKLING

Det regionala utvecklingsuppdraget utgår ifrån det nationella uppdraget i lagen om regionalt utvecklingsuppdrag (SFS 2010:630). Uppdraget finansieras dels med statliga medel (så kallade 1:1-medel), EU-s strukturfonder samt dels egna medel (så kallade RU-medel). Medlen ska i huvudsak finansiera olika insatser i länet utifrån den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Insatserna genomförs huvudsakligen i form av projekt.

Bemyndiganderamen för 1:1-medel är 80 mkr varav 27,5 mkr kan utbetalas under året. Av ramen är 62,9 mkr uppbokat och tillgängliga medel för beslut är 10,9 mkr. Utbetalt under året är 8,5 mkr och prognosen är att samtliga medel kommer att nyttjas under året.

För RU-medel är ANA:S budget 19,7 mkr varav 9,5 mkr är tillgängliga för beslut under året. För TIM är budgeten 2,1 mkr varav en osäker prognos visar på ett underskott om -0,4 mkr.

Den rådande osäkerheten kring konjunkturen medför utmaningar för länet på kort sikt. Högre ränta, osäker efterfrågan, störningar i leveranskedjor, tillgång till kompetens och omställningen till hållbart näringsliv är utmaningar. För att motverka dessa så krävs fortsatt stöd kring kompetensförsörjning, stöd vid omställning till och utveckling av hållbara och cirkulära produktionssystem samt en attraktiv livsmiljö. Digitaliseringen ses ofta som ett viktigt verktyg för att lösa dessa utmaningar.

På längre sikt utgör omställningen till ett hållbart län den stora utmaningen. Högre energipriser och farhågor om brist på tillgång till energi är en utmaning redan nu och kommer att accelerera över tid.

Att lösa infrastrukturutmaningarna för länet är en nyckel - både för länets egen omställning men kanske främst för att landets hållbarhetsutmaningar ska lösas. Betydelsen av nya stambanor kan inte överskattas i detta arbete men även utbyggnad och underhåll av väginfrastruktur liksom energiinfrastruktur krävs. Mycket positivt arbete pågår inom dessa områden med förhoppningar om positiva resultat under kommande år.

För att länet ska vara möjligt att bo och verka i hela länet så krävs en fortsatt utbyggnad av bredbandsnät. Stora delar av länet är uppkopplat idag men det som återstår är de delar som är svårast.

KULTUR, UTBILDNING OCH BILDNING

Medborgare och kund

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: God och jämlik hälsa

Uppdrag	Analys
Kultur - Delta i kunskapsutvecklingen med aktiviteter kopplade till kulturens roll för god hälsa.	Nu pågår ett arbete med att utveckla formerna för de kunskapshöjande och kunskapsförmedlande insatserna för länets aktörer inom området kultur för hälsa. Målet för samverkansgruppen blir att bidra till ökad kunskap om kulturens betydelse för det hälsofrämjande arbetet och stimulera fler aktörer i länet att jobba inom området. I höst planeras de första insatserna för det nya arbetssättet.

Framgångsfaktorer: Vitalt och tillgängligt kulturliv

Uppdrag	Analys
Öka nyttjandegraden av våra besöksmål av länsbor.	Arbetet för att uppnå uppdraget ska utgå ifrån den nationella strategin för området. Strategin tillsammans med länets besöksnärlingsstrategi ska

Uppdrag	Analys
	utgöra en grund för kommande arbete och detta planeras att påbörjas under hösten 2023.
Få länets invånare som våra bästa ambassadörer.	Besöksnäringstrategin tillsammans med den nationella strategin ska utgöra grund för kommande arbete. Aktiviteten förväntas att konkretiseras under tertiäl 2.
Kultur - Stärka barn och ungas möjlighet att ta del av och skapa kultur i Jönköpings län.	Arbetet med att skapa lämpliga och lika möjligheter för barn och unga att ta del av och vara delaktiga i kulturell och konstnärlig verksamhet sker inom de flesta konstområdena och verksamheterna. Exempel på insatser är Kulturrätten, en samverkan mellan olika kulturaktörer och kommunerna, erbjudande om kulturupplevelse för skolklasser av SMOT eller kunskapsförmedling kring arbetssätt och metoder mellan kultursamverkansmodellens aktörer och skolan.
Kultur - Utveckling av kulturens infrastruktur i länet.	En kartläggning av den kulturella infrastrukturen i Jönköpings län har påbörjats och blir en viktig del i analysen av kulturens förutsättningar i länet. Arbetet kommer att pågå under år 2023 och första halvan av år 2024. Kartläggningen förväntas resultera i ett analysmaterial och kunskapsunderlag inför fortsatt utvecklingsarbete.
Kultur - Utveckla, stödja och främja det fria kulturlivet	Dialog och samverkan med det fria kulturlivet sker löpande och inom samtliga verksamheter. Dialogerna är behovsstyrda och ger mycket goda effekter. SMOT samverkar och stödjer det fria kulturlivet genom att erbjuda mentorskap och deltagande i produktioner.
Kultur - Utveckla former som ger alla möjligheter att delta i och ta del av kulturliv och kulturupplevelser.	Verksamheterna inom SMOT erbjuder en bred repertoar, både på kulturhuset Spira samt på turné i länets kommuner. En reviderad planeringsprocess förväntas ge utvecklade möjligheter att anpassa repertoaren med effekter till år 2025. Verksamhetsbidragen till länets kulturaktörer erbjuder också en möjlighet till många av länets invånare att ta del av eller delta i olika kulturaktiviteter som inte anordnas av kulturinstitutionerna.
Kultur - Under 2023 ses principerna för prissättningen vid Kulturhuset Spiras över.	Översyn av principerna för prissättning har skett. Det fria kulturlivet erbjuds 60 % rabatt på hyran samt tekniskt stöd.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Publik Smålands Musik och Teater	21 000	27 990 	Publikantalet för första tertiålet är bättre än väntat. Budgetering, erfarenhet och prognos säger att ca 30 % av publiken kommer under första tertiålet. I år överträffas det delmålet. Störst publik hade Operan La Boheme men även dansföreställningen Strike, teatern En timme i lugn och ro samt barnföreställningen Identitetsakuten har haft stor publik.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Publik vid föreställningar för barn och ungdom	7 500	6 039 	Under första tertialet av 2023 har flertalet produktioner spelats för barn såsom dansföreställningen Strike, teatern Identitetsakuten och teaterstickornas Krakel Spektakel. SMOT är på väg att nå målvärdet för 2023 för barn.

Framgångsfaktorer: Ett demokratiskt och jämställt samhälle

Uppdrag	Analys
Utveckla arbetet med att minska oskäligen skillnader i samhället som beror på kön, sexuell läggning eller etniskt ursprung.	Region Jönköpings län stöttar flera initiativ inom jämställdhetsområdet. Tillsammans med Länsstyrelsen ansvarar vi för Jäj - en webbplattform för länets jämställdhetsarbete. Region Jönköpings län är även engagerade i initiativet "Årets unga ledande kvinna".
Löpande insamling av data för att följa utvecklingen för att säkerställa att jämställdhetsmålen nås.	Viss insamling sker idag men fortsatt utveckling krävs. Arbetet planeras att utvecklas under hösten 2023.

Process och produktion

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster

Uppdrag	Analys
Upprätta testbäddar för länets kommuner för att stödja hållbar digital utveckling.	Region Jönköpings Län deltar aktivt i arbetet och bidrar med kunskap kopplat till det breda digitaliseringsuppdraget.
Utveckla formerna för att skapa en effektiv, hållbar och innovativ välfärd inom arbetet för digitaliseringsstrategin.	En kunskapsplattform kommer att ta tas i drift under våren och relevanta grupperingar inom Region Jönköpings Län är igång gällande digitaliseringsutvecklingen. Samverkan inom Region Jönköpings Län kring uppdraget har utvecklats och resulterat i en godare och bredare förståelse kring uppdraget.
Kultur - Utveckla och främja digitaliseringens möjligheter för genomförande och spridning av kultur.	Digitala arbetssätt som prövats under pandemins restriktioner har i vissa fall visat sig öka förutsättningarna för ett ökat deltagande i kulturlivet. Det handlar om att ta bort hinder som fysiska avstånd där fler får möjlighet att medverka när det fysiska rummet inte längre är en begränsning. Dessa lärdomar kommer att användas för att utveckla digitala arbetssätt inom andra konstområden.

Framgångsfaktorer: Samverkan med andra aktörer

Uppdrag	Analys
Ta fram en regional utbildningsstrategi utifrån hela länets behov.	Efter uppstart av Kompetensrådet under hösten ska en utbildningsstrategi utarbetas.
Ta initiativ till att skapa ett kompetensråd.	Kompetensråd är under formering. Rådet antas

Uppdrag	Analys
	påbörja sitt arbete under hösten 2023.
Kultur - Skapa bättre förutsättningar att verka som professionell kulturutövare i länet.	En översyn av kulturbidragen kommer att genomföras 2023 och beräknas vara klar i november. Främjande verksamhet för professionella utövare sker även i form av kunskapshöjande insatser, exempelvis i nätverket Konstforum och inom litteraturområdet där författare har möjlighet att exponera sina verk inför en potentiell publik i samarbete med bibliotek, köpcentra, föreningar med flera.
Kultur - Utveckla hållbara strukturer för samråd, samverkan och dialog mellan aktörer inom kulturområdet.	Under våren har dialoger med verksamheterna inom kultursamverkansmodellen genomförts. Återkommande dialoger förs med kommunernas kultur- och bibliotekschefer. Där pågår ett utvecklingsarbete under namnet "Mer bibliotek". Syftet är att hitta nya och fördjupade samverkansformer mellan länets folkbibliotek som kan leda till effektivare användning av resurserna för att klara av att vidmakthåll och stärka servicen till länets biblioteksbesökare. De årliga konstområdesdialogerna genomförs i november.
Kultur - En hållbar utveckling i Sydsverige till förmån för hela landet.	Samarbetet inom de olika konstområdena inom ramen för Regionsamverkan Syd (RSS) har hittills i år inneburit en fortsatt utveckling av den interregionala samverkan och bidrar till utveckling av konstområdena i Jönköpings län. Särskilt gäller detta områdena biblioteksutveckling, bild och form, dans, film, hemslöjd och litteratur.
Kultur - Utveckla arbetet med att initiera och främja samtal om yttrandefrihet, mångfald, demokrati och mänskliga rättigheter samt väcka uppmärksamhet för frågorna.	Året inleddes med att förbereda mottagandet av Region Jönköpings läns fjärde fristadskonstnär men det är dock oklart när och om hen släpps ut ur sitt hemland och kan komma till oss. Biblioteksutveckling Jönköpings län medverkar i projektet Biblioteken som tankesmedjor i samverkan med de regionala biblioteksverksamheterna i Skåne, Halland, Blekinge, Kronoberg och Kalmar län. Inför hösten 2023 planeras ett genomförande av arrangemanget Röster för yttrandefrihet.
Nomineringar till programråd för yrkesprogram inom gymnasieskolan.	Aktiviteten startas inför att Kompetensrådet etableras under hösten 2023.

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag	Analys
Utbildning - Utveckla formerna för att livsmedel som producerar på våra naturbrukscentrum kan användas i Region Jönköpings läns livsmedelsförsörjning.	En förstudie avslutades under hösten 2022. Den visade på goda möjligheter till hemtagning av främst nötkött från Region Jönköpings läns naturbruksgymnasieskolor till Region Jönköpings Läns måltidsverksamheter. Genomförandeprojekt är ännu inte påbörjat men bör ske i samverkan mellan måltidsverksamheten och länets naturbruksgymnasieskolor.

Framgångsfaktorer: Utveckla förmågan att dra nytta av de resurser som EU erbjuder

Uppdrag	Analys
(ANA,TIM) Genomföra satsningar och samarbeten för att informera om EU och om EU:s fonder.	Information om EU och EU:s fonder sker inom etablerade nätverksstrukturer. Den nya programperiodens start har medfört nya möjligheter och ett ökat intresse från länets aktörer och har resulterat i ett ökat antal ansökningar om medel från fonderna.
Främja och delta i kulturellt samarbete inom och utanför länet, delta i och utveckla internationell samverkan och samspel, samt delta i de nationella och regionöverskridande samtalen om kulturens och bildningens möjligheter och utveckling.	Inom sektionen kulturutveckling har alla konst- och verksamhetsområden deltagit i interregionala och nationella samverkansforum och nätverk. I arbetet med fristadsuppdraget har sektionen även deltagit i internationella forum inom ramen för International Cities of Refuge Network (ICORN). Sektionens medverkan i samverkansforum och nätverk stärker arbetet med att utveckla kulturlivet i Jönköpings län. Konkret har det inneburit kunskapsutveckling, inom exempelvis publikutveckling, påverkan och stärkt dialog med statliga kulturmyndigheter, samarbeten inom RSS, utvecklad talangutveckling samt forskning och samverkan med kulturlivets olika aktörer i länet.

Framgångsfaktorer: Utbildningsinnehåll anpassat till elevens behov

Uppdrag	Analys
Utbildning - Eleverna på naturbruksgymnasierna ska slutföra sin utbildning med godkänd examen inom tre år.	Distansundervisningen under pandemin har medfört att färre elever slutför sin utbildning med godkänd examen inom tre år. Detta beror till stor del på att möjligheterna att ge eleverna stöd i form av extra anpassningar är begränsade. Åtgärder och anpassningar sker på skolorna utifrån de individuella förutsättningarna.
Utbildning - Deltagarna inom folkhögskolan ska slutföra sina kurser.	Folkhögskolornas deltagare fortsätter att till stor del slutföra sina kurser. Skillnader finns mellan olika program och avhopp sker ofta utifrån individuella förutsättningar snarare än upplevda brister i utbildningen.
Utbildning - Utbildningar anpassade efter näringsens behov ska erbjudas.	En stor andel av eleverna på skolorna får anställning direkt efter avslutade studier. En kontinuerlig utveckling av skolornas verksamheter sker för att utbildningarna ska vara aktuella och relevanta utifrån näringsens behov.
Utbildning - Ett attraktivt och framtidsinriktat utbildningsutbud.	Ett nytt samverkansavtal med länets kommuner har tagits fram och beslutats. Till detta samverkansavtal finns en framtiden verksamhetsinriktning för de kommande åren. Fortsatt samverkan tillsammans med näringarna och utifrån kompetensbehovsanalys är viktiga faktorer för att kvarstå på en god nivå.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Förbättringskunskap

Uppdrag	Analys
Kultur - Främja utveckling av berörda konst- och bildningsområden.	Kulturforum är ett av regionens viktigaste verktyg för att främja utvecklingen av kulturen i länet under år 2023. 160 personer deltog och forumet resulterade i fortsatt dialog och samverkan kring utvecklingsinsatser.

Framgångsfaktorer: Professionell kunskap

Uppdrag	Analys
Utbildning - Tillvarata den pedagogiska kompetensen.	Uppdraget följs upp årligen. Vid alla nyrekryteringen är målet att anställa behörig personal samt att erbjuda obehörig personal kompletterande utbildning.

Strategiska mål: Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion

Framgångsfaktorer: Innovationsstödjande arbete

Uppdrag	Analys
Utveckla formerna för att tillämpa aktuell forskning.	Samverkan med främst Jönköping University men även med andra forskningsinstitutioner har utvecklats och dialoger pågår i olika forum. Förväntat resultat kan antas vara förbättrad kunskap om förutsättningar och utmaningar i Jönköpings Län samt en förbättrad interregional samverkan. Arbetet är långsiktigt.
Stödja utvecklingen av ett hållbart, diversifierat och kunskapsintensivt näringsliv i hela länet genom smart specialisering.	Under våren kommer transformationsanalysen av länet utifrån smarta specialiseringsstrategin att presenteras. Denna kommer att utgöra underlag för vidare arbete. Även nationell samverkan genom Vinnovas huvudmannaskap har påbörjats under året. Smarta specialiseringsstrategin utgör en grund för flera beviljade projekt som förväntas ge effekt på 2-3 års sikt.
Arbeta för att fler företag ägs av kvinnor eller där VD:n är en kvinna.	Under året har Region Jönköpings Län deltagit i arbetet med att utse årets unga ledande kvinna vilket är ett positivt arbete. Region Jönköpings Län avser att under året föreslå kunskapsbildande insatser för att kunna återkomma med förslag på åtgärder.
Arbeta för att öka andelen kvinnor i bolagsstyrelser.	Under året har Region Jönköpings Län deltagit i arbetet med att utse årets styrelsetalang, vilket är den del i arbetet med årets unga ledande kvinna. Arbetet är positivt och förväntas ge positiva effekter. Ökad kunskap kring utmaningar och hinder krävs för att kunna föreslå relevanta åtgärder. Region Jönköpings Län avser att återkomma under hösten med förslag på kunskapshöjande insatser.

Uppdrag	Analys
Arbeta för att fler företag startas och stimulera nya näringar.	Samverkan inom det företagsstödande systemet sker aktivt för att stödja nya näringar och företag.
Stödja affärs- och kompetensutveckling för företagare på landsbygden.	Region Jönköpings Län stödjer företagare på landsbygden med ett brett spektrum av erbjudanden, till exempel olika former av affärsutvecklingscheckar eller investeringsstöd. Utveckling kring att nå aktuella företagare med erbjudandena kan krävas samtidigt som Jönköpings Län har uppvisar goda effekter på genomförda insatser vid nationella jämförelse.

Framgångsfaktorer: Arbeta proaktivt med omvärldsanalys

Uppdrag	Analys
(ANA,TIM) Ta fram ett ramverk för uppföljning och analys för grön omställning.	En förstudie planeras att påbörjas under hösten 2023.
(ANA,TIM) Utarbeta verktyg för uppföljning och utvärdering.	Omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning kring uppföljningsstruktur pågår under våren och till hösten beräknas arbetet med att skapa indikatorer att aktualiseras.
(ANA,TIM) Utveckla analys- och prognosarbetet.	Formerna för fortsatt samverkan med Jönköping University har utvecklats under våren. Nya verktyg i form av länsbarometern har införts och ett nytt verktyg för portföljstyrning är under utveckling.

Framgångsfaktorer: Etablera jämlika möjligheter till utbildning och livslångt lärande i hela länet

Uppdrag	Analys
Årlig prognos över kompetensbehov i länet på kort och lång sikt.	Region Jönköpings Län utvecklar prognosverksamheten kring kompetensbehov. En prognos för år 2023 har tagits fram och en modell kring framtidsspaning kommer att börja att utvecklas under hösten år 2023.
Konkretisera den roll som folkbildningens aktörer kan spela i det regionala kompetensförsörjningsarbetet.	Under våren 2023 kommer dialoger att ske kring hur kopplingarna kan stärkas och hur olika aktörer kan bidra.
Kartlägga hur länets kommuner arbetar med lärcentra och hur Region Jönköpings län kan stödja arbetet.	Under perioden har länets komvuxchefer sökt statsbidrag för lärcentra och detta har skett i dialog med Regional utveckling. Jönköpings kommun har tillsammans med Habo och Mullsjö fått statsbidraget beviljat för första gången och nu pågår arbete med att upprätta ett fysiskt lärcentra i Jönköpings kommun.
Arbeta för att det livslånga lärandet möjliggörs genom olika lokala och regionala modeller.	Kontinuerligt arbete sker i samverkan mellan länets olika aktörer. Den nya programperioden för Europeiska Socialfonden (ESF) har medfört nya möjligheter till finansiering av gemensamma insatser men utifrån en ny struktur jämfört med tidigare perioder.

Ekonomi

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag	Analys
Handlingsplan för ekonomi i balans	Ekonomin är i balans. Verksamhetsområdet visar en positiv budgetavvikelse.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Ekonomi i balans	0 tkr	10 314 tkr 	Regional utveckling (ANA) +10,3 mnkr A. Verksamhetsområdet Utbildning och kultur (+5,2 mnkr) Folkhögskolornas budgetavvikelse är positiv och uppgår till 0,5 mnkr och beror bland annat på ny budget för animationsutbildningens tredje år som inte har startat ännu samt vakanser. Verksamheten vid SMOT uppvisar en positiv budgetavvikelse med 1,5 mnkr. Den förklaras främst av lägre personalkostnader för musikerna samt högre intäkter än periodiserad budget. Sektionen för kulturutveckling, kulturbidrag och gestaltning samt kulturprojekten visar en positiv budgetavvikelse med ca 3,4 mnkr. Detta beror framförallt på det tillskott i budget med 6 mnkr för kulturplanens implementering som inte är fördelat än. Dessutom lägre personalkostnader än budgeterat med anledning av vakanser samt högre statsbidrag än budgeterat. Inom övrig bidragsgivning återfinns en negativ budgetavvikelse motsvarande ca -1,2 mnkr, vilket förklaras av periodiseringsfel som kommer att rättas till i maj. Samtliga bidrag som ska vara utbetalda under perioden är utbetalda. De administrativa gemensamma kostnaderna visar en positiv budgetavvikelse på 1,0 mnkr och beror bland annat på vakanser. Naturbruksskolorna är inte anslagsfinansierade och respektive skolas resultat balanseras vid årets slut som möter tidigare års upparbetade resultat. Båda skolorna känner av lägre elevintäkter jämfört med budget men har goda förhoppningar att fylla klasserna till höstterminen. Det preliminära sökunderlaget ser positivt ut. B. Regionövergripande ANA (+5,1 mnkr) Den positiva budgetavvikelsen med ca 5,1 mnkr förklaras genom att regionala utvecklingsmedel inte är nyttjade i nivå med budget. Nämndens egna kostnader visar en liten negativ avvikelse med anledning av högre kostnader i samband med en ny mandatperiod.
 Prognos	0 tkr	9 800 tkr 	Regional utveckling (ANA) +9,8 mnkr A. Verksamhetsområdet Utbildning och kultur

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			(+7,8 mnkr) Prognosen för helåret 2023 för verksamhetsområdet visar ett sammantaget budgetöverskott på 7,8 mnkr, vilket är drygt 2 mnkr högre jämfört med utfallet efter april månad. Folkhögskolornas prognos visar en positiv budgetavvikelse med 0,3 mnkr som i stort beror på beräknade högre intäkter jämfört med budget vilket bland annat beror på högre etableringsstöd än budgeterat samt vakanser. Helårsprognosen för SMoT visar på en negativ avvikelse med -0,7 mnkr. Den största förklaringen är att intäktsprognosen för en musikal är halverad jämfört med budget, vilket är en konsekvens av färre föreställningar och mindre kända personer i ensemblen jämfört med ursprunglig budget. Även intäktsprognosen för Söndagssymfonierna har sänkts med anledning av mindre publik än beräknat. Prognosen för sektionen för kulturutveckling visar en positiv avvikelse på 7,0 mnkr. Den främsta anledningen är att den utökade budgeten för kulturplanens implementering inte kommer att fördelas/förbrukas i sin helhet under året. Arbete pågår för att se var den budgeten gör störst nytta men under tiden ges utrymme för tillfälliga satsningar. Dessutom har sektionen beräknat lägre personalkostnader med anledning av några vakanser samt högre intäkter i form av mer statsbidrag än budgeterat. Prognosen för den centrala administrationen visar en positiv avvikelse med ca 1,2 mnkr. Naturbruksskolornas prognos visar ett negativt resultat med ca -3,2 mnkr som bland annat beror på lägre elevintäkter. Underskottet kommer att täckas av tidigare års balanserade resultat vid årets slut. Skolorna arbetar med åtgärdsplaner för att få en ekonomi i balans. B. Centrala anslag (+2,0 mnkr) Prognosen för regionala utvecklingsmedel för helåret 2023 beror till stor del på vilka nya projekt samt övriga satsningar som kommer att beslutas under resterande del av året. Den bedömningen är svår att göra men prognosen som nu är lagd visar på en positiv budgetavvikelse med 2 mnkr vid årets slut. Nämndens egna kostnader förväntas vara i budgetbalans vid årets slut.

LÄNSTRAFIKEN

Medborgare och kund

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: Nöjda kunder och intressenter

Uppdrag	Analys
Se över biljettsortiment och prissättning.	Ett förslag på vissa förändringar i biljettsortiment är framtaget och kommer presenteras för Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö efter sommaren.
Prisvärt studentkort inom kollektivtrafiken.	En utredning har gjorts om att införa ett prisvärt studentkort och kommer presenteras för Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö efter sommaren.
Se över behovet av mer direkttrafik för arbetspendling till större arbetsplatser.	Relativt stora neddragningar görs i busstrafiken i länet från tidtabellskiftet i mitten av juni, vilket påverkar uppdraget.
Ta initiativ till fackligt råd.	Uppdraget/aktiviteten är planerad att göras efter sommaren.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Andel nöjda NKI - allmän trafik - alla länsbor	55 %	46 % 	Resultatet har minskat sedan tredje tertialet förra året med tre procentenheter, och det är sju procentenheter lägre än landets genomsnitt. För att öka nöjdheten har JLT tagit fram och jobbat med tre fokusområden: trygghet, restid och lyhördhet, men resultaten syns inte än i undersökningarna.
 Andel nöjda NKI - allmän trafik - resenärer	65 %	57 % 	Kundnöjdheten bland resenärerna har minskat sedan årsskiftet med fyra procentenheter och det är två procentenheter lägre än landets genomsnitt. För att öka nöjdheten har JLT tagit fram och jobbat med tre fokusområden: trygghet, restid och lyhördhet, men resultaten syns inte än i undersökningarna.
 Andel nöjda NKI - serviceresor	85 %	80 % 	Andelen nöjda inom Serviceresor har minskat sedan i slutet på förra året. Resultatet hittills i år är fem procentenheter lägre än nationellt genomsnitt. För att öka nöjdheten har JLT jobbat med fokusområde - trygghet. Periodvis långa svarstider för att boka resa har troligen påverkat nöjdheten negativt.

Framgångsfaktorer: Tillgänglig säker och hållbar infrastruktur

Uppdrag	Analys
Genomföra en analys om vilka ytterligare insatser som är nödvändiga för att uppnå breddbandsmålen.	Arbetet har påbörjats under våren. Resultat från arbetet förväntas kunna presenteras under hösten 2023.
Utveckla metoder och arbetsformer för, samt att genomföra cykelfrämjande åtgärder. Genomförandet ska också följas upp i ett årligt cykelbokslut.	Under våren har en cykelplan arbetats fram som kommer att gå på remiss till länets kommuner och andra berörda aktörer under sommaren. Det finns ett ökat intresse för cykelfrågorna i länet, både hos

Uppdrag	Analys
	kommuner och olika samhällsföreningar, vilket pekar på betydelsen av ett gott genomförande.
Genomför en kartläggning och potentialstudie för regionala flygplatser.	Arbetet är under uppstart. Nyligen har statens utredning "Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap" presenterats. Utredningen är ett underlag som kommande arbete behöver förhålla sig till.
Ta fram nödvändiga beslutsprocesser och studier inför kommande planeringsomgång för infrastrukturen.	Förstudie kring funktionella samband är avslutad och har kommunicerats. Fortsatta studier planeras till hösten. Dessa kan utgöra grund för kommande planeringsomgångar. Samtidigt pågår ett aktivt påverkansarbete utifrån ett framtaget kunskapsunderlag kring betydelsen av nya stambanor.
Delta aktivt och drivande i arbetet för nya stambanor och höghastighetståg.	Arbetet i projektet har intensifierats under våren och olika kunskapsunderlag har arbetats fram för att belysa utmaningarna med dagens system och varför en ny stambana behövs. Dessa har presenterats i olika sammanhang, både nationellt, regionalt och lokalt. Samarbetet med Östergötland har stärkts vilket, ger en bättre möjlighet för påverkan.
Genomföra en utredning kring möjligheterna att använda egen mark för upplåtelse av solceller och vindkraft.	Arbetet har inletts genom att samverkan har skett mellan berörda avdelningar inom Region Jönköpings Län. Aktuellt är att identifiera vad som redan är gjort och hur uppdraget bör genomföras på bästa sätt.
Driva på för att det ska göras en åtgärdsvalsstudie för järnvägssträckan Värnamo-Halmstad.	Frågan kommer att lyftas i vårens dialoger med Trafikverket.
I samverkan kartlägga energiförsörjningsbehoven nu och framgent.	Det sydsvenska samarbetet kring effektprognoiser har kommit igång bra och syftar till att ta fram en gemensam modell för att kunna prognosticera framtida energibehov på regional nivå samt att korta ledtider för utbyggnad. I vår region kommer detta arbete att kopplas samman med kartläggning av nuläge som energibolagen har initierat. Sammantaget ger detta oss en bra grund för ett aktivt regionalt arbete på energiområdet.

Process och produktion

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer

Uppdrag	Analys
Ökad takt i klimatomställningen.	Koldioxidbudget togs fram under hösten 2022 och utgör underlag för fortsatt arbete med åtgärdsprogrammen för länets klimat- och energistrategi.
Göra separata avsiktsförklaringar med alla länets kommuner om kollektivtrafiken.	Arbetet med att ta fram avsiktsförklaringar om kollektivtrafiken i respektive kommun fortgår och genomförs med ett par kommuner i taget parallellt.

Uppdrag	Analys
Fortsätta med pilotprojekt för anropsstyrd linjelagd trafik.	Förfrågningsunderlag för konsultupphandling är påbörjat. En konsult ska därefter ta fram ett underlag för hur anropsstyrd linjelagd trafik kan organiseras.
Ta avstamp i nytt Trafikförsörjningsprogram för att få igång det kollektiva resandet efter pandemin.	Mycket arbete läggs ner på kommunikationsinsatser med målet att öka förtroendet för, och kännedomen om, kollektivtrafiken i länet. Kommunikationsarbetet är systematiskt och planerat för varje vecka under hela 2023. Parallellt med detta har två marknadsföringskampanjer genomförts under det första tertialet 2023 och fler kampanjer kommer att genomföras under året. Resandet ökar tydligt och följde i stort sett målkurvan under det första tertialet.
Fortsätta med upphandlings- och leveransprojekt av nya tågfordon samt bidra till arbetet med ny tågdepå.	Både byggnation av nya tåg i Spanien och tågdepåbygget i Nässjö pågår planenligt liksom projekt med fordons-It för de nya tågen.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Antal resor	7 533 332	7 438 471 	Målsättningen för resandet är 22,6 miljoner resor i länet för 2023. Tom april är målet 7,5 miljoner resor och utfallet landade på ca 7,4 miljoner resor och jämfört med samma period förra året ökade resandet med ca 49,8 % jämfört med föregående år. Ökningen i antal resor är störst i stadstrafiken i Jönköping men resandet ökar i samtliga trafikslag. Det ska noteras att det nu i stadstrafiken i Jönköping används det installerade kundräkningssystemet som underlag för statistiken istället för valideringar i biljettsystemet. Systemet är installerat på regionbussar också men där krävs ytterligare intrimningar innan det kan börja användas full ut. Skillnaden i statistiken mellan kundräkningssystemet och biljettsystemet är totalt januari-april ca 807 000 resor. Skulle resandet presenteras enbart med biljettsystemet som grund skulle det varit totalt ca 6,6 miljoner resor tom april och ökningen ca 34 procent jämfört med föregående år. Generellt har höga drivmedelspriser en positiv inverkan på resandet. I regionbusstrafiken märks vissa förändrade trender i resenärernas resande, att man i större utsträckning varvar hemarbete och resande med kollektivtrafiken, vilket märks tydligt på långa linjer med express- eller snabbbussstandard. På tågsidan är det problem med regularitet framförallt för dieselfordonen vilket påverkar resandet negativt och ersättningsbussar har inte alltid biljettsystem ombord.

Framgångsfaktorer: Utveckla förmågan att dra nytta av de resurser som EU erbjuder

Uppdrag	Analys
(ANA,TIM) Genomföra satsningar och samarbeten för att informera om EU och om EU:s fonder.	Mobilisering har skett i olika forum, vilket har lett till en stor efterfrågan vid uppstarten av EU:s nya programperiod. Insatserna har varit breda men också

Uppdrag	Analys
	särskilt inriktade på kompetensförsörjning och digitalisering.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion

Framgångsfaktorer: Arbeta proaktivt med omvärldsanalys

Uppdrag	Analys
(ANA,TIM) Ta fram ett ramverk för uppföljning och analys för grön omställning.	En förstudie planeras att påbörjas under hösten 2023.
(ANA,TIM) Utarbeta verktyg för uppföljning och utvärdering.	Omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning kring uppföljningsstruktur pågår under våren och till hösten beräknas arbetet med att skapa indikatorer att aktualiseras.
(ANA,TIM) Utveckla analys- och prognosarbetet.	Formerna för fortsatt samverkan med Jönköping University har utvecklats under våren. Nya verktyg i form av länsbarometern har införts och ett nytt verktyg för portföljstyrning är under utveckling.
Utveckla metoder för att koppla samman regional fysisk planering och infrastrukturplanering.	Förstudie kring funktionella samband är genomförd och har lagt en god grund för fortsatt metodutveckling. Genomförandeprojektet för att ta fram ett kunskapsunderlag för funktionella samband startar i juni.
Undersöka förändringar av resvanor.	Region Jönköpings Läns verksamheter avser att under genomföra en resvaneundersökning under hösten 2023. Undersökning ska både svara på nuvarande resvanor men också kring attityder till framtidens resande. Tillsammans med studierna kring funktionella samband bör detta ge ett mycket gott kunskapsunderlag kring befintligt och framtida resande.

Ekonomi

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag	Analys
Genomlys resandemönster.	Region Jönköpings Läns verksamheter avser att under genomföra en resvaneundersökning under hösten 2023. Undersökning ska både svara på nuvarande resvanor men också kring attityder till framtidens resande. Tillsammans med studierna kring funktionella samband bör detta ge ett mycket gott kunskapsunderlag kring befintligt och framtida resande.
Handlingsplan för ekonomi i balans	Trafikutbudet har setts över i syfte att i slutet på året nå en ekonomi i balans. Trafiknerdragningar kommer

Uppdrag	Analys
	att genomföras fr.o.m. sommaren. Motsvarar 40 mnkr på helårsbasis Hur de ökade kostnaderna för skatt på biogasbränsle ska hanteras måste utredas vidare. Nämnden kan begära medel från RS eller så kan vi hoppas på nytt undantag på skatt. Underskottet inom Serviceresor bör diskuteras vidare i budgetprocessen 2024. Ett alternativ kan vara att ändra i regelverket för att minska resandet och kostnaderna. Vilka ändringar som skulle kunna vara aktuella behöver i så fall utredas och diskuteras vidare i budgetprocessen. Regelverk som styr vilka som får åka med - vill man minska det måste regelverket ändras. För att öka intäkterna är det viktigt att aktivt arbeta med åtgärder för att öka resandet. Förutom det kommer det arbetas mer med hur biljettkontrollen kan effektiviseras samt i samverkan med trafikföretagen öka valideringarna ombord.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Ekonomi i balans	0 tkr	-25 161 tkr 	Regional utveckling (TIM) – 25,2 mnkr A. Länstrafiken (-25,4 mnkr) Efter första tertialet är det en negativ budgetavvikelse på -25,4 mnkr. På intäktssidan nås inte budget för biljettintäkter utan det är ett underskott på -11,2 mnkr totalt inkl skolkortsförsäljning och förändring av skuld till resenär. Det har skett en viss förflyttning från köp av enkelbiljetter till Period- och Flex-biljetter i början av året vilket minskar intäkten per resa och när det gäller skolkort har det inte beställts lika många kort som förra terminen vilket påverkar intäkterna negativt under hela vårterminen. Kostnadsläget i verksamheten är på en fortsatt hög nivå och den totala indexpåverkan i den allmänna trafiken innebär kostnader utöver budget med ca 17 mnkr tom april. Det har varit en minskning på vissa drivmedels- och elprisindex medan ex ränteindex går upp. Ersättningar för viten och lägre kostnader för incitamentsersättningar kompenserar underskottet pga index. Inom Krösatågen är det fortsatt höga kostnader för ersättningstrafik men även ökade kostnader för inhyrning av fordon eftersom ett stort underhållsarbete är påbörjat på en del av fordonen och dessa tas ur trafik under tiden. Serviceresor har ett ackumulerat underskott på 9,3 mnkr beroende på ett högt resande särskilt under mars månad som gick ner i april. Kostnadsläget är högt även inom Serviceresor och delvis beror det på nya avtalen som man ser effekt av nu när resandet är mer normalt efter pandemin.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			Sammanfattning budgetavvikelser största posterna (mnkr): Biljettintäkter -11,2 Busstrafik -5,3 Tågtrafik -1,8 Serviceresor -9,3 Övrigt +2,2 Totalt -25,4 B. Centrala ansvar (+0,2 mnkr) Här redovisas bidrag till Jönköpings flygplats, regionala utvecklingsmedel samt nämndens egna kostnader. Den positiva budgetavvikelsen beror främst på att regionala utvecklingsmedel inte är nyttjade i nivå med budget. Nämndens egna kostnader visar på en liten negativ budgetavvikelse och beror bland annat på utbildningar med anledning av ny mandatperiod.
 Prognos	0 tkr	-69 800 tkr 	Regional utveckling (TIM) – 69,8 mnkr A. Länstrafiken (-70 mnkr) Prognos på budgetavvikelse på helåret är minus 70 mnkr. I prognosen räknas med fortsatt underskott på biljettintäkter men något lägre avvikelser efter sommaren. På kostnadssidan är antagandet att kostnaderna ligger kvar på nuvarande höga nivåer men att ökningarna stannar av under året. Det är också räknat med effekt av nerdragningar i trafiken från sommaren. I prognosen är det räknat med kostnader för införandet av skatt på biogasbränsle med 12 mnkr för året. Inom Krösatågen förväntas ökade kostnader för ersättningstrafik, höga priser på drivmotorström jämfört med budget samt kostnader utöver budget för inhyrning av fordon. För Serviceresor antas ungefär nuvarande nivåer på resandet och nuvarande nivå på kostnaderna. B. Centrala ansvar (+0,2 mnkr) Avvikelsen med 240 tkr beror på en uppräknig av budget avseende bidrag till Jönköpings flygplats men bidraget är fast och ska inte ökas med index. Övriga anslag för regionala utvecklingsmedel och nämndens egna kostnader beräknas nyttjas fullt ut.

FOLKHÄLSA OCH SJUKVÅRD

Folkhälsa och sjukvård har verksamhet inom områdena medicinsk vård, kirurgisk vård, psykiatri, rehabilitering och diagnostik, primärvård och folktandvård. Andra områden där uppdrag finns är inom folkhälsa, ehälsa, patientsäkerhet samt kris och katastrofberedskap.

Under våren har stort fokus legat på samarbetet med kommunerna i satsningen på "Bästa platsen att leva på". Implementeringen av patientkontrakt har fortsatt och antalet överenskommelser mellan vården och patienterna har ökat. Även arbetet med uppbyggnaden av läns gemensamma programområden och införande av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp har fortsatt.

Ett aktivt arbete pågår för att förbättra tillgängligheten. Det finns fortfarande mycket att göra för att minska vårdköerna. Samtidigt har Region Jönköpings län bland den bästa tillgängligheten i landet vilket gör att vi för första tertiet har fått omkring 50 miljoner kronor i ersättning från staten.

Rutinen för sömlösa övergångar är implementerad i hela organisationen (såväl primärvården som den övriga specialistvården) och information om de nya arbetssätten är väl spridda.

Användning av webbtidbok, ny- och ombokning och avslutade ärenden i 1177 vårdguidens e-tjänster ökar. En pilot för 1177 Direkt, som är ett verktyg för symtombedömning, hänvisning och chat, har startat på 4 vårdcentraler och breddinförande planeras till hösten. Även en pilot för organiserad prostatacancer testning startade i april och kommer att utvärderas innan året är slut.

Under våren har ett arbete initierats för att se över hela det akuta somatiska flödet, från hur man söker vård till utskrivning från sjukhuset.

Vaccination mot Covid-19 har fortsatt under våren. Under årets första två månader erbjöds invånarna fortsatt den så kallade "höstdosen" mot covid-19. Den 1 mars startade, utifrån folkhälsomyndighetens rekommendationer, nästa vaccinationskampanj med erbjudandet av en vårdos till alla personer över 80 år samt alla boende på SÄBO. Intresset för vårdosen är betydligt lägre än tidigare och hittills har cirka 57 procent av personer över 80 år i länet tagit den rekommenderade påfyllnadsdosen.

Den ekonomiska prognosen för FS nämnden är ett underskott på 84,5 miljoner kronor för 2023.

Medborgare och kund

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: Nöjda kunder och intressenter

Uppdrag	Analys
Fortsätta implementeringen av Patientkontraktet som innebär en gemensam överenskommelse mellan patient och vårdgivare.	Arbetet med införandet av patientkontrakt fortsätter. Antalet överenskommelser ökar. Innehållet i överenskommelserna varierar och en översyn av detta ska genomföras.
Öka patientens kunskap genom utveckling och införande av patientens kunskapsstöd. Inklusive mötesplatser och hälsocaféer i alla tre länsdelar.	Utveckling och spridning av fler mötesplatser och föreläsningar, både digitala och fysiska, för personer med kroniska sjukdomar och deras anhöriga fortsätter. Fortsatt genomförda digitala Lärcaféer och självhjälpgrupper pågår enligt plan. Bokning av levande böcker och Peer fortsätter öka efter pandemin.

Framgångsfaktorer: God tillgänglighet

Uppdrag	Analys
Förbättra tillgängligheten till vården utifrån systemmätetal och mål för verksamheterna.	Tillgängligheten till vården är inom de flesta områden fortsatt en utmaning, även om vi i nationella jämförelser är bland de bästa i riket. Brist på kompetens och ett ökat inflöde anges som skäl. Flera verksamheter flaggar dock för att tillgängligheten förbättrats och ett aktivt arbete pågår med Kapacitets och produktionsstyrning.
Arbeta aktivt med att uppnå bemanningsmålet inom primärvården med ett genomsnitt med 1500 listade patienter per distriktsläkare.	En modell för inventering är framtagen och en första inventering har genomförts under april månad. Arbetet med läkarförsörjningsstrategi pågår. Bemanningen är ojämn i länet, med generellt god bemanning i norra länsdelen medan södra och östra länsdelarna har ett sämre läge.
Arbeta aktivt med att ta hand om den uppskjutna vården och säkra tillgängligheten till operation genom att förstärka de egna resurserna.	Verksamheterna arbetar med planerade extra insatser på mottagning och operation. Kapacitets- och produktionsstyrningsarbetet pågår.
Samverka kring den uppskjutna vården inom sydöstra sjukvårdsregionen i syfte att förbättra tillgängligheten till behandlingar och operationer	Kirurgisk vård deltar i samarbete i Sydöstra sjukvårdsområdet för att förbättra tillgängligheten. Dialoger förs varje månad utifrån den aktuella tillgängligheten i de tre regionerna. Utifrån detta görs förflyttningar av patienter för att jämna ut tillgängligheten och kunna prioritera det som är medicinskt angeläget.
Under mandatperioden ska Region Jönköpings län säkra akutvårdkedjan för att patienter ska få ett snabbare och säkrare omhändertagande i hela länet.	Ett förbättringsarbete avseende akutprocessen har initierats och börjat ta form. Samtliga verksamhetsområden ska vara delaktiga. Ett viktigt fokus är att minska antalet besök för personer äldre än 80 år på akutmottagningen.
Arbeta aktivt inom ambulansverksamheten att uppnå uppsatta mål för prio 1 larm.	Antalet prio 1 larm har minskat något. Transporter mellan vårdinrättningar tar en stor del av ambulanssjukvårdens resurser. Ambulanssjuksköterska jobbar nu på SOS Alarm och ska stödja SOS-alarms personal i arbetet med dirigerings/logistik avseende utomlänstransporter, vilket förväntas få en positiv effekt på tillgänglighet.
Arbeta aktivt med att förbättra tillgängligheten till utredning och behandling inom barn- och ungdomspsykiatri, barn- och ungdomshabiliteringen samt tillgängligheten till barn- och ungdomshälsan.	Fortsatt utmaningar att nå målet trots många olika insatser. Planeringen är att med hjälp av externa utförare kunna producera fler utredningar än prognosticerat remissinflöde och tillsammans med en utvecklad triagering via <i>en väg in</i> lyckas nå målet i slutet av 2023.
Utveckla primär nivå för omhändertagande av barn- och ungdomars psykiska hälsa.	En primär nivå för barn och unga, 6-17 år, med lindriga och medelsvåra psykiska besvär och psykiatriska tillstånd ska byggas upp inom barn- och ungdomshälsa. Under första tertiet 2023 har arbetet påbörjats genom att kartlägga, beskriva och dokumentera insatser, rutiner och processer. Risk- och konsekvensanalys är genomförd.
Fortsätta bygga ut utredning och behandling för neuropsykiatri hos barn och unga.	Arbete pågår för att öka den egna kapaciteten för utredning och behandling för neuropsykiatri.

Uppdrag	Analys
Starta en elevhälsocentral tillsammans med Jönköpings kommun.	Arbetet med elevhälsocentral går framåt. Målet med en elevhälsocentral är att alla barn och unga 6-16 år ska må bra, utvecklas och lära, ha en meningsfull fritid och växa upp i ett tryggt hem.
Förbättra tillgängligheten till folktandvården och specialisttandvården.	Folktandvården jobbar med rekryteringar och extra vårdinsatser för att möjliggöra att fler patienter kan komma till folktandvården. Inom specialisttandvården har en översyn startats kring prioriteringen och klassificeringen av remisser.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar.	90 %	85 % 	Under våren är det ett betydligt bättre utfall än samma period 2022, nära målet på 90 %
 Faktisk väntetid till första besök inom 60 dagar i specialiserad vård nationell rapportering.	80 %	70 % 	Resultatet ligger i nivå med april 2022. I jämförelse nationellt är resultaten bland de bästa i riket.
 Genomförda återbesök inom medicinskt måldatum	90 %	77 % 	Resultatet ligger på samma nivå som senaste året, 12 % från måluppfyllelse.
 Faktisk väntetid till operation/åtgärd inom 60 dagar, specialiserad vård	80 %	73 % 	Utfallet är bra, ligger nära målnivån. I jämförelse nationellt är resultatet bland de bästa i riket.
 Tid till ambulans - andel prio 1 larm inom 20 minuter	80 %	71 % 	Tillgängligheten uppgår i genomsnitt under första tertialet till 71 procent. Föregående år motsvarande period 69 procent. Antalet prioritet 1 uppdrag har minskat med 3 procent (207 uppdrag) jämfört med motsvarande period föregående år. Inom- och utomlänstransporter mellan vårdinrättning tar en stor del av ambulanssjukvårdens resurser (9 procent av totalt antal uppdrag). Totalt har antalet uppdrag minskat med 1,3 procent (214 uppdrag). Ambulanssjuksköterska jobbar nu på SOS Alarm och ska stödja SOS-alarms personal i arbetet med dirigering/logistik avseende utomlänstransporter, vilket förväntas få en positiv effekt på tillgänglighet.
 Täckningsgrad för den uppsökande verksamheten (munhälsobedömningar)	35 %	41 % 	Folktandvården har under 2023 påbörjat ett arbete med att utveckla arbetssättet för den uppsökande verksamheten. En del är att överföra administrativa uppgifter till icke-klinisk personal och därmed öka andelen klinisk tid inom den uppsökande verksamheten. Av de personer som har "Intyg om nödvändig tandvård" och som önskat få den årliga munhälsobedömningen utförd har 41 % fått den. Jämfört med samma period 2022 (18 %) har andelen ökat avsevärt. Den största anledningen till ökningen

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			är att pandemin lugnat sig och att folktandvården återigen kan utföra munhälsobedömningar enligt överenskommelse.
 Andel berättigade till nödvändig tandvård som fått den utförd	27 %	34 % 	Folktandvården har behandlat 1 084 (57 %) personer och privattandvården 824 (45 %). Differensen mot tabellen beror på att personer har fått behandling hos både Folktandvård och privat vårdgivare Jämfört med samma period 2021 har andelen personer som fått nödvändig tandvård utförd minskat från 39 % till 34 %.
 Allmäntandvård: Andel revisionspatienter i tid till undersökning och behandling	90 %	74 % 	Definition på "i tid" är att man är mindre än 3 månader försenad till planerat revisionsdatum. Av folktandvårdens 26 kliniker klarar 9 kliniker (35 %) tillgänglighetsmålet och av 52 privata tandvårdsmottagningar är 45 (87 %) mottagningar i tid.
 Tillgänglighet specialisttandvård inom 60 dagar efter remiss	80 %	59 % 	Tillgängligheten till specialisttandvården mäts på samma sätt som tillgänglighet till sjukvården. Utfallet är fortsatt lågt och arbetet fortgår inom de olika specialiteterna att förbättratillgängligheten, framför allt inom käkkirurgiska kliniken. Tillgängligheten skiljer sig dock markant åt mellan olika specialiteter och vissa kliniker uppfyller tillgänglighetsmålet väl. Överlag syns en tydlig och konstant förbättring sedan augusti. Utfallet för april ligger på 58 procent jämfört med 40 % i december 2022. Det är framförallt till käkkirurgen som flest patienter får vänta mer än 60 dagar.

Framgångsfaktorer: God och jämlik hälsa

Uppdrag	Analys
Fortsätta att arbeta målinriktat i det strategiska arbetet med "Bästa platsen" för att förbättra folkhälsan hos länets invånare.	Arbetet med "Bästa platsen" fortgår enligt plan. Inom plattformen får team från kommun och region fortsatt stöd i gemensamma förbättringsarbeten. Flertalet av förbättringsarbetena är i storskalig spridning i länet. Inom Gemensam plan för primärvård pågår realisering och fokus senaste tertialet har varit förberedelse för spridning av arbetssättet "Förstärkt lokal samverkan" som kommer innebära att mötesplatser mellan region och kommun kommer utvecklas utifrån lokala behov med syfte att förbättra stödet till invånarna.
Säkerställa att verksamheter som är centraliserad inom regionen, når länets invånare jämlikt.	En kartläggning av centraliserade länsprocesser inom berörda verksamheter har påbörjats, för att vidta förbättringsåtgärder inom områden där resurser inte erbjuds jämlikt till invånare
Fortsätta integrationsarbetet genom bland annat hälsokommunikatörernas insatser och spridning av konceptet med hälsoguider till fler kommuner.	Arbetet med hälsoinformation i prioriterade områden har fortsatt. Hälsokommunikatörerna arbetar med modersmålsbaserad hälsoinformation (hälsoskola, diabetesskola, trafikinformation och föräldraskapsstöd) mot utrikesfödda invånare på olika språk. Hälsoaktiviteterna följs upp och utvärderas.

Uppdrag	Analys
	Ytterligare hälsoguider har utbildats och spridning av konceptet Hälsoguider till övriga kommuner pågår.
För att förbättra barn och ungas hälsa prioriteras tre områden för ett fördjupat arbete i nära samverkan; fullföljda studier, psykisk hälsa och fysisk aktivitet.	Förbättringsarbetet fortsätter tillsammans med kommunerna. Sex team deltar i arbetet.
Minst en familjecentral ska finnas i varje kommun.	Familjecentraler finns i alla kommuner. Familjecentralerna arbetar med uppsökande verksamhet och föräldaskapsstöd.
Samverkan ska ske med elevhälsan för att förbättra tillgängligheten och arbetet med förebyggande arbete	Kommunerna och elevhälsan får stöd i hälsofrämjande och förebyggande metoder, samt kring sexuell hälsa, tobaksfrågor och våldpreventiva metoder.
Ungdomsmottagningen ska arbeta tillsammans med elevhälsan och elevhälsocentraler för att arbeta mer förebyggande.	Ungdomsmottagningarna har ett ständigt aktivt arbete för att nå fler ungdomar.
Arbeta riktat mot äldre för att identifiera och erbjuda behandling för att motverka psykisk ohälsa, suicid, ofrivillig ensamhet samt främja äldres psykiska hälsa.	Olika metodstöd för äldres psykiska hälsa pågår. Exempelvis Kulturlust, existentiella samtalsgrupper, möten med minnen och musik att minnas.
Fortsätta arbetet med Trygg och säker vård och omsorg.	Överenskommelse av arbetssätt för Trygg hemma arbetet finns och implementeringsarbete pågår. Arbetet innefattar att förstärka teamarbete och nära samverkan mellan kommunal hälso- och sjukvård och vårdcentral kring gemensamma patienter.
Fortsatt utveckling av läkarstöd till de särskilda boendena och den kommunala hemsjukvården.	För att nå trygg och säker vård och omsorg är god samverkan mellan vårdcentral, sjukhus och kommun avgörande. Lokala avtal tecknas avseende läkaruppdrag och medicinsk samverkan mellan vårdcentraler och kommunal hälso- och sjukvård. Avstämningsmöten hålls regelbundet på chefsnivå i varje kommun.
Fortsatt utveckling av en jämlik geriatrisk vård i länet	Forum Geriatrikum genomförs varje månad. Det är fortsatt uppskattat och bra närvaro av medarbetare som arbetar med äldre inom vård och omsorg.
Testa arbetssättet med att införa geriatrisk vård i hemmet och utvärdera efter ett år.	Ett utvecklingsprojekt för specialiserad geriatrisk vård i hemmet är under planering. Ambitionen är att prova i liten skala under hösten 2023.
Riktade insatser genomförs inom områden där kariesförekomsten ökar i förskola, fritidshem och skola.	En översyn av det preventiva arbetet pågår inom folktandvården och en inventering har genomförts. Flera förslag har tagits fram och arbete nu pågår för att utvärdera och prioritera förslagen. En strategi ska tas fram under året för användning av appen "Rocka Munnen" i det preventiva arbetet med barn.

Process och produktion

Verksamhetsstatistik

Primärvård

Egenproducerad vård (inkl såld vård)	Utfall 2019-04	Utfall 2022-04	Utfall 2023-04	Föränd ring % 2023- 2019	Föränd ring % 2023- 2022
Antal besök, läkare	309 522	144 945	142 797	-53,9 %	-1,5 %
Antal besök, annan personalkategori	256 345	197 466	216 028	-15,7 %	9,4 %
-varav distansbesök utomlänare	172 052	10 256	290	-99,8 %	-97,2 %
-varav distansbesök länsbor	5 130	11 206	8 954	74,5 %	-20,1 %
Andel distansbesök länsbor	31,3 %	6,3 %	2,6 %	-28,7 %	-3,7 %
Länets vårdkonsumtion					
Antal besök, läkare	158 806	143 620	152 079	-4,2 %	5,9 %
Antal besök, annan personalkategori	280 228	226 646	236 280	-15,7 %	4,3 %

Under 2017-2019 hade vårdcentralerna inom vårdvalet underleverantörsavtal med andra digitala aktörer

Antalet besök till läkare av länets invånare ökar jämfört med 2022, men är inte tillbaka på 2019 års nivå. Besök till annan personalkategori ökar jämfört med 2022, men är betydligt lägre än innan pandemin. Andelen och antal distansbesök minskar jämfört med 2022.

Länets invånare konsumerar cirka hälften (50,7%) av läkarbesöken i primärvården. Jämfört med 2019 är det 1 procentenhet lägre. När det gäller besök till annan personalkategori sker en större andel av länets invånares konsumtion i primärvården (60,4%). Även här minskar andelen i primärvården jämfört med 2019 då andelen var 64 procent.

(Länets vårdkonsumtion = Egenproducerad vård minus vård som producerats till invånare i andra regioner plus vård som länets invånare gör i andra regioner.)

Specialiserad somatisk vård

Egenproducerad vård (inkl såld vård)	Utfall 2019-04	Utfall 2022-04	Utfall 2023-04	Föränd ring % 2023- 2019	Föränd ring % 2023- 2022
Antal disponibla vårdplatser	609	562	574	-5,7 %	2,1 %
Vårdtid i dagar	60 868	58 064	58 412	-4,0 %	0,6 %
Antal vårdtillfällen	16 792	15 475	15 751	-6,2 %	1,8 %
Medelvårdtid, dagar	3,6	3,8	3,7	2,3 %	-1,1 %
Antal läkarbesök	126 950	121 485	126 715	-0,2 %	4,3 %
Antal besök annan personalkategori	119 875	108 694	116 870	-2,5 %	7,5 %
Varav distansbesök	0	2 890	2 406		-16,7 %
Andel distansbesök	0,0 %	1,3 %	1,0 %	1,0 %	-0,3 %

Länets vårdkonsumtion					
Vårdtid i dagar	66 013	62 730	64 779	-1,9 %	3,3 %
Antal vårdtillfällen	17 891	16 521	16 966	-5,2 %	2,7 %
Antal läkarbesök	138 289	130 706	135 508	-2,0 %	3,7 %
Antal besök annan personalkategori	119 297	107 475	115 738	-3,0 %	7,7 %

Inom den slutna vården är antalet disponibla vårdplatser något fler jämfört med motsvarande period 2022, men färre än 2019. Antalet vård dagar och vårdtillfällen är också fler än 2022, men färre än 2019.

Sett till länets invånares konsumtion av vård (dvs när vi justerar för köpt och såld vård till andra regioner) ökar såväl slutenvården som öppenvården något mer jämfört med 2022. Inom öppenvården ses en kraftig ökning av besök till annan personalkategori där volymen närmar sig 2019 års nivå.

Andel distansbesök är fortsatt på en blygsam nivå och minskar jämfört för 2022.

(Länets vårdkonsumtion = Egenproducerad vård minus vård som producerats till invånare i andra regioner plus vård som länets invånare gör i andra regioner.)

Specialiserad psykiatrisk vård

Egenproducerad vård (inkl såld vård)	Utfall 2019-04	Utfall 2022-04	Utfall 2023-04	Föränd ring % 2023- 2019	Föränd ring % 2023- 2022
Antal disponibla vårdplatser	126	108	103	-18,3 %	-4,6 %
Vårdtid i dagar	13 165	11 576	11 442	-13,1 %	-1,2 %
Antal vårdtillfällen	1 430	1 231	1 337	-6,5 %	8,6 %
Medelvårdtid, dagar	9,2	9,4	8,6	-7,0 %	-8,9 %
Antal läkarbesök	10 913	10 659	12 426	13,9 %	16,6 %
Antal besök annan personalkategori	39 209	38 005	39 601	1,0 %	4,2 %
Varav distansbesök	0	4 302	2 454		-43,0 %
Varav andel distansbesök	0,0 %	8,8 %	4,7 %	4,7 %	-4,1 %
Länets vårdkonsumtion					
Vårdtid i dagar	13 185	15 206	15 332	16,3 %	0,8 %
Antal vårdtillfällen	984	1 287	1 444	46,7 %	12,2 %
Antal läkarbesök	10 170	10 272	12 212	20,1 %	18,9 %
Antal besök annan personalkategori	38 466	36 963	39 380	2,4 %	6,5 %

Inom den slutna vården minskar antalet disponibla vårdplatser såväl jämfört med motsvarande period 2022 som året innan pandemin (2019). Däremot sker en ökning av antalet vård dagar och vårdtillfällen jämfört med 2022. Inom öppenvård sker en relativt kraftig ökning av både läkarbesök och besök annan personalkategori jämfört med 2022. Invånarnas konsumtion av vårdtillfällen, vård dagar samt öppenvård ökar relativt mycket även jämfört med 2019.

Andelen distansbesök är högst inom den psykiatriska vården men minskar förhållandevis mycket mellan 2022 och 2023.

(Länets vårdkonsumtion = Egenproducerad vård minus vård som producerats till invånare i andra regioner plus vård som länets invånare gör i andra regioner.)

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster

Uppdrag	Analys
Fortsätta utökningen och användningen av digitala tjänster för vård, hälsa och prevention inklusive digitala besök	Samtliga beslutade projekt och förvaltningsaktiviteter kopplat till vårdinformationssystemet Cosmic samt invånartjänster via 1177.se fortskrider enligt plan. Arbete pågår inom de flesta verksamheter för att öka antalet digitala besök, samt stimulera ny- och ombokningar via webbtidboken.
Förbättra tillgängligheten till 1177 på telefon och tillhandahålla rådgivning på andra språk	Ett arbete pågår med att försöka omdirigera administrativa samtal till Kontaktcenter. En översyn och utredning av styrning gällande inkommande samtal till 1177 på telefon pågår via Inera. Detta för att kunna besvara färre antal samtal från andra regioner och flera av från Region Jönköpings län. Optimering av bemanning pågår för att ha rätt antal resurser när samtalsinflödet är som störst. Införande av 1177 Direkt är påbörjad med förhoppningen att det på sikt ska avlasta 1177 på telefon. Det pågår också ett arbete för att titta på hur andra regioner har upphandlat tolktjänst till 1177 på telefon
1177 direkt – symtombedömning, hänvisning och chatt införs på alla vårdcentraler i länet och som en del av 1177	Ett basinförande på fyra vårdcentraler har genomförts enligt plan. Planering för breddinförande under hösten pågår.
Införa lösningar för egenmonitorering.	Region Jönköpings län har beslutat att gå ur den gemensamma upphandling som pågått under längre tid. Region Jönköpings län ska nu genomföra en upphandling själv. Nytt upphandlingsdirektiv ska tas fram före sommaren.
Underlätta användandet av och kunskap om digitala stöd och tjänster.	Programmet enklare vardag för patienter och medarbetare fortsätter. En plan för kommunikations- och utbildningsinsatser för invånare och medarbetare ska tas fram.
Fortsätta utvecklingen av vårdsystemet Cosmic och andra system som används i vården.	Arbetet med att vidareutveckla och förbättra Cosmic pågår. Samtliga aktiviteter fortskrider enligt plan.
Förbättra konsultstödet från sjukhusens specialistvård till primärvården genom sömlösa övergångar	Primärvårdsläkare kan snabbt få kontakt med en slutenvårdskollega för råd avseende handläggning av patient. Omvänt kan sjukhusläkare snabbt få tag i primärvårdskollega för råd avseende patients utredning och behandling i primärvården. Arbetssätten har implementerats med generellt gott resultat. Uppföljning och fortsatt utveckling av de nya arbetssätten har fortsatt under 2023.
Utveckla akutflödet och förkorta vårdtiden på akutmottagningen speciellt för de äldre	Ett arbete för att se över akutflödet har startat på akutmottagningen på Höglandssjukhuset. Arbetet har sin bakgrund i både IVO-anmälan som gjordes under hösten 2022 samt det pågående lokalarbetet för ny akutmottagning år 2025. Arbetet med akutvårdkedjan fortsätter nu i ett utökat program med samtliga akutmottagningar och verksamhetsområden involverade. Hela flödet ses över från hur man söker vård till utskrivning från sjukhuset. Uppdrag och arbetssätt för detta håller på att formas.

Uppdrag	Analys
Tillse att det finns vårdplatser efter behov på de tre akutsjukhusen.	En utveckling av planeringsverktyget Astrada pågår för att Kapacitets- och produktionsstyrning (KPS) även kan införas för slutenvården.

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande

Uppdrag	Analys
Hälsofrämjande arbete i socioekonomiskt utsatta områden - utvärdera förstärkningsuppdrag i primärvården	En utvärdering av förstärkningsuppdrag i primärvården kring hälsofrämjande arbete i socioekonomiskt utsatta områden pågår.
Stödja implementering av det nya nationella vårdprogrammet vid ohälsosamma levnadsvanor - prevention och behandling.	Dialog förs och systematiskt stöd erbjuds till primärvård och specialistvård i levnadsvanearbetet. En pilot av länsgemensamt programområde (LPO) Levnadsvanor, håller på att startas upp, som en del av utvecklingen av Nationellt system för kunskapsstöd.
Fortsätta utveckla Hälsocenter tillsammans med länets kommuner	En fortsatt satsning sker på att etablera hälsocenter i merparten av länets kommuner.
Stödja kommunernas rehabiliteringspersonal med Region Jönköpings läns specialistkompetens och följa upp hela rehabiliteringsprocessen.	Utveckling av arbetssätten inom rehabiliteringsprocessen pågår, där jämlik rehabilitering utifrån patientens behov är målet. En samordningsgrupp är tillsatt från olika enheter inom Region Jönköpings län, kommunerna samt patientrepresentant. Arbete med kunskapsstöd på Folkhälsa och sjukvårdswebben pågår också.
Utökning av rehabiliteringsresurser i form av exempelvis fysioterapeuter, arbetsterapeuter, logopedier, psykologer och dietister.	Utvecklingsarbetet inom rehabiliteringskedjan fortsätter, exempelvis har kapaciteten ökat för fler logopediska språkutredningar av barn. I samarbete med Kvinnokliniken erbjuds kvinnor med bäckenbottenrelaterade problem tillgång till multiprofessionellt team i samtliga länsdelar. Möjligheten har ökat för barn med neuropsykiatriska funktionsvariationer att få stöd och behandling efter genomgången utredning. Rehabresurser medverkar i implementeringen av det personcentrerade sammanhållna vårdförloppet för Stroke/TIA i samtliga länsdelar.
Ett strukturerat arbetssätt inom sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen ska utvecklas och införas i primärvården inom Sydöstra sjukvårdsregionen.	Arbetssättet har redovisats vid en nationell SKR-konferens 31 mars 2023 där flera regioner visade intresse för att få ta del av arbetet. Arbetssättet har spridits i Region Jönköpings län på nätverksträffar för rehabkoordinatorer. Forskningsstudie pågår och resultat beräknas redovisas september 2023.
En samverkansmodell ska vidareutvecklas inom området mellan primärvård och specialistvård.	Acceptance and Commitment Therapy (ACT) är en form av beteendeterapi och Region Jönköpings län arbetare för att utbilda, sprida och bibehålla förhållningssättet. Även fördjupningsutbildningar professionsvis planeras till hösten och forskningsmedel har sökts för att utvärdera ACT-satsningen.

Uppdrag	Analys
Tillgodose att sjukskrivna personer med behov av koordineringsinsatser har tillgång till en rehabkoordinator oavsett vårdnivå.	Arbete pågår för att säkra tillgång på rehabkoordinatorer.
Smittskydd, vårdhygien och strama - Utökning av sprututbytesprogrammet till Värnamo och Nässjö.	Arbete pågår för att bygga upp nya enheter för sprututbyte i Värnamo och Nässjö. Verksamheten planeras att vara igång på båda orterna i september.

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag	Analys
Genomföra en översyn om hur personalen utbildas, ges övning och förbereds på kris- och katastroflägen samt vid krig	Under perioden har utbildning i kris- och katastrofläge genomförts. Deltagare har varit regionens ledningsgrupp, medlemmar i särskild sjukvårdsledning samt den akuta vårdkedja som behövs vid en masskadehändelse. I samband med försvarsmaktsövning Aurora har två olika delövningar genomförts, en större masskadehändelse har inkluderat ambulanssjukvård samt Länssjukhuset Ryhov i syfte att öva omhändertagande av många skadade. Högländssjukhuset har deltagit i en övning med fokus på civilmilitär samverkan tillsammans med försvarsmakten och Socialstyrelsen. Även utbildning i säkerhetsskydd har genomförts.
Under planperioden anpassas Region Jönköpings läns patientsäkerhetsarbete till Socialstyrelsens nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet, Agera för säker vård.	Arbetsättet med Patientsäkerhetsronder och Patientsäkerhetsronder i realtid (PiR) utvärderas och justeras kontinuerligt för att stärka det proaktiva patientsäkerhetsarbetet. Patientsäkerhetsdialoger och uppföljning av patientsäkerhetsarbetet planeras att genomföras i anslutning till höstens verksamhetsuppföljningar.
Inom primärvården är det viktigt att utveckla arbetet med patientsäkerhet i omställningen till mer nära vård	Arbetsätt som stöd för ökad patientsäkerhet till omställningsprocessen i övergången mellan sjukhus och primärvård pågår, ett exempel är att följa upp arbetet och effekter av multidisciplinära konferenser.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Vårdprevention	90 %	—	Enhetlig metod för datainsamling saknas, alternativ sätt att ta fram data via diver pågår och kommer att prioriteras under hösten. Systematiska utbildningar för sjuksköterskor och undersköterskor genomförs enligt plan. Arbete med vårdprevention och att patienter ska få åtgärder insatta pågår under tiden och analys av resultat görs på enhetsnivå.

Framgångsfaktorer: Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer

Uppdrag	Analys
Fortsätta det påbörjade arbetet inom kunskapsstyrningen nationellt, regionalt och lokalt med ambitionen att vara ledande i implementeringen, i syfte att erbjuda jämlik vård.	Arbetet har fortsatt med införande av lokala programområden. Under våren har sex Läns gemensamma programområden startat (Nervsystemets sjukdomar, Hjärt- och kärl sjukdomar, Psykisk hälsa, Levnadsvanor, Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin

Uppdrag	Analys
	samt Cancersjukdomar). Utvärdering av uppstartsprocessen samt ytterligare LPO-starter planeras efter sommaren. Övergripande mål och handlingsplan för arbetet finns.
Prioritera och utveckla omhändertagandet av patienter med kroniska sjukdomar	Arbete för att underlätta för kroniskt sjuka pågår på många olika nivåer, till exempel genom delaktighet i FAKTA-grupper, kunskapsstyrning, fokus på säker in- och utsättning av läkemedel i samband med operationer, fokus på vårdens övergångar och akutprocessen, samt utveckling av egenvårdstöd. Varje patient med kronisk sjukdom ska ha ett patientkontrakt/överenskommelse med vården.
En ökning sker med en intensivvårdsplats på Ryhov samt personalförstärkning på Höglandssjukhuset och Värnamo sjukhus genomförs under en treårsperiod.	Arbete pågår med att bemanna för utökad intensivvårdsplats på Länssjukhuset Ryhov.
Behovet av intermediärvårdplatser utreds under 2023.	Utredningen är inte påbörjad. Inväntar nationell utredning kring definition på intermediärvårdplats.
Cancervård - Arbeta aktivt med att nå målen för standardiserade vårdförlopp.	Fortsatt arbetet pågår för att utveckla och kvalitetssäkra följsamheten till standardiserade vårdförlopp. Utveckling pågår även av diagnostikprocesserna i de standardiserade vårdförloppen för att effektivisera utredning samt möjliggöra snabbare behandling och uppföljning. Resultaten visar att Region Jönköpings län inte klarar målet med andel standardiserade vårdförlopp inom ledtid, däremot är målet nått vad gäller andel patienter som är utredda i ett standardiserat vårdförlopp.
Cancervård - Öka deltagandet i screeningprogram och genomföra riktade insatser.	Ett flertal kommunikationsinsatser har genomförts för att öka deltagandet i screeningprogram. Exempelvis genom utskick om allmän provtagning för tidig upptäckt av cancer i tjock- och ändtarmen, kommunikation inför starten av organiserad prostatacancer testning, samt i arbetet med att utrota livmoderhalscancer.
Cancervård - Fortsätta det påbörjade arbetet med screening för tjock- och ändtarmscancer.	Fortsatt utbyggnad av screening för tjock- och ändtarmscancer samt av kapaciteten för endoskopiverksamhet pågår.
Cancervård - Fortsätta införandet av organiserad prostatacancer testning.	I april startades piloten av ett digitaliserat flöde för organiserad prostatacancer testning. Alla män födda 1973 kommer erbjudas testning. Piloten genomförs fram till och med kvartal 3 och därefter ska flödet utvärderas för beslut om breddinförande.
Cancervård - Erbjuder avancerad läkemedelsbehandling på våra tre akutsjukhus.	Arbete pågår för att erbjuda avancerad läkemedelsbehandling personcentrerat i hemmet eller på länets tre sjukhus.
Cancervård - Stärka rehabiliteringskedjan efter cancersjukdom	I enlighet med det nationella vårdprogrammet för cancerrehabilitering pågår olika förbättringsinitiativ.
Palliativ vård - Utforma den palliativa vården så att alla länsinvånare har jämlik tillgång till palliativ vård dygnet runt	Arbete pågår i samverkan med länets kommuner. Under året planeras att införa nytt personcentrerat vårdförlopp om palliativ vård.

Uppdrag	Analys
Palliativ vård - Vårdplatser för specialiserad palliativ vård skapas på länets tre akutsjukhus.	Välfungerande på Ryhov. Arbete pågår på övriga sjukhus.
Palliativ vård - Verksamheten specialiserad sjukvård i hemmet (SSIH) fortsätter att utvecklas.	SSIH (specialiserad sjukvård i hemmet) har återupptagit samverkansmöten och utbildningar inom den palliativa vården. Konsultverksamheten inom slutenvård och primärvård är viktigt för att inkludera och öka antalet patienter med icke cancer diagnoser.
Kvinnors hälsa och förlossning - Fortsätta utveckla en sammanhållen, jämlik och personcentrerad vårdkedja baserat på kvinnors olika behov från graviditet till förlossning och eftervård.	Sedan många år följs gemensamma mätetal för att jämföra och förbättra resultat och kvalitet för en jämlik vård.
Kvinnors hälsa och förlossning - Att personer som utsatts för sexuellt våld och könsstympning ska få tillgång till en god vård baserad på bästa möjliga kunskap	Forskningsprojektet "Samskapa omhändertagande vid sexuellt våld" pågår.
Psykisk hälsa - Utökning av peer support, person med egen erfarenhet	Under våren 2023 har ytterligare en utbildningsomgång för blivande peer supporters genomförts. Inom länets vuxenpsykiatriska verksamheter pågår rekrytering av ytterligare peer supporters inom heldygnsvård och/eller inom öppenvården.
Psykisk hälsa - Utveckla det individuella stödet för bättre somatisk hälsa hos personer med psykisk sjukdom	Fortsatt arbete pågår inom de vuxenpsykiatriska klinikerna och vårdcentralerna via årliga hälsosamtal och uppföljning av somatisk hälsa och levnadsvanor. Ytterligare förbättringsinitiativ planeras i samverkan med kommunerna.
Psykisk hälsa - Att utveckla stödet att möta och behandla personer med trauma som kan utveckla posttraumatiskt stressyndrom (PTSD).	Arbete har genomförts och pågår med stöd av specialistpsykiatrins kliniska programområde (KPO) "KPO trauma" som fortsätter med utbildningar inom kartläggning och prioriterade insatser. En ny modell för gruppterapi är även framtagen inom de vuxenpsykiatriska verksamheterna. Patienter som kommer för smärtutredning till rehabiliteringsmedicinska kliniken screenas för PTSD. Psykolog finns tillgänglig både för patienter inom heldygns- och dagrehabilitering.
Psykisk hälsa - Säkra att patienter med psykiatrisk problematik i gränslandet mellan specialistvård och primärvård erbjuds god vård och behandling.	Specialistpsykiatrin har bra rutiner för samverkan med kommun och andra vårdgivare. Kontinuerligt arbete med ständiga förbättringar i processen pågår.
Samordna arbetet kring suicidprevention i länet.	Arbete med en länsgemensam handlingsplan för suicidprevention pågår. Planeras vara klar till sommaren.
Våld i nära relationer - Arbete med att bemöta och omhänderta våldsutsatta personer fortsätter och utvecklas i länet.	Det pågår en fortsatt utveckling och utvärdering av modellen inom hela länet för att erbjuda behandling av personer som utsatts för våld i nära relationer, utövare av våld samt barn i familjer där våld förekommer. I nuläget finns utmaningar med tillgängligheten. Våldsutövare och barn prioriteras.
Våld i nära relationer - Fortsätta det påbörjade arbetet med implementering av utbildningsprogram med inriktning på hedersrelaterat våld och förtryck.	Ett arbete har genomförts med inriktning på hedersrelaterat våld och förtryck där framtagande och implementering av utbildningsprogram påbörjats.

Uppdrag	Analys
Våld i nära relationer - Strukturera arbetssätt för att identifiera och bemöta hedersrelaterad problematik kopplat till barn och unga.	En utbildningsfilm har tagits fram som finns tillgänglig i lärande- och kompetensportalen för alla medarbetare inom Region Jönköpings län.
Läkemedelsanvändning - Tillhandahålla en rationell och säker läkemedelsförsörjning	Brist- och restsituationer av läkemedel är ett ökande problem i Sverige och globalt. Arbetet med att bevaka kritiska bristsituationer lokalt pågår kontinuerligt. Vid behov söks generella licenser av receptläkemedel.
Läkemedelsanvändning - Arbeta för en jämlik läkemedelsbehandling	Läkemedelsdialoger genomförs med fokus på patientsäkerhet och kostnadseffektivitet.
Läkemedelsanvändning - Kostnadseffektiv läkemedelsanvändning utifrån nationella och regionala avtal och rekommendationer	En handlingsplan med delprojekt i samverkan inom sydöstra sjukvårdsområdet är framtagen där arbete pågår fortlöpande med benchmarkingmöten och läkemedelsdialoger.
Läkemedelsanvändning - Minska olämplig läkemedelsanvändning	Region Jönköpings län har en hög användning av opioider. Ett arbete har inletts avseende dialoger, med utgångspunkt från statistik, med vårdcentraler. Verksamheterna genomför också kontinuerliga uppföljningar av läkemedelsförskrivning och läkemedelsdialoger.
Läkemedelsanvändning - Minska miljöpåverkan från läkemedel med bibehållen patientnytta	En ansvarsfull förskrivning innebär att rätt läkemedel på rätt indikation och i rätt mängd förskrivs till patienten. I val av läkemedelspreparat väljs det som är minst belastande ur miljösynpunkt under förutsättning att det ger samma patientnytta. Uppföljning av förskrivning av miljöbelastande läkemedel genomförs kontinuerligt.
Smittskydd, vårdhygien och strama - Arbeta med att minska antibiotikaförskrivning	Arbetssättet antibiotikasmarta kliniker och vårdcentraler fortsätter. Syftet är att minska spridningen av resistenta bakterier och använda antibiotika rationellt.
Smittskydd, vårdhygien och strama - Fortsatt bevakning av covid-19 och eventuellt behov av ny storskalig vaccination	Under årets första två månader erbjöds invånarna fortsatt den så kallade "höstdosen" mot covid-19. Den 1 mars startade, utifrån folkhälsomyndighetens rekommendationer, nästa vaccinationskampanjen med erbjudandet av en vårdos till alla personer över 80 år samt alla boende på SÄBO. Även personer 65 år och äldre samt personer tillhörande någon riskgrupp kunde få en vårdos om de så önskade. Intresset för vårdosen var betydligt lägre än tidigare och hitintills har bara cirka 57 procent av personer över 80 år i länet tagit den rekommenderade påfyllnadsdosen.
Smittskydd, vårdhygien och strama - En informationskampanj ska genomföras kring de vaccinationer som erbjuds till äldre	Det nya nationella vaccinationsprogrammet mot pneumokocker för äldre och riskgrupper kommunicerades till primärvården via utskick, webinarium och info på hemsidan och till invånarna via media. Vaccinationer med en påfyllandsdos av covid-19-vaccin till 80+ och SÄBO kombinerades även med vaccination mot pneumokocker.
Utreda förutsättningarna för att erbjuda barn avgiftsfri vaccinering mot fästingburen hjärninflammation (TBE).	Epidemiologiskt underlag för antal fall av TBE i länet, antal fall hos barn och geografisk spridning samt ett resonemang kring vaccinkostnaden och

Uppdrag	Analys
	hälsoekonomiska analyser som utförts i andra regioner har sammanställts.
Vårdnära service - Arbetsuppgifter som idag till stor del sköts av sjukvårdsutbildad personal ska där det är möjligt, på ett kostnadseffektivt sätt, flyttas över till servicepersonal.	Arbete pågår för att se över möjligheter att anlita vårdnära service på vårdavdelningar för en resurseffektiv och patientsäker vård. Konceptet för vårdnära service testas på vissa enheter.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Standardiserade vårdförlopp - andel inom max ledtid	80 %	34 % 	Under den senaste 12-månadersperioden har 2085 patienter behandlingsstartats i standardiserade vårdförlopp, en ökning med 4,5 % i jämförelse mot föregående år. 712 (34 %) av dessa har skett inom fastslagen ledtid för respektive förlopp. Motsvarande period föregående år behandlingsstartades 37 % inom fastslagen ledtid. Under perioden når inget vårdförlopp uppsatt mål på 80 % inom angiven ledtid, närmast ligger SVF Myeloprolifererad neoplasmi samt SVF Akut leukemi som når 70 % respektive 66,7% inom ledtid. För övriga förlopp finns en variation mellan 7 % - 65 % måluppfyllelse.
 Standardiserade vårdförlopp - andel utredda patienter i SVF	70 %	100 % 	Region Jönköpings län uppnår vad som förväntas enligt det nationella beräkningsunderlaget för standardiserade vårdförlopp.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Förbättringskunskap

Uppdrag	Analys
Fortsätta arbetet med rätt använd kompetens (RAK).	Verksamheterna arbetar kontinuerligt med rätt använd kompetens och ser över vilka arbetsuppgifter som kan förflyttas mellan olika kategorier.
Fortsätta arbetet med kapacitet och produktionsstyrning (KPS).	Verksamhetsområdena arbetar med införande av kapacitets- och produktions sätt på olika sätt och i olika tempo. Tidplaner och stöd för utveckling och uppföljning finns.

Framgångsfaktorer: Professionell kunskap

Uppdrag	Analys
Erbjuda kompetensutveckling för Region Jönköpings län och kommuner i samverkan, praktisk träning och teoretisk bas	Kompetensutveckling pågår i samverkan med kommunerna. Huvudfokus har under våren varit uppdraget Förstärkt lokal samverkan, som en del i Gemensam plan för kompetensutveckling och Gemensam plan för primär vård.
Stödja starten av en ny tandläkarutbildning	Arbetet med att inrätta utbildningar för tandläkare och tandsköterskor pågår kontinuerligt sedan flera år. Arbetet fortsätter under 2023.

Uppdrag	Analys
Rekrytera rätt akademisk kompetens till den planerade tandläkarutbildningen	Rekryteringsdiskussioner pågår. Arbetsgrupp med deltagare från Hälsohögskolan, Region Jönköpings län samt Folk tandvården arbetar med strategisk planering för kompetensförsörjning till den kliniska delen av tandläkarutbildningen.

Framgångsfaktorer: Forskning

Uppdrag	Analys
Identifiera, kartlägga, samordna och stödja strategiska forskningsområden och kunskapsunderlag i arbetet med nära vård.	Antalet forskningsprojekt och forskare inom nära vård ska öka. Arbeta med förutsättningar för detta pågår.
Arbeta aktivt med kompetensutveckling, samt erbjuda utbildnings- och forskningsmöjligheter	Stöd till universitetssjukvårdsenheter (USV) i samverkansavtal för universitetssjukvård utreds. Planering pågår att hitta rätt stöd till USV-enheterna.

Ekonomi

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag	Analys
Följa omställningen och förstärkningen av den nära vården.	Omställning till den nära vården är ett långsiktigt mål och ett antal mätetal har identifierats (symbol: hen med hjärta) som viktiga indikatorer för att följa utvecklingen. Region Jönköpings län följer även det nationella arbete som pågår inom området.
Se över att resurserna har en jämlik fördelning utifrån länsinvånarnas behov av vård.	Uppdraget är stort och intressant och planeras att startas under hösten 2023.
Under första kvartalet 2023 genomförs en fördjupad utvärdering av vårdval ögon avseende volym och ersättning.	Analyser av volymer och ersättning i vårdval ögon pågår. Arbetet har försenats något men kommer slutföras under maj.
Handlingsplan för ekonomi i balans	I samband med delårsrapporterna har nämnden för folkhälsa och sjukvårds verksamhetsområden uppdrag att lämna åtgärdsplaner för en ekonomi i balans. De handlingsplaner som har inkommit ger inte en ekonomi i balans, men bromsar den negativa utvecklingen och förväntas ge full effekt 2024. För något verksamhetsområde behöver handlingsplanen förtydligas.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 <i>Ekonomi i balans</i>	0 tkr	-73 328 tkr 	Nämnden för folkhälsa och sjukvård redovisar efter fyra månader ett underskott på 73 miljoner kronor, det motsvarar en avvikelse på 2 % i förhållande till budget för perioden.

Avvikelse mot budget i miljoner kronor

Verksamhetsområde	Utfall	Budget	Avvikelse
Privata vårdgivare	-26,6	-22,2	-4,4
Vårdcentralerna Bra Liv	-43,5	-13,6	-29,8
Folktandvården	-91,6	-90,4	-1,3
Medicinsk vård	-1 049,2	-1 008,3	-41,0
Kirurgisk vård	-1 091,3	-1 056,7	-34,5
Psykiatri rehab o diagnostik	-481,8	-454,8	-27,0
Summa verksamhetsområde inkl privata	-2 784,1	-2 646,0	-138,1
Regionövergripande FS	-1 027,1	-1 091,9	64,8
Totalt	-3 811,2	-3 737,8	-73,3

Privata vårdgivare har ett negativt resultat efter fyra månader, mestadels till följd av köp av neuropsykiatriska utredningar. Bra Liv har under en tid haft positivt resultat kopplat till relativt höga ersättningar för provtagning och vaccinering. Dessa intäkter är nu betydligt lägre och bidrar tillsammans med höga kostnader för bland annat bemanningsföretag till ett negativt resultat.

Medicinsk vård och Kirurgisk vård har negativ avvikelse mot budget vilket var förväntat. De åtgärdsplaner som pågår för en ekonomi i balans kommer inte ge helårseffekt från årets början. Även Folktandvården och Psykiatri/rehab/diagnostik, som haft en ekonomi i balans tidigare, har nu även dessa verksamhetsområden negativ avvikelse mot budget.

Inom Regionens åtagande är det en positiv budgetavvikelse på 65 miljoner kronor. Det beror främst på att det finns reserverade budgetmedel som inte har adresserats till slutanvändare ännu.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Prognos	0 tkr	-84 500 tkr 	Nämnden för folkhälsa och sjukvårds prognos för helår 2023 är ett minusresultat på 84,5 miljoner kronor. Det är en försämring jämfört med föregående år, då resultatet var i princip +/- 0. Alla verksamhetsområden prognosticerar underskott, men där folktandvårdens prognos ligger nära en ekonomi i balans.

Bokslut och prognos, budgetavvikelse i miljoner kronor

Verksamhetsområde	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Prognos 2023 T1
Privata vårdgivare	-21,7	-14,2	-16,4
Vårdcentralerna Bra Liv	96,7	24,3	-60
Folktandvården	0,2	-3,8	-1,2
Medicinsk vård	-24,7	-61,4	-80
Kirurgisk vård	-106,9	-65,3	-85
Psykiatri rehab o diagnostik	-58,3	-26,8	-75
Summa verksamhetsområde inkl privata	-114,8	-147,2	-317,6
Regionövergripande FS	34	147,7	233,1
Totalt	-80,8	0,5	-84,5

För Privata vårdgivare förväntas ett underskott på 16,4 miljoner kronor 2023. Orsaken är fortsatt köp av externa neuropsykiatriska utredningar, främst för barn men även för vuxna.

Bra Liv prognostiserar ett underskott på 60 miljoner kronor för helår 2023. Resultatet till och med april är på minus 30 miljoner kronor, och så prognosen bygger på att kostnaderna kommer att minska under året; främst för hyrpersonal, användning av timanställda som övertidsuttag. Engångskostnader för ny vårdcentral betalas också i början av året, och där finns inte motsvarande kostnader till hösten.

Folktandvårdens ekonomiska prognos bygger på en försämrad ekonomisk utveckling under tertial 2 för att sedan återhämtas något under tertial 3. Trots att Folktandvården har lyckats att öka antalet faktiska årsarbetare är bemanningsläget fortsatt inte tillfredställande inom allmäntandvården, medan specialisttandvårdens har bättre förutsättningar gällande bemanning generellt (variation mellan kliniker finns). Det negativa prognostiserade resultatet härleds främst till specialisttandvården där personalbrist inom intäktsbringande verksamheter samt en generell lägre andel klinisk tid påverkar ekonomin påtagligt. Allmäntandvården prognostiseras fortsatt prestera väl och arbeta produktivt i sin helhet vilket bedöms leda till en ekonomi i balans.

Medicinsk vård prognostiserar ett budgetunderskott om 80 miljoner kronor för helåret 2023. Prognosen utgår ifrån att kostnaderna förväntas minska under hösten 2023. Men kommer fortsatt ligga på en för hög nivå under året. Kostnadsminskningen är bland annat kopplat till verksamhetsområdets handlingsplan för en ekonomi i balans 2024. Bland annat så är det aktiviteter avseende hyrbemanning, övertidskostnader som ingår i handlingsplanen men även diagnostiken kommer att diskuteras. Handlingsplanen planeras få full effekt andra halvan 2024 och i slutet av 2024 förväntas verksamhetsområdets ekonomi vara i balans.

Kirurgisk vård prognostiserar en negativ budgetavvikelse med 85 miljoner kronor. Till och med april har verksamhetsområdet en negativ budgetavvikelse på 34,5 miljoner kronor. I prognosen förväntas arbete med handlingsplaner för att sänka kostnader för bemanningsföretag, övertid och mertid samt generellt för personalkostnader leda till att kostnaderna minskar under hösten.

Psykiatri, rehabilitering och diagnostik beräknar ett underskott mot budget på 75 miljoner kronor. Den största budgetavvikelsen finns inom röntgen vilket beror på höga kostnader för bemanningsföretag, samt ökade kostnad för röntgenmaterial. Även inom psykiatin finns underskott vilket delvis är kopplat till behov av bemanningsföretag. Det finns även stadigt ökande kostnader för rättspsykiatri där ökat behov av vårdplatser orsakar undanträngningseffekt. Även höga sjukskrivningstal bedöms bidra till utfallet. Arbete pågår med handlingsplan för ekonomi balans.

Årsprognosen för FS nämndens centrala delar är plus 233 miljoner kronor för 2023. Orsakerna är främst följande poster:

- Bonusdel för tillgänglighetsmedel, 48 miljoner kronor, bonusdel för överbeläggning och utlokaliserade 50 miljoner kronor
- Reserverade budgetmedel som ej disponerats ännu
- Vårdval primärvård beräknas ha ett överskott på 25 miljoner främst till följd av att reserverad budget för ST läkare inte disponerats lika mycket som tidigare.
- Reserverade budgetmedel för läkemedel beräknas ge ett överskott på 45 miljoner för helåret man kan komma att fördelas till verksamhetsområden innan årets slut.
- Köpt vård prognostiseras ett underskott på 20 miljoner, främst beroende på köpt psykiatri.

Bilagor

RESULTATRÄKNING FULLFOND (miljoner kronor)	Tertialutfall 2023T1	Prognosutfall 2023	Diff mot budget	Tertialutfall 2022T1	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	1 014,6	3 024,5		1 144,9	3 393,6
Verksamhetens kostnader	-5 528,8	-16 380,7		-5 167,8	-15 363,1
Avskrivningar	-166,4	-508,7		-163,8	-502,5
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	-4 680,6	-13 864,9	-109,9	-4 186,7	-12 472,1
Skatteintäkter	3 500,9	10 502,8	26,8	3 329,2	10 149,9
Generella statsbidrag o utjämningsystem	1 167,3	3 502,2	147,2	1 119,2	3 355,2
VERKSAMHETENS RESULTAT	-12,4	140,1	64,1	261,8	1 033,0
Finansnetto tillgångar	312,2	385,9	-93,1	-426,3	-582,9
Finansnetto skulder (värdesäkring pensioner)	-308,9	-926,0	-15,0	-82,7	-257,0
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	-9,1	-400,0	-44,0	-247,2	193,2
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT	-9,1	-400,0	-44,0	-247,2	193,2

FINANSIELLA NYCKELTAL	Tertialutfall 2023T1	Prognosutfall 2023		Tertialutfall 2022T1	Utfall 2022
Likviditet	3,99			3,83	3,97
Soliditet fullfondering	27,0%	24,0%		26,1%	27,7%
Egenfinansieringsgrad investeringar (verksamhetens res)		85,1%			288,7%
Egenfinansieringsgrad investeringar (verksamhetens res) 2015-2023		131,9%			138,0%
Verksamhetens nettokostnad/skatt och generella statsbidrag	100,3%	99,0%		94,1%	92,4%
Verksamhetens nettokostnad/skatt och generella statsbidrag 2015-2023		95,2%			94,6%
Investeringar utöver avskrivningar/skatter och generella statsbidrag		1,8%			0,2%
Investeringar utöver avskrivningar/skatter och generella statsbidrag 2015-2023		2,8%			2,9%
Nettkostnadsökning mot föregående år	11,8%	11,2%		-5,8%	3,6%
Skatte- och generella statsbidragsökning mot fgår	4,9%	3,7%		5,2%	5,6%
Rörelsekapital miljoner kronor	8 964			8 107	8 631
Rörelsekapital exkl pensionsplaceringar miljoner kronor	2 395			2 026	2 331

Definitioner:

Likviditet: Visar regionens betalningsförmåga på kort sikt. Omsättningstillgångar / Kortfristiga skulder

Soliditet: Visar regionens betalningsförmåga på lång sikt. Eget kapital / Totala tillgångar

Egenfinansieringsgrad investeringar: Verksamhetens resultat exkl avskrivningar / nettoinvestering

Rörelsekapital: Avspeglar regionens finansiella styrka. Omsättningstillgångar - Kortfristiga skulder

RESULTATRÄKNING BLANDMODELL (miljoner kronor)	Tertialutfall 2023T1	Prognosutfall 2023	Diff mot budget	Tertialutfall 2022T1	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	1 014,6	3 024,5		1 144,1	3 391,1
Verksamhetens kostnader	-5 630,2	-16 684,8		-5 259,5	-15 641,1
Avskrivningar	-166,4	-508,7		-163,8	-502,5
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	-4 782,0	-14 169,0	-112,2	-4 279,2	-12 752,5
Skatteintäkter	3 500,9	10 502,8	26,8	3 329,2	10 149,9
Generella statsbidrag o utjämningsystem	1 167,3	3 502,2	147,2	1 119,2	3 355,2
VERKSAMHETENS RESULTAT	-113,8	-164,0	61,8	169,2	752,6
Finansnetto tillgångar	312,2	385,9	-93,1	-427,8	-587,1
Finansnetto skulder (värdesäkring pensioner)	-182,6	-547,9	15,2	-43,9	-131,9
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	15,8	-326,0	-16,0	-302,5	33,6
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT	15,8	-326,0	-16,0	-302,5	33,6
FINANSIELLA NYCKELTAL	Tertialutfall 2023T1	Prognosutfall 2023		Tertialutfall 2022T1	Utfall 2022
Likviditet	3,99			3,83	3,97
Soliditet blandmodell	50,7%	48,0%		51,7%	51,8%
Verksamhetens nettokostnad/skatt och generella statsbidrag	102,4%	101,2%		96,2%	94,4%
Investeringar utöver avskrivningar/skatter och generella statsbidrag		1,8%			0,2%
Investeringar utöver avskrivningar/skatter och generella statsbidrag 2015-2023		2,8%			2,9%
Nettkostnadsökning mot föregående år	11,7%	11,1%		-5,7%	3,6%
Skatte- och generella statsbidragsökning mot fgår	4,9%	3,7%		5,2%	5,6%
Rörelsekapital miljoner kronor	8 964			8 107	8 631
Rörelsekapital exkl pensionsplaceringar miljoner kronor	2 395			2 026	2 331

Definitioner:

Likviditet: Visar regionens betalningsförmåga på kort sikt. Omsättningstillgångar / Kortfristiga skulder

Soliditet: Visar regionens betalningsförmåga på lång sikt. Eget kapital / Totala tillgångar

Egenfinansieringsgrad investeringar: Verksamhetens resultat exkl avskrivningar / nettoinvestering

Rörelsekapital: Avspeglar regionens finansiella styrka. Omsättningstillgångar - Kortfristiga skulder

BALANSRÄKNING FULLFOND (miljoner kronor)	Tertialbokslut 2023-04-30	Bokslut 2022
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar	31,0	32,5
Materiella anläggningstillgångar		
1. Mark och byggnader	4 668,9	4 648,8
2. Maskiner och inventarier	1 086,8	1 121,4
Finansiella anläggningstillgångar	413,2	385,9
Summa Anläggningstillgångar	6 199,9	6 188,6
Omsättningstillgångar		
Förråd	131,3	123,3
Fordringar	1 715,0	1 573,3
Kortfristiga placeringar	9 605,2	9 049,0
Kassa och bank	508,2	792,5
Summa Omsättningstillgångar	11 959,7	11 538,0
Summa Tillgångar	18 159,6	17 726,6
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital		
Regionkapital	4 904,6	4 711,4
Årets resultat	-9,1	193,2
Summa Eget kapital	4 895,5	4 904,6
Avsättningar		
Avsättningar för pensioner	10 221,6	9 866,5
Övriga avsättningar	0,0	0,0
Summa Avsättningar	10 221,6	9 866,5
Skulder		
Långfristiga skulder	47,1	48,1
Kortfristiga skulder	2 995,4	2 907,4
Summa Skulder	3 042,5	2 955,6
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder	18 159,6	17 726,6

Panter och Ansvarsförbindelser		
Panter och därmed jämförliga säkerheter	921,5	921,5
Pensionsförpliktelse som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	22,4	22,4
Övriga ansvarsförbindelser	100,0	100,0

BALANSRÄKNING BLANDMODELL (miljoner kronor)	Tertialbokslut 2023-04-30	Bokslut 2022
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar	31,0	32,5
Materiella anläggningstillgångar		
1. Mark och byggnader	4 668,9	4 648,8
2. Maskiner och inventarier	1 086,8	1 121,4
Finansiella anläggningstillgångar	413,2	385,9
Summa Anläggningstillgångar	6 199,9	6 188,6
Omsättningstillgångar		
Förråd	131,3	123,3
Fordringar	1 715,0	1 573,3
Kortfristiga placeringar	9 605,2	9 049,0
Kassa och bank	508,2	792,5
Summa Omsättningstillgångar	11 959,7	11 538,0
Summa Tillgångar	18 159,6	17 726,6
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital		
Regionkapital	9 187,2	9 153,5
Årets resultat	15,8	33,6
Summa Eget kapital	9 203,0	9 187,2
Avsättningar		
Avsättningar för pensioner	5 914,2	5 583,9
Övriga avsättningar	0,0	0,0
Summa Avsättningar	5 914,2	5 583,9
Skulder		
Långfristiga skulder	47,1	48,1
Kortfristiga skulder	2 995,4	2 907,4
Summa Skulder	3 042,5	2 955,6
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder	18 159,6	17 726,6

Panter och Ansvarsförbindelser		
Panter och därmed jämförliga säkerheter	921,5	921,5
Pensionsansvarsförbindelse (förmåner intjänade före 1998)	4 307,5	4 282,6
Pensionsförpliktelse som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	22,4	22,4
Övriga ansvarsförbindelser	100,0	100,0

Delårsrapport 1

Tertial 1 2023

Regional utveckling, Utbildning och kultur

Dnr RJL2023/26
Karin Hermansson, Regional utvecklingsdirektör
Regional utveckling, Utbildning och kultur
Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping
© Region Jönköpings län, www.rjl.se

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Medborgare och kund	5
Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på.....	5
Process och produktion.....	9
Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare.....	10
Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet	12
Lärande och förnyelse	16
Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya.....	16
Medarbetare	17
Strategiska mål: Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser	17
Ekonomi.....	20
Strategiska mål: God och hållbar hushållning	20

Inledning

Verksamhetsområdet utbildning och kultur är en del inom Regional utveckling som omfattar två naturbruksskolor, två folkhögskolor, Smålands Musik och Teater (SMOT) samt sektionen kulturutveckling. Verksamhetsområdet ansvarar även för flera olika typer av bidrag och ersättningar till bland annat folkhögskolor, organisationer och arrangörer.

På uppdrag av länets 13 kommuner erbjuder verksamhetsområdet naturbruksutbildning för länets invånare på Stora Segerstads naturbrukscentrum och Tenhults naturbruksskola. Inom verksamhetsområdets folkhögskolor, Sörängens folkhögskola och Värnamo folkhögskola, bedrivs folkbildning för deltagare av alla nationaliteter, kön och funktionsvariationer. Verksamhetsområdet erbjuder länets invånare kultur som är hälsofrämjande, bidrar till ett bra liv i länet och är attraktivt för människor och företag. Kulturutveckling har ett regionalt uppdrag inom konst- och bildningsområdena bild och form, dans, film, hemslöjd, litteratur, samt biblioteksutveckling.

Området utbildning och kultur har en nettobudget på 285 mnkr och hade vid utgången av april 383 anställda, varav 357 personer var tillsvidareanställda.

Verksamhetsområdet utbildning och kultur visar en positiv budgetavvikelse på 5,2 mnkr efter april månad och helårsprognosen för 2023 visar ett sammantaget budgetöverskott på 7,8 mnkr. I båda fallen beror avvikelsen jämfört med budget på utökad budgettram för kulturplanens implementering samt ökade intäkter med anledning av mera statsbidrag än beräknat men också lägre personalkostnader bland annat på grund av vakanser.

Under våren har flera aktiviteter och föreställningar anordnats av SMOT för att fler barn och unga i länet ska nås av kultur och kulturupplevelser. I samverkan med samtliga aktörer inom kultursamverkansmodellen, fria kulturaktörer och kommunerna pågår också ett arbete inom ramen för projektet Kulturrätten för att nå ut med konst och kultur till grundskolans elever. En annan central insats är det utvecklingsarbete som sker tillsammans med länets folkbibliotek för barns delaktighet och inflytande.

Det preliminära sökunderlaget till Region Jönköpings läns naturbruksskolor ser positivt ut inför nästa läsår. Ett nybyggt djurvårdshus har färdigställts under våren på Tenhults naturbruksgymnasium och inflyttning har påbörjats.

Måluppfyllelse ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

	2023-04-30	Andel	2022-04-30	Andel
Antal mätetal som är uppfyllda	5	63 %	2	33 %
Antal mätetal som är delvis uppfyllda	2	25 %	1	17 %
Antal mätetal som inte är uppfyllda	1	12 %	3	50 %
Antal mätetal som mäts	8	100 %	6	100 %

Genom strukturerade och systematiska arbetssätt är måluppfyllelsen uppnådd för majoriteten av mätetalen. Dock nås inte måluppfyllelsen för ekologiska livsmedel och arbete pågår för att öka andelen ekologiska livsmedel.

Medborgare och kund

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: God och jämlik hälsa

Uppdrag: Kultur - Delta i kunskapsutvecklingen med aktiviteter kopplade till kulturens roll för god hälsa.

Aktiviteter	Analys
VO Deltagande i samverkansgruppen Kultur för Hälsa i samverkan med sektionen folkhälsa.	År 2016 startade styrgruppen kultur för hälsa med representanter från Region Jönköpings län, civilsamhället och kommuner. Eftersom gruppen inte har haft mandat att styra över andra verksamheter, har gruppen i praktiken fungerat som en samverkansgrupp kring kunskapsspridning. Nu pågår ett arbete med att utveckla formerna för de kunskapshöjande och kunskapsförmedlande insatserna för länets aktörer inom området kultur för hälsa. Målet för samverkansgruppen blir att bidra till ökad kunskap om kulturens betydelse för det hälsofrämjande arbetet och stimulera fler aktörer i länet att jobba inom området. I höst planeras de förtä insatserna för det nya arbetssättet.

Framgångsfaktorer: Vitalt och tillgängligt kulturliv

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Publik Smålands Musik och Teater	21 000	27 990 	Publikantalet för första tertiet är bättre än väntat. Budgetering, erfarenhet och prognos säger att ca 30 % av publiken hamnar under tertiet - i år överträffas det delmålet. Av publiken är 4 000 konferensgäster (15 %) och 8 000 (30 %) är publik till uthyrningar (externa aktörer med färdiga produktioner som använder Spira som gästscen). De egenproducerade produktionerna når 16 000 (55%) personer. Publiken på turnéföreställningar uppgår till 5 900. Tio av länets tretton kommuner har tagit del av utbudet. Operan La Boheme vid trettondagen nådde totalt 1 829 personer, vilket för verksamheten ses som en publiksuccé. De största produktionerna publikmässigt förutom denna har varit dansföreställningen Strike (1 614 personer), teatern En timme i lugn och ro (2 221 personer) samt barnföreställningen Identitetsakuten (1 427 personer).
 Publik vid föreställningar för barn och ungdom	7 500	6 039 	Under första tertiet av 2023 har flertalet produktioner spelats för barn såsom dansföreställningen Strike, teatern Identitetsakuten och teaterstickornas Krakel Speltakel. Även vårens kulturlov lockade flertal barn till Spira för att uppleva och även delta i kulturella inslag. Identitetsakuten och Strike spelades dessutom på turné och var ute i fem av länets kommuner (Habo, Jönköping, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo). SMOT är på väg att nå målvärdet för 2023 för barn.

Uppdrag: Kultur - Stärka barn och ungas möjlighet att ta del av och skapa kultur i Jönköpings län.

Aktiviteter	Analys
Arbeta för att tillhandahålla lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet inom samtliga konstområden.	Arbetet med att skapa lämpliga och lika möjligheter för barn och unga att ta del av och vara delaktiga i kulturell och konstnärlig verksamhet sker inom de flesta konstområdena. En viktig insats är Kulturrätten. Här samverkar samtliga aktörer inom kultursamverkansmodellen, fria kulturaktörer och kommunerna för att nå ut med konst och kultur till grundskolans elever. En annan central insats är det utvecklingsarbete som sker tillsammans med länets folkbibliotek för barns delaktighet och inflytande. Tillsammans med andra aktiviteter, exempelvis feriepraktik, KulturCrew, Mötesplats barnkultur och workshops för barn och unga och deras kulturpedagoger är bedömningen att området utvecklas i en positiv riktning. Det är dock en bra bit kvar innan alla barn och unga i Jönköpings län har en likvärdig tillgång till konst och kultur. För att det ska bli verklighet krävs ett fortsatt målmedvetet arbete i nära samverkan mellan Region Jönköpings län, kommunerna, kultursamverkansmodellens parter, fria kulturaktörer och civilsamhället.
VO Revidering av strategi för barn- och ungdomskultur.	Arbetet påbörjades under hösten 2022 med inläsning och dialog. Dialog genomfördes med personer som arbetar med barn och unga i länet med syfte att inhämta synpunkter och kunskap inför det fortsatta arbetet. I dialogen framkom att det behövs satsningar på barn och unga på landsbygden, samordning i insatserna och utbudet för målgruppen, samt fortsätta arbetet med implementering av barnkonventionen. Arbetet slutförs under 2023.
VO Smålands musik och teater erbjuder skolklasser en kulturupplevelse riktad till barn- och unga i kulturhuset Spira.	Under våren har länets skolor fått erbjudande om att ta del av föreställningen Identitetsakuten för årskurs 4-6. Föreställningen spelades både på Spira samt på turné där 4 kommuner besöktes. Produktionen utforskar identiteter och artificiell intelligens med en interaktiv del i föreställningen samt en workshop för skolorna. Även produktionen Strike har varit ute i länet och mött barn i årskurs 4-9. Produktionen är en interaktiv dansföreställning i samarbete med Värnamo och Habo kommun med Dans Spira Extended som betonar styrkan i gemenskap och att stå upp för vad man tror på. Produktionen har besökt 2 kommuner i länet samt Borås kommun. I början av maj har vårens barnkulturpeng-produktion premiär; Eldfågeln. Föreställningen riktar sig till årskurs F-3 (BKP åk 3) och är en saga om gott och ont, strategi och magi där dansare möter Jönköping Sinfonietta. Produktionen spelas på plats i Spira. Samtidigt som Eldfågeln spelas på Spira är vårens andra barn-turné ute: Skolgårdslive. En skapande skola-produktion för årskurs 3-5 där barnen möter klassiska teaterstycken och får möjligheten att själva förändra handlingen. Till hösten planeras musikalen Alla skriker ingen hör för årskurs 7 och uppåt med barnkulturpeng för årskurs 9. Produktionen är en nyskriven musikal om att ta kontroll över sina inre demoner och om kärleken inom en familj.

Aktiviteter	Analys
VO Genom kunskapsförmedling visa på arbetssätt och metoder för att genomföra kulturtrappa/kulturgaranti i grundskolan.	Inom Kulturrätten arbetar sektionen för kulturutveckling tillsammans med representanter från kultursamverkansmodellen med att alla barn i länet ska få tillgång till kultur på skoltid. Insatsen har pågått i projektform under 3 år och diskussioner förs nu med Riksteatern Jönköpings län, som driver projektet, om hur projektet kan bli en permanent verksamhet. Kulturrätten har i sitt påverkansarbete lyft frågan om vikten av en kulturgaranti för grundskolan med kommunerna, vilket har gett effekten att fler kommuner nu arbetar med att ta fram en kulturgaranti.

Uppdrag: Kultur - Utveckling av kulturens infrastruktur i länet.

Aktiviteter	Analys
VO Undersöka kulturens infrastruktur och få en samlad bild av hur det ser ut i länets 13 kommuner.	En kartläggning av den kulturella infrastrukturen i Jönköpings län har påbörjats och blir en viktig del i analysen av kulturens förutsättningar i länet. Kartläggningen är tänkt att användas i första hand för internt bruk inom ramen för utvecklingsuppdraget. Till att börja med kommer länets mötesplatser för upplevelser och skapande, utbildningar, aktörer inom KKB att kartläggas. För att få en mer komplett bild kommer kartläggningen kompletteras med befolkningsmängd, utbildningsnivå, socioekonomi etc. Arbetet pågår under hela 2023 och troligen även under 2024.

Uppdrag: Kultur - Utveckla, stödja och främja det fria kulturlivet

Aktiviteter	Analys
VO Kulturutveckling för regelbundna dialoger med kulturlivets aktörer i länet för att få kunskap om det fria kulturlivets förutsättningar.	Dialogen med länets kulturliv genomförs i form av regelbundna träffar med aktörerna i kultursamverkansmodellen, kommunerna och de fria kulturaktörerna inom respektive konstområde. Därutöver sker årsvisa konstområdesdialoger i oktober/november. Under 2023 har det hittills startats tre nya dialogforum, Snacka dans, Mötesplats barnkultur och nätverk för litterära arrangörer i länet. Inom filmområdet har nätverksträffarna och dialogen med länets filmare återupptagits efter att ha legat nere under 2022. De olika dialogforumens innehåll styrs av deltagarnas behov och önskemål och ger möjlighet till kunskapsinhämtning, samordning av evenemang, vidgade personliga nätverk och nya constellationer av samarbeten. Effekterna är tydliga och visar på vikten av den här typen av insatser.
VO Smålands musik och teater ska erbjuda mentorskap och delaktighet i produktioner för det fria kulturlivet.	SMOT välkomnade under våren årets ensemble i projektet Dans Spira Extended. År 2 av ett treårigt projekt med stöd av Kulturrådet som ger nyexaminerade professionella dansare sitt första jobb där de får möta etablerade koreografer och scenrum för att få erfarenhet. Cheferna på SMOT stöttar med mentorskap. Projektet och dess föreställningar genomförs 2023 i samarbete med Habo, Gislaved och Värnamo kommun. Under våren har projektet stärkts upp med två praktikanter från Kungliga Svenska Balettskolan. Fria kulturaktörer i form av lokala körer har under våren

Aktiviteter	Analys
	deltagit i produktionen La Boheme. Även kulturlovet i februari bjöd in kulturskolan i Jönköping och Teaterstickorna för att delta och uppträda på våra scener och riksförbundet unga musikanter höll sin solistävling på Kulturhuset Spira.

Uppdrag: Kultur - Utveckla former som ger alla möjligheter att delta i och ta del av kulturliv och kulturupplevelser.

Aktiviteter	Analys
VO Främjande insatser för arrangörer och verksamhetsskapare.	Verksamhetsbidrag, projekt- och produktionsbidrag har beslutats för 2023. Löpande har beslut tagits om arrangemangsbidrag till arrangörer i länet. Inom ramen för olika nätverk har främjande insatser genomförts inom skilda konstområden, exempelvis genom utbildningsinsatser och mötesplatser som ger möjligheter till nya kontakter och samarbeten mellan verksamhetsskapare.
Smålands musik och teater ska erbjuda invånarna i länet en repertoar med ett brett utbud - både i Spira och på turné.	Under våren har produktioner för barn och vuxna presenterats, både på plats på Kulturhuset Spira samt på turné. Flertal scenkonstformer har spelat på scenerna, såsom musik, opera, teater och dans. • Operan La Boheme (samarbete med Ringsakeroperan i Norge) • Franska teaterkomedin; En timme i lugn och ro • Människans bästa vän, turnéproduktion • Klassisk musik med klarinettisten Emil Jonason i spetsen som säsongens artist in residence. • Spira Extended i föreställningen Strike (Barn och unga) • Identitetsakuten (Barn och unga) • Kulturlov med akrobatik, musik och teater (Barn och unga) Spelplats; På Kulturhuset Spira och ute i tio av länets kommuner samt genom interregionala samarbeten i två andra län i Sverige. Vidare har implementeringen av den nya årsplaneringen påbörjats i budgetprocessen för 2025 års produktioner. Ett arbetssätt som förenklar processen samt säkerhetsställer att alla målgrupper nås enligt uppdraget. Detta är ett arbete som på sikt kommer förbättra arbetet med att varje år tilltala både befintlig och potentiell ny publik i alla målgrupper.

Uppdrag: Kultur - Under 2023 ses principerna för prissättningen vid Kulturhuset Spiras över.

Aktiviteter	Analys
Översyn av de nuvarande principerna för prissättning vid kulturhuset Spira.	Det fria kulturlivet får 60 procent rabatt på hyra, inklusive en tekniker.

Process och produktion

SMOT ökar besökare och publik jämfört med 2022. Fler människor har tagit del av föreställningar, konserter och konferenser under årets första fyra månader. Utvecklingen och arbetet med repertoar och förankring i länet är ett systematiskt arbete. Tillsammans med det varumärkesarbete som gjort under de senaste åren ser man att bland annat publikantalet ökar.

Jämförelsen med samma period 2019 ska göras med viss försiktighet då statistiken för år 2019 inte är statistiskt säkerställd. Dessutom genomfördes den stora barnproduktionen under första tertialet år 2019 men i år kommer den att genomföras under tertial 2.

Verksamhetsstatistik Kultur

Antal	Utfall 2019-04	Utfall 2022-04	Utfall 2023-04	Förändring % 2023- 2019	Förändring % 2023- 2022
Publik Smålands Musik och Teater	43 776	25 543	27 990	-36%	10 %
<i>varav Kulturhuset Spira</i>	<i>31 312</i>	<i>21 584</i>	<i>22 102</i>	<i>-29 %</i>	<i>2 %</i>
<i>varav Jönköpings kommun, exklusive kulturhuset Spira</i>	<i>4 767</i>	<i>531</i>	<i>956</i>	<i>-80 %</i>	<i>80 %</i>
<i>varav övriga kommuner i länet</i>	<i>7 697</i>	<i>3 106</i>	<i>4 676</i>	<i>-39 %</i>	<i>51 %</i>
<i>varav turné utanför länet</i>	<i>-</i>	<i>322</i>	<i>256</i>	<i>-</i>	<i>-20%</i>
Varav publik vid föreställningar för barn och ungdom Smålands Musik och Teater	13 339	4 412	6 039	-55%	37%
<i>varav Kulturhuset Spira</i>	<i>12 303</i>	<i>3 008</i>	<i>3 760</i>	<i>-69 %</i>	<i>25 %</i>
<i>varav Jönköpings kommun, exklusive kulturhuset Spira</i>	<i>184</i>	<i>531</i>	<i>544</i>	<i>196 %</i>	<i>2 %</i>
<i>varav övriga kommuner i länet</i>	<i>852</i>	<i>794</i>	<i>1 572</i>	<i>85 %</i>	<i>98 %</i>
<i>varav turné utanför länet</i>	<i>-</i>	<i>79</i>	<i>163</i>	<i>-</i>	<i>106%</i>

Antal	Utfall 2019-04	Utfall 2022-04	Utfall 2023-04	Förändring % 2023- 2019	Förändring % 2023- 2022
Besökare Smålands Musik och Teater	43 776	25 543	27 990	-36 %	10 %
Publik vuxen	30 437	21 131	21 951	-28 %	4 %
Publik barn och ungdom	13 339	4 412	6 039	-55 %	37 %
Konferensgäster	3 511	3 734	4 017	14 %	8 %
Erbjuda scenkonst till kommunerna (utifrån kommunernas behov)					
Turné	12	10	10	-17 %	0 %
Samverkan om bussresor till Spira	-	3	2	-	-33 %
Skolföreställningar	-	7	7	-	0 %

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster

Uppdrag: Bäst i Sverige på digitala vårdtjänster och stödsystem.

Aktiviteter	Analys
RLG Stödja enheter och kollegor i arbetet med digitalisering	I nära samverkan med IT-centrum pågår ett strukturerat arbete med att ta fram en utvecklingsplan för IT och digitalisering för samtliga verksamheter inom Regional utveckling. Arbetet genomsyras av värdeskapande dialoger som genererar konkreta utvecklingsinsatser.

Uppdrag: Kultur - Utveckla och främja digitaliseringens möjligheter för genomförande och spridning av kultur.

Aktiviteter	Analys
VO Utforska möjligheten till regionalt projekt för att kartlägga aktörer inom spelkultur (utbildning, näringsliv och den kulturella kärnan), koppla an till Regionala utvecklingsstrategin - för att stärka och utveckla spelkulturen och därmed hela länet.	Arbetsgruppen för spelkultur med representation från olika sektioner inom Regional utveckling har ett pågående arbete kring kartläggning av spelkulturen i länet. Delrapport kommer att lämnas under 2023. Arbetet beräknas fortsätta även under 2024.
VO Genom förstärkta kommunikatorsresurser utveckla det digitala innehållet och kommunikationen via hemsidan rjl.se	I mars anställdes en kommunikatör på halvtid. Detta har resulterat i att webbsidor har uppdaterats och medarbetarna ges stöd i deras kommunikationsarbete. Det är tydligt att kommunikationen av det konst- och kulturfrämjande uppdragets insatser och effekter behöver utvecklas ytterligare om steg ska tas mot uppfyllelse av kulturplanens mål.
Utveckla gjorda erfarenheterna av digitaliseringens möjligheter under pandemin inom kulturområdet.	Digitala arbetssätt som prövats under pandemins restriktioner har i vissa fall visat sig öka förutsättningarna för ett ökat deltagande i kulturlivet. Det handlar om att ta bort hinder som fysiska avstånd där fler får möjlighet att medverka när det fysiska rummet inte längre är en begränsning. Dessa lärdomar kommer att användas för att utveckla digitala arbetssätt inom andra konstområden.

Framgångsfaktorer: Samverkan med andra aktörer

Uppdrag: Kultur - Skapa bättre förutsättningar att verka som professionell kulturutövare i länet.

Aktiviteter	Analys
VO Främjande verksamhet för professionella utövare.	En översyn av kulturbidragen kommer att genomföras 2023 och beräknas vara klar i november. Ett syfte är att se över formuleringarna i bidragsreglerna och ansökningshandlingarna så att konstens tematik, form och uttryck inte riskerar att påverkas av politisk styrning. Ett annat syfte är att se över om nya bidragsformer ska läggas till. Exempelvis säger kulturplanen att det ska avsättas medel till utställningsaktörer för medverkansersättning (MU-avtalet). Främjande verksamhet för professionella utövare sker även i

Aktiviteter	Analys
	form av kunskapshöjande insatser, exempelvis i nätverket Konstforum och inom litteraturområdet där författare har möjlighet att exponera sina verk inför en potentiell publik i samarbete med bibliotek, köpcentra, föreningar m.fl.

Uppdrag: Kultur - Utveckla hållbara strukturer för samråd, samverkan och dialog mellan aktörer inom kulturområdet.

Aktiviteter	Analys
VO Genomföra årliga dialogmöten med verksamheter inom kultursamverkansmodellen, civilsamhället och samverkande aktörer.	Under våren har dialoger med verksamheterna inom kultursamverkansmodellen genomförts. Dialogerna har bland annat handlat om att ta fram förslag till nya verksamhetsuppdrag kopplande till Kulturplan 2023-2025. Återkommande dialoger förs med kommunernas kultur- och bibliotekschefer. Där pågår ett utvecklingsarbete under namnet "Mer bibliotek". Syftet är att hitta nya och fördjupade samverkansformer mellan länets folkbibliotek som kan leda till effektivare användning av resurserna för att klara av att vidmakthåll och stärka servicen till länets biblioteksbesökare. De årliga konstområdesdialogerna genomförs i november.

Uppdrag: Kultur - En hållbar utveckling i Sydsverige till förmån för hela landet.

Aktiviteter	Analys
VO Kulturutveckling samarbetar inom de olika konstområdena inom ramen för RSS.	Samarbetet inom de olika konstområdena inom ramen för RSS har hittills i år inneburit en fortsatt utveckling av den interregionala samverkan och bidrar till utveckling av konstområdena i Jönköpings län. Särskilt gäller detta områdena biblioteksutveckling, bild och form, dans, film, Hemslöjd och litteratur.

Uppdrag: Kultur - Utveckla arbetet med att initiera och främja samtal om yttrandefrihet, mångfald, demokrati och mänskliga rättigheter samt väcka uppmärksamhet för frågorna.

Aktiviteter	Analys
VO Skapa och genomföra forum där samtal förs kring yttrandefrihet, mångfald, demokrati och mänskliga rättigheter.	Året inleddes med att förbereda mottagandet av Region Jönköpings läns fjärde fristadskonstnär. När fristadskonstnären skulle resa till Sverige arresterats hen vid incheckning på flygplatsen. Efter ca 1 månad släpptes fristadskonstnären ur fängelset. Passet är dock fortfarande i förvar hos regimen. Region Jönköpings läns fristadskoordinator har en tät kontakt med fristadskonstnären och det är oklart när och om hen släpps ut ur sitt hemland och kan komma till oss. Biblioteksutveckling Jönköpings län medverkar i projektet Biblioteken som tankesmedjor i samverkan med de regionala biblioteksverksamheterna i Skåne, Halland, Blekinge, Kronoberg och Kalmar län. Projektet finansieras av Regionsamverkan Sydsverige. Biblioteken som tankesmedjor befinner sig i en uppstartsfas och från Jönköpings län kommer Habo och Vaggeryds att delta i pilotprojektet. Under 2023-2024 kommer pilotbiblioteken att

Aktiviteter	Analys
	arbeta med att testa nya metoder för att utveckla demokratiuppdraget i en digital samtid. Inför hösten 2023 planeras ett genomförande av arrangemanget Röster för yttrandefrihet.

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag: Utbildning - Utveckla formerna för att livsmedel som produceras på våra naturbrukscentrum kan användas i Region Jönköpings läns livsmedelsförsörjning.

Aktiviteter	Analys
VO Återtag av livsmedel - Genomförandeprojekt	Sonderingar pågår om det är möjligt att starta ett genomförandeprojekt. Ambitionen är att starta ett sådant projekt till hösten 2023.

Framgångsfaktorer: Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer

Uppdrag: Utveckla cirkulära materialflöden och minska mängden avfall.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
VO Matsvinn per restaurangportion	-20 %	-12 % 	Måluppfyllelsen är inte uppnådd men två skolor klarar målet med mycket goda marginaler, en skola klarar målet. En skola ligger långt under målet. Vilken typ av maträtt som serveras, antal portioner etc. som hanteras under mätperioden kan i vissa fall ha relativt stor påverkan resultatet. För att minska felkällorna kommer antalet mätningar öka under året. Aktivt arbete pågår.

Uppdrag: Främja en hållbar livsmedelsproduktion

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Andel ekologiska livsmedel	63 %	55 % 	Svag ökning jämfört med senaste mätningen. Endast en skola klarar målet, övriga tre skolor ligger långt under målnivån. Arbetet med ekologiska livsmedel har bl.a. lyfts på ledningens genomgång där även det extra ekonomiska tillskottet har diskuterats. Restnoterade produkter och begränsade lagringsutrymmen kan också i vissa fall vara ett problem.
 Andel svenskproducerat kött, mejeriprodukter och ägg	91 %	92 % 	Målet är nått totalt sett men tre skolor klarar inte målet men de ligger ganska nära målnivån.
VO Andel svenskproducerad frukt, bär, grönsaker och potatis	44 %	36 % 	Målet är delvis uppnått där en skola klarar målnivån. Ganska stor minskning från föregående mätning. Ibland lite oklar produktmärkning. Förbättringsarbete pågår.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
VO Andel MSC-märkt fisk och skaldjur	91 %	83 % 	Två skolor klarar målet. Inköp av MSC-märkt lax kan vara en utmaning. Ibland även låga volymer på inköp, vilket medför att en produkt kan få betydande påverkan på slutresultat.
VO Andel Fairtrademärkt och ekologiskt producerat kaffe, te, drickchoklad och banan	98 %	98 % 	Målet är uppnått.

Uppdrag: Servera måltider som främjar hälsosamma matvanor med minskad klimatpåverkan

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
VO Genomsnittlig klimatpåverkan, kg CO2-ekv/kg livsmedel	1,83	2kg CO2-ekv/kg livsmedel 	Totalt sett ganska nära målet. En av verksamheterna klarar målet och en annan är nära att nå målet. Två verksamheter ligger långt ifrån målet. Det bör också noteras att verksamheterna har olika målvärden beroende på utfallet i basmätningen. Att servera mer fisk och vegetarisk mat till elever och personal kan vara en utmaning och viss risk att matsvinnet därmed ökar finns.

Framgångsfaktorer: Utveckla förmågan att dra nytta av de resurser som EU erbjuder

Uppdrag: Främja och delta i kulturellt samarbete inom och utanför länet, delta i och utveckla internationell samverkan och samspel, samt delta i de nationella och regionöverskridande samtalen om kulturens och bildningens möjligheter och utveckling.

Aktiviteter	Analys
VO Delta i interregionala, nationella och internationella samverkansforum och nätverk.	Inom Kulturutveckling har alla konst- och verksamhetsområden deltagit i interregionala och nationella samverkansforum och nätverk. I arbetet med fristadsuppdraget har sektionen även deltagit i internationella forum inom ramen för International Cities of Refuge Network (ICORN). Sektionens medverkan i samverkansforum och nätverk stärker arbetet med att utveckla kulturlivet i Jönköpings län. Konkret har det inneburit kunskapsutveckling, inom exempelvis publikutveckling, påverkan och stärkt dialog med statliga kulturmyndigheter, samarbeten inom Regionsamverkan Sydsverige, utvecklad talangutveckling samt forskning och samverkan med kulturlivets olika aktörer i länet.

Framgångsfaktorer: Utbildningsinnehåll anpassat till elevens behov

Uppdrag: Utbildning - Eleverna på naturbruksgymnasierna ska slutföra sin utbildning med godkänd examen inom tre år.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
✚ Andel elever på naturbruksprogram met som slutför sin utbildning med godkänd examen	90 %	—	Årsmätetal

Aktiviteter	Analys
VO Behovsanpassad allokering av personal och insatser.	Skolchefen är ett stöd till verksamhetschefer och genom sektionsmöten och sektions-APT förs en kontinuerlig dialog om allokering av personal och insatser. Speciallärare och elevassistenter flyttas vid behov där de behövs som mest.

Uppdrag: Utbildning - Deltagarna inom folkhögskolan ska slutföra sina kurser.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
✚ Andel deltagare som slutför kurs inom folkhögskolan	90 %	—	Årsmätetal

Aktiviteter	Analys
VO Öppen stötid erbjuds skolornas samtliga elever.	Respektive skola hanterar denna målsättning.

Uppdrag: Utbildning - Utbildningar anpassade efter näringens behov ska erbjudas.

Aktiviteter	Analys
VO Naturbruksskolorna ska vara kunskaps- och kompetenscenter för den gröna sektorn i länet.	Regionens båda naturbruksskolor arbetar kontinuerligt med att utveckla detta område. I dagsläget finns inget särskilt anslag för detta arbete men ska arbetet utvecklas ytterligare krävs resursförstärkning.
VO Vuxenutbildning inom den gröna sektorn.	Idag genomförs olika vuxenutbildningsinsatser på naturbruksskolorna. Ambitionen är att utveckla denna vuxenutbildning.
VO Utveckla djurhållningen.	Frågor kring en aktiv djurhållning hanteras av respektive verksamhetschef på naturbruksskolorna.
Naturbruksskolorna ska vara kunskaps- och kompetenscenter för den gröna sektorn i länet.	I den nyligen antagna verksamhetsinriktningen för regionens naturbruksskolor fokuseras vikten av att skolorna ska vara kunskaps- och kompetenscentra för den gröna sektorn. I den pågående organisationsförändringen inom regional utveckling stärks detta arbete ytterligare. Men troligt är att det behövs budgetförstärkning för att arbetet ska bli verkningsfullt.

Uppdrag: Utbildning - Ett attraktivt och framtidsinriktat utbildningsutbud.

Aktiviteter	Analys
VO Verksamhetsinriktning för naturbruksskolorna.	Ett nytt samverkansavtal med länets kommuner har tagits fram och beslutats. Till detta samverkansavtal finns en framtagen verksamhetsinriktning för de kommande åren.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Förbättringskunskap

Uppdrag: Identifiera arbetssätt eller arbetsuppgifter som inte längre bedöms som värdeskapande

Aktiviteter	Analys
RLG Effekthemtagning - tillvaratagande av möjligheter vid verksamhetsutveckling med stöd av IT-lösningar	Under våren har en gemensam dialog mellan skolorna och IT-centrum påbörjats med syfte att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Inom SMOT arbetar man med att hitta vägar med alla stödfunktioner för att bidra till en hållbarhet för chefer samt för utveckling av verksamheten.

Uppdrag: Kultur - Främja utveckling av berörda konst- och bildningsområden.

Aktiviteter	Analys
VO Genomföra Kulturforum, som vänder sig till kommuner, fria kulturaktörer, ideella sektorn med syftet att sprida kunskap för främjande av utvecklingen av kulturlivet i Jönköpings län.	Kulturforum 2023 hade inspiration och nätverkande som ledord. Av de ca 160 anmälda var 30% från fria kulturlivet (studieförbund, kulturaktörer, konstnärer, föreningar), 50% tjänstepersoner (regionala och kommunala) och 20% förtroendevalda. I en utvärdering efter forumet framkom att man uppskattade föreläsningarna, att dagen inspirerade, men att det fanns för lite tid för möten och nätverkande. Ett av resultaten av årets Kulturforum blev att fler aktörer i länet kommer att medverka i Bästa biennalen, ett konstarrangemang för barn och unga i länets kommuner, som genomförs inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige. Antalet arrangörer går från 4 stycken 2021 till 10 stycken 2023 i 8 av länets kommuner. Synpunkterna i utvärderingen och höstens konstområdesdialoger kommer att ligga till grund för planeringen av Kulturforum 2024.

Framgångsfaktorer: Professionell kunskap

Uppdrag: Utbildning - Tillvarata den pedagogiska kompetensen.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Andel behöriga lärare	100 %	—	Årsmått.

Aktiviteter	Analys
VO Vid nyanställningar säkerställs att behörig personal anställs.	Vid alla nyanställningar är alltid målet att anställa behörig personal.
VO Obehörig personal erbjuds kompletterande utbildning.	Ambitionen är att ha legitimerade och behöriga lärare på våra naturbruksskolor. Respektive skolas ledning arbetar kontinuerligt utifrån denna målsättning.

Medarbetare

Strategiska mål: Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser

Framgångsfaktorer: Rätt kompetens och bemanning

Uppdrag: Strategisk kompetensplanering

Aktiviteter	Analys
VO Genomföra kompetensplanering	Arbete pågår på olika sätt i verksamheterna med utgångspunkt i de lokala samverkansgrupperna.

Uppdrag: Kompetensutveckling hela arbetslivet

Aktiviteter	Analys
VO Tydliggöra karriär- och utvecklingsmöjligheter.	Medarbetarsamtalen är viktiga mötesplatser för att identifiera karriär- och utvecklingsmöjligheter. Kompetensutveckling erbjuds och genomförs genom olika insatser. Flera rekryteringar under våren har skett internt, vilket får medarbetarna att växa inom organisationen och känna att det finns utvecklingsmöjligheter.

Uppdrag: Varje arbetsplats ska arbeta med "hur vi blir Sveriges bästa offentliga arbetsgivare" och "hur vi skapar bästa arbetsplatsen".

Aktiviteter	Analys
VO Skapa aktiviteter för att bli Sveriges bästa arbetsplatser.	Frågan arbetas med inom verksamhetsområdet genom exempelvis utvecklingsarbete, APT och medarbetarsamtal. Förbättringsförslag hanteras när de identifieras.

Uppdrag: Hållbara arbetsvillkor och ökad andel heltidsarbetande

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Andel heltidsanställda	87 %	76 % 	Heltid som norm gäller men det finns deltidsanställda i verksamheterna framför allt på de fyra skolorna och det är personer som arbetar nära eller med elever. Det är bland annat inom kök och service på skolorna men också fritids- och elevassistenter samt en del lärare i udda ämnen på folkhögskolor. Men ingen arbetar deltid ofrivilligt.

Aktiviteter	Analys
 Flexibelt arbetssätt.	Regelverk för flexibelt arbete finns för Regional utveckling. Överenskommelser och anpassningar görs i samverkan mellan chef och medarbetare.

Uppdrag: Lönebildning

Aktiviteter	Analys
Utbildning och information om lönebildning för chefer.	Både utbildning och information erbjuds chefer både från centralt håll inom Region Jönköpings län samt i de lokala ledningsgrupperna. Möjlighet till både informationstillfällen och utbildning kopplad till lönebildning har funnits för chefer under första tertialet. HR har varit ett stort stöd i dessa frågor och även återkopplat till chefer vid avslutad löneöversyn för att man som chef ha möjligheten att utvecklas.

Uppdrag: Erbjudna praktikplatser och feriepraktikplatser i större omfattning

Aktiviteter	Analys
VO Erbjudna verksamhetsanpassade praktikplatser.	Ingen fråga som det har arbetats aktivt med under våren.

Framgångsfaktorer: En god arbetsmiljö och hälsa

Uppdrag: Arbeta med friskfaktorer

Aktiviteter	Analys
Arbeta proaktivt med friskfaktorer	Arbete pågår olika sätt inom verksamhetsområdet. Exempel är en halvdags workshop tillsammans med samtliga samverkansgrupper inom Regional utveckling.

Uppdrag: Ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i vardagen.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Personalthälsa - Sjukfrånvaro %	5,5 %	4,5 % 	Inom verksamhetsområdet har antalet sjuktimmar i förhållande till antalet ordinarie arbetstid har minskat till 4,5 % jämfört med 7,2 % samma period förra året. Minskningen är störst bland män, 2,1 % (6,5 %) men även kvinnor har minskat antalet sjuktimmar 5,9 % (7,6%). Det är framförallt den korta sjukskrivningen som har förbättrats för både kvinnor och män. Vad gäller långtidssjukskrivningar är nedgången störst bland männen. Värt att notera är att för anställda under 30 år är det enbart korttidssjukfrånvaro och att långtidssjukskrivningarna är störst i åldersgruppen 50-59 år samt att deltidsanställda är mer sjukskrivna än de som är anställda på heltid.

Uppdrag: Tidiga insatser och arbetsanpassning.

Aktiviteter	Analys
VO Implementera rehabiliteringsprocessen i verksamheterna.	Information har lämnats till ledningsgrupp och arbetet pågår inom verksamhetsområdet.

Uppdrag: Ett närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap.

Aktiviteter	Analys
 RLG Arbeta med chefens förutsättningar för ett Hållbart chefskap	Inom regional utveckling pågår ett arbete kring chefers förutsättningar. I detta arbete ingår en förändrad organisation som syftar till förbättringar.

Ekonomi

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Ekonomi i balans	0 tkr	5 199 tkr 	Verksamhetsområdet har en positiv budgetavvikelse på ca 5,2 mnkr efter april månad. Folkhögskolornas budgetavvikelse är positiv och uppgår till 0,5 mnkr och beror bland annat på ny budget för animationsutbildningens tredje år som inte har startat ännu samt vakanser. Verksamheten vid SMOT uppvisar en positiv budgetavvikelse med 1,5 mnkr. Den förklaras främst av lägre personalkostnader för musikerna samt högre intäkter än periodiserad budget. Sektionen för kulturutveckling, kulturbidrag och gestaltning samt kulturprojekten visar en positiv budgetavvikelse med ca 3,4 mnkr. Detta beror framförallt på det tillskott i budget med 6 mnkr för kulturplanens implementering som inte är fördelat än. Dessutom är det lägre personalkostnader än budget med anledning av vakanser samt högre statsbidrag än budgeterat. Inom övrig bidragsgivning återfinns en negativ budgetavvikelse motsvarande ca -1,2 mnkr, vilket förklaras av periodiseringsfel som kommer att rättas till i maj. Samtliga bidrag som ska vara utbetalda under perioden är utbetalda. De administrativa gemensamma kostnaderna för verksamhetsområdet visar en positiv budgetavvikelse på 1,0 mnkr och beror bland annat på vakanser. Naturbruksskolorna är inte anslagsfinansierade och respektive skolas resultat balanseras vid årets slut som möter tidigare års upparbetade resultat. Båda skolorna känner av lägre elevintäkter jämfört med budget men har goda förhoppningar att fylla klasserna till höstterminen. Det preliminära sökunderlaget ser positivt ut.
 Prognos	0 tkr	7 800 tkr 	Prognosen för helåret 2023 för verksamhetsområdet visar ett sammantaget budgetöverskott på 7,8 mnkr, vilket är drygt 2 mnkr högre jämfört med utfallet efter april månad. Folkhögskolornas prognos visar en positiv budgetavvikelse med 0,3 mnkr som i stort beror på beräknade högre intäkter jämfört med budget vilket bland annat beror på högre etableringsstöd än budgeterat samt vakanser. Helårsprognosen för SMOT visar på en negativ avvikelse med -0,7 mnkr. Den största förklaringen är att intäktsprognosen för en musikal är halverad jämfört med budget, vilket är en konsekvens av färre föreställningar och mindre kända personer i ensemblen jämfört med ursprunglig budget. Även intäktsprognosen för Söndagssymfonierna har sänkts med anledning av mindre publik än beräknat. Prognosen för sektionen för kulturutveckling visar en

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			positiv avvikelse på 7,0 mnkr. Den främsta anledningen är att den utökade budgeten för kulturplanens implementering inte kommer att fördelas/förbrukas i sin helhet under året. Arbete pågår för att se var den budgeten gör störst nytta men under tiden ges utrymme för tillfälliga satsningar. Dessutom har sektionen beräknat lägre personalkostnader med anledning av några vakanser samt högre intäkter i form av mer statsbidrag än budgeterat. Prognosen för den centrala administrationen visar en positiv avvikelse med ca 1,2 mnkr. Naturbruksskolornas prognos visar ett negativt resultat med ca -3,2 mnkr som bland annat beror på lägre elevintäkter. Underskottet kommer att täckas av tidigare års balanserade resultat vid årets slut. Skolorna arbetar med åtgärdsplaner för att få en ekonomi i balans.

Aktiviteter	Analys
 Handlingsplan för ekonomi i balans	Ekonomi är i balans. Verksamhetsområdet visar en positiv budgetavvikelse.

Delårsrapport 1

Tertial 1 2023

RG Regional utveckling (regionledning)

Dnr 2023/26
Karin Hermansson, Regional utvecklingsdirektör
Regional utveckling (regionledning)
Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping
© Region Jönköpings län, www.rjl.se

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Medborgare och kund	5
Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på.....	5
Process och produktion.....	8
Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare.....	8
Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet	9
Lärande och förnyelse	11
Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya.....	11
Strategiska mål: Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion	11

Inledning

Det regionala utvecklingsuppdraget utgår ifrån det nationella uppdraget i lagen om regionalt utvecklingsuppdrag (SFS 2010:630). Uppdraget finansieras dels med statliga medel (så kallade 1:1-medel), EU-s strukturfonder samt dels egna medel (så kallade RU-medel). Medlen ska i huvudsak finansiera olika insatser i länet utifrån den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Insatserna genomförs huvudsakligen i form av projekt.

Bemyndiganderamen för 1:1-medel är 80 mkr varav 27,5 mkr kan utbetalas under året. Av ramen är 62,9 mkr uppbokat och tillgängliga medel för beslut är 10,9 mkr. Utbetalt under året är 8,5 mkr och prognosen är att samtliga medel kommer att nyttjas under året.

För RU-medel är ANA:S budget 19,7 mkr varav 7,5 mkr är tillgängliga för beslut under året. För TIM är budgeten 2,1 mkr varav en osäker prognos visar på ett underskott om -0,4 mkr.

Den rådande osäkerheten kring konjunkturen medför utmaningar för länet på kort sikt. Högre ränta, osäker efterfrågan, störningar i leveranskedjor, tillgång till kompetens och omställningen till hållbart näringsliv är utmaningar. För att motverka dessa så krävs fortsatt stöd kring kompetensförsörjning, stöd vid omställning till och utveckling av hållbara och cirkulära produktionssystem samt en attraktiv livsmiljö. Digitaliseringen ses ofta som ett viktigt verktyg för att lösa dessa utmaningar.

På längre sikt utgör omställningen till ett hållbart län den stora utmaningen. Högre energipriser och farhågor om brist på tillgång till energi är en utmaning redan nu och kommer att accelerera över tid.

Att lösa infrastrukturutmaningarna för länet är en nyckel - både för länets egen omställning men kanske främst för att landets hållbarhetsutmaningar ska lösas. Betydelsen av nya stambanor kan inte överskattas i detta arbete men även utbyggnad och underhåll av väginfrastruktur liksom energiinfrastruktur krävs. Mycket positivt arbete pågår inom dessa områden med förhoppningar om positiva resultat under kommande år.

För att länet ska vara möjligt att bo och verka i hela länet så krävs en fortsatt utbyggnad av bredbandsnät. Stora delar av länet är uppkopplat idag men det som återstår är de delar som är svårast.

Regional utveckling genomgår en omorganisation utifrån den utredning som gjordes gjorts under vintern samt utifrån slutsatser från RU-resan, en intern utvecklingsprocess som genomfördes under hösten. Omorganisationen ska vara färdig innan sommaren och förväntas resultera i en effektivare och mer strategisk organisation.

Medborgare och kund

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: Vitalt och tillgängligt kulturliv

Uppdrag: Öka nyttjandegraden av våra besöksmål av länsbor.

Aktiviteter	Analys
VO Regional utveckling formalisera arbetet internt och tar sig an den nya nationella strategin för främjande av hållbar utveckling för kulturella och kreativa branscher Kreativa Sverige.	Arbetet planeras att påbörjas efter sommaren och ska säkras inom ramen för en förändrad organisation.

Uppdrag: Få länets invånare som våra bästa ambassadörer.

Aktiviteter	Analys
VO Regionala besöksnäringstrategin beslutas och implementering av handlingar kopplat till strategins inriktning påbörjas.	Handlingsplansarbetet har påbörjats parallellt med att strategin är i slutfasen av beslut och implementering. Aktiviteten förväntas att konkretiseras under tertial 2.

Framgångsfaktorer: Ett demokratiskt och jämställt samhälle

Uppdrag: Utveckla arbetet med att minska oskäligen skillnader i samhället som beror på kön, sexuell läggning eller etniskt ursprung.

Aktiviteter	Analys
Mobilisera och stötta insatser för ökad jämställdhet.	Region Jönköpings län (RJL) stöttar flera initiativ inom jämställdhetsområdet. Tillsammans med Länsstyrelsen ansvarar vi för Jäj - en webbplattform för länets jämställdhetsarbete. Vi stöttar även initiativet "Årets unga ledande kvinna".
Mobilisera och stötta insatser kopplade till strategin "Ett Jönköpings län fritt från våld" samt andra styrande dokument på området.	Region Jönköpings Län deltar aktivt i "en vecka fritt från våld", orange week och bidrar med olika insatser kopplat till strategin.

Uppdrag: Löpande insamling av data för att följa utvecklingen för att säkerställa att jämställdhetsmålen nås.

Aktiviteter	Analys
Kartlägga förutsättningar och ta fram struktur för att löpande följa utvecklingen på jämställdhetsområdet i länet.	Aktiviteten är inte påbörjad än eftersom en organisationsöversyn pågår. Struktur och organisation av uppdraget ska resurssättas efter sommaren utifrån den nya mer ändamålsenliga organisationen.

Framgångsfaktorer: Tillgänglig säker och hållbar infrastruktur

Uppdrag: Genomföra en analys om vilka ytterligare insatser som är nödvändiga för att uppnå bredbandsmålen.

Aktiviteter	Analys
Genomföra analysen för att kartlägga behov av insatser för att nå bredbandsmålen.	Arbetet har åter initierats under våren. Resultat från arbetet bör komma under hösten.

Uppdrag: Utveckla metoder och arbetsformer för, samt att genomföra cykelfrämjande åtgärder. Genomförandet ska också följas upp i ett årligt cykelboksut.

Aktiviteter	Analys
Genomföra aktiviteterna inom ramen för arbetet med cykelstrategin.	Under våren har en cykelplan arbetats fram som kommer att gå på remiss till länets kommuner med flera under sommaren. Det finns ett ökat intresse för cykelfrågorna i länet, både hos kommuner och olika samhällsföreningar, vilket pekar på relevansen av ett gott genomförande.

Uppdrag: Genomför en kartläggning och potentialstudie för regionala flygplatser.

Aktiviteter	Analys
VO Genomföra kartläggning och potentialstudie för Jönköpings flygplats.	Arbetet är under uppstart. Nyligen har statens utredning "Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap" presenterats. Utredningen är ett underlag som kommande arbete behöver förhålla sig till.

Uppdrag: Ta fram nödvändiga beslutsprocesser och studier inför kommande planeringsomgång för infrastrukturen.

Aktiviteter	Analys
Genomföra studier och förberedande arbete inom ramen för utveckling av funktionella samband.	Förstudien är avslutad och upphandling av framtagande av underlag pågår. Arbetet har kommunicerats med kommunerna. Det finns ett stort intresse för fortsättningen inför kommande arbete med länsplanen för infrastrukturplanering och för ökad hållbar mobilitet.

Uppdrag: Delta aktivt och drivande i arbetet för nya stambanor och höghastighetståg.

Aktiviteter	Analys
Genomföra aktivt påverkans- och förberedande insatser inom ramen för projektet nya stambanor.	Under december år 2022 fattade regeringen beslut om att stoppa arbetet med planering för nya stambanor. Arbetet i projektet har efter det intensifierats och olika kunskapsunderlag har arbetats fram för att belysa utmaningarna med dagens system och varför en ny stambana behövs. Dessa har presenterats i olika sammanhang. Samarbetet med Östergötland har stärkts vilket, ger en bättre möjlighet för påverkan.

Uppdrag: Genomföra en utredning kring möjligheterna att använda egen mark för upplåtelse av solceller och vindkraft.

Aktiviteter	Analys
VO Initiera en utredning kring möjligheterna att använda egen mark för upplåtelse av solceller och vindkraft.	Arbetet har inletts genom att samverkan har skett mellan berörda avdelningar inom Region Jönköpings Län. Aktuellt är att identifiera vad som redan är gjort och hur uppdraget bör genomföras på bästa sätt.

Uppdrag: Driva på för att det ska göras en åtgärdsvalsstudie för järnvägssträckan Värnamo-Halmstad.

Aktiviteter	Analys
VO Aktivt påverka planeringen för att göra en åtgärdsvalsstudie av järnvägssträckan Värnamo - Halmstad.	Diskussion kommer att ske med Trafikverket under våren.

Uppdrag: I samverkan kartlägga energiförsörjningsbehoven nu och framgent.

Aktiviteter	Analys
Genomföra arbetet med effektprognoser.	Det sydsvenska samarbetet kring effektprognoser har kommit igång bra och syftar till att ta fram en gemensam modell för att kunna prognosticera framtida energibehov på regional nivå samt att korta ledtider för utbyggnad. I vår region kommer detta arbete att kopplas samman med kartläggning av nuläge som energibolagen har initierat. Sammantaget ger detta oss en bra grund för ett aktivt regionalt arbete på energiområdet.

Process och produktion

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster

Uppdrag: Upprätta testbäddar för länets kommuner för att stödja hållbar digital utveckling.

Aktiviteter	Analys
VO Fortsätta att samverka och bidra till arbetet inom digitaliseringsrådets nya upplägg inom kommunal utveckling.	Regional utveckling deltar aktivt i det nya upplägget och bidrar med kunskap kopplat till det breda digitaliseringsuppdraget.

Uppdrag: Utveckla formerna för att skapa en effektiv, hållbar och innovativ välfärd inom arbetet för digitaliseringsstrategin.

Aktiviteter	Analys
VO Fortsätta arbetet med att sätta upp en kunskapsplattform som skall inspirera och förse länets aktörer med relevant forskningsbaserad kunskap. Bidra till att vidareutveckla den interna digitaliseringsutvecklingen inom RJL.	Kunskapsplattformen kommer att ta tas i drift under våren och relevanta grupperingar inom Regional utveckling är igång gällande digitaliseringsutvecklingen.

Framgångsfaktorer: Samverkan med andra aktörer

Uppdrag: Ta fram en regional utbildningsstrategi utifrån hela länets behov.

Aktiviteter	Analys
Fortsätta dialogen med Kommunal utveckling (kommunerna), länets YH-utbildare och Jönköpings University om hur vi kan kartlägga vilka utbildningsinsatser som behövs och hur vi kan etablera en regional utbildningsstrategi utifrån hela länets behov.	Regional utveckling har regelbundna dialogmöten med Kommunal utveckling, företrädare för Jönköping University och länets YH-utbildare. Dessa dialogmöten har utvecklat det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Under hösten kommer ett kompetensråd att etablerats och tillsammans med det rådet kommer en kompetensförsörjnings- och utbildningsstrategi att arbetas fram.
Ta fram egna kompetensprognoser.	Arbete pågår med att ta fram en mall för kompetensprognoserna. Underlag till rapporten tas från gemensamt frågebatteri, dialog med branscher och annan statistik.
Delta i Skolverkets arbete med regionala prognoser.	Region Jönköpings Län har skickat in svar till Skolverket, där RJL har bedömt regionala kompetensbehov. RJL har baserat svaren på det gemensamma frågebatteri som är framtaget och utskickat till företag och offentlig sektor, dialoger med lokala, regionala och nationella branschorganisationer, dialoger med näringslivschefer samt egen statistik. Region Jönköpings Län har signalerat till Skolverket att RJL vill delta när de kommer ut till länet för att presentera sina regionala handlingsplaner och ha dialog med kommunerna.

Aktiviteter	Analys
Delta i länets kommuners arbete med att ta fram regional planering och dimensionering av gymnasie- och vuxenutbildning.	Regional utveckling har tagit fram ett gemensamt frågebatteri som har gått ut till företag och offentlig sektor via näringslivschefer och branschorganisationer. Svaren sammanställs under våren och ska kommuniceras ut i juni. Detta kommer att göras årligen. Regional utveckling har också använt svaren att besvara Skolverkets enkät och regionala kompetensbehov. Underlaget kommer även att användas när MYH's enkät om regionala kompetensbehov ska besvaras. Regional utveckling använder även andra underlag så som dialoger med näringslivschefer samt branscher på lokal, regional och nationell nivå. Region Jönköpings Län deltar i relevanta nätverk inom länet och för att inhämta och förankra relevanta behov.

Uppdrag: Ta initiativ till att skapa ett kompetensråd.

Aktiviteter	Analys
Förankra och etablera ett kompetensråd tillsammans med relevanta aktörer.	Region Jönköpings Län har påbörjat arbetet med att etablera ett kompetensråd. Rådet kommer att ha sitt första möte i juni månad.

Uppdrag: Nomineringar till programråd för yrkesprogram inom gymnasieskolan.

Aktiviteter	Analys
Initiera en dialog med Kompetensrådet, Kommunal utveckling och länets skolchefsnätverk om behovet av att stärka arbetsmarknadens nomineringar till programråd.	Aktiviteten startas i och med att kompetensrådet etableras under hösten 2023.

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer

Uppdrag: Ökad takt i klimatomställningen.

Aktiviteter	Analys
VO Att utifrån länets koldioxidbudget och i nära samverkan med länets aktörer driva på arbetet med att tydliggöra hur mycket utsläppen måste minska per år.	Koldioxidbudgeten har redovisats för TIM-nämnden i april och kommer att redovisas i länets klimatråd under våren. En nyhet gjordes i anslutning till TIM-nämndens sammanträde och fick bra genomslag i regionala media. Koldioxidbudgeten bildar nu underlag för fortsatt arbete med åtgärdsprogrammen för länets klimat- och energistrategi.

Framgångsfaktorer: Utveckla förmågan att dra nytta av de resurser som EU erbjuder

Uppdrag: (ANA,TIM) Genomföra satsningar och samarbeten för att informera om EU och om EU:s fonder.

Aktiviteter	Analys
Information om EU och EU:s fonder med utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin.	Mobilisering har skett i olika forum, vilket har lett till en stor efterfrågan vid uppstarten av EU:s nya programperiod. Insatserna har varit breda men också särskilt inriktade på kompetensförsörjning och digitalisering.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Förbättringskunskap

Uppdrag: Identifiera arbetssätt eller arbetsuppgifter som inte längre bedöms som värdeskapande

Aktiviteter	Analys
Identifiera och fasa ut arbetssätt som inte längre bedöms värdeskapande	Omorganisation pågår. Den förväntas resultera i att vi kan fasa ut arbetssätt som inte bedöms värdeskapande.
RLG Effekthemtagning - tillvaratagande av möjligheter vid verksamhetsutveckling med stöd av IT-lösningar	Säkerställd effekthemtagning är en förutsättning vid prioritering av nya IT-lösningar och säkerställs genom införandet. Verksamhetens behovsanalys är drivande för nya IT-lösningar.

Strategiska mål: Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion

Framgångsfaktorer: Innovationsstödjande arbete

Uppdrag: Utveckla formerna för att tillämpa aktuell forskning.

Aktiviteter	Analys
VO Samarbeta med Jönköpings University, Science Park och andra relevanta forskningsaktörer kring hur utbildning och forskning kan stärka samverkan mellan akademi och näringsliv för en hållbar och innovativ tillväxtregion.	Den kommande samverkansplattformen mellan akademien, det företagsfrämjande systemet och länets kommuner, kommer att hantera frågan kring hur utbildning och forskning kan stärka samverkan mellan akademi och näringsliv för en hållbar och innovativ tillväxtregion.
VO Arbeta för en nationell tandläkarutbildning och ett nationellt center för tandvård vid Jönköping University.	Jönköping University arbetar tillsammans med Region Jönköpings Län med att ta fram en tredje ansökan som ska lämnas in under hösten 2023.

Uppdrag: Stödja utvecklingen av ett hållbart, diversifierat och kunskapsintensivt näringsliv i hela länet genom smart specialisering.

Aktiviteter	Analys
Implementera strategin för smart specialisering och förtydliga åtgärder utifrån transformationsanalysen.	Arbetet med transformationsanalysen fortgår inom Småland och öarna med WSP som upphandlad konsult. Slutrapport kommer till sommaren 2023.

Uppdrag: Arbeta för att fler företag ägs av kvinnor eller där VD:n är en kvinna.

Aktiviteter	Analys
Utveckla och stödja insatser utifrån behov framkomna i dialog med det företagsfrämjande systemet.	En process pågår sedan föregående år med ett antal nyckelaktörer (Almi, Science park och Jönköping University). Samarbetet har nu utökats ytterligare med representanter från kommunerna, bl.a. näringslivschefer. Syftet med det inledda arbetet är flera men bl.a. i syfte att öka kapaciteten till att kraftfullare och mer koordinerat driva

Aktiviteter	Analys
	den regionala utvecklingen i länet genom en tydligare rollfördelning samt en ömsesidig förståelse för systematiken och förutsättningarna för det regionala utvecklingsarbetet. Samtal har även inletts med Vinnova om att få ingå i pilotsatsning som planeras vad gäller s.k. "Keystone-team". Arbetet i aktörsrådet att samla alla aktörer inom näringslivsrelaterad regional utveckling fortgår med regelbundna möten fyra gånger om året.
Stödja arbetet inom länets ledande unga kvinna.	Region Jönköpings Län har gått in som aktiv partner i arbetet med Årets unga ledande kvinna från och med 2022.

Uppdrag: Arbeta för att öka andelen kvinnor i bolagsstyrelser.

Aktiviteter	Analys
Stödja arbetet inom årets styrelsetalang.	Region Jönköpings Län har gått in som aktiv partner i arbetet med Årets unga ledande kvinna. I det arbetet ingår att uppmärksamma årets styrelsetalang.

Uppdrag: Arbeta för att fler företag startas och stimulera nya näringar.

Aktiviteter	Analys
Utveckla samarbetet med Science Park och Nyföretagarcentrum och utifrån behov framkomna i samarbetet identifiera och föreslå insatser.	Region Jönköpings Län har beviljat ett 2-årigt pilotprojekt till länets två Nyföretagarcentrum i syfte att främst öka den digitala närvaron i hela länet av deras verksamhet. Inriktningen är även mot grupperna utlandsfödda personer, kvinnor och ungdomar. Region Jönköpings Län har haft avstämningsmöten med Nyföretagarcentrum och Science Park för att säkerställa god samordning och resurseffektivitet i det praktiska arbetet runt om i länet vid möten med nyföretagare. Fler möten planeras i detta syfte.

Uppdrag: Stödja affärs- och kompetensutveckling för företagare på landsbygden.

Aktiviteter	Analys
Genom att bevilja affärsutvecklings- och konsultcheckar samt verifieringsmedel till tillväxtbenägna företag, bidra till ökad konkurrenskraft och därmed säkrade och nya arbetstillfällen i länets små och medelstora företag.	Region Jönköpings Län har beviljats 2,3 mnkr till affärsutvecklingscheckar inom tre områden (grön- och digital omställning samt internationalisering) via medel från Tillväxtverket. Dessa kan dock bara beslutas fram till slutet av augusti i år. För att fortsatt kunna bevilja checkar till produkt- och tjänsteutveckling samt för att stötta nya innovationer (verifieringsmedel) har 2 mnkr avsatts. Denna avsättning innebär att beslut om checkar fortsättningsvis kan göras efter sista augusti när Tillväxtverkets medel inte längre kan disponeras till nya beslut. Intresset för checkarna är ojämnt och osäkerheten gällande konjunktur- och omvärldsläget tros påverka. Insatser görs och planeras i samverkan med Almi för att öka kännedomen om stödmöjligheterna.

Framgångsfaktorer: Arbeta proaktivt med omvärldsanalys

Uppdrag: (ANA,TIM) Ta fram ett ramverk för uppföljning och analys för grön omställning.

Aktiviteter	Analys
Gemensam förstudie och utredning.	Planeras att påbörjas under hösten 2023.

Uppdrag: (ANA,TIM) Utarbeta verktyg för uppföljning och utvärdering.

Aktiviteter	Analys
VO Utveckla indikatorer för det regionala utvecklingsarbetet samt struktur för uppföljning.	Omvärldsbevakning kring uppföljningsstruktur pågår under våren och till hösten beräknas arbetet med att skapa indikatorer att aktualiseras.

Uppdrag: (ANA,TIM) Utveckla analys- och prognosarbetet.

Aktiviteter	Analys
VO Utveckla metodik för att följa länets utveckling.	Formerna för fortsatt samverkan med Jönköping University har utvecklats under våren. Nya verktyg i form av länsbarometern har införts och ett nytt verktyg för portföljstyrning är under utveckling.

Uppdrag: Utveckla metoder för att koppla samman regional fysisk planering och infrastrukturplanering.

Aktiviteter	Analys
VO Utveckla metod för att studera funktionella samband.	Förstudien är genomförd och har lagt en god grund för ett fortsatt projekt. Genomförandeprojektet för att ta fram ett kunskapsunderlag för funktionella samband startar i juni.

Uppdrag: Undersöka förändringar av resvanor.

Aktiviteter	Analys
Studie av pandemins påverkan på resvanor.	Samarbete mellan Regional utveckling och Jönköpings Länsstrafik har inletts kring en gemensam studie och förberedelser för upphandling pågår. Fokus kommer att breddas i resvaneundersökningen för att både undersöka resvanor men också för att undersöka inställningen till framtidens resande.

Framgångsfaktorer: Etablera jämlika möjligheter till utbildning och livslångt lärande i hela länet

Uppdrag: Årlig prognos över kompetensbehov i länet på kort och lång sikt.

Aktiviteter	Analys
VO Ansvara för bedömning av arbetsmarknadens kompetensbehov inför regional planering och dimensionering av länets gymnasie- och vuxenutbildning.	Regional utveckling har bedömt kompetensbehoven i länet och underlaget är inskickat till Skolverket. Svar till Myndigheten för Yrkeshögskolan ska redovisas innan september.

Aktiviteter	Analys
VO En årlig kompetensprognos levereras till Myndigheten för yrkeshögskoleutbildning.	Underlag inhämtas från det gemensamma frågebatteriet som har gått ut till länets företag och offentlig sektor och dialoger har förts med näringslivschefer och branschorganisationer. Prognosen ska redovisas i september.
VO En framtidsspaning av kompetensbehov presenteras våren 2024.	Arbetet kommer att påbörjas i höst.

Uppdrag: Konkretisera den roll som folkbildningens aktörer kan spela i det regionala kompetensförsörjningsarbetet.

Aktiviteter	Analys
VO Regelbundna möten med Länsbildningsförbundets styrelse i syfte att formulera och stärka det regionala kompetensförsörjningsarbetet.	Under våren kommer dialog ske kring hur kopplingarna kan stärkas.
VO Särskilt uppmärksamma hur Region Jönköpings läns naturbruksskolor och folkhögskolor kan bidra till att stärka det regionala kompetensförsörjningsarbetet.	I kompetensförsörjningsarbetet involveras skolorna som viktiga aktörer och de ingår i relevanta nätverksstrukturer.

Uppdrag: Kartlägga hur länets kommuner arbetar med lärcentra och hur Region Jönköpings län kan stödja arbetet.

Aktiviteter	Analys
VO Kontinuerliga möten med länets komvuxchefer i syfte att kartlägga, stärka och utveckla arbetet med kommunala lärcentra.	Under perioden har länets komvuxchefer sökt statsbidrag för lärcentra och detta har skett i dialog med Regional utveckling. Jönköpings kommun har tillsammans med Habo och Mullsjö fått statsbidraget beviljat för första gången och nu pågår arbete med att upprätta ett fysiskt lärcentra i Jönköpings kommun.

Uppdrag: Arbeta för att det livslånga lärandet möjliggörs genom olika lokala och regionala modeller.

Aktiviteter	Analys
Kontinuerliga möten med Länsbildningsförbundets styrelse och länets komvuxchefer med syfte att utveckla det livslånga lärandet. Informera om europeiska socialfondens möjligheter för att stödja insatser för det livslånga lärandet.	Möten med Länsbildningsförbundets styrelse pågår regelbundet där Regional utveckling lyssnar av vad som är på gång hos dem och samtidigt som vi informerar om saker som kan vara intressanta för dem, t.ex. ESF-utlysningarna som kommer regelbundet. I maj planeras ett möte med studieförbunden för att ge dem en helhetsbild över Regional utvecklings arbete med den regionala utvecklingsstrategin. Vidare inhämtas information om deras arbete i syfte att undersöka hur kopplingen är till det som återfinns i den regionala utvecklingsstrategin och hur vi tillsammans kan förstärka detta arbete. Regional utveckling har återkommande möten med länets komvuxchefer i konstellationen "höglandet", "GGV" och Jönköping och detta sker inför sökande av statsbidrag för Yrkesvux. En gång per år och deltar även Skolverket. Nästa möte sker i höst och då kommer Regional utveckling att presentera regionala kompetensbehov och föra dialog om

Aktiviteter	Analys
	hur vi anpassa utbildningar efter kompetensbehoven än mer.

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 69-83**Tid:** 2023-05-17 kl. 09:00**Plats:** Regionens hus, sal A**§ 72****Budget 2024 med flerårsplan för 2025-2026 Nämnd ANA**

Diarienummer: RJL 2023/20

Samverkan Region Jönköpings län överlämnar vid nämndsammanträdet den 31 maj förslag till budget 2024 med verksamhetsplan 2025-2026 för nämnden arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 69-83

Tid: 2023-05-17 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 73

Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030

Diarienummer: RJL 2023/379

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Godkänna Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023–2030.

Sammanfattning

Strategin syftar till att tydliggöra hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta med besöksnäringsträffar tillsammans med andra aktörer för att stärka besöksnäringen och öka länets attraktivitet i linje med den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Enligt visionen i RUS:en ska länet vara det mest hållbara, attraktiva, och tillgängliga länet i Sverige 2035. Genom att fokusera på attraktiviteten stärks länet för både invånare, besökare, talanger och investeringar.

Förslaget till strategi har varit ute på remiss till länets kommuner och andra intressenter och 21 svar har inkommit.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-05
- Ny version av strategin

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Per Eriksson (C) yrkar bifall till förslaget.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Regionfullmäktige

Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023–2030

Förslag till beslut

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet föreslår regionfullmäktige

- Godkänna Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023–2030.

Sammanfattning

Strategin syftar till att tydliggöra hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta med besöksnäringstrategier tillsammans med andra aktörer för att stärka besöksnäringen och öka länets attraktivitet i linje med den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Enligt visionen i RUS:en ska länet vara det mest hållbara, attraktiva, och tillgängliga länet i Sverige 2035.

Genom att fokusera på attraktiviteten stärks länet för både invånare, besökare, talanger och investeringar.

Förslaget till strategi har varit ute på remiss till länets kommuner och andra intressenter och 21 svar har inkommit.

Information i ärendet

En remissversion av besöksnäringstrategin skickades ut 30 mars med senaste svarsdatum 30 april 2023. Remissyttranden har kommit in från elva av länets kommuner, våra grannregioner i Småland, Länsstyrelsen, Länsmuseum med flera.

Flera av remissinstanserna har påpekat att remisstiden varit kort.

Det har kommit in synpunkter om att strategin är tung att läsa och svår, därav har redaktionella ändringar gjorts i hela strategin men det påverkar inte strategins inriktning. För att göra strategin lättillgänglig för en bred målgrupp kommer en populärversion skapas och det är denna som kommer att tryckas. Strategin kommer att layoutas efter beslut.

Efter genomgång av remissvaren har följande revideringar, tillägg och förtydliganden gjorts i det nya förslaget till Regional besöksnäringstrategi:

- Skrivningen har förstärkts kring attraktivitet när det gäller talang, investeringar och nya invånare och dess koppling till besöksnäringen.
- Skrivningen har förändrats kring kommunernas roll när det gäller kunskapsinhämtning.

- Ett förtydligande har gjorts i skrivningen om allemansrätten.
- Ett förtydligande av nationell och internationell marknadsföring har gjorts.
- Ett tillägg har gjorts om mötesindustrins påverkan på andra näringar.
- Ett förtydligande om samarbete med Kommunal utveckling har gjorts.
- Begreppet fiske är ändrat till fritidsfiske.
- En ordlista har lagts till för ord och begrepp.

Ett förord till strategin kommer att förtydliga följande ytterligare:

- Stärka kopplingen till RUS och attraktivitet.
- Strategin tydliggör våra mål och prioriteringar för att bidra till att stärka besöksnäringen.
- Kommunernas olika storlek ger olika förutsättningar och behov av stöd för att genomföra insatser kopplat till besöksnäringen
- Lyfta den fina samverkan i framtagandeprocessen och hur viktigt det är i implementeringen att vi skapar utvecklingskraft tillsammans med samverkanspartner.

Flera remissinstanser har påpekat att kollektivtrafiken är viktig för hållbart resande och att det inte berörs i strategin. I denna strategi avser infrastruktur vandring och cykling.

Några remissvar har gett förslag som kan komma att vara relevanta för framtagandet av handlingsplaner till strategin.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-05
- Ny version av strategin
- Sammanställning av remissvaren

Beslut skickas till

Regional utveckling, sektionen för attraktivitet och livsmiljö

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Region Jönköpings län

Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023–2030

Version

2023-05-08

Besöksnäringen i Jönköpings län – nuläge, omvärld och trender

Besöksnäringen har fått en allt större betydelse för Jönköpings län. Under det senaste decenniet har det skett en stadig ökning av antalet övernattande besökare och en utveckling av mötesindustrin, vilket bidrar till en ökad konsumtion på platsen av både varor och tjänster. Besöksnäringen stärker länets attraktivitet och bidrar till att människor vill besöka, starta företag och bosätta sig i länets kommuner. Den är också en näring som sysselsätter många av regionens unga och utlandsfödda, och som i jämförelse med många andra sektorer har en mer jämställd struktur. I ett större perspektiv bidrar besöksnäringen till lokal och regional utveckling, investeringar, service, bevarande och utveckling av natur- och kulturmiljöer samt förstärker platsers attraktionskraft.

Jönköpings län förknippas med entreprenörskap, företagande och en stor andel tillverkningsindustri. Besöksnäringen är bred med både mindre företag, som driver sin verksamhet på deltid, och större företag, som sysselsätter många människor året runt. Besöksnäringen utgörs av många olika sektorer och aktörer, företag från flera olika branscher, såsom hotell, restauranger, handel och resebyråer men även turistattraktioner och kulturella platser. Gemensamt för företagen är att de möter besökare och påverkar besökarens upplevelse i både planeringsstadiet samt under och efter besöket. Dessa företag är viktiga och bidrar till en stark besöksnäring med hög attraktivitet och ett diversifierat näringsliv, vilket är centralt för att platser ska utvecklas. Livsstilsföretagare och civilsamhälle utgör en viktig motor för besöksnäringen. Genom deras engagemang och idéer utvecklas attraktiva platser som ökar livskvaliteten och lockar fler besökare. Civilsamhället kan också bidra till att bevara och förmedla kulturarv samt skapa inkluderande miljöer med mötesplatser, vilket kan bygga stolthet och stärka samhörigheten och gemenskapen på en plats. Besöksnäringen är nära sammansvetsad med platsen och lokal utvecklingskraft är viktigt för att utveckla besöksnäringen.

En stark trend som Visit Sweden lyfter är att besökare vill uppleva den genuina platsen och skapa unika och minnesvärda upplevelser. Människor vill vara en del av den lokala kulturen och dess traditioner. Många vill uppleva det riktiga Småland och efterfrågan är hög på aktiviteter som vandring, paddling och cykling i vackra omgivningar. Rika semesterupplevelser på hemmaplan, den trend som kallas hemester ställer krav på att platsen erbjuder ett brett utbud av upplevelser så att länsinvånaren får upptäcka och förälska sig i platsen på nytt.

Miljö- och klimatfrågor är viktiga för allt fler och ekoturism innebär att visa hänsyn och bevara miljön samt att gynna den lokala plats man besöker. Efterfrågan på hållbara resor ökar och besökare vill veta att deras resor inte har en negativ påverkan på miljön och det lokala samhället. Det finns en växande efterfrågan på besöksmål som innebär att besökaren får göra något betydelsefullt för andra, för platsen och miljön, eller som på andra sätt fokuserar på individens självförverkligande. Det handlar alltså inte bara om resan till platsen, utan minst lika mycket om den inre resan.

Digitaliseringen har påverkat besöksnäringen på många sätt och det är en ständigt pågående utveckling. Besökare använder alltmer digitala verktyg för att boka resor och aktiviteter. För företag inom besöksnäringen är det viktigt att vara synliga online och erbjuda en bra användarupplevelse. En annan trend är efterfrågan på digitala guide- och informationssystem som hjälper besökare att lära sig mer om besöksmålet.

Innehåll

Besöksnäringen i Jönköpings län – nuläge, omvärld och trender	1
1. Varför en strategi för hållbar besöksnäring?	3
2. Kopplingar till andra strategier	3
2.1. Nationell strategi 2030 – Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring	3
2.2. Region Jönköpings läns utvecklingsstrategi – RUS	4
2.3 Hållbarhetssäkring	4
3. Nulägesanalys – Jönköpings län	4
4. Mål och prioriteringar	6
4.1. Övergripande målbild	7
4.2. Delmål och insatser	7
4.2.1. Delmål 1. Ökad attraktivitet och lättillgängligt utbud	7
4.2.2. Delmål 2. Säkerställd kunskapsförmedling	8
4.2.3. Delmål 3. Stärkta resurser för ökad genomförandekraft	8
4.2.4. Delmål 4. Stärkt besöksnäring genom tjänstedesign	9
4.2.5. Delmål 5. Stärkt digitalisering och hållbarhet för smart destination	9
4.3. Prioriterade tematiska områden	10
4.3.1. Natur	11
4.3.2. Måltid	12
4.3.3. Kultur	12
4.3.4. Evenemang	12
5. Implementering, roller och ansvar	13
5.1. Region Jönköpings län	14
5.1.1. Rollen som kapacitetsbyggare	14
5.1.2. Rollen som nätverkare	14
5.1.3. Rollen som finansiär	14
5.1.4. Rollen som utförare	15
5.2. Kommuner	15
5.2.1. Rollen som dragare	15
5.2.2. Rollen som främjare	16
5.2.3. Rollen som servicegivare	16
5.2.4. Rollen som myndighet	16
6. Avslutande ord	16
8. Bilaga	17
8.1. Arbetsprocess för framtagande av strategin	17

1. Varför en strategi för hållbar besöksnäring?

Detta är Jönköpings läns första besöksnäringstrategi. Strategin har tagits fram under ledning av Region Jönköpings län tillsammans med näringsliv, kommuner och regionala aktörer som arbetar med besöksnäring. Besöksnäringstrategin syftar till att tydliggöra hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta med besöksnäringsspörsmål tillsammans med andra aktörer för att stärka besöksnäringen och öka länets attraktivitet i linje med den regionala utvecklingsstrategin.

Smålands Turism AB är ett helägt dotterbolag till Region Jönköpings län med uppgift att marknadsföra och utveckla besöksnäringen i länet. I den löpande texten kommer begreppet *den regionala organisationen* alternativt *regionorganisationen* att användas och innebär Region Jönköpings län och Smålands Turism AB gemensamt.

I den regionala utvecklingsstrategin uttrycks visionen för 2035 att Jönköpings län ska vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga län. Besöksnäringstrategin är ett viktigt verktyg som bidrar till att RUS:ens vision uppfylls eftersom besöksnäringen inkluderar många sektorer, kommuner och föreningslivet. Det handlar om att kraftsamla, resursförstärka och bygga en plattform för att skapa handlingskraft för att utveckla besöksnäringen i Jönköpings län. Besöksnäringen är starkt förknippad med en plats och det som är bra för besökare gynnar också invånaren. Genom att fokusera på attraktivitet stärks länet för både invånare, besökare, nya talanger och investeringar.

Innehållet i denna besöksnäringstrategi präglas av att det är första gången en sådan görs. Systemperspektivet är viktigt, eftersom det lägger fokus på den regionala organisationens ambition att samordna länets aktörer i en gemensam riktning. Inom besöksnäringen tillhandahålls tjänster och produkter av många olika aktörer: av staten, kommunerna, privata näringslivet och av civilsamhället. De bidrar till attraktiva platser, men deras förutsättningar varierar och påverkas i olika hög grad av omvärldsförändringar. Detta skapar ett komplext ekosystem av olika typer av aktörer som ska agera tillsammans. Den här strategin ska vara vägledande för den regionala organisationens satsningar och prioriteringar, så att besöksnäringens ekosystem får hållbara förutsättningar att utvecklas positivt. Besöksnäringens ekosystem utgörs av besökarna och samtliga intressenter: offentliga, privata och ideella.

Besöksnäringstrategin tydliggör den regionala organisationens mål och prioriteringar för att i samverkan med länets aktörer stärka besöksnäringen i länet och öka attraktiviteten. Genom att kombinera regional samordning med lokal handlingskraft tillvaratas besökarnas, invånarnas, civilsamhällets och näringslivets intressen. Det skapar gemensam utvecklingskraft.

1.1 Viktiga ord och begrepp

I denna strategi används ord och begrepp som är vanliga i nationella och regionala strategier och styrdokument. Här presenteras ett antal av dessa: Under strategins framtagande har behov av förtydligande av dessa begrepp uttryckts.

Aktör

Ordagrant betyder aktör ”den som gör någonting”. Med aktör avses någon intressent inom länets besöksnäring som utför en handling eller verkar i något sammanhang. Inom besöksnäringen finns flera typer av aktörer, bland annat näringslivsaktörer, föreningsaktörer, regionala aktörer, kommunala aktörer och nationella aktörer.

Besöksnäringens ekosystem

I denna strategi innebär ekosystemet det offentliga system och dess aktörer som stärker besöksnäringen. Både offentliga och privata aktörer är viktiga i detta ekosystem och samverkar kring platsutveckling för att utveckla attraktiva platser för besökare och invånare. Besöksnäringens ekosystem är komplext och innefattar många aktörer som samarbetar för att skapa en positiv upplevelse för besökare. Invånare är en viktig del av besöksnäringens ekosystem, då de nyttjar och bidrar till platsens utveckling i sin vardag, men också som besökare.

Smart destination

Med smart avses en hållbar användning av resurser, effektiv offentlig styrning och ett nätverk av kunskapsaktörer. Smart destination är ett förhållningssätt till utvecklingsarbete som är kunskaps- och digitalt drivet, och där hållbarhet och kvalitet för besökare och invånare är viktiga ledord.

Flernivåsamverkan

Flernivåsamverkan är en samarbetsform där flera olika nivåer av aktörer samarbetar för att lösa utmaningar och nå gemensamma mål. Syftet är att dra nytta av olika erfarenheter och perspektiv samt att samordna insatser och resurser för att skapa bättre förutsättningar för samhällsutveckling. Det kan innebära samverkan mellan exempelvis region, kommuner, civilsamhälle och staten.

Tjänstedesign

Begreppet tjänstedesign innebär att en produkt, tjänst eller process utformas efter kundens eller användarens verkliga behov för att bli mer användarvänlig, effektiv och relevant. En produkt, tjänst eller process som känns bekväm och upplevs göra nytta blir också mer använd.

Inom offentlig sektor är tjänstedesign en metod för att utveckla och förbättra processer som behöver förbättras. Arbetssättet bidrar till att skapa engagemang och kreativitet hos de som deltar i utvecklingsarbetet och det kan bidra till att stärka relationer i samverkan.

2. Kopplingar till andra strategier

Den här besöksnäringstrategin tar avstamp i andra centrala strategier med bred förankring. När en satsning planeras får den hög prioritet om den har en stark koppling till de olika strategierna. Genom att knyta an till flera strategier skapas synergieffekter för måluppfyllelse.

2.1. Nationell strategi 2030 – Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring

Hösten 2021 presenterade dåvarande regering en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring med fokus på 2030. I den lyfts fem strategiska områden: enklare företagande, jobb och kompetens, kunskap och innovation, tillgänglighet och marknadsföring. De fyra horisontella perspektiven är hållbarhet, digitalisering, platsutveckling och samverkan.

16 myndigheter i myndighetsgruppen för turism och besöksnäring har under lång tid haft uppdraget att arbeta för ökad samordning, kunskapsutveckling och kunskapsöverföring inom besöksnäringen. Tillväxtverket och Visit Sweden samlar de regionala företrädarna inom besöksnäringen i en samverkansform som kallas *Smartare tillsammans*.

Den nationella besöksnäringstrategin med dess strategiska områden och horisontella perspektiv matchar två av Jönköpings läns andra strategier: Jönköpings läns regionala utvecklingsstrategi (RUS) och Smart specialiseringsstrategi.

2.2. Region Jönköpings läns utvecklingsstrategi – RUS

Den regionala utvecklingsstrategin, RUS, är en vägvisare för Jönköpings läns samlade utvecklings- och tillväxtarbete för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Strategin pekar ut vad som krävs för att Jönköpings län ska bli Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region till år 2035. Denna besöksnäringstrategi ska ses som en förstärkt och förtydligande del av RUS:en inom strategiområdet *En attraktiv region* med koppling till besöksnäringen. Innehållet och de insatser som beskrivs i besöksnäringstrategin har hållbarhetsgranskats och målavvägningar har gjorts utifrån RUS, Agenda 2030 och dess tre perspektiv: ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

I Jönköpings läns Smart specialiseringsstrategi (S3) är besöksnäringen ett av länets utpekade styrkeområden. Det finns ytterligare strategier som besöksnäringstrategin har starka kopplingar till, bland annat länets livsmedelsstrategi, länets cykelstrategi och skogs- och trästrategin.

2.3 Hållbarhetssäkring

Besöksnäringstrategin för Jönköpings län bidrar i hög utsträckning till målbilden i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och tillhörande regionala strategier. På så sätt uppnås en betydligt högre grad av flernivåsamverkan inom den regionala organisationen, mellan Region Jönköpings län och kommunerna samt mellan kommunerna.

De potentiella målkonflikter som finns handlar främst om organisering av besöksnäringsträffarna, som idag ligger i det regionala bolaget Smålands Turism AB samt hos Regional utveckling. Antalet organisatoriska beröringspunkter med övriga områden eller andra aktörer är begränsat.

Potentiella målkonflikter finns också mellan naturturism och skogsnäring, mellan besöksnäringsperspektiv och invånarperspektivet samt mellan länets ambitioner och den långsiktiga planeringen i befintliga översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner. Ytterligare målkonflikter finns mellan att bevara natur- och kulturmiljöer och samtidigt erbjuda dem som upplevelser för besökare.

3. Nulägesanalys – Jönköpings län

I detta avsnitt presenteras resultat från den fördjupade nulägesanalys som genomförts och som ligger till grund för strategins mål och prioriteringar.

Ekosystemet

Det finns en efterfrågan på ökad flernivåsamverkan och en tydlig väg framåt för att utveckla platser utifrån deras förutsättningar och stärka ekosystemet. De strategiska prioriteringarna i besöksnäringstrategin är därmed efterfrågade och det finns en stark vilja hos samtliga intressenter att utveckla och förändra systemet. Både den regionala organisationen och länets kommuner har en vilja att bättre förstå vad företag, besökare, civilsamhälle och invånare behöver.

Genom att samla in, analysera och använda data skapas förutsättningar för bättre beslutsfattande hos aktörer inom ekosystemet. Besöksnäringens positiva effekter för samhällsutvecklingen behöver synliggöras och kunskapen om besöksnäringen hos beslutsfattare behöver bli större inom hela systemet.

För att skapa ytterligare utvecklingskraft finns behov av att driva mot ökad digitalisering och större innovationskraft samt att bättre nyttja både det nationella och EU-systemets möjligheter till finansiering av utvecklingsinsatser.

Styrning

I Jönköpings län finns ingen vana vid att arbeta med flernivåsamverkan i besöksnärlingsfrågor. Detta avspeglas i avsaknaden av gemensam riktning och prioriteringar samt rollfördelning, ansvar och mandat. Det saknas också processer och struktur för samarbete om besöksnärlingsfrågor mellan länets organisationer, kommuner och näringslivet.

Styrningen skulle gynnas av en bättre förståelse för besöksnäringens betydelse för en attraktiv plats och en gemensam stolthet för länets profil och utbud. En gemensam bild av länets tematiska områden och utvecklingsbehov behöver tas fram för att stärka samverkan mellan länets aktörer.

Mellan kommunerna behövs utökat samarbete för att öka kännedomen om länets besöksnärlingsföretag, stora som små. Detta skulle bidra till ökad samverkan och skapa förutsättningar för en bättre paketering av attraktiva erbjudanden och skapa större delaktighet i att utveckla länets attraktionskraft.

Stödja näringsliv och stärka utbudet

Affärsutveckling sker i hela länet genom kommunernas näringslivsfunktioner och lokala insatser. Det finns flera regionala aktörer som gör affärsutvecklingsinsatser och den regionala organisationen är en av dem. Det saknas insatser för företag som startar i liten skala och bedriver näringsverksamhet som bisyssla inom besöksnäringen. Dessa företag är en viktig del av besöksnäringen i Jönköpings län och när besöksnäringen utvecklas i länet finns ett behov av att stärka dessa företagare.

Det finns ett behov av insatser för att stödja företagen med att stärka produktutbudet, öka förädlingsgraden och öka den digitala synligheten samt automatisera bokningsprocessen. Fler företag inom upplevelser och boenden som visar riktig spets stärker besöksnäringen och länets attraktionskraft ökar. Marginalerna i den här delen av tjänstesektorn är låga, vilket bör sättas i relation med att de som driver företag i besöksnäringen ofta är livsstilsföretagare på hel- eller deltid.

Samordning av insatser och aktiviteter riktade till besöksnäringen saknas hos företagsfrämjande aktörer. Med en regional samordning med gemensam målbild och agenda skulle det företagsfrämjande systemets insatser riktade till besöksnäringen bli mer kraftfulla.

Hållbarhet och infrastruktur

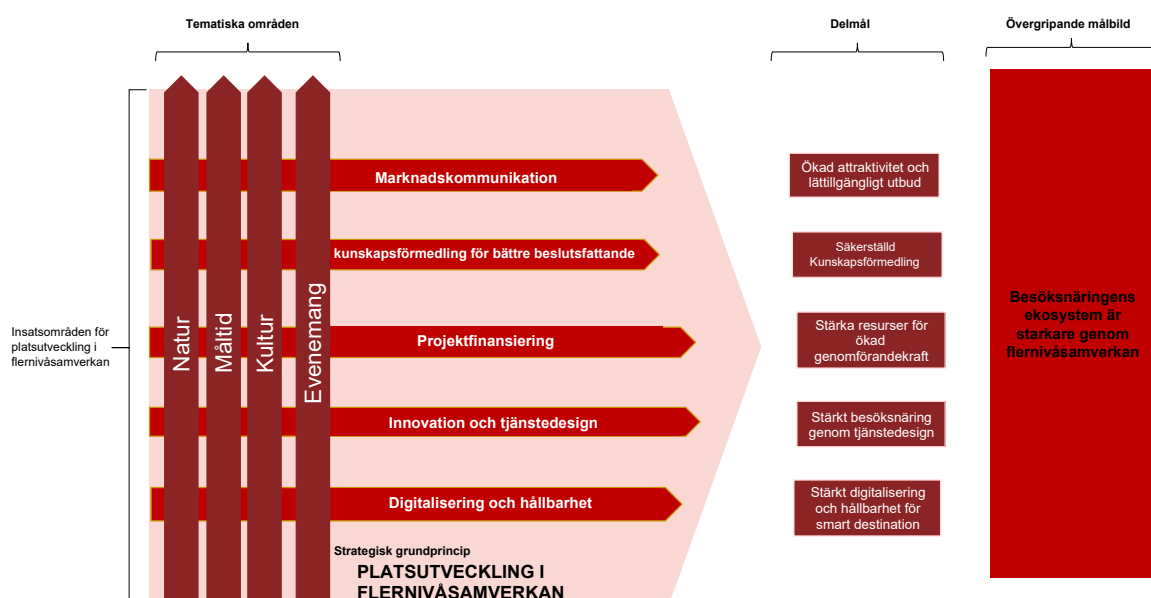
Klimatförändringar påverkar länet och det finns platser som periodvis har överturism. Kunskapen om hur man jobbar förebyggande med klimatåtgärder och överturism samt hur kommunikation kring pågående insatser kommuniceras till besökare behöver stärkas.

Hållbara, säkra och tillgängliga resor och transporter är viktiga. Infrastrukturen i länet är en utmaning för besökare och det finns behov av att utveckla infrastrukturen för att möjliggöra hållbara resor.

4. Mål och prioriteringar

Ambitionen med denna strategi är att använda utveckling av besöksnäringen i länet som ett verktyg både för att nå RUS:ens vision och för att bidra till en positiv och hållbar samhällsutveckling i länets kommuner. För att skapa utvecklingskraft inom besöksnäringen i Jönköpings län behöver den regionala organisationen samordna och verka för att stärka besöksnäringens ekosystem.

Den regionala organisationen kommer att genomföra strategin i enlighet med en övergripande målbild, en strategisk grundprincip och fem delmål samt fem därtill kopplade strategiska insatsområden. Tematiska områden löper igenom insatsområdena och är ett sätt att strukturera upp det strategiska arbetet med att stärka länets attraktionskraft och identitet.

Figur: Strategins mål och insatsområden

4.1. Övergripande målbild

Strategins övergripande målbild: Besöksnäringens ekosystem är starkare genom flernivåsamverkan.

Ekosystemet består av besöksnäringens kommersiella och ideella aktörer, länets kommuner och Region Jönköpings län, men också andra organisationer som arbetar för besöksnäringens väl. Den regionala organisationen ska skapa förutsättningar för starkare partnerskap och en struktur för processtöd för genomförande inom ekosystemet. Detta ska ske genom en tät dialog och nära samverkan med länets utförare.

Det är en framgångsfaktor att målmedvetet arbeta tillsammans i de olika organisationerna på flera nivåer. Ekosystemet är också beroende av goda relationer till det nationella kunskapssystemet och de myndigheter som stöttar marknadsföring och hållbar destinations- och platsutveckling.

Eftersom besöksnäringen är bunden till platsen är platsutveckling i flernivåsamverkan grundprincipen för utveckling av en hållbar besöksnäring i Jönköpings län. Platsutveckling handlar om att dra nytta av lokal utvecklingskraft för att förbättra och förändra en plats och göra den mer attraktiv. Upplevelser, kultur och nöje, service, infrastruktur, arbete och kompetens och bostäder är grundpelare som bygger livskvalitet och är starkt kopplade till attraktivitet för de som bor och verkar på eller besöker platsen. Med lokal platsutveckling och regional samordning för att synliggöra länet på ett samlat sätt skapas förutsättningar för att attrahera besökare, invånare, talanger och nya investeringar till Jönköpings län.

Den regionala organisationens roll när det gäller platsutveckling är att agera för en helhet genom att vara lyhörd och samordna insatser med de som verkar lokalt på platsen och agera utifrån länets prioriteringar i takt med länets kommuner. Det är viktigt att beakta alla intressenter och att balansera besökarnas, invånarnas, civilsamhällets och näringslivets behov och önskemål.

En viktig fråga för länets besöksnäring är kompetensförsörjning, som behövs för att möta besöksnäringens efterfrågan på personal. Besöksnäringens personalbehov behandlas inte som ett separat område i denna strategi utan ingår i regionens arbete som omfattar alla branscher.

4.2. Delmål och insatser

För att sträva mot RUS:ens vision och den övergripande målbilden har fem delmål formulerats. För varje delmål anges ett antal strategiska insatser.

4.2.1. Delmål 1. Ökad attraktivitet och lättillgängligt utbud

Önskat framtida resultat: Utbudet av destinationer och upplevelser är mer välkänt, digitalt tillgängligt och attraherar människor till platsen.

Strategiska insatser för delmål 1:

Samla, synliggöra och tillgängliggöra länets utbud för ökad attraktivitet i Jönköpings län och för att stärka varumärket Småland både nationellt och internationellt.

Utbudet i Jönköpings län samlas under varumärket Småland, en av besöksnäringens viktigaste tillgångar för att nå ut. Målet är att nå ut på ett sätt som rymmer de många platsernas olika profiler och fånga upp dem genom länets teman för att skapa reseanledningar.

Insatser krävs för att tillsammans definiera och sprida länets spets och unicitet och för att synliggöra länet på ett enhetligt sätt, både nationellt och internationellt. Genom att differentiera länets destinations- och upplevelseprofiler och skapa engagerande budskap kring platsen stärker den regionala organisationen länets attraktivitet för potentiella besökare.

Då många olika parter kommunicerar i sina kanaler finns ett värde i att samlas kring gemensamma budskap. Utifrån ett övergripande budskap kan lokala aktörer i sina kanaler ytterligare förstärka det som är relevant och starkt i deras närområde.

Den regionala organisationens roll är att skapa samsyn kring tematik och budskap som skapar gemensam kraft samt kopplingen mellan varumärket Småland, destinationernas unicitet och kommunala platsvarumärken. När olika aktörer samarbetar och lyfter varandra stärks flernivåsamverkan och stoltheten ökar i länets besöksnäring.

4.2.2. Delmål 2. Säkerställd kunskapsförmedling

Önskat framtida resultat: Ekosystemet har ökad kunskap och kompetens och väger in besöksnäringens behov i planer, beslut och genomförande som rör platsens utveckling på bättre sätt.

Strategiska insatser för delmål 2:

Säkerställa kunskapsförmedling och kompetensutveckling i besöksnäringens ekosystem för bättre beslutsfattande.

Den regionala organisationen samordnar kunskap och data som samlas in från omvärlden och hjälper alla delar av ekosystemet att förstå platsens potential och utmaningar. Exempel på sådan kunskap är omvärldsbevakning, trender, statistik och fakta om besöksnäringen i länet, behov inom turistisk infrastruktur samt arbetssätt och jämförelser med andra framgångsrika regioner i och utanför Sverige.

Genom nätverk för kunskap kan denna kunskap förmedlas så att den hjälper alla aktörer i ekosystemet att ta bättre långsiktiga beslut och lyckas i sitt genomförande, till exempel genom relevanta beslutsunderlag. Syftet är att alla parter i besöksnäringens ekosystem ska utgå från en gemensam och aktuell bild av länets nuläge och framtid och att den bilden påverkar de beslut den regionala organisationen och kommunerna tar. Detta proaktiva arbetssätt bidrar till en förbättrad långsiktig planering och till att balansera behoven mellan behoven för besökare, invånare och näringsliv i den långsiktiga planeringen.

4.2.3. Delmål 3. Stärkta resurser för ökad genomförandekraft

Önskat framtida resultat: Länets besöksnäring har tillgång till mer resurser för samordning och projektfinansiering.

Strategiska insatser för delmål 3:

Nyttja regionala, nationella och europeiska finansieringsmöjligheter för ökad genomförandekraft vid hållbar utveckling av våra platser och vårt utbud.

Den regionala organisationen arbetar proaktivt med projekt och projektfinansiering. Det bidrar till att ekosystemets erfarenheter och projektidéer tas tillvara och omvandlas till bärkraftiga och framgångsrika projektinsatser. Den regionala samordningen minskar intern konkurrens om projektmedel och ger en längre planeringshorisont. Detta bidrar till att fler destinationer och platser kan delta i långsiktiga utvecklingsinsatser som stärker attraktionskraften.

Besöksnäringstrategins insatsområden och tematiska områden lämpar sig väl för projektfinansiering via de system för projektmedel som erbjuds inom Sverige och EU för att initiera utvecklingsinsatser. Region Jönköpings län samordnar projektinsatser och säkerställer resultatspridning i länets besöksnäring. Region Jönköpings län driver också egna projekt för att stärka utvecklingsarbetet. I det arbetet ingår att identifiera olika finansieringsalternativ samt att matcha dem mot behoven i

besöksnäringens ekosystem med utgångspunkt i strategins övergripande målbild, delmål och temaområden.

Genom en god relation med det nationella stödsystemet ökar den regionala organisationen nyttjandegraden och maximerar genomförandekraften.

4.2.4. Delmål 4. Stärkt besöksnäring genom tjänstedesign

Önskat framtida resultat: Ekosystemet når framgång genom innovation och tjänstedesign.

Strategiska insatser för delmål 4:

Öka innovationskraften genom tjänstedesign för ett starkare ekosystem inom besöksnäringen.

Region Jönköpings län har pekat ut tjänstedesign som ett av sina styrkeområden i den regionala smarta specialiseringsstrategin. Kompetens inom detta område minskar risken för att arbete hamnar i organisatoriska stuprör eller återvändsgränder. Istället stärker och förenklar den regionala organisationen samspelet inom sin egen organisation och samarbetet med de kommunala organisationerna.

Med tjänstedesign som verktyg kan tjänster och processer utformas efter specifika målgruppers olika behov. Det handlar om att göra upplevelser användarvänliga, konkurrenskraftiga och relevanta utifrån besökarens perspektiv. Det handlar också om att den regionala organisationen ska kunna erbjuda besöksnäringens ekosystem en stödstruktur som präglas av transparens och lättillgänglighet.

I Jönköpings län finns ett unikt system för innovationsstöd genom att Science Park finns representerade i samtliga kommuner. Andra företagsfrämjande aktörer är ALMI samt lokala och regionala näringslivsorganisationer. Den entreprenörsanda som länet är välkänt för slår igenom även i besöksnäringen. Med en satsning på tjänstedesign finns en stor potential att skapa produkter, tjänster och andra innovationer i befintliga och nya kluster, vilket är viktigt för att stärka företagandet och öka länets attraktivitet på lång sikt.

4.2.5. Delmål 5. Stärkt digitalisering och hållbarhet för smart destination

Önskat framtida resultat: Jönköpings län är en smart destination där hållbar utveckling är integrerad med samtida teknik som förstärker och förbättrar upplevelsen för besökare, invånare och näringsliv.

Strategiska insatser för delmål 5:

Kraftsamla kring digitalisering och hållbarhet för att vara en smart destination.

Med smart avses ett hållbart användande av resurser, effektiv offentlig styrning och ett nätverk av kunskapsaktörer som främjas av ett inkluderande regionalt ledarskap. Genom att introducera gemensamma regionala arbetssätt stärks medvetenheten kring ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Hållbarhetsarbetet utgår från Agenda 2030, Sveriges miljömål och ramverket GSTC.

GSTC står för Global Sustainable Tourism Council och är ett råd initierat av FN som upprättar och förvaltar globala standarder för hållbar turism. GSTC:s kriterier för hållbar turism utgår från fyra huvudpelare; effektiv hållbarhetsplanering, maximala sociala och ekonomiska fördelar för lokalsamhället, framhäva kulturarvet och reducera miljöpåverkan.

Den regionala organisationen leder arbetet med att vara en smart destination och samordnar den regionala organisationens hållbarhetsarbete. Den samlar in och sammanställer statistik, företagsekonomiska data samt observationer och data som samlas in via IOT (internet of things). Kunskapen ska tillgängliggöras och kunna förstås, bearbetas och användas av besöksnäringens

intressenter. Syftet är att använda digitalisering och hållbarhet som verktyg för att stärka attraktiviteten i invånarnas, besökarnas och näringslivets upplevelse av länets platser.

4.3. Prioriterade tematiska områden

De tematiska områdena är utgångspunkten för ett medvetet arbete för att förstärka produktutveckling och innovation.

Fyra tematiska områden har identifierats som centrala när det gäller produktutveckling för att skapa fler besöksanledningar: natur, måltid, kultur och evenemang.

Den regionala organisationens utvecklingsarbete och valda tematiska områden utgår från de nationella prioriteringarna och fångar upp länets styrkor för att utveckla länets spets samt skapa fler profilerande platser, besöksanledningar och för att förädla besöksnäringens produktutbud. Arbetet samordnas med motsvarande arbete i övriga Småland och ambitionen är att bedriva kommun- och länsöverskridande utvecklingsarbete inom de tematiska områdena. På detta sätt får samtliga regioner i Småland nytta och draghjälp av varandras marknadsförings- och utvecklingsinsatser.

Figur: Förädling av länets utbud till profilerade upplevelser, aktörer, evenemang och destinationer

Ambitionen är att regionorganisationen i samverkan med andra aktörer, exempelvis länsstyrelsen, ska bidra till att entreprenörer utvecklas vidare med hjälp av tjänsteutveckling och finansiering. Att lyfta och tillgängliggöra stöd och insatser för entreprenörer inom befintligt företagsfrämjande system bidrar till ökad utvecklingskraft i länet.

Den regionala organisationen ska stärka kopplingen till de tematiska områdena i besöksnäringen genom delmålen och tillhörande strategiska insatser

- bidra till att synliggöra och tillgängliggöra länets upplevelser inom de tematiska områdena (ingår i delmål 1)
- inspirera med kunskap och trender för att bidra till att stärka de tematiska områdena som reseanledningar (ingår i delmål 2)
- främja långsiktig kommunal planering av infrastruktur som bidrar till att stärka de tematiska områdena (ingår i delmål 3)

- skapa förutsättningar för att utveckla upplevelser inom de tematiska områdena i hela länet (ingår i delmål 4)

- starta och driva egna nätverk eller ta en aktiv roll i befintliga nätverk som kan stärka en hållbar utveckling av de tematiska områdena (ingår i delmål 5)

4.3.1. Natur

Naturen är en av de viktigaste resurserna för turism i Sverige. Naturen i Jönköpings län är varierad med skog, sjöar och vattenleder. Här finns äventyrsberg med aktiviteter både sommar och vinter. Vättern är en fantastisk resurs, länets unika biosfärområde och nationalparken med vild och vacker natur. I länet finns möjligheter till utomhusaktiviteter som cykling, vandring, golf, paddling, ridning och fritidsfiske. Länets naturtillgångar matchar efterfrågan hos den nyfikna aktiva naturälskaren.

Naturvårdsverket har tagit fram ett antal nationella friluftsmål. Det övergripande målet handlar om att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Utvecklingen av länets besöksnäring på temaområdet natur ska ta hänsyn till de nationella friluftsmålen, stärkt engagemang och samverkan samt hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling.

Naturen ska vara tillgänglig så att både besökare och invånare kan komma nära den på sina villkor. Två av de vanligaste sätten att ta sig fram i naturen är genom att cykla och vandra. Kommunernas fysiska planering behöver därför ge dessa två områden fortsatt hög prioritet med stöd av den regionala organisationen. Den regionala ansatsen för naturturism innefattar även en samverkan med Kommunal utveckling. Utvecklingsarbetet drar nytta av det stöd som finns att tillgå via nationella ramverk.

Cykling

Jönköpings län ligger i framkant när det gäller cykling och har ett starkt föreningsliv kopplat till cykel och cykling. Cyklingen är viktig för länet, både ur invånarnas och besökarnas perspektiv – allt från arbetspendlaren till besökaren från ett annat land som vill upptäcka någon av områdets pärlor per cykel. Det finns många event och tävlingar kopplade till cykling. Det finns också flera duktiga utövare inom cykelsportens olika discipliner och skickliga ledbyggare som utvecklar nya leder och så kallade "bikeparks" för mountainbikecykling. Visionen är att bli ett av norra Europas främsta cykelområden. För att nå dit behöver en tydlig länsövergripande målbild och utvecklingsplan tas fram.

Den regionala organisationen ska vara drivande i arbetet att ta fram en strategisk plan för utveckling av mountainbike- och rekreationscykling i Jönköpings län samt bidra till att stärka näringslivet med koppling till cykling, ett område som pekas ut i den regionala cykelstrategin.

Vandring

Vandring är en aktivitet med bred attraktionskraft och ökar i popularitet i samtliga besökargrupper. I länets 13 kommuner finns sammanlagt 900 kilometer vandringsleder som utgör Smålandsleden med 60 startpunkter. Genom ett länsövergripande arbete i flernivåsamverkan kommer en sammanhängande led med god kvalitet att utvecklas. Utvecklingen av Smålandsleden och en paketering av upplevelser och utbud runt Smålandsleden ger en attraktiv naturupplevelse för både besökare och länsinvånare.

Den regionala organisationen ska vara drivande i utvecklingsarbetet samt ta fram riktlinjer och ta fram en regional ledstruktur tillsammans med kommunerna för Smålandsleden, i överensstämmelse med det regionala uppdraget kopplat till friluftsliv och det nationella ramverket för vandringsleder.

4.3.2. Måltid

Måltidsupplevelser aktiverar alla våra sinnen och kombinerar ofta det närodade med natur, kultur och design. Det här temaområdet innebär stora möjligheter att förse våra besökare med en inblick i länets kulinariska tradition och människorna bakom den. Genom måltiden stärks banden och relationen mellan besökare och platsen. Goda minnen skapar en vilja att återigen uppleva platsen och utforska den vidare.

I Jönköpings län finns en mångårig företagardition inom jord- och skogsbruk och ett brett spektrum av landsbygdsföretag. Inom länet produceras många olika råvaror och drycker som är rikskända. Flera specifika maträtter är en del av länets identitet. Här finns en stabil grund för att utveckla måltidsupplevelser. Länet behöver större och mer diversifierad livsmedelsproduktion, en ökad förädlingsgrad samt verktyg för att erbjuda mat- och måltidsupplevelser till både besökare och invånare. Att tillgodose detta behov skulle stärka förutsättningarna inte enbart för hållbar livsmedelsförsörjning, utan även för en hållbar utveckling av måltidsturismen, som i sin tur leder till ett ökat antal arbetstillfällen och landsbygder med förstärkt livskraft.

Den regionala organisationen ska ta ett samlat grepp om måltidsturismen med utgångspunkt i Jönköpings läns livsmedelsstrategi. Utvecklingsarbetet drar nytta av och bidrar till att stärka varumärket Småland.

4.3.3. Kultur

Jönköpings län är välkänt för tillverkningsindustri, entreprenörskap och design, inte minst med koppling till möbler. Det kreativa kunnandet i länet och platserna för skapande och tillverkning kan utvecklas till attraktiva besöksmål som ger fler reseanledningar till vårt län. Kulturutbudet och kulturmiljöerna i länet stärker länets identitet och attraktion. Kulturen måste vara lätt tillgängligt för besökare och invånare att komma nära, ta del av och aktivt delta i.

För att stärka kulturen som besöksmål ska den regionala organisationen

- vara drivande i arbetet med att stärka kopplingen mellan besöksnäring och högkvalitativ design, hantverk och industri.
- stärka den interna kulturdialogen och i samklang med den regionala kulturplanen ta fram prioriteringar för kulturdriven platsutveckling och för utveckling av besöksmål.
- samverka med länets kommuner, besöksnäringens företag och civilsamhälle för platsutveckling kring kultur och kulturarv.
- dra nytta av digitaliseringens möjlighet för att stärka kopplingen mellan kulturarv och dagens samhälle.

4.3.4. Evenemang

Evenemang skapar uppmärksamhet och stolthet. Jönköpings län utmärker sig genom att vara värd för stora evenemang inom flera olika områden, många med internationell prägel. I denna strategi innefattar begreppet evenemang även mässor och möten.

Genom evenemang stärker vi länets attraktionskraft både nationellt och internationellt. Evenemang skapar reseanledningar, arbetstillfällen, hotellövernattningar, restaurangbesök, handel och minnesvärda upplevelser för såväl besökare som länets invånare. Värdskap för kongresser och möten ger också en möjlighet att attrahera talang och kompetens till vårt län.

Att fördela evenemang över hela året bidrar till en jämnare besöksstatistik, då besökare får anledning att komma till länet även utanför den normala turistsäsongen. Det minskar sårbarheten hos länets aktörer samt bidrar till hållbarhet i utvecklingen av besöksnäringens ekosystem. Även

föreningslivet stärks av evenemang, då dessa ofta ses som en finansieringsmöjlighet och en rekryteringsbas för nya medlemmar.

Region Jönköpings län vill aktivt medverka till att aktörer inspireras till och ges möjlighet att arrangera fler värdeskapande hållbara evenemang, som bidrar till god livsmiljö och attraktivitet. Insatserna som den regionala organisationen gör kopplat till evenemang ska underlätta för entreprenörer, civilsamhälle och andra aktörer att attrahera, skapa och driva evenemang.

För att stödja evenemang som berikar länet och stärker attraktionskraften ska den regionala organisationen

- bidra i arbetet med att identifiera och främja evenemang och möten i nära dialog med länets aktörer.
- verka för att kunskapsberikande kongresser, mässor och möten kommer till länet utifrån länets styrkeområden.
- skapa förutsättningar för att synliggöra och tillgängliggöra länets upplevelser och platser i samband med evenemang samt att främja hållbart resande kopplat till evenemangen.
- samordna samverkansytor och bidra till kunskaps- och resursplattform för hållbar evenemangsutveckling i hela länet.

5. Implementering, roller och ansvar

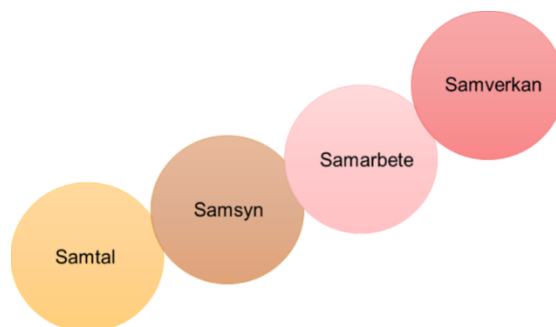

Bild: Samhandlingstrappan

Samverkan med andra aktörer är avgörande för en implementering av strategin. I den regionala besöksnäringstrategin ligger fokus på flernivåsamverkan för att stärka besöksnäringen och att skapa förutsättningar för ett attraktivare län. Långsiktig och hållbar utveckling av Jönköpings län görs tillsammans med länets kommuner och andra regionala aktörer.

Den regionala organisationen ansvarar för att samordna och leda utvecklingsprocesserna med intressenter inom hela länet och andra län. En nära samverkan med länsstyrelsen och Kommunal utveckling är viktig eftersom flera områden i strategin tangerar områden som även dessa aktörer verkar inom. Genom att kombinera regional samordning med lokal handlingskraft tillvaratas besökarnas, invånarnas, civilsamhällets och näringslivets intressen.

Till besöksnäringstrategin kommer regionorganisationen att koppla årliga handlingsplaner som beskriver vilka aktiviteter som behöver utföras för att sträva mot strategins mål. Arbetet med att ta fram handlingsplaner kommer att ske i samsyn med besöksnäringens intressenter. Detta är viktigt för att säkerställa att platsutveckling sker på ett hållbart och koordinerat sätt och att alla intressenter beaktas, samtidigt som resurser och handlingskraft hämtas från flera olika källor.

Regionorganisationen och länets kommuner har båda centrala roller i detta arbete och behöver därför samarbeta och koordinera sina insatser på ett strukturerat sätt för att nå gemensamma mål.

5.1. Region Jönköpings län

Region Jönköpings län har det regionala utvecklingsansvaret, som innebär att initiera, driva och samordna hållbar regional utveckling. Det handlar om att ta tillvara länets intressen nationellt och internationellt och att främja en positiv utveckling i länet.

Det regionala ansvaret beskrivs av Sveriges kommuner och regioner (SKR) som fyra roller, vilka förtydligar rollfördelningen även i utvecklingsarbetet med länets besöksnäring. Dessa presenteras i var sitt avsnitt nedan.

5.1.1. Rollen som kapacitetsbyggare

Rollen som kapacitetsbyggare innebär att den regionala organisationen ska bygga upp stödstrukturer som främjar hållbar utveckling samt driva samordning som främjar resurseffektiv samverkan. Det gäller bland annat långsiktig kompetensförsörjning, men också om att tillhandahålla kunskap och analyser och att erbjuda nätverk som stärker utvecklingskraften.

Region Jönköpings län skapar också strukturer och samordnar arbetet för hållbar platsutveckling. För besöksnäringen innebär detta att regionorganisationen skapar gynnsamma förutsättningar för kommuner, näringsliv och civilsamhälle. Med starkt flernivåsamverkan ökar kapaciteten och skapar mer utvecklingskraft för länet.

I nära samarbete med kommunerna identifierar den regionala organisationen geografiska utvecklingsområden kopplade till strategins tematiska områden därefter identifieras lämpliga satsningar med hänsyn till trender och efterfrågan.

5.1.2. Rollen som nätverkare

Rollen som nätverkare innebär ett aktivt arbete med att skapa och delta i nätverk som främjar länets hållbara utveckling. Det handlar om nätverkande på regional, nationell och internationell nivå.

Nätverkande har flera syften såsom att säkerställa samverkan kring platsutveckling och ett annat är att marknadsföra Jönköpings läns utbud och att tillsammans med Region Kronoberg och Region Kalmar län dra nytta av och bidra till att stärka varumärket Småland.

Det geografiska området för utvecklingsarbetet inom Smart specialiseringsstrategi (S3) innefattar Småland och Öarna. I denna strategi är besöksnäringen ett av fem utpekade styrkeområden för Jönköpings län. Andra viktiga samarbetsplattformar inom besöksnäring är BI Syd, RNTB (Regionala Nätverket för Turism och Besöksnäring), Visit South Sweden och Visit Sweden.

Ett samarbete med andra aktörer både nationellt och inom EU är viktigt för att få tillgång till expertstöd och finansiering som bidrar till utveckling av Jönköpings län. Genom att delta aktivt i dessa nätverk och grupperingar kan den regionala organisationen säkerställa/hitta synergier och skapa samsyn.

5.1.3. Rollen som finansiär

I rollen som finansiär förfogar Region Jönköpings län över resurser för regional utveckling, till stor del i form av projektmedel som finansierar andra aktörers insatser. Det kan handla om att tillföra medel för platsutveckling eller att stärka kompetensen när det gäller affärsutveckling i det lokala näringslivet, för att fler företagare inom besöksnäringen ska ta steget till en heltidssysselsättning inom besöksnäringen.

Som finansiär bidrar Region Jönköpings län också till att aktörer kan få evenemangsstöd och arrangera fler värdeskapande hållbara evenemang i länet.

Region Jönköpings län ska tillhandahålla finansiering genom att stödja projekt inom platsutveckling för att underlätta för kommunerna att genomföra insatser för en hållbar utveckling av besöksnäringen. Fokus ligger på strategins tematiska områden.

Utöver projektmedel som Region Jönköpings län förfogar över, ska regionorganisationen också skapa förutsättningar och möjliggöra utökade finansieringsmöjligheter för utvecklingsinsatser genom EU-medel och andra nationella medel.

5.1.4. Rollen som utförare

Rollen som utförare innebär att den regionala organisationen i egen regi genomför insatser och projekt för hållbar utveckling. När det gäller besöksnäringstrategin handlar utförarrollen om att driva det länsövergripande arbetet med att implementera strategin och tillföra resurser i form av tid, kunskaper och finansiering.

Den regionala organisationen ska ta ansvar för omvärldsbevakning, statistikbearbetning och analyser, för att kunna förmedla till länets kommuner ständigt aktuella kunskaper kring besöksnäringen och dess bidrag till samhällsutvecklingen.

Till rollen som utförare, men även som kapacitetsbyggare, finns det viktiga ansvaret för kollektivtrafik och infrastruktur. Dessa frågor är centrala för besöksnäringen. Jönköpings länstrafik (JLT) ska bedriva och utveckla kollektivtrafiken på ett långsiktigt och hållbart sätt. Frågor som rör infrastruktur och kollektivtrafik är centrala för besöksnäringen. Inom området infrastruktur ska Region Jönköpings län koordinera bredbandsutbyggnad, planering av regional infrastruktur, regionala strukturbilder kopplade till fysisk planering samt ansvara för regional samordning kopplad till kollektivtrafik.

5.2. Kommuner

Kommunen har en central roll i platsutveckling eftersom de är ansvariga för att planera och genomföra stora delar av utvecklingen på lokal nivå. För en väl fungerande platsutveckling och en hållbar utveckling av besöksnäringen krävs långsiktig planering hos kommunerna. Platsutveckling och besöksnäringsspörsmål hanteras av flera förvaltningar inom kommunen och en involvering av flera funktioner inom kommunen behövs för att flytta fram positionerna i linje med strategins mål.

För kommunerna är ett starkt näringsliv avgörande för sysselsättningen och möjliggör ökad service till invånare och en attraktiv plats att bo på och besöka.

Kommuner har olika ambitioner och förutsättningar inom besöksnäringen, och dess koppling till den kommunala organisationen ser också olika ut. Den regionala strategin skapar förutsättningar för utökad samverkan och platsutveckling där gemensamma arbetssätt tas fram för att underlätta utvecklingsarbetet framåt. Den regionala organisationen förutsätter en inkluderande och fortsatt samskapande utvecklingsprocess tillsammans med kommunerna. Kommunerna är en viktig källa för kunskapsinhämtning och samarbete är en förutsättning för ökad utvecklingskraft i Jönköpings län.

Visita (bransch- och arbetsgivarorganisation för besöksnäringen, har tillsammans med SKR beskrivit kommunernas roller kopplat till besöksnäringen och det kommunala ansvaret). Dessa roller beskrivs nedan.

5.2.1. Rollen som dragare

Kommunens roll som dragare handlar om de attraktiva verksamheter och besöksmål som drivs i kommunens regi. Det innefattar exempelvis museer, idrottsanläggningar samt natur- och kulturupplevelser som kommunen ansvarar för. Kommunala verksamheter som dessa stärker attraktionskraften till platsen. I Jönköpings län växer naturturismen med cykling och vandring. Utveckling av cykel- och vandringsleder är positivt, men innebär samtidigt en ökad belastning på naturen, såsom ökad mängd avfall och risk för lokal överturism.

5.2.2. Rollen som främjare

Kommunens roll som främjare omfattar allt som kommunen gör för att stärka besöksnäringen genom olika insatser, enskilt eller tillsammans med andra kommuner eller regionen. Det kan handla om turistinformation, marknadsföring av besöksmål, näringslivsutveckling, råd och stöd vid ansökan om tillstånd samt kompetensförsörjningsinsatser.

5.2.3. Rollen som servicegivare

Kommunens roll som servicegivare innebär att ansvara för service i form av avfallshantering, vatten, ställplatser och rastplatser. Servicen i kommunen påverkar både invånarnas och besökarnas upplevelse av platsen.

5.2.4. Rollen som myndighet

Kommunens roll som myndighet innebär ett ansvar för tillstånd och tillsyn inom många områden. En viktig del i denna roll är att stödja och underlätta för företag som exempelvis söker bygglov, serveringstillstånd och brandtillsyn.

6. Avslutande ord

Arbetsprocessen som ligger bakom besöksnäringstrategin har präglats av ett brett engagemang där parterna gemensamt har identifierat möjligheter, utmaningar, behov och förutsättningar. En övergripande riktning har stakats ut och ramar har skapats för hur den regionala organisationen ska verka för att utveckla länets besöksnäring tillsammans med offentliga, privata och ideella aktörer. För att lyckas med att skapa handlingskraft och implementera strategin krävs fortsatt nära samverkan mellan parterna.

Med ett stärkt ekosystem och rätt stöd till länets besöksnäringssaktörer skapas förutsättningar för fler besökare till länet och att fler verkar inom besöksnäringen. Länets platser blir mer attraktiva och fler vill besöka dem, investera där och flytta hit.

Den övergripande målbilden är att stärka besöksnäringens ekosystem genom flernivåsamverkan. Detta mål ligger till grund för kommande handlingsplaner, där riktningen kommer att förtydligas och utvecklas ytterligare utifrån de utpekade insatsområdena och tematiska områdena. Den regionala organisationen och kommunerna har tillsammans en central roll i arbetet med samordning för att nå gemensamma mål. Med rimliga förväntningar kring möjligheter och insatser blir det gemensamma arbetet mer effektivt. En ökad kunskap om varandras verksamheter bidrar till en större förståelse och minimerar dubbelarbete.

Genom en bredare samverkan mellan kommuner, regionala organisationer i Jönköpings län, interregional samverkan med aktörer på nationell nivå stärks ekosystemet runt besöksnäringen. Målet med en utökad samverkan är kunskapsutbyte och ett mer effektivt och koordinerat genomförande av insatser på nationell och regional nivå. En gemensam röst ger lättare genomslag och ökar möjligheterna för besöksnäringen att integreras bredare i utvecklingsfrågor. Genom

samordnade insatser stärker vi ekosystemet och bidrar till en ökad utvecklingskraft när alla aktörer drar åt samma håll. Det handlar om att ta tillvara den stora potential som finns i besöksnäringen och utveckla länets attraktivitet. Regional samverkan mot gemensamma mål lägger grunden för en positiv utveckling och en hållbar besöksnäring i länet.

8. Bilaga

8.1. Arbetsprocess för framtagande av strategin

Detta är Jönköpings läns första besöksnäringstrategi och processen har varit omfattande och involverat många aktörer och parter. Det har varit avgörande att regionala aktörer, näringslivet, kommuner, politiker, invånare och civilsamhälle har inkluderats i processen. Vid två större workshops har regionala aktörer, kommuner och näringslivet bjudits in för att lyfta olika intressenters perspektiv och behov.

Under processen har ett antal besöksnäringssaktörer bjudits in till djupintervjuer. Dessa företag och aktörerna har representerat länets större dragare samt kategorierna boende, kultur och naturturism. Fokus vid dessa möten har varit att lyssna in företagets framtidsplaner och fånga upp behov, att ta reda på hur de arbetar med hållbarhet och digitalisering samt för att undersöka deras behov av samverkansstruktur.

Svensk Destinationsutveckling har på uppdrag av Region Jönköpings län lett processen tillsammans med projektledare från Regional utveckling. Framtagandet av strategin har skett i projektform som finansierats via medel från React-EU (Europeiska regionalfonden) och via regionala utvecklingsmedel.

Workshop	Syfte	Deltagare
Mål och behov (digitalt)	Inledande dialog med kommuner och regionala främjare om processen samt flernivåsamverkan för ett ekosystem som stödjer besöksnäringstrategi	Länets kommuner
Mål och utvecklingsområden (Spira)	Ta nulägesanalys utifrån tre perspektiv: styrning, besökare och näringsliv	70 personer från näringsliv, kommuner och regionala aktörer
Hållbarhetssäkring del 1 (digitalt)	Identifiera hur besöksnäringen bidrar till målbilden i strategiska dokument samt identifiera eventuella målkonflikter	Regionala aktörer
Hållbarhetssäkring del 2 (digitalt)	Identifiera regionens kraft kopplat till besöksnäringstrategi och eventuella målkonflikter.	Den regionala organisationen

Workshop	Syfte	Deltagare
Strategiska fokusområden 1 (digitalt)	Identifiera strategiska fokusområden genom att utgå från utmaningar kopplat till besöksnäringen utifrån näringslivets, kommunens och regionens perspektiv	Kommunala tjänstemän
Evenemang, mässor och möten (Elmia)	Trendspaning inom området mässor, möten och evenemang samt gruppdiskussioner för identifiering av nuläget för event, mässor och möten.	Utvalda aktörer
Medborgardialog (digitalt)	Fokus på att lyfta samarbete på platsen och involvera civilsamhälle och länets invånare	Inbjudan gick ut till samtliga hushåll och annonsering skedde även i sociala medier
Strategiska fokusområden 2 (digitalt)	Fokus på nationell strategi och kopplingen till strategiskt viktiga områden som kommunens fyra roller, platsutveckling och samverkan. Verifierade nuläget i processen, nuläget hos näringen och utbudsanalysen	Länets kommuner
Framgångsfaktorer och rollfördelning (Hooks herrgård)	Genomgång om mässor, möten och evenemang. Workshop med fokus på vad respektive aktör kan bidra med i implementering och prioritering utifrån de områden som kommit fram i processen. Verifierande matchning mellan utbud och efterfrågan, roller och framgångsfaktorer	85 personer från näringsliv, civilsamhälle, främjare, kommuner och regionala aktörer
Workshop regionpolitiker - Arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet	Presentation av projektet för politiker i ANA-nämnden och genomgång av områdena i den nationella besöksnäringstrategin samt om platsutveckling och samverkan kopplat till besöksnäringen	ANA-nämnden
Workshop Kommunalt forum	Genomgång av områdena i den nationella besöksnäringstrategin och gruppdiskussion för att fånga	Kommunalråd, oppositionsråd, Kommundirektörer och regionråd

Workshop	Syfte	Deltagare
	inspel kopplat till platsutveckling och samverkan.	
Workshop civilsamhälle	Dialog kring kulturarvet och hembygdsrörelsens utmaningar och möjligheter kopplat till besöksnäringen och platsutveckling	Två workshops: - Hembygdsrörelsen - Hela Sverige ska leva
Implementering och organisering (Elmia)	Gjorde en gemensam SWOT för framgångsrik implementering organisering, platsutveckling och samverkan.	59 kommunala tjänstemän från länets kommuner
Digital enkät till företag inom besöksnäringen	Enkäten visar ett behov av satsningar inom affärsutveckling, förädling och paketering av erbjudande.	83 företag från länets kommuner besvarade en digital enkät
Fördjupning affärsutveckling (Regional utveckling)	Fördjupning affärsutveckling för att identifiera möjligheter och gap kopplat till affärsutvecklingsinsatser för aktörer inom besöksnäringen	Almi, Länsstyrelsen, Science Park, Nyföretagarcentrum, Smålands Turism och Regional utveckling

ENHETENS NAMN

Johan Gärskog
Dag Hammarskjölds plats 2
Box 2133, 550 02 Jönköping
036 - 30 18 10.
072 - 071 02 24
johan.garskog@jkpglm.se

JLM DNR: 2023-091

Region Jönköpings län
Regional utveckling

Remissvar på förslaget till regional besöksnäringstrategi RJL 2023/379

Härmed lämnas följande remissvar kring förslaget till Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030:

Som helhet är förslaget till besöksnäringstrategi ett bra styrdokument och verktyg för att kunna bryta ner och samordna konkreta och långsiktiga satsningar på ett effektivt och genomtänkt sätt. Detta blir extra tydligt då Region Jönköpings läns och kommunernas olika roller definieras.

Strategin andas samverkan, samarbete och prioriteringar vilket är nödvändigt för att nå framgång. Exempel på detta är den regionala samordningen och stödet vad gäller möjligheten till extern projektfinansiering vilket bidrar till minskad intern konkurrens om projektmedel och längre planeringshorisont.

På sidan 4 beskrivs följande;

"Det finns behov av ökad flernivåsamverkan och att utveckla platser utifrån dess förutsättningar och det efterfrågas en tydlig väg framåt för att stärka ekosystemet."

Vid en kommande tillämpning av detta "ekosystem" bör en inventering och analys göras kring de delar som detta system består av, i syfte att skapa mervärden för besökaren. Exempelvis skulle detta kunna handla om att en specifik reseanledning, t ex deltagande i ett evenemang, samtidigt kan öppna upp för icke förväntade upplevelser och mervärden i form av exempelvis museibesök, guidade turer i unika kulturmiljöer etc.

På sidan 10 finns en figur som beskriver olika nivåer av förädling av länets utbud. Här bör begreppet "kulturmiljöer" finnas med då detta är en viktig "egenskap" precis som övriga områden som här beskrivs.

På sidan 9 används begreppet "Smart destination". Även om själva begreppet "Smart destination" beskrivs i texten bör man fundera på om ett sådant begrepp kan bytas ut mot exempelvis "Effektiv och hållbar" eller liknande. "Smart" är ett ord som cirkulerar i många sammanhang och har olika betydelser i olika kontexter och sammanhang och frågan är om detta begrepp ska få så stort utrymme i ett styrdokument som ska verka fram till 2030?

Avslutningsvis är det mycket bra att strategin lyfter fram vikten av länets kulturmiljöer "Kulturutbudet och kulturmiljöerna i länet stärker länets identitet och attraktion".

Ks §112

Dnr: KS.2023.60

1.9.1

Svar på remiss - Regional besöksnäringstrategi Jönköpings län**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna kommunstyrelseförvaltningens förslag till remissyttrande över regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län daterat den 6 april 2023 som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Region Jönköpings län har i bred samverkan tagit fram länets första besöksnäringstrategi och bjuder nu in länets kommuner, andra organisationer och övriga att yttra sig. Remisstiden löper fram till och med den 30 april 2023. Efter remisstidens utgång och eventuella justeringar kommer strategin att fastställas i Regionfullmäktige i juni 2023.

Den regionala besöksnäringstrategin ska peka ut riktning för hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta kopplat till besöksnäringen. Ambitionen med denna strategi är att använda utveckling av besöksnäringen i länet som ett verktyg för att nå den regionala utvecklingsstrategins vision och att bidra till en positiv och hållbar samhällsutveckling i länets kommuner. För att skapa utvecklingskraft inom besöksnäringen i Jönköpings län behöver den regionala organisationen samordna och verka för att stärka besöksnäringens ekosystem. Den regionala organisationen kommer att genomföra strategin i enlighet med en övergripande målbild, en strategisk grundprincip och fem delmål samt fem därtill kopplade strategiska insatsområden.

I beredningen av ärendet har berörda delar i Samhällsutvecklingsförvaltningen och Enter Gislaved AB getts möjlighet att yttra sig. Gislaveds kommun ser positivt på att regionen tar en tydligare samordnande roll kring länets besöksnäringarbete och den regionala strategin är en viktig utgångspunkt för detta arbete. Att platsens potential lyfts fram och att vi har en helhetsbild av utmaningar, möjligheter och det gemensamma utbudet ger bättre förutsättningar i det fortsatta arbetet. För att ge möjligheter för besöksnäringen i länet att växa behöver det bli tydligare för besökarna vilket utbud som finns. Ett antal specificerade synpunkter och kommentarer framgår i kommunstyrelseförvaltningens förslag till remissyttrande.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 6 april 2023
Kommunstyrelseförvaltningens förslag till remissyttrande över regional besöksnäringstrategi Jönköpings län daterat den 9 april 2023
Regional besöksnäringstrategi Jönköpings län remissutgåva

Yrkanden

Fredrik Sveningsson (L) med instämmande av Stefan Nylén (SD), Sandy Lind (WeP), Lisbeth Andersson (M), Kenneth Magnusson (C) och Ylva Samuelsson (S): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:

Region Jönköpings län

§ 166

Diarienummer: KS 2023/139

Remiss regional besöksnäringstrategi Jönköpings län remissutgåva

Kommunstyrelsen beslutar

att yttrandet kompletteras med tillägg att strategin för hållbar besöksnäring betonar vikten av småskalig besöksnäring, samt

att med ovanstående komplettering, stödja remissversionen av Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2026.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har skickat en remissversion av Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030. Den Regionala besöksnäringstrategin ska peka ut riktning och prioriteringar för hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta kopplat till besöksnäringen. Remissförslaget är bra och välgrundat och ligger även i linje med Strategi för besöksnäringen i Sävsjö kommun år 2020-2030.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse
2. Remissversionen av Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030
3. Remissbrev
4. Presentation remissperiod april 2023

Beslutet skickas till

Region Jönköpings län
Utvecklingsavdelningen

Kommunledningskontoret
Utvecklingsavdelningen
Samordnare
Erik Alm
0382-154 15
erik.alm@savsjo.se

Kommunstyrelsen

Remissvar Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030

Förslag till beslut

-att Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030 betonar vikten av småskalig besöksnäring,

att med ovanstående komplettering, stödja remissversionen av Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har skickat ut en remissversion av Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030. Den Regionala besöksnäringstrategin ska peka ut riktning och prioriteringar för hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta kopplat till besöksnäringen. Remissförslaget är bra och välgrundat, dock behöver vikten av småskalig besöksnäring betonas i strategin. Strategin ligger i linje med Strategi för besöksnäringen i Sävsjö kommun år 2020-2030.

Ärendebeskrivning

Region Jönköpings län har skickat ut en remissversion av Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030 där de inbjuder länets kommuner, andra organisationer och övriga som har intresse av strategin att yttra sig. Den Regionala besöksnäringstrategin ska peka ut riktning och prioriteringar för hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta kopplat till besöksnäringen. Remisstiden löper fram till och med 30 april 2023.

Remissförslaget är väl genomarbetat och kopplar samman med andra strategier på ett bra vis. En central del av remissförslaget berör olika former av samverkan mellan olika aktörer inom besöksnäringen, vilket gestaltas genom samhandlingstrappan.

Dock behöver vikten av småskalig besöksnäring betonas i strategin. Remissförslaget ligger väl i linje med Sävsjö kommuns egen besöksnäringstrategi (Strategi för besöksnäringen i Sävsjö kommun år 2020-2030).

Med kompletteringen att vikten av småskalig besöksnäring bör betonas i strategin så förefaller det i övrigt rimligt att Sävsjö kommun ställer sig bakom remissförslaget.

Beslutsunderlag

Besöksadress	Postadress	Telefon	Telefax	Mejl	Webbplats
Djurgårdsgatan 1	576 80 Sävsjö	0382-152 00	0382-152 10	kommun@savsjo.se	www.savsjo.se

Tjänsteskrivelse

Remissversionen av Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030

Remissbrev

Presentation remissperiod april 2023

Erik Alm

Samordnare

Kristin Nilsson Isaksson

Planering/Utvecklingschef

2023-04-09

Yttrande

I(2)

Ert diariennr: RJL 2023/379
Vårt diariennr: KS.2023.60

Region Jönköpings län

Svar på remiss

Remiss - Regional besöksnäringstrategi Jönköpings län

Region Jönköpings län har i bred samverkan tagit fram länets första besöksnäringstrategi och bjuder nu in länets kommuner, andra organisationer och övriga att yttra sig.

Gislaveds kommun ser positivt på att regionen tar en tydligare samordnande roll kring länets besöksnäringssarbete och den regionala strategin är en viktig utgångspunkt för detta arbete. Att platsens potential lyfts fram och att vi har en helhetsbild av utmaningar, möjligheter och det gemensamma utbudet ger bättre förutsättningar i det fortsatta arbetet. För att ge möjligheter för besöksnäringen i länet att växa är det viktigt att berörda aktörer arbetar mer samlat och att det blir tydligare för besökarna vilket utbud som finns. Utifrån innehållet i strategin vill vi särskilt betona och belysa följande delar:

- Formuleringarna i strategin är av en övergripande karaktär vilket kan innebära att de blir svårtolkade. Det saknas även beskrivning av hur intressekonflikter ska hanteras. Detta gäller till exempel överturism som nämns i strategin.
- I strategin lyfts fem delmål samt fem därtill kopplade strategiska insatsområden fram. Det framgår däremot inte hur strategins delmål och strategiska insatser kommer att följas upp.
- Det är bra att en struktur skapas genom att sätta upp prioriterade områden som ger ett gemensamt fokus framåt. Samtidigt är det viktigt att det är möjligt att paketera det lokala utbudet utifrån de olika platsernas särskilda förutsättningar.
- Gällande infrastrukturfrågor, kollektivtrafikfrågor och förutsättningar för cykel och vandring är det centralt med ett nära samarbete mellan regionen och kommunerna. Därför är vi som kommun angelägna om en fortsatt nära dialog i dessa frågor.

- Genom att rikta fokus på måltidsupplevelser och lokalproducerad mat ges förbättrade förutsättningar för att öka länets självförsörjningsgrad som är en strategiskt viktigt fråga framåt och något som Gislaveds kommun arbetar aktivt med.
- Den regionala samordningen kopplat till det företagsfrämjande systemets insatser för besöksnäringens företag kan bidra till att stärka branschen i länet. Här är det särskilt viktigt att tillgängliggöra stöd i olika former till såväl nya företag inom besöksnäringen som till befintliga företag som vill ta nästa steg och expandera sin verksamhet.
- Det är en styrka att strategin pekar ut vikten av att bygga bärkraftiga projekt som samlar aktörer och har ett långsiktigt fokus. Som kommun ser vi det som eftersträvarsvärt att regionen arbetar på ett likande sätt även inom andra utvecklingsområden.
- Delmål 5 fokuserar på digitalisering och där är det viktigt att också beskriva de fördelar som detta förväntas leda till, exempelvis att interaktionen med besökarna och besöksnäringens tjänster ska upplevas som enkla, smidiga och säkra.
- I avsnitt 5.2 beskrivs kommunernas roller men det är otydligt om det innebär en förväntan om en ambitionshöjning i förhållande till det nuvarande arbetet.

Region Jönköpings län
regional.utveckling@rjl.se

Remissyttrande – Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023 - 2030 (RJL 2023/379)

Sammanfattning

Region Kronoberg har av Region Jönköpings län beretts tillfälle att avge yttrande över ovanstående remiss.

Region Kronoberg beklagar den mycket korta remisstid som satts, vilket gör att en djupare analys och dialog inte varit möjlig. Med utgångspunkt i de ställningstaganden och prioriteringar som gjorts i motsvarande strategi för Kronobergs län, vill vi dock lyfta fram några viktiga synpunkter:

- Samverkan inom Småland med syfte att gemensamt stödja besöksnäringens utveckling bör lyftas fram tydligare i strategin, bl.a. med hänsyn till vikten av ett gemensamt marknadsföringsarbete utifrån varumärket Småland och de gränsöverskridande besöksströmmar som främjar näringen i samtliga tre regioner i Småland.
- Vikten av ett genomgående hållbarhetsfokus i utvecklingen av besöksnäringen och hur man avser att arbeta med detta i strategins genomförande bör redovisas tydligare.

Synpunkter

Region Kronobergs synpunkter grundas i huvudsak på de prioriteringar som görs i den regionala utvecklingsstrategin Gröna Kronoberg 2025 och Besöksnäringstrategi Kronoberg 2021 - 2026.

Strategin för Jönköpings län har tagits fram genom en omfattande process med stort deltagande från olika berörda intressenter, vilket bör lägga en god grund för ett fortsatt gemensamt arbete för besöksnäringens utveckling. Region Kronoberg ser positivt på ett sådant arbete, som är tid- och resurskrävande men samtidigt borgar för en stark regional förankring bland berörda aktörer i länet. Det är dock beklagligt att den remisstid som satts för synpunkter på strategin är så kort att en djupare analys och dialog inte blir tidsmässigt möjlig för remissinstanserna, bl.a. med hänsyn till det viktiga nuvarande och framtida samarbetet inom Småland.

Kronoberg har i flera avseenden liknande utmaningar för besöksnäringen som Jönköpings län. Smålands-länen har under många år framgångsrikt arbetat gemensamt kring flera större strategiska insatser för att främja den småländska besöksnäringens utveckling, bl.a. i större marknadsföringsinsatser och medverkan

i både nationella och sydsvenska kampanjer och andra insatser. De båda regionerna har även viktiga gränsnära besöksmål som på olika sätt berör båda länen eller som påverkar näringen och besöksströmmarna på ömse sidor om de administrativa länsgränserna. Det finns således flera skäl till att fortsätta denna samverkan, som Region Kronoberg ser som mycket viktig även i det framtida utvecklingsarbetet och ser gärna att prioriteringen av detta lyfts fram tydligare i strategin.

I Besöksnäringstrategi Kronoberg 2021 – 2026 har viktiga regionala utgångspunkter, prioriteringar och genomgående perspektiv för utvecklingsarbetet inom besöksnäringen identifierats för den aktuella perioden. Några viktiga områden i denna strategi är aktiv samverkan mellan de primära intressenterna, en balanserad turism, ökad attraktivitet för besöksnäringen och ökade förutsättningar för kvalitativa upplevelser med mervärde. Därutöver finns ett antal genomgående perspektiv som ska säkerställa ett relevant och framgångsrikt genomförande, bl.a. digitalisering, nya affärsmodeller och fokus på hållbarhet i alla avseenden. Region Kronoberg ser flera likheter mellan Kronobergs besöksnäringstrategi och den regionala besöksnäringstrategin för Jönköpings län när det gäller de prioriteringar och områdesval som gjorts, vilket utgör en bra grund för fortsatt god samverkan inom Småland. För Kronoberg utgör prioriteringen av en långsiktigt hållbar besöksnäring både en prioritering, ett genomgående perspektiv och en grundläggande utgångspunkt för strategins genomförande. Med hänsyn till vikten av en hållbar utveckling bör man i strategin för besöksnäringen i Jönköpings län utveckla redovisningen av dess betydelse för besöksnäringen i länet och hur man avser att arbeta med detta i genomförandet av strategin.

Barnrättsperspektiv

Det framgår inte av remissen om en prövning av barnets bästa har genomförts.

2023-04-24

AU § 55 Remiss: Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030

Dnr KS 2023/148

Beslut

Allmänna utskottet beslutar

att lämna följande yttrande från Aneby kommun över remiss avseende ”Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030”.

Remissyttrande

Region Jönköping län inbjuder länets kommuner, andra organisationer och övriga som har intresse av strategin att yttra sig. Allmänna utskottet önskar understryka att den givna tidsramen för att politiskt bereda strategin har varit bristfällig, och hade önskat en större möjlighet att politiskt förankra strategin.

Den Regionala besöksnäringstrategin ska peka ut riktning och prioriteringar för hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta kopplat till besöksnäringen.

Framtagandet av besöksnäringstrategin har präglats av ett brett engagemang där parterna gemensamt har identifierat möjligheter, utmaningar, behov och förutsättningar. Aneby kommun ser att det slutliga dokumentet väl återspeglar detta arbete.

I kapitel 5 framhålls: ”I den regionala besöksnäringstrategin ligger fokus på flernivåsamverkan för att stärka besöksnäringen och att skapa förutsättningar för ett attraktivare län. Långsiktig och hållbar utveckling av Jönköpings län görs tillsammans med länets kommuner och andra regionala aktörer.”

Det är av stor vikt att det fortsatta arbetet med handlingsplaner tar fasta på detta och att utveckla attraktiva besöksmål i både stad och landsbygd genom en bred samverkan.

I kapitel ”5.1.3 Rollen som finansiär” framhålls att Region Jönköpings län förfogar över resurser för regional utveckling till stor del i form av projektmedel, som finansierar andra aktörers insatser. Det kan handla om att tillföra medel för olika satsningar kring platsutveckling.

Här är det av största vikt att regionala resurser för att utveckla besöksnäringen kanaliseras ut till kommunnivå, eftersom det till stor del bör vara ett kommunalt ansvar att arbeta med de minsta, men ack så betydelsefulla aktörerna inom näringen. De små aktörerna måste ges utrymme att utvecklas. Det är ofta små pittoreska pärlor som är utmärkta komplement till de större besöksmålen och till och med starkt bidrar till att förhöja besökarens upplevelse av det lokala/regionala området.

Ett exempel kan vara att största aktören inom besöksnäringen i vår kommun, Åsens by, tillsammans med flera små aktörer i närområdet kan skapa attraktiva program/utflykter för besökaren, som med det kan upptäcka ”hela” Småland, och inte bara det som de stora besöksmålen erbjuder.

Aneby kommun har i övrigt inget att tillägga kring besöksnäringstrategin, utan ser med stor tillförsikt fram emot ett gott samarbete på alla nivåer för att gemensamt kunna utveckla näringen ytterligare.

Allmänna utskottet uttrycker önskemål om längre framförhållning vad gäller hantering av remissyttrande för att den politiska förankringen ska kunna ske på ett acceptabelt sätt. Den korta remisstiden medgav inte att yttrandet kunde hanteras av kommunstyrelsen.

2023-04-24

Näringslivsansvarig Ola Gustafsson föredrar ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2023-04-18

Beslutet skickas till

Region Jönköpings län

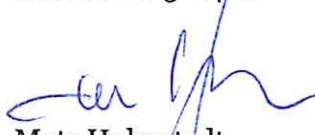
Kommunstyrelsen

Mottagare
Region Jönköpings län
Regionledningskontoret
Regional utveckling

Remissvar regional besöksnäingsstrategi för Jönköpings län 2023-2030

Tranås kommun har tagit del av förslaget till regional strategi för besöksnäring för Jönköpings län 2023-2030 och har inga ytterligare kommentarer till förslaget.

Tranås 2023-04-28

Mats Holmstedt
Kommunstyrelsens ordförande

From: Süleyman Avare on behalf of Regional utveckling
Sent: Fri, 28 Apr 2023 14:28:03 +0200
To: Löwe Katrin
Subject: VB: RJL 2023/379 - Remissvar Gnosjö kommun

Från: Johan Svedberg <johan.svedberg@gnosjo.se>
Skickat: den 28 april 2023 14:18
Till: Regional utveckling <regional.utveckling@rjl.se>
Kopia: Anna Engström <Anna.Engstrom@gnosjo.se>; Kristine Hästmark <Kristine.Hastmark@gnosjo.se>; Fredrik Francke <Fredrik.Francke@gnosjo.se>
Ämne: RJL 2023/379 - Remissvar Gnosjö kommun

Viktig Information: Detta e-postmeddelande kommer från en avsändare utanför Region Jönköpings Län. Klicka aldrig på länkar och öppna aldrig bifogade filer om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej,

Här kommer Gnosjö kommuns samlade remissvar på den regionala besöksnäringstrategin.

Gnosjö kommun har inga synpunkter mer än att innehållet i delmål 2 om säkerställd kunskapsförmedling och kompetensutveckling i relation till ekosystemet är av stor vikt för besöksnäringens fortsatta utveckling.

Vänliga hälsningar

Johan Svedberg

Turism- och destinationsutvecklare / Näringslivsutvecklare

Gnosjö kommun

Teknik- och fritidsförvaltningen / Kansli- och kommunutvecklingsenheten

335 80 Gnosjö

[Tel: 0370-331022](tel:0370-331022)

[Tel: 0370-331009](tel:0370-331009)

[Växel: 0370-331000](tel:0370-331000)

From: Süleyman Avare on behalf of Regional utveckling
Sent: Thu, 27 Apr 2023 08:24:50 +0200
To: gustav.osterstrom@sciencepark.se
Cc: Löwe Katrin
Subject: VB: diarienummer RJL 2023/379

Hejsan Gustav,

Tack för ert svar.

Ha en fin dag,

Med vänlig hälsning

Avare Suleyman
Samordnare
0761- 332534
avare.suleyman@rjl.se

Regional utveckling
Regionledningskontoret
Region Jönköpings län
www.rjl.se

Från: Gustav Österström <gustav.osterstrom@sciencepark.se>
Skickat: den 27 april 2023 08:14
Till: Regional utveckling <regional.utveckling@rjl.se>
Kopia: Linda Pålsson <linda.palsson@sciencepark.se>; Emilia Sundberg <emilia.sundberg@sciencepark.se>
Ämne: diarienummer RJL 2023/379

Viktig Information: Detta e-postmeddelande kommer från en avsändare utanför Region Jönköpings Län. Klicka aldrig på länkar och öppna aldrig bifogade filer om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej!

Vi har läst igenom remissen av regional besöksnärlingsstrategi. Vi har inga kommentarer från vårt håll.

Ha en fortsatt fin vecka!

Mvh,

Gustav Österström, VD

Tel: 036-305163

Gjuterigatan 9, 55318 Jönköping

gustav.osterstrom@sciencepark.se

www.sciencepark.se

SCIENCE PARK

[Häng på vår community på Facebook!](#)

Yttrande över regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023–2030

Region Jönköpings län har bjudit in länets kommuner att yttra sig över framtaget förslag till regional besöksnäringstrategi.

Habo kommun vill lämna följande synpunkter:

- Habo kommun är kritiska till den korta remisstiden kring strategin. Vi saknar också återkoppling efter genomförda workshops och digitala träffar, vilket lett till att det inte fanns möjlighet att behandla remissen på önskvärt sätt. Den korta remisstiden innebär att det tyvärr inte funnits möjlighet att förankra varken besöksnäringstrategin eller detta yttrandet över densamma.
- Benämning ”aktör” används ofta i dokumentet men inte tydligt vilka aktörer man syftar på.
- Positivt att man lyfter vikten av samverkan och att den ska ske i olika nivåer men varför behöver det skapas nya strukturer, vore det inte bättre att utgå från redan befintliga strukturer?
- Varför inte se företagande inom besöksnäringsektorn som likställt med övrigt företagande? Vi ser en stor problematik med att regionen ska styra över det privata näringslivet och kommunerna. Det går tvärtemot allt vad kommunernas självständighet och det egna företagandet står för.
- Vill alla företag växa? Strategin paketerar samtliga företag och deras tillväxtmål, men har alla detta behov?
- Infrastrukturen som är så grundläggande för utvecklingen av besöksnäringen och regionens ansvar får två rader i strategin. Anmärkningsvärt att det inte får mer plats i strategin och avsaknad

kring ”hur” och strategi för arbetet finns med. På vilket sätt kan regionen främja den kommunala planeringen av infrastrukturen?

- Vilket stöd får företagen som inte finns inom de tematiska områdena och är kopplade till besöksnäringen?
- Region Jönköpings län skapar strukturer och samordnar arbetet för hållbar platsutveckling. På vilket sätt ska strategin förhålla sig till platsutvecklingsarbetet i kommunerna?
- Regionen som finansiär är ett bra stycke men kanske vore önskvärt att det fick större plats då det här en av de prioriterade rollerna som regionen har.
- Vilket hänsynstagande till kommunernas egna strategier och mål har man tagit i arbetet med denna strategi?
- Vi förstår inte vad överturism har med kommunens roll som dragare att göra. Behöver förtydligas.

För Habo kommun

Monika Raske
Näringslivsansvarig

Anders Ströberg
T.f. fritids- och kulturchef

Jönköping 27 mars 2023

REMISSVAR REGIONAL BESÖKSNÄRINGSSTRATEGI RJL 2023/379

Handelskammaren Jönköpings län ställer sig mycket positiv till besöksstrategi som har initierats. Efter att ha läst utkastet till strategin är en kommentar att det är viktigt att inte se besöksstrategin eller besöksnäringen som en isolerad strategi eller näring. Jönköpings län har en stor andel tillverkningsindustri som genererar många besök i form av både kunder och leverantörer varför det finns en god anledning att tidigt involvera dessa i både utformning av strategi och i genomförandet. Jönköpings län är i behov av att locka till sig kompetens och det är tydligt att attraktiviteten i en plats är avgörande vid beslut av flytt eller inte flytt. Upplevelsens värde ska därför inte förringas. Även för Högskolan är det av stor betydelse att studenter, forskare och mer tillfälliga besökare får en positiv helhetsupplevelse varför det är en intressentgrupp som inte får missas.

Handelskammaren Jönköpings län tar gärna del av fortsatt arbete kring strategin.

Annika Cederfeldt Jiveby
Näringslivspolitisk chef

För vidare kontakt:

Tfn 070 468 36 36
annika.cederfeldtjiveby@handelskammarenjonkoping.se

Sportfiskarnas synpunkter gällande regionens strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023–2030, diarienummer RJL 2023/379

Bakgrund

Region Jönköpings län håller på och tar fram sin första besöksnäringstrategi för Jönköpings län med förankring i regeringens nationella strategi för "hållbar turism och växande besöksnäring". Strategin syftar till att tydliggöra hur regionen och Smålands Turism AB (helägt dotterbolag till Region Jönköpings län) ska arbeta med besöksnäringsspörsmål. Strategin kombinerar regional samordning med lokal handlingskraft där besökarnas, invånarnas, civilsamhället och näringslivets intressen tas i beaktning. I strategin finns fem delmål och fyra tematiska områden; natur, måltid, kultur och evenemang.

Inledning

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) är en demokratiskt uppbyggd ideell organisation och det organiserade sportfiskets företrädare i Sverige. Vår vision är ett hållbart fiske i friska vatten – för alla. Förbundet har idag över 70 anställda och organiserar över 70 000 medlemmar. Sportfiske är en av Sveriges viktigaste fritidsaktiviteter med långt över en miljon utövare som varje år lägger mer än fem miljarder kronor på sitt fiske.

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) önskar lämna följande synpunkter:

Sportfiskarna tackar för möjligheten att bidra med synpunkter till strategin för hållbar besöksnäring i Jönköpings län. Vi ser positivt på det arbete som gjorts och de möjligheter som det kan ge för fritidsfiske och fisketurismen i regionen. Vår mening är att en strategi för besöksnäring bör ha en bred syn och verka för att alla typer av näringar ska representeras men i relation till omfattning och potential. Övergripande ser vi dock en relativt snäv inriktning som enligt oss inte är representativ för regionens nuvarande och i synnerhet framtida besöksnäring. Vandring och cykling är redan etablerade verksamheter som absolut ska förvaltas och utvecklas men det finns stor potential i andra former av natur- och friluftsförbrukningar kopplat till besöksnäring som vi anser bör lyftas i strategin, däribland fritidsfiske och fisketurism. Fritidsfiske och fisketurismen kopplar naturligt in till alla delmålen samt de tematiska områdena och har möjlighet att skapa många mervärden inom besöksnäringen som hela länet kan gynnas av.

Sportfiske är Sveriges största fritidssysselsättning med uppskattningsvis 1,5 miljoner utövare och en uppskattad omsättning på 15,3 miljarder under 2021. Samma år var antalet fiskedagar totalt 12,4 miljoner varav 6,9 miljoner av dessa var från båt. Ser vi till enbart Vättern uppgår antalet fiskedagar till 165 000. (*Fritidsfiske 2021, SCB*). I Jönköpings län fiskar årligen 50 000 personer.

I strategi för besöksnäring ser vi det som viktigt att rätt nomenklatur används. Ordet "fiske" syftar på all typ av fiske, såväl yrkesfiske som sportfiske. Yrkesfiske avser det fiske som sker med stöd av fiskelicenser för havsfiske eller personlig fiskelicens för insjöfiske. Det småskaliga yrkesfisket är också en självklar del i besöksnäringen, där flera restauranger i länet använder sig av lokalfångad fisk som bidrar till en levande landsbygd, detta kopplar an till exempelvis temaområdet "Mat" i strategin. Viktigt är dock att skilja på dessa två begrepp då det berör två helt olika typer av fisken. Fritidsfisket och sportfisket används ofta som samma benämning av fiske men skiljer sig också åt. I termen fritidsfiske ingår handredskapsfiske (sportfiske), mängdfångande redskap (som nät och burar), där handredskapsfisket står för majoriteten av fritidsfisket i Sverige. I strategin bör man således byta ut ordet fiske mot fritidsfiske.

Vinningarna med att satsa på fritidsfisket är stora, speciellt i Jönköpings län med sina många fina och populära sjöar, såsom Vättern.

För Sportfiskarna,

Hanna Eriksson
Chef regionkontor Jönköping

Remissvar

Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030

Sverigedemokraterna ställer sig i stort bakom förslag till strategi och önskar göra följande medskick.

4.2.3. Delmål 3. Stärkta resurser för ökad genomförandekraft (sid. 8)

Önskat framtida resultat: Länets besöksnäring har tillgång till mer resurser för samordning och projektfinansiering.

Strategiska insatser för delmål 3:

Nyttja regionala, nationella och europeiska finansieringsmöjligheter för ökad genomförandekraft vid hållbar utveckling av våra platser och vårt utbud.

Kommentar:

"Det är av stor vikt att det proaktiva arbetet med att identifiera olika finansieringsalternativ sker löpande och ses som en naturlig del i regionens utvecklingsarbete. Relationen med stödsystemet bör ständigt vårdas."

5.1.1. Rollen som kapacitetsbyggare (sid 14)

5.1.2. Rollen som nätverkare (sid 14)

Kommentar:

"I beskrivningen för de båda rubrikerna finns det flera skrivelser som är likartade. Båda nämner ex. bygga upp strukturer, skapa nätverk, erbjuda nätverk. Ett välmenande inspel är att förtydliga beskrivningarna och särskilja de två rubrikerna genom att, i den mån det är möjligt, inte använda samma uttryck i brödtexten."

För Sverigedemokraterna, Region Jönköpings Län

Håkan Nyborg

Region Jönköpings län
Regional Utveckling

Yttrande över Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030

Jönköpings kommun anser att det finns ett behov av en gemensam strategi för besöksnäringen i länet. Besöksnäringstrategin utgör ett stöd till kommuner, företagare och organisationer för att ringa in framtida trender och utvecklingsområden inom näringen. Samtidigt är det viktigt att besöksnäringen utvecklas utifrån lokala förutsättningar, det ser mycket olika ut i vårt diversifierade län.

Förslaget till Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län beskriver väl vad besöksnäringen tillför samhället. I strategin konstateras att det finns många olika aktörer på flera nivåer och genom hela dokumentet ges en bra beskrivning av komplexiteten i besöksnäringen och av behovet av samverkan mellan delarna.

Mål och prioriteringar

De fem målen utgör en bra plattform för det fortsatta arbetet. Jönköpings kommun anser att de årliga handlingsplaner som ska tas fram i samsyn med besöksnäringens intressenter är avgörande för att nå de uppsatta målen.

Jönköpings kommun anser att texten kring strategiska insatser för delmål 1 är otydlig och svårbegriplig. Exempelvis ska insatserna vara såväl enhetliga som differentierade.

Jönköpings kommun vill betona vikten av att tillskapande av mer resurser enligt delmål 3 måste komma kommunerna tillhanda och inte enbart den regionala nivån. Det är mycket viktigt att exempelvis EU-medel används effektivt och med stark koppling till kommunernas lokala arbete.

Det är också viktigt att det innovationssystem som omnämns under delmål 4 är tydligt kopplat till respektive kommuns näringslivsfunktion, det är där den absoluta majoriteten av stödinsatser genomförs.

Prioriterade tematiska områden

Förutsättningarna för besöksnäringen beskrivs väl i de fyra temaområdena. Det är dock viktigt att temaområdena inte låser fast den framtida utvecklingen, utan att efterfrågan och marknadens förmåga får styra. När det gäller temaområdet kultur vill Jönköpings kommun tillägga att regionen har flera kulturella besöksmål av nationell kvalitet och karaktär även inom scenkonst, musik och samtidskonst.

Kommunerna saknas som aktör i stycke 4.3. Kommunernas olika förutsättningar och därmed de olika förutsättningarna för besöksnäringens utveckling i de olika länsdelarna borde också belysas i detta stycke.

Besöksnäringen i Jönköpings län - nuläge, omvärld och trender

Jönköpings kommun konstaterar att önskemål om flernivåsamverkan har varit tydliga under processen med att ta fram strategin. I dokumentet har det fått rubriken "Behov i ekosystemet". Begreppet "ekosystem" som en benämning för den samlade besöksnäringen återkommer i dokumentet, vilket kan låta främmande för den oinvigde, även om begreppet egentligen inte används felaktigt.

Något som skulle kunna betonas än mer i strategin är civilsamhällets roll som möjliggörare för invånare och besökare att uppleva naturen på ett tillgängligt och trevligt sätt genom vandringsleder, mountainbike-spår, grillplatser, utsiktstorn, vindskydd, skyltning m.m. Även lokalbefolkningens stolthet över sin plats skulle kunna lyftas i strategin.

Jönköpings kommun anser att strategin bör uppmärksamma Jönköping Airports funktion för den internationella turismen till länet. Charterflyg från Tyskland sommartid har haft en stark utveckling efter pandemin. Jönköping Airport är en möjliggörare med fokus på internationella besökare.

Ett annat område där regionen har ett utpekat ansvar men som bara nämns mycket kort är kollektivtrafiken. I strategin saknas en tydlig tanke kring hur det ansvaret kan tas tillvara för att gynna besöksnäringens utveckling. Jönköpings kommun ser behov av insatser när det gäller resor inom regionen när besökarna väl är här. Det behöver bli enklare för besökande att transportera sig till de olika destinationerna med hållbara resesätt. Till exempel kan Jönköpings Länstrafik ges ett uppdrag att ta fram ett enkelt sätt för evenemangsdeltagare att ta sig mellan hotell/resecentrum och evenemang. Denna och liknande insatser kan främja att besökare tar sig till fler destinationer inom regionen när de väl är här.

I nulägesbeskrivningen konstateras att det råder en avsaknad av rollfördelning, ansvar och mandat. Jönköpings kommun anser att strategin behöver tydliggöra rollfördelningen ytterligare. Regionens och kommunernas respektive roller och ansvar behöver vara tydliga inte minst för näringsidkare inom branschen. En tydlig rollfördelning minskar även risken för dubbelarbete och bidrar till ett bättre resursutnyttjande både på lokal och regional nivå.

När det gäller behov av att stödja näringsliv och stärka utbudet håller Jönköpings kommun inte med om att det saknas insatser "för företag som startar i liten skala" eller samordning "av insatser och aktiviteter till besöksnäringen hos företagsfrämjande aktörer". I Jönköpings kommun görs sedan länge sådana insatser i stor omfattning.

Regionens roll

I inledningen nämns utveckling och marknadsföring som de två huvuduppgifterna för Smålands Turism. Marknadsföringen nämns sedan knappt alls i resten av strategin och heller inte var fokus ska ligga när det handlar om vem man vill attrahera och för vem varumärket Småland ska stärkas. Småland är annars ett av

många varumärken och inte det som i alla sammanhang bör sättas främst. Olika marknader och målgrupper bör avgöra vilket varumärke som är det bärande.

Det viktiga internationella arbetet för att attrahera utländska besökare saknas helt i strategin. Det är dessutom ett område där den regionala organisationen har en tydligt samlande uppgift kring varumärket Småland, inte minst på de tysktalande marknaderna där Småland är ett starkt varumärke och där de enskilda kommunerna i de flesta fall har för små resurser för att jobba effektivt. Här behövs ett förtydligande som visar på den regionala organisationens ambitioner.

Strategin, även om den i texten återkommer till vikten av samverkan och att skapa förutsättningar, ger intrycket av att regionen/den regionala organisationens roll är att både vara den som driver utvecklingen och leder kommunerna samtidigt som man i egen regi riktar aktiviteter och åtgärder direkt till de privata och ideella aktörerna. Detta leder till en fortsatt oklar rollfördelning då utvecklingsansvaret och kontakten med aktörerna redan finns hos kommunerna.

Jönköpings kommun önskar se regionen som en mer stöttande än styrande part i framtida samverkan kring besöksnäringen. Regionen bör i samråd ta rollen att leda och driva när detta efterfrågas från kommunerna och i övrigt ha en stödjande funktion gentemot kommunerna. Samordningsrollen i utvecklingsfrågorna bör handla om kommungemensamma utmaningar och regionövergripande satsningar, stöd till projektfinansiering och ansökan om externa medel. Regionen bör också ha i uppgift att samordna marknadsföring mot de gemensamt utvalda internationella målgrupperna.

Samordningen av platsens aktiviteter är kommunens ansvar och därför är det viktigt att platsens utveckling styrs lokalt och att den regionala organisationens roll är att bidra till att stärka de insatser som görs då det efterfrågas.

Kommunernas roll

Jönköpings kommun vill, vilket även framgår i strategin, understryka kommunernas nyckelroll i platsutvecklingen.

Kommunernas betydelse för kunskapsinhämtning är avgörande och bör ges större tyngd i den gemensamma utvecklingsprocessen än nuvarande skrivning om att ”kommunerna ges möjlighet att delta”.

Som regioncentrum har Jönköpings kommun delvis andra behov och tillgångar än länets övriga kommuner. Jönköpings kommun är den enda kommunen i länet som har ett destinationsbolag. För att undvika suboptimering är det därför viktigt att ett nytt samverkansavtal som syftar till att tydliggöra rollfördelningen mellan kommunerna i region Jönköpings län och Smålands Turism/Region Jönköping, utformas så att hänsyn tas till respektive kommuns förutsättningar.

JÖNKÖPINGS KOMMUN

Ann-Marie Nilsson
Kommunstyrelsens ordförande

Johan Fritz
Stadsdirektör

§ 7

Ärendenummer RUN 2023/160

Yttrande över Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030

Beslut

Regionala utvecklingsnämndens presidium antar redovisat yttrande som Region Kalmar läns svar på Region Jönköpings läns remiss av Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030.

Yttrandet överlämnas till Region Jönköpings län.

Bakgrund

Region Kalmar län har av Region Jönköpings län fått möjlighet att inkomma med synpunkter på Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030. Region Jönköpings län har tillsammans med näringsliv, kommuner och regionala aktörer som arbetar med besöksnäring tagit fram Jönköpings läns första besöksnäringstrategi.

Strategin ska användas som ett verktyg för att nå den regionala utvecklingsstrategins vision om att Jönköpings län år 2035 ska vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga län för att bidra till en positiv och hållbar samhällsutveckling i länet.

Yttrande

Region Kalmar län ser många samverkansmöjligheter med Region Jönköpings län utifrån strategin för hållbar besöksnäring i Jönköpings län. Redan idag pågår samverkan inom besöksnäringen mellan Region Kalmar län och Region Jönköpings län, bland annat när det gäller digitalisering, internationell marknadsföring och varumärket Småland. Ett samverkansavtal har tagits fram där ett gemensamt arbete ska göras för att stödja digitaliseringen inom besöksnäringen.

I strategin kan det med fördel läggas till att samverkan ska ske även med **andra** län, och inte bara angränsande län.

Region Kalmar län ser fram emot fortsatt samarbete med Region Jönköpings län när det gäller länens besöksnäring.

Handlingar

1. Tjänsteskrivelse daterad 21 april 2023
2. Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030

Protokollsutdrag till: Region Jönköpings län

§51

Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030 (KS 2023/084)

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner svar på remiss för Regional besöksnäringstrategi 2023-2030.

Sammanfattning

En regional besöksnäringstrategi 2023-2030 är ute på remiss. Kommuner och näringslivsaktörer har varit med under framtagandet. Kommunledningskontorets helhetsbedömning är att den regionala besöksnäringstrategin förtydligar arbetet som idag sker med besöksnäringen i regionen och kommunerna. Strategin bidrar till en ökad samsyn och i förlängningen skapar ökade förutsättningar för djupare samverkan på flera nivåer.

Utifrån den regionala besöksnäringstrategin kommer regionen att ta fram handlingsplaner som bidrar till en tydlig riktning med utveckling av tematiska områden och grundprincipen med platsutveckling i flernivåsamverkan. Detta kommer att göras i dialog med kommunerna.

Samordnare näringslivsfrågor föredrar ärendet.

Expedieras till

Region Jönköpings Län
Kultur- och fritidsförvaltningen
Näringslivschef

Beslutsunderlag

- Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2023-03-31
- Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030 (2/4)

Paragrafen är justerad

From: Süleyman Avare on behalf of Regional utveckling
Sent: Tue, 2 May 2023 07:35:33 +0200
To: Löwe Katrin
Subject: VB: diarienummer RJL 2023/379

Från: Irene Oskarsson <iueo65@hotmail.com>
Skickat: den 30 april 2023 13:34
Till: Regional utveckling <regional.utveckling@rjl.se>
Kopia: irene.lindstrom@jkgplm.se; iueo@hotmail.com
Ämne: diarienummer RJL 2023/379

Viktig Information: Detta e-postmeddelande kommer från en avsändare utanför Region Jönköpings Län. Klicka aldrig på länkar och öppna aldrig bifogade filer om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Jönköpings läns Hembygdsförbund tackar för möjligheten att få lämna ett yttrande på Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län.

Vi ser den som en god utgångspunkt för fortsatt arbete .

När det gäller de fyra prioriterade tematiska områdena ser hembygdsförbundet att våra medlemsföreningar har en viktig roll i utvecklingen av dessa. Vi ser det som viktigt att vi och andra civilsamhälles aktörer, lik i framttagandet av strategin involveras i det fortsatta arbetet. Det är också viktigt att de resurser som kommer finnas framöver är möjliga för våra föreningar att ta del av för eget utvecklingsarbete eller i samverkan med andra parter.

Vänligen
Irene Oskarsson
Ordförande Jönköpings läns hembygdsförbund
Hultrum Örbacka 1
56392 Gränna
070 5744454
iueo65@hotmail.com

Remissvar, Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030

Sammanfattning

Socialdemokraterna i Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss *Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030*. Sammanfattningsvis anser Socialdemokraterna att det är angeläget att en strategi har tagits fram och vi ser att ett omfattande arbete har lags ner och att det finns en vilja att förflytta regionen framåt vad gäller vår besöksnäring.

Synpunkter på förslaget

Inledningsvis anser Socialdemokraterna att språket i dokumentets inledning upplevs som stolpigt och tungt – både visuellt och språkligt. I inledningen hade vi även gärna sett att visionen beskrivs tydligare och att texten väcker intresse att läsa vidare. Vi anser även att begrepp som ekosystem och tjänstedesign hade behövts definieras i dokumentet.

Under punkten kultur kan vi inte se att scenkonst som musik och teater i vår region nämns, och vi anser att det bör lyftas in i slutversionen.

När det gäller avsnittet om handel hade det varit relevant att redogöra för vilka flöden som finns i länet där människor rör sig och utifrån det fundera kring hur vi når dem för att få dem att uppleva mer, förlänga sina besök samt spendera både mer tid och pengar i länet. Exempelvis har Elmia 450 000 besökare årligen. Detta gäller både handel, matupplevelser, kultur och platsbesök.

I dokumentet lyftes flera gånger behovet av samordning, samverkan och implementering. Här anser vi att det vore önskvärt att strategin även kompletterades med en beskrivning kring hur den här samordningen uppnås.

Avslutningsvis anser vi att det hade varit intressant med ett beskrivande stycke kring hur regionen ska arbeta med de årliga handlingsplanerna för att nå strategins mål.

Socialdemokraterna i Jönköpings län

§51

Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030 (KS 2023/084)

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner svar på remiss för Regional besöksnäringstrategi 2023-2030.

Sammanfattning

En regional besöksnäringstrategi 2023-2030 är ute på remiss. Kommuner och näringslivsaktörer har varit med under framtagandet. Kommunledningskontorets helhetsbedömning är att den regionala besöksnäringstrategin förtydligar arbetet som idag sker med besöksnäringen i regionen och kommunerna. Strategin bidrar till en ökad samsyn och i förlängningen skapar ökade förutsättningar för djupare samverkan på flera nivåer.

Utifrån den regionala besöksnäringstrategin kommer regionen att ta fram handlingsplaner som bidrar till en tydlig riktning med utveckling av tematiska områden och grundprincipen med platsutveckling i flernivåsamverkan. Detta kommer att göras i dialog med kommunerna.

Samordnare näringslivsfrågor föredrar ärendet.

Expedieras till

Region Jönköpings Län
Kultur- och fritidsförvaltningen
Näringslivschef

Beslutsunderlag

- Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2023-03-31
- Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030 (2/4)

Paragrafen är justerad

Besöksnäringstrategi Jönköpings län

Stiftelsen Kulturresevatet Åsens by har fått möjlighet att yttra sig över förslaget på Jönköpings läns besöksnäringstrategi. Åsens by välkomnar framtagandet av Jönköpings läns första besöksnäringstrategi och ser framemot att fortsatt vara del av en engagerad och dynamisk besöksnäring i regionen.

Sammanfattande ställningstagande

Inledningsvis noterar Åsens by att strategin omfattar i första hand den regionala och de kommunala organisationerna, snarare än självbesöksnäringen som sådan – nämligen företagen. Detta i sig behöver inte vara fel, men det finns en risk att strategin uppfattas som att den pratar om besöksnäringen snarare än för besöksnäringen, vilket i det långa loppet kan göra att näringsens frågor och prioriteringar drunknar i de offentliga förvaltningarnas utmaningar.

Sammanfattningsvis ser Åsens by att behovet, ambitionen och nödvändigheten av styrning. Strategin är väl beskriven och de tematiska områdena väl avgränsade, vilket är bra. Även den övergripande målbilden är i grunden bra. Åsens by bedömer dock att delmålen och dess insatser inte kommer att ge den riktning som behövs för att svara upp mot behoven och ambitionen. Delmålen skulle behöva vara mera framåtsyftande för att inte riskera att de offentliga aktörerna fortsätter som hittills och därmed inte stärker upp arbetet för att nå nästa nivå i besöksnäringens mognadsgrad.

Övergripande synpunkter

Nulägesbeskrivningen i strategin pekar ut en avsaknad av mandat idag i samband med exempelvis flernivåsamverkan, vilket vi håller med om, men strategin återkommer inte med åtgärder föra att lösa denna brist. Behovet av samverkan i utvecklingsfrågor lyfts i strategin och behöver stärkas, som exempelvis en tydlig fördelning av uppgifter, roller och mandat. Detta håller vi med om. Idag tittar Regionen på enskilda strategiska insatser för besöksnäringen, medan Smålands Turism AB tar hand om affärsutveckling och marknadsföring och den samverkan som krävs inom dessa områden. Det som saknas är den samordnande parten mellan näringslivsutveckling, marknadsföring, affärsutveckling, trafikförsörjning, stadsplanering och kommunernas attraktionshöjande insatser (inte bara för besökare). Behovet handlar alltså inte bara om samverkan och koordinering av företag och produkter utan snarare av det grundläggande serviceutbudet. Utifrån det är en besöksnäringstrategi för region och kommuner precis det som behövs och pekas ut mycket tydligt i kapitel 1. Trots det saknas ett delmål för just denna tydliga koordinerande organisering och en gemensam strukturutvecklande organisation som har mandat att företräda besöksnäringen som system i olika samhällsplanerande sammanhang.

Den aktuella utvecklingen inom destinationsutveckling och "tourism management" går åt en mer integrerad utveckling av platser för besöksnäring och boendemiljö, så kallad platsutveckling. Det nämns i texten om förutsättning, men återfinns inte bland delmålen. I kombination med avsaknaden av den koordinerande rollen av utvecklingsarbetet gör detta att den föreslagna strategin mera känns som att den uppfyller de redan givna grundförutsättningarna med affärsutveckling och marknadsföring som grund, snarare än att strategin tar besöksnäringen i länet vidare till nästa nivå och mognadsgrad utifrån ett strukturellt perspektiv.

Hur ska strategins framsteg mätas? Delmålen är ospecifikt och svåra att mäta. Det hade varit bra att komplettera med indikatorer eller nyckeltal för att mäta framstegen.

Synpunkter på delmålen

Delmål 3: Detta mål kan riskera att bygga in ett stödberoende som vilseleder politiska beslutsfattare om det verkliga anslagsfinansierade budgetbehovet för besöksnäringens organisering och koordinering. Utifrån att denna strategi är avsedd för offentliga verksamheter är detta inget primärt bekymmer för själva verksamheterna, men besöksnäringssystemet som sådant måste i det långa loppet vara mer oberoende av offentlig finansiering. Detta strategiska mål riskerar därför snarare missgynna besöksnäringens utveckling då det bygger in ett stödberoende. Stödfinansiering är viktig för att initiera utvecklingsprocesser, men borde inte sättas i system för att finansiera löpande utvecklingsarbete. En strategisk insats för delmålet borde därför vara att attrahera riskkapital eller investerare, respektive att göra befintliga företag större och därmed starkare som finansiär av den egna destinationens utveckling.

Tematiska områden

Åsens by tillstyrker de tematiska områdena som reflekterar väl de tematiska områden som den strategiska utvecklingen behöver drivas inom.

Åsens by ser fram mot att vara med i sammanhang, forum som kommer vara aktivt för att utveckla strategin vidare.

Åsens by den 28 april 2023

Cecilia Andersson, verksamhetschef

Mullsjö Kommun avger följande yttrande

Tyvärr var remisstiden begränsad, varför ett djupare analysarbete med våra samverkande parter inom besöksnäringen inte var möjligt att genomföra.

Några kommentarer önskar vi dock att avge i korthet från våra dialoger:

1. Perspektivet

Vi ser det som viktigt att hållbarhetsperspektivet ges på besöksnäringen. Strategin tar upp många olika delar av hållbarhet vilket är viktigt då dessa samverkar för att kunna etablera ett varumärke runt hållbarhet som skapar trovärdighet.

Detta är inte minst viktigt då efterfrågan inom besöksnäringens kunder runt hållbarhet ser ut att öka kraftigt under strategiperioden.

2. Genomförande

Besöksnäringen är en av de områden där resursbristen är mycket påtaglig. I tillägg så har näringen under pandemin varit hårt drabbad.

Samlat för detta att genomförandet måste i samtliga delar utarbetas på ett sätt som gör genomförandet mycket optimalt i resursutnyttjande, genom enkelhet och återanvändbarhet. Därför är det viktigt att prioritera arbetsmetodiken optimalt, då inte tillförandet av ekonomiska resurser med naturlighet skapar fler resurser – då dessa personer inte finns att tillgå.

3. Besöksnäringens aktörer

Den största majoriteten av aktörer inom besöksnäringen består av små företag. Detta är vår styrka och framgångsfaktor. Därför gäller det att strategins genomförande i tex tjänstedesign (delmål 4) och digitalisering (delmål 5) genomförs på ett sådant sätt att våra små företag fullt ut kan delta utan några stora egna insatser i utvecklingen.

Men då våra små företag är innovativa och flexibla så har de företeelser att bidra till detta genomförande om det är väl koordinerat med fokus på optimalt genomförande rörande resurser.

4. Strategiska insatser för delmål 1

I vårt län har vi en geografisk utmaning då vi är en kombination av Västergötland med Skaraborg och Småland. Normalt fungerar detta smärtfritt, men det är viktigt att ha med sig i arbetet att varumärket Småland kan ge vissa utmaningar i områden som inte är en del av Småland, men som är mycket viktiga ur besöksnäringen i vårt län.

5. Tillgångar att förädla

Vi kan notera att såväl i vår kommun som runt om i länet finns många högprofilerade besöksnäringssmål med hög spets. Genom att långsiktigt utveckla dessa för att nå igenom

marknaden bör strategin kunna ge en viktig positiv effekt i hela vårt län. Att utveckla det som vi har utifrån speciellt delmål 4 och 5 torde ha en hög grad av god effekt, om genomförandet är smart, optimalt och resurssnålt.

6. Genomförande

Vi vet att detta inte är enkelt att genomföra, men vi anser att just vikten av ett smart, optimalt och resurssnålt genomförande bör lyftas upp tydliga som metodik i strategins genomförande. Extra viktigt är detta i beskrivningen som återfinns under punkt 5, där samverkan och handlingsplaner nämns. Detta behöver genomföras med stort fokus på det resurssnåla. Detta beskrivs på ett bra sätt under 5.1 men kan behöva stärkas ytterligare för att skapa ett tryggare genomförande tillsammans med alla parter

För Mullsjö Kommun
2023-04-30

Per Högberg
Kommunstyrelsens ordförande

Region Jönköpings län

Yttrande angående regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023 - 2030

Er beteckning: RJL 2023/379

Övergripande synpunkter

Strategins största förtjänst är ambitionen att kraftsamla kring etableringen och främjandet av besöksmål och näringens utveckling.

Länsstyrelsen ser positivt på den breda samverkansviljan och fokus på hållbarhetens tre dimensioner. Särskilt viktigt ser vi att det är att fler aktörer integrerar arbetet med bevarande av biologisk mångfald i sina ordinarie verksamheter samt att alla aktörer minimerar verksamhetens utsläpp av klimatgaser och skapar möjligheter till anpassning till extrema vädersituationer i klimatförändringens spår. Med medvetenhet om situationen och klok styrning kan besöksnäringen utvecklas och vara konkurrenskraftig på lång sikt.

Strategin behöver kompletteras med en handlingsplan som skapar förutsättningar för samordning och synergier mellan stärkt besöksnäring och bevarande av natur- och kulturmiljöer inklusive en kartläggning av finansieringsmöjligheter och hur dessa kan bidra till att både förvalta och även utveckla besöksmål. Vi ser att Länsstyrelsen har potential att bidra i detta arbete på flera sätt, till exempel genom att:

- informera om finansieringsmöjligheter på landsbygden samt
- erbjuda arenor för besökare i form av naturreservat, kulturresevat, nationalpark och Naturum.
- Ta fram och tillgängliggöra kunskapsunderlag om natur- och kulturvärden, gällande regler med mera.

Dessutom ser vi möjligheter till synergier mellan besöksnäringstrategin och kommande handlingsplaner med den länsgemensamma gröna handlingsplanen för miljömål och friluftsliv som tas fram under 2023 och ska gälla under perioden 2024 – 2028.

I strategin konstateras att infrastrukturen i länet är en utmaning för besökare och att det finns behov av att möjliggöra hållbara, säkra och

tillgängliga resor och transporter. Länsstyrelsen delar denna uppfattning. Från Länsstyrelsens sida önskar vi ökad samverkan med Regionen i denna fråga, då det finns synergier med etableringar av laddinfrastruktur (för personbilar) och exempelvis landsbygdsutveckling och besöksnäring. Idag har Länsstyrelsen påbörjat samverkan i Regionens arbete med det regionala serviceprogrammet, ett liknande samarbete med besöksnäringstrategin vore önskvärt.

Strategin har en del onödigt komplicerade och långa formuleringar som skulle vinna på att förenklas eller förklaras. Exemplifiera där det är möjligt med vem, vad, varför samt hur och när.

Länsstyrelsen stödjer valet av insatsområden och ambitionen i dess delmål men anser att kopplingen mellan delmålen och den övergripande målbilden är otydlig. Målbilden fokuserar på samverkan och figuren på sidan 6 ger intryck av att delmålen ska leda till att målbilden uppfylls. Vi ser dock snarare att samverkan är ett verktyg för att uppnå delmålen. Det skulle möjligen bli tydligare om man dessutom kompletterade delmålen med en vision kring det som vi upplever att strategin ska leda till på en övergripande nivå:

1. att nå RUS:ens vision och
2. att bidra till en positiv och hållbar samhällsutveckling (inklusive platsutveckling) i länets kommuner.
3. att samordna och verka för att stärka besöksnäringens ekosystem (nätverk)

Synpunkter på olika avsnitt

1. Varför en strategi?

Begreppet ekosystem används genomgående i hela strategin. Vi antar att vad som avses är ett (affärs)ekosystem, eller informationsekosystem, som enligt Wikipedia är ett begrepp som myntades 2002 och används om socio-tekniska system med egenskaper för självorganisering, skalbarhet och hållbarhet. Begreppet har skapats i samband med framväxten av digitala nätverk och andra moderna tekniska system, ofta marknadsförda och underhållna av transnationella företag inom kommunikationssektorn.

En betydligt vanligare och äldre (1936) betydelse av begreppet ekosystem är ett avgränsat område i naturen. Enligt Naturhistoriska riksmuseet är ett ekosystem allt levande och den miljö som finns i ett naturområde. Ekosystem kan vara stora och små, till exempel området kring en stubbe, en trädgård eller hela planeten jorden.

Vi anser att begreppet ekosystem i strategin i samtliga avsnitt kan och bör ersättas med t.ex. nätverket eller alla (berörda) aktörer. Detta gör texten mer lättillgänglig för olika målgrupper. Det gör det också lättare att lansera begrepp som naturliga ekosystem och ekosystemtjänster¹. Särskilt ekosystemtjänster anser vi är ett användbart begrepp då vi pratar om den ekologiska hållbarheten och alla de nyttor som naturmiljön kan ge oss, inkl naturupplevelser, rekreation, livsmedel och andra råvaror, och som vi behöver stärka i en föränderlig värld.

2 Kopplingar till andra strategier

Vi föreslår att det läggs in en hänvisning till det nyligen framtagna regionala serviceprogrammet. Det regionala serviceprogrammet beskriver hur stöd till kommersiell service ska hanteras och prioriteras i länet. Kommersiell service innebär tillgång till dagligvaror, drivmedel och service som paket-, apoteks- och betaltjänstombud.

<https://utveckling.rjl.se/strategier--handlingsplaner/regionalt-serviceprogram/>

I Jönköpings län är fisketurismen en viktig del av besöksnäringen och fiskemöjligheterna lockar turister från hela världen. Länet utmärker sig exempelvis med rekordfångster på gös, insjölox och gädda. Länsstyrelsen finansierar ett projekt med att ta fram en informationsnod för förbättrad vägledning för fritidsfiskare och fisketurister i länet och främja möjligheten till fiske för nybörjare. Noden kommer även att utgöra en kunskapsbank för turistbyråer, destinationsbolag, besöksnäringens företag m.fl. Noden ska också bidra till ett långsiktigt hållbart fiske och friluftsliv i anslutning till länets vatten och verka för att öka länets intäkter från fisketurism. Sveriges sportfiske och fiskevårdsförbund är projektägare men genomför projektet i samarbete med Region Jönköpings län, Kommunal utveckling och Länsstyrelsen i Jönköpings län. Länsstyrelsen bedömer att detta kommer att bli en resurs för besöksnäringen och bör vara med i strategin.

2.3 Hållbarhetssäkring

I avsnitt om målkonflikter bör strategin även ha med ett resonemang kring hur klimatförändringarna kommer att påverka länet, som i sin tur kan medföra att vissa naturnära besöksmål/destinationer får ändrade förutsättningar jämfört med idag. Ta gärna med referenser till Länsstyrelsens åtgärdsprogram.

Till exempel kan klimatförändringarna påverka tillgängligheten på- samt till och från en plats genom en ökad risk för översvämning, ras och skred vilka också innebär ökad risk för människors hälsa samt att destinationen i sig tar skada. Risk för höga temperaturer kan innebära hot mot

besöksmål i form av ökad risk för brand, men kan även påverka människors möjlighet att vistas på en plats en längre tid utan hälsomässig påverkan. Samtliga nämnda klimatrelaterade risker kan även resultera i ökade drift- och skötselkostnader.

Det är därmed viktigt att ett klimatanpassningsperspektiv och en bedömning av behovet för lokala klimatanpassningsåtgärder tas in om man framgent vill kunna använda sårbara platser som besöksmål. Detta stycke borde också ta upp konflikten med de växthusgasutsläpp som i synnerhet långväga besökare orsakar på resan hit.

När det gäller andra potentiella målkonflikter kopplat till natur bör man ha en skrivning hur eventuella målkonflikter kan hanteras men också vilka möjligheter och synergier en plats kan ge när man uppmärksammar olika kvalitéer.

För den ekologiska dimensionens hållbarhet är arbetet med att stärka den gröna infrastrukturen avgörande. Vi bedömer att grön infrastruktur har potential att långsiktigt göra länet mer attraktivt ur besökssynpunkt och förtjänar att nämnas i strategin.

3 Nulägesanalys

Detta avsnitt kan utvecklas med en beskrivning av besöksnäringens aktörer och nätverk, hur de arbetar idag och länets styrkor och svagheter. Material som tagits fram inför och under de olika workshoparna borde kunna presenteras här.

Beskriv gärna vad som avses med begreppet flernivåsamverkan.

Hållbarhet och infrastruktur

För att få en robust och tillgänglig laddinfrastruktur i glest befolkade områden/utanför tätort är besöksnäringen en viktig aktör att ha dialog med. Dock inte sagt att det är besöksnäringen själva som behöver stå för investeringen i laddinfrastrukturen. Särskilt intressanta platser är besöksmål/destinationer med något större parkeringar och där el finns, där man förväntas stå parkerad åtminstone 1–2 timmar samt platser där man övernattar.

I våra grannlän Kronoberg och Kalmar har besöksnäringen varit engagerad i frågan om laddinfrastruktur och kommit en bra bit på vägen, här finns goda exempel att ta del av.

4 Mål och prioriteringar

4.2.4 Tjänstedesign

Detta begrepp är troligtvis nytt för en del av målgruppen. Det behöver förklaras ytterligare.

4.3 Tematiska områden

Triangeln på sidan 10 är bra och förtydligar budskapet.

4.3.1. Natur

Som strategin redovisar är besöksnäringens relation till länets natur- och kulturmiljöer samt de som brukar och förvaltar mark och vatten påtaglig. Det finns tydliga referenser till platser utan att de namnges, här är det rimligt att skriva ut dem i klartext, t.ex. Nationalparken Store Mosse och Biosfärsområdet Östra Vätterbranterna.

Det är mycket bra att natur är ett eget prioriterat tematiskt område men det är ett komplext område som när vi tittar på platsutveckling naturligtvis också oftast inbegriper t.ex. kulturmiljöer och biologiskt kulturarv.

Länsstyrelsen anser att det är mycket bra att man tar hänsyn till de nationella friluftslivsmålen, av särskild vikt i det här sammanhanget är det sjätte målet Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling. I strategin konstateras att utveckling ska ske med särskilt fokus på allemansrätten, men det är oklart vad som avses med det. Besöksnäringen bör inte ha fokus på att utveckla näringen enbart på allemansrättslig grund. Allemansrätten handlar främst om den enskildes rätt att vistas på annan mark utan att störa eller förstöra. När det blir en mer omfattande aktivitet på en plats måste det ske i samverkan med berörda markägare och främjandesystemet bör ha fokus på lösningar och synergier som gynnar fler parter och värden på platsen.

Ett annat fokus på allemansrätten som innebär att fler aktörer, invånare och besökare får god kunskap och erfarenhet om allemansrättens villkor med rättigheter och skyldigheter är angeläget.

I texten saknas perspektivet om kvalitet på naturen. Skogar med högre ålder (>70 år) och natur med hög biologisk mångfald upplevs betydligt mer attraktiv för människor, vilket är en viktig aspekt som borde kunna lyftas här.

Cykling

Det är positivt att potentialen i cykling lyfts fram och det cykelengagemang som finns i länet. Länsstyrelsen ser positivt på att man vill vara drivande i arbetet och att bidra till de inriktningar som finns i den nyligen framtagna regionala cykelstrategin. Länsstyrelsen vill även poängtera potentialen i cykling där cyklingen i sig är en egen besöksnäring (event/tävlingar, cykelbanor, mm) men också ett hållbart transportslag mellan destinationer. Att även inkludera det perspektivet skulle gynna både den enskilde besökaren/turisten, besöksnäringen och invånare.

Vandring

Notera gärna att arbetet med att ta fram en regional standard för Smålandsleden bygger på projektet Nationellt ramverk för vandringsleder².

4.3.3 Kultur

I många hänseenden upplevs strategin framtagen för att primärt kunna gynna de besöksmål och aktörer som har ett visst momentum avseende teknisk mognad och egen drivkraft. Många besöksmål är sådana som förvaltas av ideella krafter där utmaningen är att både kunna hantera förvaltningen av kulturmiljön som att utveckla den turistiska aspekten. Strategin skulle vinna på att närma sig förvaltningskostnaderna som är en viktig faktor för en hållbar besöksnäring. Att söka samordning och möjligheter att förmera utfallet genom mångas möjligheter är positiv.

4.3.2 Måltid

Lyft gärna hur strategin vill få med sig länets restauranger och matentreprenörer i samverkan. Även här finns det många framstående företag som man skulle kunna lyfta fram och bygga mervärden kring.

5. Implementering, roller och ansvar

Länsstyrelsen tar gärna en aktiv roll i kommande handlingsplaner men vi ser gärna också att Länsstyrelsens roll lyfts fram och förtydligas i strategin. Till exempel kan samverkan bygga på och utnyttja redan fungerande kanaler som det regionala friluftslivsrådet.

5.1

I underlaget framgår att man identifierat kollektivtrafiken som en roll Region Jönköpings län kan ta som utförare/kapacitetsbyggare, eftersom Region Jönköpings län äger kollektivtrafiken genom Jönköpings

länstrafik (JLT) som regional kollektivtrafikmyndighet. Detta är i linje med nationella strategin för hållbar turism och växande besöksnäring, där kollektivtrafikens potential i att bidra till ökad hållbar turism framgår.

Länsstyrelsens reflektion är dock att det saknas ett resonemang eller ställningstagande kring kollektivtrafikens eventuella roll i att uppnå en mer hållbar turism i Jönköpings län. Utöver uppenbara miljövinster genom minskad miljö- och klimatpåverkan så finns det även kopplingar till ökad tillgänglighet för invånare och turister, där ökade möjligheter att ta sig till en destination med kollektivtrafik är ett exempel på rollen kollektivtrafiken kan ta utöver den mer traditionella fokuseringen i kollektivtrafiken på resor för arbete/studier och sjukresor.

Eftersom det inte finns några ställningstaganden kring kollektivtrafikens roll som möjliggörare så kan man ställa sig den retoriska frågan ”hållbar turism - för vem?”. Eftersom det saknas ställningstagande om kollektivtrafiken så missar man potentialen i att ha strategiska inriktningar/ställningstaganden om att ex. kartlägga turistdestinationer som det idag är svårt att ta sig till med kollektivtrafiken eller goda exempel på destinationer med bra tillgänglighet till kollektivtrafik, likt de ställningstaganden som finns kring cykling. Så som strategin är skriven nu får man uppfattningen att det enbart är bilburna turister man riktar in sig på.

5.2.1 Kommuner

Strategin lägger stort ansvar hamnar på kommunerna. Det är önskvärt med en tydligare beskrivning på hur andra aktörerna ska vara med i arbetet.

Det är bland annat viktigt att markägare i närheten av nya cykelvägar och mountainbike leder är med i processen. Då ökad användning av anordningar också kan få påverkan på fastigheter i anslutning till dem, på både gott och ont. Viktigt att allemansrättens skyldigheter bevakas så att det inte blir en belastning med ökad cykling för andra markägare än de som tillåtit leden.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Gustav Enander med Anna Isaksson, handläggare på landenheten, som föredragande samt Malin

Krause, enhetschef på Enheten för landsbygdsutveckling och Henrick Blank, enhetschef på Landenheten, som medverkande.

Noter

1. Mer information om ekosystemtjänster.
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/mark-och-vattenanvandning/ekosystemtjanster>
2. Information om nationellt ramverk för vandringsleder:
<https://corporate.visitskane.com/sv/projekt/nationellt-ramverk-for-vandringsleder>

From: Süleyman Avare on behalf of Regional utveckling
Sent: Wed, 3 May 2023 08:13:27 +0200
To: Löwe Katrin
Subject: VB: RJL 2023/379
Attachments: image001.png, Bifogad fil utan namn 00028.htm, Regional besöksnäringstrategi Jönköpings län remissutgåva.pdf, Bifogad fil utan namn 00031.htm, remissbrev regional besöksnäringstrategi.docx, Bifogad fil utan namn 00034.htm

Från: Elisabeth Johansson <elisabeth.johansson1@nassjo.se>
Skickat: den 2 maj 2023 16:36
Till: Regional utveckling <regional.utveckling@rjl.se>
Ämne: RJL 2023/379

Viktig Information: Detta e-postmeddelande kommer från en avsändare utanför Region Jönköpings Län. Klicka aldrig på länkar och öppna aldrig bifogade filer om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej!

Inga synpunkter på strategin!

Elisabeth Johansson

Kommunikationschef | Kommunikationsenheten | 0380-51 72 49
Postadress: Kommunledningskontoret | Nässjö kommun | 571 80 Nässjö
Besöksadress: Rådhusgatan 28 | Nässjö
www.nassjo.se

Från: Regional utveckling <regional.utveckling@rjl.se>
Datum: 30 mars 2023 13:51:39 CEST
Till: Regional utveckling <regional.utveckling@rjl.se>
Ämne: Remiss: Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030

Remiss av Regional besöksnäingsstrategi för Jönköpings län 2023-2030

Region Jönköping län inbjuder länets kommuner, andra organisationer och övriga som har intresse av strategin att yttra sig.

Den Regionala besöksnäingsstrategin ska peka ut riktning och prioriteringar för hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta kopplat till besöksnäringen. Remisstiden löper fram till och med den 30 april 2023. Efter remisstidens utgång och eventuella justeringar kommer strategin att fastställas i Regionfullmäktige i juni 2023.

Strategin bifogas och kommer också att finnas på [Utveckling i Jönköpings län](#).

Synpunkter på strategin lämnas digitalt via e-post till regional.utveckling@rjl.se skriv gärna diarienummer RJL 2023/379 i ämnesraden. Om remissinstansen inte har några synpunkter räcker det att svaret ger besked om detta.

Frågor under remisstiden kan ställas till Katrin Löwe, katrin.lowe@rjl.se, tfn 070-636 32 06.

Med vänlig hälsning

Katrin Löwe
Regional utveckling
Projektledare Besöksnäingsstrategi
Region Jönköpings län
070-636 32 06
katrin.lowe@rjl.se

Region Jönköpings län

Region
Jönköpings län

Region Jönköpings län

Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023-2030

Arbetsmaterial

Version

2023-02-23

Besöksnäringen i Jönköpings län – nuläge, omvärld och trender

Besöksnäringen har fått en allt större betydelse för Jönköpings län. Under det senaste decenniet har det skett en stadig ökning av antalet övernattande besökare och en utveckling av mötesindustrin. Besöksnäringen stärker länets attraktivitet och bidrar till att människor vill besöka, starta företag och bosätta sig i länets kommuner. Det är också en näring som anställer många av regionens unga och utlandsfödda, och som i jämförelse med många andra sektorer har en mer jämställd struktur. I ett större perspektiv bidrar besöksnäringen till lokal och regional utveckling, investeringar, service, bevarande och utveckling av natur- och kulturmiljöer och förstärker platserns attraktionskraft.

Jönköpings län förknippas med entreprenörskap, företagande och en stor andel tillverkningsindustri. Besöksnäringen är bred, med både mindre företag som driver sin verksamhet på deltid och större företag som sysselsätter många människor året runt. Besöksnäringen utgörs av många olika sektorer och aktörer, företag från flera olika branscher såsom hotell, restauranger, handel, resebyråer och även turistattraktionen och kulturella platser. Företagen har gemensamt att de möter besökare och påverkar besökarens upplevelse, i planeringsstadiet, under och efter besöket. Dessa företag är viktiga och bidrar till en stark besöksnäring med ökad attraktivitet och ett diversifierat näringsliv, vilket är centralt för att platser ska utvecklas. Delar av besöksnäringen utgörs av livsstilsföretagare och civilsamhället och är en viktig motor för engagemang och idéer till utveckling på attraktiva platser vilket ökar livskvaliteten samt lockar fler besökare. Civilsamhället kan också bidra till att bevara och förmedla kulturarvet på en plats och att skapa en inkluderande miljö med mötesplatser, vilket kan bygga stolthet och stärka samhörigheten och gemenskapen på en plats. Näringen är nära sammansvetsad med platsen och lokal utvecklingskraft är viktigt för att besöksnäringen ska utvecklas.

En stark trend som Visit Sweden lyfter är att besökare vill uppleva den genuina platsen och skapa unika och minnesvärda upplevelser. Människor vill vara en del av den lokala kulturen och dess traditioner. Många vill uppleva det riktiga Småland och det är god efterfrågan på aktiviteter som vandring, paddling och cykling i vackra omgivningar. Rika semesterupplevelser på hemmaplan är en trend som kallas hemester och ställer krav på att platsen erbjuder ett brett utbud av upplevelser så att länsinvånaren får upptäcka och förälska sig i platsen på nytt.

Miljö- och klimatfrågor är viktiga för allt fler och ekoturism handlar om att man visar hänsyn och bevarar miljön samt gynnar den lokala platsen man besöker. Efterfrågan på hållbara resor ökar och besökare vill veta att deras resor inte har en negativ påverkan på miljön och det lokala samhället. Det finns en växande efterfrågan på besöksmål som innebär att besökaren får göra något betydelsefullt för andra, för platsen och miljön eller som på andra sätt fokuserar på individens självförverkligande. Det handlar alltså minst lika mycket om den inre resan som resan till platsen.

Digitaliseringen har påverkat besöksnäringen på många sätt och det är en ständigt pågående utveckling. Besökare använder digitala verktyg alltmer för att boka resor och aktiviteter. Det är viktigt för företag inom besöksnäringen att vara synliga online och erbjuda en bra användarupplevelse. En annan trend är efterfrågan på digitala guide- och informationssystem, som hjälper besökare att lära sig mer om besöksmålet.

Innehåll

Besöksnäringen i Jönköpings län – nuläge, omvärld och trender	1
1. Varför en strategi för hållbar besöksnäring?	3
2. Kopplingar till andra strategier	3
2.1. Nationell strategi 2030 – Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring	3
2.2. Region Jönköpings läns utvecklingsstrategi – RUS	4
2.3 Hållbarhetssäkring	4
3. Nulägesanalys – Jönköpings län	4
4. Mål och prioriteringar	6
4.1. Övergripande målbild	7
4.2. Delmål och insatser	7
4.2.1. Delmål 1. Ökad attraktivitet och lättillgängligt utbud	7
4.2.2. Delmål 2. Säkerställd kunskapsförmedling	8
4.2.3. Delmål 3. Stärkta resurser för ökad genomförandekraft	8
4.2.4. Delmål 4. Stärkt besöksnäring genom tjänstedesign	9
4.2.5. Delmål 5. Stärkt digitalisering och hållbarhet för smart destination	9
4.3. Prioriterade tematiska områden	10
4.3.1. Natur	11
4.3.2. Måltid	12
4.3.3. Kultur	12
4.3.4. Evenemang	12
5. Implementering, roller och ansvar	13
5.1. Region Jönköpings län	14
5.1.1. Rollen som kapacitetsbyggare	14
5.1.2. Rollen som nätverkare	14
5.1.3. Rollen som finansiär	14
5.1.4. Rollen som utförare	15
5.2. Kommuner	15
5.2.1. Rollen som dragare	15
5.2.2. Rollen som främjare	16
5.2.3. Rollen som servicegivare	16
5.2.4. Rollen som myndighet	16
6. Avslutande ord	16
8. Bilaga	17
8.1. Arbetsprocess för framtagande av strategin	17

1. Varför en strategi för hållbar besöksnäring?

Detta är Jönköpings läns första besöksnäringstrategi. Strategin har tagits fram under ledning av Region Jönköpings län tillsammans med näringsliv, kommuner och regionala aktörer som arbetar med besöksnäring. Besöksnäringstrategin syftar till att tydliggöra hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta med besöksnäringsspörsmål tillsammans med andra aktörer för att stärka besöksnäringen och öka länets attraktivitet i linje med den regionala utvecklingsstrategin. Smålands turism AB är ett helägt dotterbolag till Region Jönköpings län med uppgift att marknadsföra och utveckla besöksnäringen i länet. I den löpande texten kommer begreppet den *regionala organisationen* alternativt *regionorganisationen* att användas och innebär Region Jönköpings län och Smålands Turism AB gemensamt.

Visionen som uttrycks i den regionala utvecklingsstrategin är att år 2035 ska Jönköpings län vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga län. Det handlar om att kraftsamla, resursförstärka och bygga en plattform för att skapa handlingskraft för en utveckling av besöksnäringen i Jönköpings län. Besöksnäringstrategin är ett viktigt verktyg som bidrar till att den visionen uppfylls eftersom begreppet samlar många sektorer, kommuner och föreningslivet. Besöksnäringen är starkt förknippad med en plats och det som är bra för besökare är också bra för invånaren. Genom att fokusera på attraktivitet stärks länet för både invånare, besökare, talanger och investeringar.

Inriktningen i besöksnäringstrategin präglas av att det är länets första strategi. Systemperspektivet är viktigt eftersom det lägger fokus på den regionala organisationens ambition att samordna länets aktörer mot en gemensam riktning. Besöksnäringens företag påverkas av omvärldsförändringar och bidrar till stor del till attraktiva platser. Besöksnäringen tillhandahåller tjänster och produkter som tillhandahålls av olika typer av aktörer, privata företag, staten, kommuner och civilsamhälle. Detta skapar ett komplext ekosystem av olika typer av aktörer som ska samagera. Den här strategin ska vara vägledande för den regionala organisationens satsningar och prioriteringar, så att besöksnäringens ekosystem får hållbara förutsättningar att utvecklas positivt. Besöksnäringens ekosystem utgörs av besökarna samt intressenter (offentliga, privata och ideella).

Besöksnäringstrategin tydliggör den regionala organisationens mål och prioriteringar för att i samverkan med länets aktörer stärka besöksnäringen i länet och öka attraktiviteten. Genom att kombinera regional samordning med lokal handlingskraft tillvaratas besökarnas, invånarnas, civilsamhällets och näringslivets intressen. Det skapar gemensam utvecklingskraft.

2. Kopplingar till andra strategier

Den här besöksnäringstrategin tar avstamp i andra centrala strategier med bred förankring. När en satsning planeras får den hög prioritet om den har en stark koppling till de olika strategierna. Genom att knyta an till flera strategier skapas synergieffekter för måluppfyllelse.

2.1. Nationell strategi 2030 – Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring

Hösten 2021 presenterade dåvarande regering en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring med fokus på 2030. I den lyfts enklare företagande, jobb och kompetens, kunskap och innovation, tillgänglighet och marknadsföring som fem strategiska områden. De fyra horisontella perspektiven är hållbarhet, digitalisering, platsutveckling och samverkan.

16 myndigheter i myndighetsgruppen för turism och besöksnäring har under lång tid haft uppdraget att arbeta för ökad samordning, kunskapsutveckling och kunskapsöverföring inom besöksnäringen. Tillväxtverket och Visit Sweden samlar de regionala företrädarna inom besöksnäringen i en samverkansform som kallas Smartare tillsammans.

Den nationella besöksnäringstrategin med dess strategiska områden och horisontella perspektiv matchar både Jönköpings läns regionala utvecklingsstrategi och dess smart specialiseringsstrategi.

2.2. Region Jönköpings läns utvecklingsstrategi – RUS

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är länets svar på de globala hållbarhetsmålen och genomförandet av Agenda 2030. Den regionala utvecklingsstrategin, RUS, är en vägvisare för Jönköpings läns samlade utvecklings- och tillväxtarbete för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Denna besöksnäringstrategi ska ses som en förstärkt och förtydligande del av RUS:en inom strategiområdet En attraktiv region med koppling till besöksnäringen. Innehållet och de insatser som beskrivs i strategin har hållbarhetsgranskats och målavvägningar har gjorts utifrån RUS, Agenda 2030 och dess tre perspektiv – ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

I Jönköpings läns Smart specialiseringsstrategi (S3) är besöksnäringen ett av länets utpekade styrkeområden. Det finns ytterligare strategier som besöksnäringstrategin har starka kopplingar till. Det handlar bland annat om länets livsmedelsstrategi, länets cykelstrategi och skogs- och trästrategin.

2.3 Hållbarhetssäkring

Besöksnäringstrategin för Jönköpings län bidrar i hög utsträckning till målbilden i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och tillhörande regionala strategier. Det möjliggör en betydligt högre grad av flernivåsamverkan inom den regionala organisationen, mellan Region Jönköpings län och kommunerna samt kommuner emellan.

De potentiella målkonflikter som finns handlar främst om organisering av besöksnäringsträffarna som idag ligger i det regionala bolaget Smålands Turism AB samt hos Regional utveckling med få organisatoriska beröringspunkter med övriga områden eller andra aktörer.

Det finns också potentiella målkonflikter mellan naturturism och skogsnäring, mellan besökarperspektiv och invånarperspektivet samt mellan länets ambitioner och den långsiktiga planeringen som finns i befintliga översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner. Ytterligare målkonflikter finns mellan att bevara natur- och kulturmiljöer och samtidigt erbjuda dem som upplevelser för besökare.

3. Nulägesanalys – Jönköpings län

Det har genomförts en fördjupad nulägesanalys och det som presenteras i detta avsnitt ligger till grund för strategins mål och prioriteringar.

Behov i ekosystemet

Det finns behov av ökad flernivåsamverkan och att utveckla platser utifrån dess förutsättningar och det efterfrågas en tydlig väg framåt för att stärka ekosystemet. De strategiska prioriteringarna i besöksnäringstrategin är efterfrågade och det finns en stor vilja att utveckla och förändra systemet från samtliga intressenter. Både den regionala organisationen och länets kommuner har en vilja att förstå behov hos företag, besökare, civilsamhälle och invånare bättre.

Genom att samla in, analysera och använda data skapas förutsättningar för bättre beslutsfattande hos aktörer inom ekosystemet. Det finns ett behov att tydligare synliggöra besökarperspektivet och besöksnäringens positiva effekter på samhället samt öka kunskapen om besöksnäringen hos beslutsfattare inom hela systemet.

För att skapa ytterligare utvecklingskraft finns behov av att driva mot ökad digitalisering och större innovationskraft samt att bättre nyttja både det nationella och EU-systemets möjligheter till finansiering av utvecklingsinsatser.

Styrning

I Jönköpings län finns en övriga att arbeta med flernivåsamverkan i besöksnärlingsfrågor. Detta speglas av avsaknad av gemensam riktning och prioriteringar samt rollfördelning, ansvar och mandat. Det saknas processer och struktur för att arbeta med besöksnärlingsfrågor mellan länets organisationer, kommuner och näringslivet.

Styrningen skulle gynnas av en bättre förståelse för besöksnärlingens betydelse för en attraktiv plats och en gemensam stolthet för länets profil och utbud. Den gemensamma bilden av länets tematiska områden och utvecklingsbehov behöver tas fram för att stärka samverkan mellan länets aktörer.

Ett utökat samarbete behövs mellan kommunerna för att öka kännedomen om länets besöksnärlingsföretag, stora som små. Detta bidrar till ökad samverkan och skapar förutsättningar för en bättre paketering av attraktiva erbjudanden och skapa större delaktighet i att utveckla länets attraktionskraft.

Behov av att stödja näringsliv och stärka utbudet

Affärsutveckling sker i hela länet genom kommunernas näringslivsfunktioner och lokala insatser. Det finns flera regionala aktörer som gör affärsutvecklingsinsatser och den regionala organisationen är en av dem. Det saknas insatser för företag som startar i liten skala och bedriver näringsverksamhet som bisyssla inom besöksnärlingen. Dessa företag är en viktig del av besöksnärlingen i Jönköpings län och när besöksnärlingen utvecklas i länet finns ett behov av att stärka dessa företagare.

Det finns ett behov av insatser för att stödja företagen med att stärka produktutbudet, öka förädlingsgraden och öka den digitala synligheten samt automatisera bokningsprocessen. Fler företag inom upplevelser och boenden som visar riktig spets stärker besöksnärlingen och länets attraktionskraft ökar. Marginalerna i den här delen av tjänstesektorn är låga, vilket bör sättas i relation med att de som driver företag i besöksnärlingen ofta är livsstilsföretagare på hel- eller deltid.

Samordning av insatser och aktiviteter riktade till besöksnärlingen saknas hos företagsfrämjande aktörer. Med en regional samordning med gemensam målbild och agenda skulle det företagsfrämjande systemets insatser riktade till besöksnärlingen bli mer kraftfulla.

Hållbarhet och infrastruktur

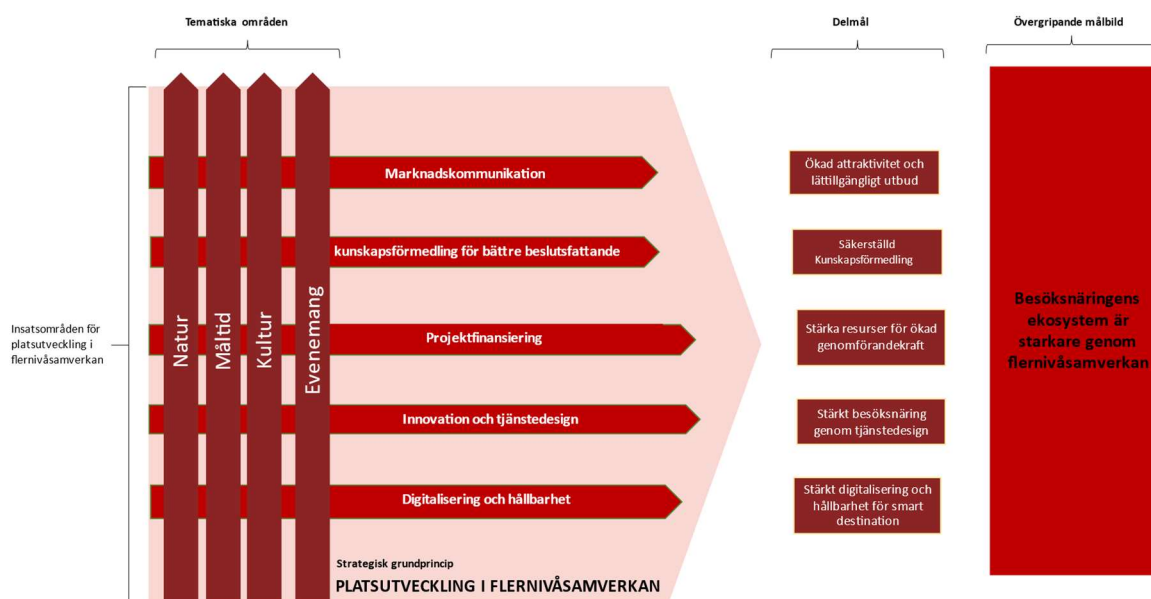
Klimatförändringar påverkar länet och det finns platser som periodvis har överturism. Kunskapen om hur man jobbar förebyggande med klimatåtgärder och överturism samt hur kommunikation kring pågående insatser kommuniceras till besökare behöver stärkas.

Infrastrukturen i länet är en utmaning för besökare och det finns behov av att utveckla infrastrukturen i länet för att möjliggöra hållbara, säkra och tillgängliga resor och transporter.

4. Mål och prioriteringar

Ambitionen med denna strategi är att använda utveckling av besöksnäringen i länet som ett verktyg för att nå RUS:ens vision och att bidra till en positiv och hållbar samhällsutveckling i länets kommuner. För att skapa utvecklingskraft inom besöksnäringen i Jönköpings län behöver den regionala organisationen samordna och verka för att stärka besöksnäringens ekosystem.

Den regionala organisationen kommer att genomföra strategin i enlighet med en övergripande målbild, en strategisk grundprincip och fem delmål samt fem därtill kopplade strategiska insatsområden.

Figur: Strategins mål och insatsområden

4.1. Övergripande målbild

Strategins övergripande målbild: Besöksnäringens ekosystem är starkare genom flernivåsamverkan.

Ekosystemet består av besöksnäringens kommersiella och ideella aktörer, länets kommuner och Region Jönköpings län, men också andra organisationer som arbetar för besöksnäringens väl. Den regionala organisationen ska skapa förutsättningar för starkare partnerskap och en struktur för processtöd för genomförande inom ekosystemet. Detta ska ske genom en tät dialog och nära samverkan med länets utförare.

Det är en framgångsfaktor att målmedvetet arbeta tillsammans i de olika organisationerna på flera nivåer. Ekosystemet är också beroende av goda relationer till det nationella kunskapssystemet och de myndigheter som stöttar marknadsföring och hållbar destination- och platsutveckling.

Eftersom besöksnäringen är bunden till platsen är platsutveckling i flernivåsamverkan grundprincipen för utveckling av en hållbar besöksnäring i Jönköpings län. Platsutveckling handlar om att förbättra och förändra en plats för att göra den mer attraktiv. Upplevelser, kultur och nöje, service, infrastruktur, arbete och kompetens och bostäder är grundpelare som bygger livskvalitet och är starkt kopplade till attraktivitet för de som bor, verkar och besöker platsen.

Den regionala organisationens roll när det gäller platsutveckling är att agera för en helhet genom att vara lyhörd och samordna insatser med de som verkar lokalt på platsen och agera utifrån länets prioriteringar i takt med länets kommuner. Det är viktigt att alla intressenter beaktas och att balansera besökarens, invånarnas, civilsamhällets och näringslivets behov och önskemål.

En viktig fråga för länets besöksnäring är kompetensförsörjning, som behövs för att möta besöksnäringens efterfrågan på personal, men också för att ge de som arbetar inom besöksnäringen möjlighet att utvecklas. Besöksnäringens personalbehov behandlas inte som ett separat område i denna strategi utan ingår i regionens arbete som omfattar alla branscher.

4.2. Delmål och insatser

För att nå strategins vision och den övergripande målbilden har fem delmål och fem därtill kopplade insatsområden tagits fram.

Inom varje delmål presenteras önskat resultat och insatser som är kopplade till målbilden.

4.2.1. Delmål 1. Ökad attraktivitet och lättillgängligt utbud

Önskat framtida resultat: Utbudet av destinationer och upplevelser är mer välkänt, tillgängligt och attraherar människor till platsen.

Strategiska insatser för delmål 1:

Samla, synliggöra och tillgängliggöra länets utbud för ökad attraktivitet i Jönköpings län och för att stärka varumärket Småland.

Utbudet i Jönköpings län samlas under varumärket Småland, en av besöksnäringens viktigaste tillgångar för nå ut. Målet är att nå ut på ett sätt som rymmer de många platsernas olika profiler och fånga upp dem genom länets teman för att skapa reseanledningar.

Insatser krävs för att tillsammans definiera och sprida länets spets och unicitet och för att synliggöra länet på ett enhetligt sätt. Genom att differentiera länets destinations- och upplevelseprofiler och skapa engagerande budskap kring platsen stärker den regionala organisationen länets attraktivitet för potentiella besökare.

Det är många olika parter som kommunicerar som behöver samlas kring gemensamma budskap, där entreprenörerna drar nytta av styrkorna i sitt närområde i sina erbjudanden och sin kommunikation.

Jönköpings län har ett brett erbjudande av destinationer, upplevelser och evenemang som passar många besökare. Många parter inom besöksnäringen kommunicerar sitt utbud i egna kanaler. Den regionala organisationens roll är att skapa samsyn kring tematik och budskap som skapar gemensam kraft samt kopplingen mellan varumärket Småland, destinationernas unicitet och kommunala platsvarumärken. När olika aktörer samarbetar och lyfter varandra stärks flernivåsamverkan och stoltheten ökar i länets besöksnäring.

4.2.2. Delmål 2. Säkerställd kunskapsförmedling

Önskat framtida resultat: Ekosystemet har ökad kunskap och kompetens och väger in besöksnäringens behov i planer, beslut och genomförande som rör platsens utveckling på bättre sätt.

Strategiska insatser för delmål 2:

Säkerställa kunskapsförmedling och kompetensutveckling i besöksnäringens ekosystem för bättre beslutsfattande.

Den regionala organisationen samordnar kunskap och data som samlas in från omvärlden och hjälper alla delar av ekosystemet att förstå platsens potential och utmaningar. Exempel på sådan kunskap är omvärldsbevakning, trender, statistik och fakta om besöksnäringen i länet, behov inom turistisk infrastruktur, arbetssätt och jämförelser med andra framgångsrika regioner i och utanför Sverige. Kunskapen förmedlas genom nätverk för kunskap så att den hjälper alla aktörer i ekosystemet att ta bättre långsiktiga beslut och lyckas i sitt genomförande, till exempel genom relevanta beslutsunderlag. Syftet är att alla parter i besöksnäringens ekosystem ska utgå från en gemensam och aktuell bild av länets nuläge och framtid och att den bilden påverkar de beslut den regionala organisationen och kommunerna tar. Samordningen tar särskild hänsyn till att vara proaktiv i arbetssätt och balansera mellan behoven för besökare, invånare och näringsliv i den långsiktiga planeringen.

4.2.3. Delmål 3. Stärkta resurser för ökad genomförandekraft

Önskat framtida resultat: Länets besöksnäring har tillgång till mer resurser för samordning och projektfinansiering.

Strategiska insatser för delmål 3:

Nyttja regionala, nationella och europeiska finansieringsmöjligheter för ökad genomförandekraft vid hållbar utveckling av våra platser och vårt utbud.

Proaktivitet präglar sättet som den regionala organisationen arbetar med projekt och projektfinansiering samt hur projektidéer i ekosystemet tas tillvara och omvandlas till bärkraftiga och framgångsrika projektinsatser som bygger vidare på tidigare erfarenheter. Den regionala samordningen bidrar till minskad intern konkurrens om projektmedel och längre planeringshorisont som säkerställer att fler destinationer och platser kan delta i långsiktiga utvecklingsinsatser som stärker attraktionskraften.

Besöksnäringstrategins insatsområden och tematiska områden lämpar sig väl för projektfinansiering genom de system för projektmedel som erbjuds inom Sverige och EU. Region Jönköpings län samordnar projektinsatser och säkerställer resultatspridning i länets besöksnäring. Region Jönköpings län arbetar också proaktivt för att stärka utvecklingsarbetet genom projekt. I det arbetet

ingår att identifiera olika finansieringsalternativ samt att matcha dem mot behoven i besöksnäringens ekosystem med utgångspunkt i strategins delmål och temaområden.

Genom en god relation med det nationella stödsystemet ökar den regionala organisationen nyttjandegraden och maximerar genomförandekraften.

4.2.4. Delmål 4. Stärkt besöksnäring genom tjänstedesign

Önskat framtida resultat: Ekosystemet når framgång genom innovation och tjänstedesign.

Strategiska insatser för delmål 4:

Öka innovationskraften genom tjänstedesign för ett starkare ekosystem inom besöksnäringen.

Region Jönköpings län har pekat ut tjänstedesign som ett av sina styrkeområden och med kompetens inom området minskar risken för att arbete hamnar i organisatoriska stuprör eller återvändsgränder. På så sätt stärker och förenklar den regionala organisationen samspelet inom sin egen organisation och samarbetet med de kommunala organisationerna.

Genom att använda tjänstedesign som verktyg kan tjänster utformas efter specifika målgruppers olika behov. Det handlar om att göra upplevelser användarvänliga, konkurrenskraftiga och relevanta utifrån besökarens perspektiv. Det handlar också om att den regionala organisationen ska kunna erbjuda besöksnäringens ekosystem en stödstruktur som präglas av transparens och lättillgänglighet.

Jönköpings län är unikt rustat med ett innovationssystem där Science Park finns representerad i varje kommun och med företagsfrämjande aktörer som ALMI och näringslivsorganisationer. Den entreprenörsanda som länet är välkänt för slår igenom även i besöksnäringen. Med en satsning på tjänstedesign finns en stor potential att skapa många nya produkter, tjänster och innovationer i befintliga och nya kluster, som i förlängningen stärker företagandet och ökar länets attraktivitet.

4.2.5. Delmål 5. Stärkt digitalisering och hållbarhet för smart destination

Önskat framtida resultat: Jönköpings län är en smart destination där hållbar utveckling är integrerad med samtida teknik som förstärker och förbättrar upplevelsen för besökare, invånare och näringsliv.

Strategiska insatser för delmål 5:

Kraftsamla kring digitalisering och hållbarhet för att vara en smart destination.

Den regionala organisationen leder arbetet med att vara en smart destination och samordnar den regionala organisationens hållbarhetsarbete samt tar initiativ till att samla in kunskap i form av statistik, företagsekonomiska data samt observationer och data som samlas in via IOT (internet of things). Kunskapen ska tillgängliggöras på ett sådant sätt att den kan förstås, bearbetas och användas av besöksnäringens intressenter. Syftet är att på ett hållbart sätt använda digitalisering och hållbarhet som verktyg för att stärka attraktiviteten i invånarnas, besökarnas och näringslivets upplevelse av länets platser.

Med smart avses ett hållbart användande av resurser, effektiv offentlig styrning och ett nätverk av kunskapsaktörer som främjas av ett inkluderande regionalt ledarskap. Genom att introducera gemensamma regionalt arbetssätt för hållbarhet stärks medvetenheten kring ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Hållbarhetsarbetet utgår från Agenda 2030, Sveriges miljömål och ramverket GSTC.

Med GSTC avses Global Sustainable Tourism Council, ett råd initierat av FN som upprättar och förvaltar globala standarder för hållbar turism. GSTCs kriterier för hållbar turism utgår från fyra

huvudpelare; effektiv hållbarhetsplanering, maximala sociala och ekonomiska fördelar för lokalsamhället, framhäva kulturarvet och reducera miljöpåverkan.

4.3. Prioriterade tematiska områden

Fyra tematiska områden har identifierats som centrala när det gäller produktutveckling för att skapa fler besöksanledningar. Dessa är natur, måltid, kultur och evenemang.

Tematiska områden är ett sätt att strukturera upp det strategiska arbetet med att stärka länets attraktionskraft och identitet. Den regionala organisationens utvecklingsarbete och valda tematiska områden utgår från de nationella prioriteringarna och fångar upp länets styrkor för att utveckla och skapa fler besöksanledningar och för att förädla besöksnäringens produktutbud. Arbetet går i samklang med resten av Småland och ambitionen är att driva mot att samordna kommun- och länsöverskridande utvecklingsarbete inom de tematiska områdena. På detta sätt får regionen draghjälp av marknadsförings- och utvecklingsinsatser och det underlättar samarbete med våra grannregioner.

För att vara ett attraktivt och hållbart län behöver arbetet med att förstärka produktutveckling och innovation växlas upp. Detta görs genom att utgå från de tillgångar som finns i Jönköpings län och ta tillvara de egenskaper som finns för att utveckla länets spets i form av profilerade platser, upplevelser, aktörer, evenemang och destinationer.

Figur: Förädling av länets utbud till profilerade upplevelser, aktörer, evenemang och destinationer

Ambitionen är att regionorganisationen i samverkan med andra aktörer exempelvis Länsstyrelsen ska bidra till att entreprenörer utvecklas vidare med hjälp av tjänsteutveckling och finansiering. Att lyfta och tillgängliggöra stöd och insatser för entreprenörer inom befintligt företagsfrämjande system bidrar till ökad utvecklingskraft i länet.

Den regionala organisationen ska stärka de tematiska områdena i besöksnäringen genom att:

- skapa förutsättningar för att utveckla upplevelser i hela länet
- bidra till att synliggöra och tillgängliggöra länets upplevelser inom de tematiska områdena
- främja långsiktig kommunal planering av infrastruktur som bidrar till att stärka de tematiska områdena
- inspirera med kunskap och trender för att bidra till att stärka de tematiska områdena och reseanledningar

- driva nätverk eller ta en aktiv roll i befintliga nätverk som kan stärka en hållbar utveckling av de tematiska områdena.

4.3.1. Natur

Naturen är en av de viktigaste resurserna för turism i Sverige. Naturen i Jönköpings län är varierad med skog, sjöar och vattenleder. Här finns äventyrsberg med aktiviteter både sommar och vinter. Vättern är en fantastisk resurs, länets unika biosfärområde och nationalparken med sin natur som ofta beskrivs som vild och vacker. I länet finns möjligheter till utomhusaktiviteter som cykling, vandring, golf, paddling, ridning och fiske. Länets naturtillgångar matchar efterfrågan hos den nyfikna aktiva naturälskaren.

Naturvårdsverket har tagit fram ett antal nationella friluftsmål. Det övergripande målet handlar om att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Utvecklingen av länets besöksnäring på temaområdet natur tar hänsyn till de nationella friluftsmålen med särskilt fokus på allemansrätten, stärkt engagemang och samverkan samt hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling.

Naturen tillgängliggörs så att både besökare och invånare kan komma nära den på sina villkor. Två av de vanligaste sätten att ta sig fram i naturen är genom att cykla och vandra. Kommunernas fysiska planering behöver därför ge dessa två områden fortsatt hög prioritet med stöd av den regionala organisationen. Den regionala ansatsen för naturturism innefattar även kommunal utvecklings friluftslivsutveckling. Utvecklingsarbetet drar nytta av det stöd som finns att tillgå via nationella ramverk.

Cykling

Jönköpings län ligger i framkant när det gäller cykling och har ett starkt föreningsliv kopplat till cykel och cykling. Cyklingen är viktig för länet, både ur invånarnas och besökarnas perspektiv. Allt från arbetspendling till besökaren från ett annat land som vill upptäcka någon av områdets pärlor per cykel. Det finns många event och tävlingar kopplade till cykling. Det finns också flera duktiga utövare inom cykelsportens olika discipliner och skickliga ledbyggare som utvecklar nya leder och s.k. "bikeparks" för mountainbikecykling. Visionen är att bli ett av norra Europas främsta cykelområden. För att nå dit behöver en tydlig länsövergripande målbild och utvecklingsplan tas fram.

Den regionala organisationen ska vara drivande i arbetet att ta fram en strategisk plan för utveckling av mountainbike- och rekreationscykling i Jönköpings län samt att bidra till att stärka näringslivet med koppling till cykling, ett område som pekas ut i den regionala cykelstrategin.

Vandring

Vandring är en aktivitet med bred attraktionskraft och som ökar i popularitet i samtliga besökargrupper. I länets 13 kommuner finns sammanlagt 900 km vandringsleder som utgör Smålandsleden med 60 startpunkter. Genom ett länsövergripande arbete i flernivåsamverkan utvecklas en sammanhängande led med god kvalitet. Utvecklingen av Smålandsleden och en paketering av upplevelser och utbud runt Smålandsleden ger en attraktiv naturupplevelse för både besökare och länsinvånare.

Den regionala organisationen ska vara drivande i utvecklingsarbetet samt ta fram riktlinjer och ta fram en regional ledstruktur tillsammans med kommunerna för Smålandsleden, i överensstämmelse med det regionala uppdraget kopplat till friluftsliv.

4.3.2. Måltid

Måltidsupplevelser aktiverar alla våra sinnen och kombinerar ofta det närodade med natur, kultur och design. Det här temaområdet innebär stora möjligheter att förse våra besökare med en inblick i länets kulinariska tradition och människorna bakom den. Genom måltiden stärks banden och relationen mellan besökare och platsen. Goda minnen skapar en vilja att återigen uppleva platsen och utforska den vidare.

I Jönköpings län finns en långtgående företagard tradition inom jord- och skogsbruk och ett brett spektrum av landsbygdsföretag. Inom länet produceras en stor variation råvaror och drycker som är rikskända. Flera specifika maträtter är en del av länets identitet. Här finns en stabil grund att utveckla måltidsupplevelser kring. Länet har behov av större och mer diversifierad livsmedelsproduktion, en ökad förädlingsgrad samt verktyg för att förmedla mat- och måltidsupplevelser till både besökare och invånare. Om behovet möts stärks förutsättningarna inte enbart för hållbar livsmedelsförsörjning, utan även för en hållbar utveckling av måltidsturismen, som i sin tur leder till ett ökat antal arbetstillfällen och landsbygder med förstärkt livskraft.

Den regionala organisationen ska ta ett samlat grepp om måltidsturismen med utgångspunkt i Jönköpings läns livsmedelsstrategi. Utvecklingsarbetet drar nytta av och bidrar till att stärka varumärket Småland.

4.3.3. Kultur

Jönköpings län är välkänt för tillverkningsindustri, entreprenörskap och design, inte minst med koppling till möbler. Det kreativa kunnandet i länet och platserna för skapande och tillverkning kan utvecklas till attraktiva besöksmål som ger fler reseanledningar till vårt län. Kopplingen mellan besöksnäring och högkvalitativ design, hantverk och industri behöver stärkas. Den regionala organisationen ska vara drivande i arbetet med att stärka den kopplingen.

I samklang med den regionala kulturplanen ska regionorganisationen stärka den interna kulturdialogen och ta fram prioriteringar för kulturdriven platsutveckling och för utveckling av besöksmål. Kulturutbudet och kulturmiljöerna i länet stärker länets identitet och attraktion. Det är viktigt att kulturen är lättillgänglig så att besökare och invånare har möjlighet att komma nära, ta del av och aktivt delta i kulturlivet. Därför är det viktigt att regionorganisationen samverkar med länets kommuner, besöksnäringens företag och civilsamhälle med platsutveckling kring kultur och kulturarv. Jönköpings län ska dra nytta av digitaliseringens möjligheter när det gäller att stärka kopplingen mellan kulturarv och dagens samhälle.

4.3.4. Evenemang

Evenemang skapar uppmärksamhet och stolthet. Jönköpings län utmärker sig genom att vara värd för flera stora evenemang inom olika områden, många med internationell prägel. I denna strategi innefattar begreppet evenemang även mässor och möten.

Genom evenemang stärker vi länets attraktionskraft både nationellt och internationellt. Evenemang skapar reseanledningar, arbetstillfällen, hotellövernattningar, restaurangbesök, handel och minnesvärda upplevelser för såväl besökare som länets invånare. Värdskap för kongresser och möten ger också en möjlighet att attrahera talang och kompetens till vårt län.

Evenemang året runt bidrar till en jämnare besöksstatistik, då besökare får anledning att komma till länet även utanför den normala turistsäsongen. Det minskar sårbarheten hos länets aktörer samt bidrar till hållbarhet i utvecklingen av besöksnäringens ekosystem. Även föreningslivet stärks av evenemang, då dessa ofta ses som en finansieringsmöjlighet och en rekryteringsbas för nya medlemmar.

Region Jönköpings län vill aktivt medverka till att aktörer inspireras till och ges möjlighet att arrangera fler värdeskapande hållbara evenemang, som bidrar till god livsmiljö och attraktivitet. Insatserna som den regionala organisationen gör kopplat till evenemang ska underlätta för entreprenörer, civilsamhälle och andra aktörer att skapa, driva och attrahera evenemang.

För att stödja evenemang som berikar länet och stärker attraktionskraften ska den regionala organisationen:

- bidra i arbetet med att identifiera och främja evenemang och möten i nära dialog med länets aktörer.
- verka för att kunskapsberikande kongresser, mässor och möten kommer till länet utifrån länets styrkeområden.
- skapa förutsättningar för att synliggöra och tillgängliggöra länets upplevelser och platser i samband med evenemang samt att främja hållbart resande kopplat till evenemangen.
- samordna samverkansytor och bidra till kunskaps- och resursplattform för hållbar evenemangsutveckling i hela länet.

5. Implementering, roller och ansvar

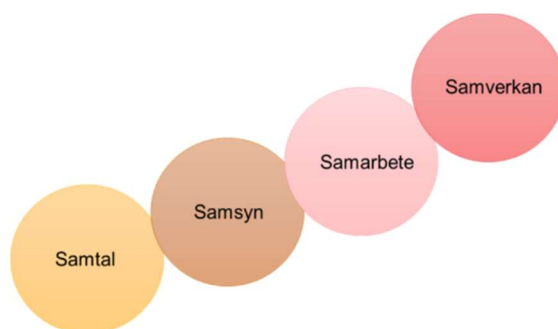

Bild: Samhandlingstrappan

I den regionala besöksnärringsstrategin ligger fokus på flernivåsamverkan för att stärka besöksnäringen och att skapa förutsättningar för ett attraktivare län. Långsiktig och hållbar utveckling av Jönköpings län görs tillsammans med länets kommuner och andra regionala aktörer.

Den regionala organisationen har ansvaret att samordna och leda utvecklingsprocesserna med intressenter inom hela länet och angränsande län. Samverkan med andra aktörer är avgörande för en implementering av strategin. En nära samverkan med Länsstyrelsen är viktig eftersom flera områden i strategin tangerar områden som även Länsstyrelsen verkar inom. Genom att kombinera regional samordning med lokal handlingskraft tillvaratas besökarnas, invånarnas, civilsamhällets och näringslivets intressen.

Till besöksnärringsstrategin kommer regionorganisationen att koppla årliga handlingsplaner som beskriver vilka aktiviteter som behöver utföras för att sträva mot strategins mål. Arbetet med att ta fram handlingsplaner kommer att ske i samsyn med besöksnäringens intressenter. Detta är viktigt för att säkerställa att platsutveckling sker på ett hållbart och koordinerat sätt och att alla intressenter beaktas samtidigt som resurser och handlingskraft samlas från flera olika källor.

Regionorganisationen och länets kommuner har båda en central roll i detta arbete och behöver därför samarbeta och koordinera sina insatser på ett strukturerat sätt för att nå gemensamma mål.

5.1. Region Jönköpings län

Region Jönköpings län har det regionala utvecklingsansvaret, som innebär att initiera, driva och samordna hållbar regional utveckling. Det handlar om att ta tillvara länets intresse nationellt och internationellt och att främja en positiv utveckling i länet.

Det regionala ansvaret beskrivs av Sveriges kommuner och regioner (SKR) som fyra roller, vilka förtydligar rollfördelningen även i utvecklingsarbetet med länets besöksnäring.

5.1.1. Rollen som kapacitetsbyggare

Rollen som kapacitetsbyggare innebär att den regionala organisationen ska bygga upp strukturer för stöd som främjar hållbar utveckling. Det handlar bland annat om att arbeta långsiktigt med kompetensförsörjning, men också om att tillhandahålla kunskap och analyser och att erbjuda nätverk som stärker utvecklingskraften samt driva samordning som främjar resurseffektiv samverkan.

Region Jönköpings län skapar strukturer och samordnar arbetet för hållbar platsutveckling. För besöksnäringen innebär detta att regionorganisationen skapar förutsättningar för kommuner, näringsliv och civilsamhälle. Med stärkt flernivåsamverkan ökar kapaciteten och skapar mer utvecklingskraft för länet.

I nära samarbete med kommunerna identifierar den regionala organisationen geografiska utvecklingsområden kopplade till strategins tematiska områden och utvecklar dessa i samverkan. Självklart med utgångspunkt i trender och besökares efterfrågan.

5.1.2. Rollen som nätverkare

Rollen som nätverkare innebär ett aktivt arbete med att skapa och delta i nätverk som främjar länets hållbara utveckling. Det handlar om nätverkande på regional, nationell och internationell nivå.

Nätverkande har flera syften och några av dem är att säkerställa samverkan kring platsutveckling och ett annat är att marknadsföra Jönköpings läns utbud tillsammans med Region Kronoberg och Region Kalmar och dra nytta av och bidra till att stärka varumärket Småland.

Det geografiska området för utvecklingsarbetet inom Smart specialiseringsstrategi (S3) innefattar Småland och Gotland. Besöksnäring är ett av fem utpekade styrkeområden för Jönköpings län. Andra viktiga samarbetsplattformar inom besöksnäring är Visit South Sweden och med Visit Sweden.

Ett samarbete med andra aktörer både nationellt och inom EU är viktigt för att få tillgång till expertstöd och finansiering som bidrar till utveckling av Jönköpings län. Det finns befintliga nätverk och grupperingar inom besöksnäringen i dag och där ska den regionala organisationen driva och delta aktivt för att stötta och säkerställa synergier och samsyn.

5.1.3. Rollen som finansiär

Rollen som finansiär innebär att Region Jönköpings län förfogar över resurser för regional utveckling till stor del i form av projektmedel, som finansierar andra aktörers insatser. Det kan handla om att tillföra medel för olika satsningar kring platsutveckling. Ett mål kan vara att stärka kompetensen när det gäller affärsutveckling i det lokala näringslivet, för att få fler företagare att ta steget till en heltidssysselsättning inom besöksnäringen.

Som finansiär bidrar Region Jönköpings län också till att olika aktörer kan arrangera fler värdeskapande hållbara evenemang i länet genom evenemangsstöd.

Region Jönköpings län ska tillhandahålla finansiering genom att stödja projekt inom platsutveckling för att underlätta för kommunerna att genomföra insatser för en hållbar utveckling av besöksnäringen. Fokus ligger på strategins tematiska områden.

Utöver projektmedel som Region Jönköpings län förfogar över, ska regionorganisationen också skapa förutsättningar och möjliggöra utökade finansieringsmöjligheter för utvecklingsinsatser genom EU-medel och andra nationella medel.

5.1.4. Rollen som utförare

Rollen som utförare innebär att den regionala organisationen i egen regi genomför insatser och projekt för hållbar utveckling. När det gäller besöksnäringstrategin handlar utförarrollen om att driva det länsövergripande arbetet med att implementera strategin och tillföra resurser i form av tid, kunskaper och finansiering som krävs.

Ännu ett viktigt ansvarsområde i rollen som utförare, men även i rollen som kapacitetsbyggare gäller uppdragen kring infrastruktur och kollektivtrafik. Jönköpings länstrafik (JLT) ska bedriva och utveckla kollektivtrafiken på ett långsiktigt och hållbart sätt. Inom området infrastruktur ska Region Jönköpings län koordinera bredbandsutbyggnad, planering av regional infrastruktur, regionala strukturbilder kopplade till fysisk planering och ansvara för regional samordning kopplad till kollektivtrafik. Frågor som rör infrastruktur och kollektivtrafik är centrala för besöksnäringen.

Den regionala organisationen ska ta ansvar för omvärldsbevakning, statistikbearbetning och analyser, för att kunna förmedla till länets kommuner ständigt aktuella kunskaper kring besöksnäringen och dess bidrag till samhällsutvecklingen.

5.2. Kommuner

Kommunen har en central roll i platsutveckling eftersom de är ansvariga för att planera och genomföra stora delar av utvecklingen på lokal nivå. För en väl fungerande platsutveckling och en hållbar utveckling av besöksnäringen krävs långsiktig planering hos kommunerna. Platsutveckling och besöksnäringsspörsmål hanteras av flera förvaltningar inom kommunen och en involvering av flera funktioner inom kommunen behövs för att flytta fram positionerna i linje med strategins mål. För kommunerna är ett starkt näringsliv avgörande för sysselsättningen och möjliggör ökad service till invånare och en attraktiv plats att bo på och besöka.

Det varierar mellan olika kommuner hur organisationen ser ut kopplat till besöksnäringen och vilka ambitioner och förutsättningar kommunen har. Den regionala strategin skapar förutsättningar för utökad samverkan och platsutveckling där gemensamma arbetssätt tas fram för att underlätta utvecklingsarbetet framåt. Den regionala organisationen förutsätter en inkluderande och fortsatt samskapande utvecklingsprocess tillsammans med kommunerna. Kommuner ges möjlighet att delta i arbetet för kunskapsinhämtning och kraftsamla för en ökad gemensam utvecklingskraft.

Visita (bransch- och arbetsgivarorganisation för besöksnäringen, har tillsammans med SKR beskrivit kommunernas roller kopplat till besöksnäringen och det kommunala ansvaret.

5.2.1. Rollen som dragare

Kommunens roll som dragare handlar om alla de attraktiva verksamheter och besöksmål som drivs i kommunens regi. Det innefattar exempelvis museer, simhallar, olika kulturella upplevelser och utflyktsmål i naturen som kommunen ombesörjer. Kommunala verksamheter som dessa stärker attraktionskraften till platsen. I Jönköpings län växer naturturismen med cykling och vandring med utveckling av Cykel- och vandringsleder innebär en ökad belastning på naturen och exempelvis ökad mängd avfall och på vissa platser finns en risk för framtida överturism.

5.2.2. Rollen som främjare

Kommunens roll som främjare omfattar allt som kommunen gör för att stärka besöksnäringen genom olika insatser, enskilt eller tillsammans med andra kommuner eller regionen. Det kan handla om turisminformation, marknadsföring av besöksmål, näringslivsutveckling, råd och stöd vid ansökan om tillstånd samt kompetensförsörjningsinsatser.

5.2.3. Rollen som servicegivare

Kommunens roll som servicegivare handlar om att ansvara för service i form av avfallshantering, vatten, ställplatser och rastplatser. Servicen i kommunen påverkar både invånarnas och besökarnas upplevelse av platsen.

5.2.4. Rollen som myndighet

Kommunens roll som myndighet innebär ett ansvar för tillstånd och tillsyn inom många områden. En viktig del är att hjälpa företagen att göra rätt när det gäller exempelvis bygglov, serveringstillstånd och brandtillsyn.

6. Avslutande ord

Arbetsprocessen som ligger bakom besöksnäringstrategin har präglats av ett brett engagemang där parterna gemensamt har identifierat möjligheter, utmaningar, behov och förutsättningar. En övergripande riktning har stakats ut och ramar har skapats för hur den regionala organisationen ska verka för att utveckla länets besöksnäring tillsammans med offentliga, privata och ideella aktörer. För att lyckas med att skapa handlingskraft och implementera strategin krävs fortsatt nära samverkan mellan parterna.

Med ett stärkt ekosystem och rätt stöd till länets besöksnäringssaktörer skapas förutsättningar för fler besökare till länet och att fler verkar inom besöksnäringen. Länets platser blir mer attraktiva och fler vill besöka, investera och flytta hit.

Den övergripande målbilden är att stärka besöksnäringens ekosystem genom flernivåsamverkan. Det kommer tas fram handlingsplaner som bidrar till en tydlig riktning med utveckling av tematiska områden och grundprincipen med platsutveckling i flernivåsamverkan. Den regionala organisationen och kommunerna har tillsammans en central roll i arbetet med samordning för att nå gemensamma mål. Med rimliga förväntningar kring möjligheter och insatser blir det gemensamma arbetet mer effektivt. En ökad kunskap om varandras verksamheter bidrar till en större förståelse och minimerar dubbelarbete.

Genom en bredare samverkan mellan kommuner, regionala organisationer i Jönköpings län, interregional samverkan med aktörer på nationell nivå stärks ekosystemet runt besöksnäringen. Målet med en utökad samverkan är kunskapsutbyte och ett mer effektivt och koordinerat genomförande av insatser på nationell och regional nivå. Detta möjliggör också att besöksnäringen integreras bredare i utvecklingsfrågor och genom att tala med gemensam röst får insatserna starkare genomslag. Genom samordnade insatser stärker vi ekosystemet och bidrar till en ökad utvecklingskraft när alla aktörer drar åt samma håll. Det handlar om att ta tillvara den stora potential som finns i besöksnäringen och utveckla länets attraktivitet. Regional samverkan mot gemensamma mål lägger grunden för en positiv utveckling och en hållbar besöksnäring i länet.

8. Bilaga

8.1. Arbetsprocess för framtagande av strategin

Detta är Jönköpings läns första besöksnäringstrategi och processen har varit omfattande och involverande. Det har varit avgörande att regionala aktörer, näringslivet, kommuner, politiker, invånare och civilsamhälle har inkluderats i processen. Vid två större workshops har regionala aktörer, kommuner och näringslivet bjudits in för att lyfta olika intressenters perspektiv och behov.

Under processen har ett antal besöksnäringssaktörer bjudits in till djupintervjuer. Företagen och aktörerna har representerat länets större dragare samt kategorierna boende, kultur och naturturism. Fokusområden för dessa möten har varit att fånga in företagets framtidsplaner och behov och ta reda på hur de arbetar med hållbarhet och digitalisering och vilket behov av samverkansstrukturer de har.

Svensk Destinationsutveckling har på uppdrag av Region Jönköpings län lett processen tillsammans med projektledare från Regional utveckling. Framtagandet av strategin har skett i projektform som finansierats via medel från React-EU (Europeiska regionalfonden) och via regionala utvecklingsmedel.

Workshop	Syfte	Deltagare
Mål och behov (digitalt)	Inledande dialog med kommuner och regionala främjare om processen samt flernivåsamverkan för ett ekosystem som stödjer besöksnäringsutveckling	Länets kommuner
Mål och utvecklingsområden (Spira)	Ta nulägesanalys utifrån tre perspektiv styrning, besökare och näringsliv	70 personer från näringsliv, kommuner och regionala aktörer
Hållbarhetssäkring del 1 (digitalt)	Identifiera hur besöksnäringen bidrar till målbilden i strategiska dokument samt identifierade eventuella målkonflikter	Regionala aktörer
Hållbarhetssäkring del 2 (digitalt)	Identifiera regionens kraft kopplat till besöksnäringsutveckling och eventuella målkonflikter.	Den regionala organisationen
Strategiska fokusområden 1 (digitalt)	Identifiera strategiska fokusområden genom att utgå från utmaningar kopplat till besöksnäringen utifrån näringslivets, kommunens och regionens perspektiv	Kommunala tjänstemän

Evenemang, mässor och möten (Elmia)	Trendspaning inom området mässor, möten och evenemang och gruppdiskussioner för identifiering av nuläget för event, mässor och möten.	Utvalda aktörer
Medborgardialog (digitalt)	Fokus på att lyfta samarbete på platsen och involvera civilsamhälle och länets invånare	Inbjudan gick ut till samtliga hushåll och annonsering skedde även i sociala medier.
Strategiska fokusområden 2 (digitalt)	Fokus på nationell strategi och kopplingen till strategiskt viktiga områden som kommunens fyra roller, platsutveckling och samverkan. Verifierade nuläget i processen, nuläget hos näringen och utbudsanalysen	Länets kommuner
Framgångsfaktorer och rollfördelning (Hooks herrgård)	Genomgång om mässor, möten och evenemang. Workshop med fokus på vad respektive aktör kan bidra med i implementering och prioritering utifrån de områden som kommit fram i processen. Verifierade matchning mellan utbud och efterfrågan, roller och framgångsfaktorer	85 personer från näringsliv, civilsamhälle, främjare, kommuner och regionala aktörer
Workshop regionpolitiker - Arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet	Presentation av projektet för politiker i ANA-nämnden och genomgång av områdena i den nationella besöksnäringstrategin samt om platsutveckling och samverkan kopplat till besöksnäringen	ANA-nämnden
Workshop Kommunalt forum	Genomgång av områdena i den nationella besöksnäringstrategin och gruppdiskussion för att fånga inspel kopplat till platsutveckling och samverkan.	Kommunalråd, oppositionsråd, Kommundirektörer och regionråd
Workshops civilsamhälle	Dialog kring kulturarvet och hembygdsrörelsens utmaningar och möjligheter kopplat till besöksnäringen och platsutveckling	Två workshops: - Hembygdsrörelsen - Hela Sverige ska leva

Implementering och organisering (Elmia)	Gjorde en gemensam SWOT för framgångsrik implementering organisering, platsutveckling och samverkan.	59 kommunala tjänstemän från länets kommuner
Digital enkät till företag inom besöksnäringen	Enkäten visar ett behov av satsningar inom affärsutveckling, förädling och paketering av erbjudande.	83 företag från länets kommuner besvarade en digital enkät
Fördjupning affärsutveckling (Regional utveckling)	Fördjupning affärsutveckling för att identifiera möjligheter och gap kopplat till affärsutvecklingsinsatser för aktörer inom besöksnäringen	Almi, Länsstyrelsen, Science Park, Nyföretagarcentrum, Smålands Turism och Regional utveckling

Remiss av Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023-2030

Region Jönköping län inbjuder länets kommuner, andra organisationer och övriga som har intresse av strategin att yttra sig.

Den Regionala besöksnäringstrategin ska peka ut riktning och prioriteringar för hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta kopplat till besöksnäringen.

Remisstiden löper fram till och med den 30 april 2023. Efter remisstidens utgång och eventuella justeringar kommer strategin att fastställas i Regionfullmäktige i juni 2023.

Strategin bifogas och kommer också att finnas på Utveckling i Jönköpings län, <https://utveckling.rjl.se/livsmiljo--halsa/attraktivitet/besoksnaringsstrategi/>

Synpunkter på strategin lämnas digitalt via e-post till regional.utveckling@rjl.se skriv gärna diarienummer RJL 2023/379 i ämnesraden. Om remissinstansen inte har några synpunkter räcker det att svaret ger besked om detta.

Frågor under remisstiden kan ställas till Katrin Löwe, katrin.lowe@rjl.se, tfn 070-636 32 06.

Felrapport - Ofullständig konvertering av e-post bilagor.

- **Undantag:**
 - Bilaga 'Bifogad fil utan namn 00028.htm' kunde inte konverteras. Filtypen stöds inte.
 - Bilaga 'Bifogad fil utan namn 00031.htm' kunde inte konverteras. Filtypen stöds inte.
 - Bilaga 'Bifogad fil utan namn 00034.htm' kunde inte konverteras. Filtypen stöds inte.
- **Fel:**

§ 76

Ärendenr KLF 2023/131

Remissvar på Regional besöksnäingsstrategi för Jönköpings län 2023-2030

Arbetsutskottets beslut

Vetlanda kommun har inga anmärkningar att lämna på dokumentet "Regional besöksnäingsstrategi för Jönköpings län 2023–2030" som nu är ute på remiss. Vetlanda kommun har varit involverad i processen att ta fram dokumentet vid ett stort antal workshops med representanter från kommuner, näringsliv och föreningsliv. Slutresultatet är i linje med det som framkommit vid dessa tillfällen.

Ärendebeskrivning

Region Jönköping län inbjuder länets kommuner, andra organisationer och övriga som har intresse av strategin att yttra sig.

Den Regionala besöksnäingsstrategin ska peka ut riktning och prioriteringar för hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta kopplat till besöksnäringen.

Remisstiden löper fram till och med den 30 april 2023. Efter remisstidens utgång och eventuella justeringar kommer strategin att fastställas i Regionfullmäktige i juni 2023.

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelse 2023-04-18

Remissbrev

Regional besöksnäingsstrategi Jönköpings län remissutgåva

Beslutet skickas till

Region Jönköpings län, Regional utveckling
Utvecklingsavdelningen

Remiss av Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023–2030

Bakgrund

Region Jönköpings län har skickat ut Regional besöksnäringstrategi för Jönköpings län 2023–2030 på remiss. Värnamo kommun har bjudits in att yttra sig över strategin.

Den Regionala besöksnäringstrategin ska peka ut riktning och prioriteringar för hur Region Jönköpings län och Smålands Turism AB ska arbeta kopplat till besöksnäringen.

Yttrande över strategin

Värnamo kommun ställer sig bakom Strategi för hållbar besöksnäring i Jönköpings län 2023–2030.

Positivt att man har jobbat med bred förankring redan i framtagandet där alla intressenter har varit delaktiga i workshops. Dock hade det varit önskvärt att man kunde komprimerat antalet workshops då de var väldigt många, samt förtydligat vilka som förväntades delta.

Bra med tydlig ansvarsfördelning mellan parterna.

Bra med ett helhetsgrepp och en tydlig målbild. Vi ser att det går att haka på kommunens arbete på besöksnäringstrategin och att den kan vara en hjälp när det kommer till prioriteringar.

Beslutsförslag

Kommunledningsförvaltningen föreslår näringsutskottet besluta

att godkänna remissvaret samt

att skicka in remissvaret till Region Jönköpings län.

Heidi Skov Ragnar
Kanslichef

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 69-83**Tid:** 2023-05-17 kl. 09:00**Plats:** Regionens hus, sal A**§ 76****Investeringsbidrag Tempo/Stockaryd Gränna Livs AB**

Diarienummer: RJL 2023/911

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja Tempo Stockaryd ett investeringsbidrag med 50 % av kostnaderna dock max 396 188 kr efter redovisning.
2. Finansiering sker av statliga 1:1 medel, särskilda medel för kommersiell service.

Sammanfattning

Tempo Stockaryd (företagsnamn Gränna Livs AB) i Sävsjö kommun ansöker om ett investeringsbidrag för att installera solceller för att på så sätt få ner sina energikostnader. Bidragsbeloppet är 50 % av kostnaden för investeringen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-04-26
- Ansökan från Tempo Stockaryd /Gränna Livs AB med offerter
- Regler i Förordningen 2000:284, stöd till kommersiell service

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Tempo Stockaryd/ Gränna livs AB

Investeringsbidrag Tempo Stockaryd/ Gränna Livs AB

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

1. Beviljar Tempo Stockaryd ett investeringsbidrag med 50 % av kostnaderna dock max 396 188 kr efter redovisning.
2. Finansiering sker av statliga 1:1 medel, särskilda medel för kommersiell service.

Sammanfattning

Tempo Stockaryd (företagsnamn Gränna Livs AB) i Sävsjö kommun ansöker om ett investeringsbidrag för att installera solceller för att på så sätt få ner sina energikostnader. Bidragsbeloppet är 50 % av kostnaden för investeringen.

Information i ärendet

Tempo Stockaryd är den enda butiken för dagligvaror i sin ort och ses av kommunen som viktig.

För att få ner sina energikostnader vill man installera solceller på butikens tak.

För 2023 har Region Jönköpings län tilldelats 3,3 miljoner från Tillväxtverket av statliga medel för investeringsbidrag till kommersiell service.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-04-26
- Ansökan från Tempo Stockaryd /Gränna Livs AB med offerter
- Regler i Förordningen 2000:284, stöd till kommersiell service

Beslut skickas till

Tempo Stockaryd /Gränna livs AB

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Ante Jankovic
Sektionschef attraktivitet och livsmiljö

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 69-83**Tid:** 2023-05-17 kl. 09:00**Plats:** Regionens hus, sal A**§ 74****Verksamhetsberättelse 2022 Sörängens folkhögskola**

Diarienummer: RJL 2023/1385

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Godkänna verksamhetsberättelse för Sörängens folkhögskola 2022.

Sammanfattning

Enligt förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen ska årsredovisning årligen upprättas och sändas till Folkbildningsrådet. Den ekonomiska redovisningen ska omfatta resultaträkning. Av årsredovisningen ska tydligt framgå hur mycket folkhögskolan erhållit i statsbidrag från folkbildningsrådet och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Myndigheten för yrkeshögskolan. Eventuella övriga statliga medel ska också redovisas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-10
- Verksamhetsberättelse Sörängens folkhögskola 2022

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Verksamhetsberättelse Sörängens folkhögskola 2022

Förslag till beslut

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- godkänner verksamhetsberättelse Sörängens folkhögskola 2022.

Sammanfattning

Enligt förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen ska årsredovisning årligen upprättas och sändas till Folkbildningsrådet. Den ekonomiska redovisningen ska omfatta resultaträkning. Av årsredovisningen ska tydligt framgå hur mycket folkhögskolan erhållit i statsbidrag från folkbildningsrådet och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Myndigheten för yrkeshögskolan. Eventuella övriga statliga medel ska också redovisas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-10
- Verksamhetsberättelse Sörängens folkhögskola 2022

Beslut skickas till

Sörängens folkhögskola

REGIONLEDINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Patrik Luth
Verksamhetschef Sörängens
folkhögskola

Sörängens folkhögskola

Verksamhetsberättelse 2022

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Verksamhetsberättelse 2022.....	6
3. Samlad verksamhet och kursernas innehåll.....	8
4. Deltagar- och kursstatistik.....	14
5. Förändrings- och utvecklingsarbete	15
6. Deltagarfrågor	18
7. Jämställdhetsarbete.....	19
8. Ekonomisk redovisning.....	23
9. Verksamhetsplan 2023	24
10. Redovisning av kvalitetsarbetet 2022	27
11. Statsbidragskriterier	32

1. Inledning

Skolans huvudman

Skolans huvudman är Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA) inom Region Jönköpings län. Regionens insatser ger förutsättningar som bidrar till en positiv utveckling av näringsliv, sysselsättning och befolkningstal. Speciellt viktiga är insatser inom områdena utbildning, kultur, näringsliv och infrastruktur. Sörängens Folkhögskola tillhör verksamhetsområdet Regional Utveckling, som för utbildningsverksamheten har som målsättning att erbjuda ett attraktivt och framtidsinriktat utbildningsutbud som speglar omvärldens och individens behov. Regional Utveckling ger Sörängens folkhögskola en större bas för samverkan med framförallt kulturutvecklingsenheten och ”utbildning och kompetensförsörjning” i regionen, men även i förekommande fall med andra sektioner såsom ”attraktivitet och livsmiljö” eller ”hållbar utveckling”.

Demokrati

Skolans huvudman menar att den gemensamma värdegrunden och demokratifrågorna ständigt måste hållas vid liv. I detta sammanhang kan folkrörelse- och folkbildningsperspektivet inte nog betonas. Regionen har ett ansvar för att en utveckling av demokratifrågorna sker och att frågor om politiskt arbete och politiska organisationsstrukturer aktivt bearbetas, inte minst ur ett ungdomsperspektiv. Strävan måste vara att finna arbetsformer som attraherar dem som söker utbildningen.

Utbildning

I dagens snabbt föränderliga samhälle med ständiga krav på nya eller förändrade kompetenser är tillgången och möjligheterna till utbildning av avgörande betydelse. En väl utbyggd utbildningsverksamhet, såväl vad avser bredd och djup som kvalitet, är inte bara av stor vikt sett utifrån rent utbildningspolitiska aspekter och möjligheter för enskilda individers utveckling, utan minst lika viktig för regionens utveckling.

ANA:s Presidium:

Ordförande: Per Eriksson (C), per.eriksson@rjl.se

1:e vice ordförande: Monica Samuelsson (KD) monica.samuelsson@rjl.se

2:e vice ordförande: Dan Sylvebo (-) dan.sylvebo@rjl.se

Ledamöter:

Ordinarie ledamöter:

Per Eriksson (C) ordf.

Monica Samuelsson (KD) 1:e vice ordf.

Dan Sylvebo (-) 2:e vice ordf.

Per Svenberg (S)

Aneth Amundson (S)

Adam Starck (S)
Hans Jarstig (KD)
Raymond Pettersson (C)
Helen Skogelin Torvaldsson (BA)
Mari Hultin (L)
Jon Hammarin-Heinpalu (MP)
Lena Danås (V)
Gun Lusth (M)
Olle Moln Teike (SD)
Ulf Svensson (SD)

Ersättare:

Annki Stark (S)
Irada Alieva Söderberg (S)
Markus Kauppinen (S)
Anton Axelsson (KD)
Haykanush Vardanyan (KD)
Jessica Hagård (C)
Matilda Henriksson (C)
Fredrik Sveningsson (L)
Monica Persson (MP)
Mikael Ekvall (V)
Vakant (V)
Elisabeth Wahlström (M)
Ann-Katrin Löfstedt (M)
Maria Högberg (SD)
Anders Vigortsson (SD)

Föredragande

Karin Hermansson, direktör Regional Utveckling

Lokala Samverkansgruppen

Rektor, ordförande	Patrik Luth
Sveriges Lärare-fhsk	Sophia Rasmussen
Kommunal	Ann-Catrin Andersson
Vision	Anneli Pettersson (även huvudskyddsombud)

Miljöombud

Kenneth Gunnarsson, vaktmästare

Ledningsgrupp Sörängens folkhögskola

Rektor	Patrik Luth
Biträdande rektor	Helen Elofsson, från och med 220807
Biträdande rektor	Johny Löhbern, ansvarig för Sörängens filial i Jönköping, Jönköpings folkhögskola

Ledningsgrupp Regional Utveckling

Direktör Karin Hermansson
Sektionschefer Thomas Strandh, Näringsliv och kompetensförsörjning (chef
folkhögskolorna)
Marie Brander, Internationellt samarbete
Ante Jankovic, Attraktivitet och livsmiljö
Erik Bromander, Samhällsbyggnad och Infrastruktur
Anna Olsson, Hållbar Utveckling
Peter Nyberg, stabschef

Ekonomichef Anna-Gun Grännö
HR-chef Linda Bosevik

Utbildning och Kultur Patrik Luth, rektor Sörängens folkhögskola
Emil Alm, rektor Värnamo folkhögskola
Ulrika Josefsson, verksamhetschef Smålands Musik och Teater
Magnus Jonsson, sektionschef Kulturutveckling
Andreas Fanemo, verksamhetschef Tenhults naturbruksgymnasium
Sandra Dolfén, tf verksamhetschef Stora Segerstad naturbrukscentrum

Ansvarsfördelning styrelse (ANA) och skolans ledning (Enligt reglemente för Sörängen och Värnamo folkhögskolor, 210908)

Styrelsen ansvarar för:

- budget
- verksamhetsplan för Sörängens folkhögskola
- godkännande och fastställande av verksamhetsberättelse
- godkännande och fastställande av och andra skolgemensamma handlingsplaner
- beslut om nya utbildningar på Sörängens folkhögskola
- beslut i deltagarrättsliga ärenden

Rektors ansvar:

- verksamheten vid folkhögskolan bedrivs effektivt och i enlighet med policy, mål, program och reglementen inom de ramar som regionfullmäktige har beslutat.
- verksamheten vid folkhögskolorna bedrivs i enlighet med anvisningar och direktiv från regionstyrelsen
- tillse att den ekonomiska utvecklingen på folkhögskolorna följer budget och håller sig inom tilldelade ramar utifrån tertial- och helårsrapporter
- pedagogiska arbetet inklusive kompetensutveckling
- systematiska arbetsmiljöarbetet
- arbetsgivaransvar inklusive ansvar för rekrytering

2. Verksamhetsberättelse

Under tidig vår 2022 återgick verksamheten alltmer till det normala efter mer än två år av restriktioner. Sörängens folkhögskola har av Region Jönköpings Län tilldelats en kulturprofil och som ett led i detta arbete anordnar vi för skolans deltagare och för allmänheten kulturluncher. Först ut när väl restriktionerna släpptes var Snorre Kirks Quintet som gav oss härligt inlämnande jazz. Mer om kulturluncherna under utvecklingsarbete nedan.

Enkäten efter höstterminen 2022 gav oss att 97 % av deltagarna var nöjda till mycket nöjda med skolan, där 3 på en femgradig skala definieras som nöjd. 93 % var mycket nöjda.

24 februari bröt kriget i Ukraina ut och skolan beslöt att vi ville visa vårt stöd för det ukrainska folket. Redan tidigare under åren planerade vi för en stor musikfestival under två dagar, den festivalen fick snabbt namnet ”Nowar-festival”. Festivalen arrangerades tillsammans med Röda Korset och lockade artister som Ebbot Lundberg och Dregen från Backyard babies. Hela behållningen av festivalen gick oavkortat till Ukraina. Uppslutningen från både deltagare och personal var helt fantastisk. Både regionråd och kommunalråd besökte också festivalen och talade vikten av att stå upp mot krig och grymheter. Redan innan festivalen anordnade keramiklinjen på skolan en försäljning av alster, där försäljningen oavkortat också gick till Ukraina.

Senare under våren läste deltagarna på Författarskolan också dikter av ukrainska författare på biblioteket i Nässjö.

Samtidigt fick Sörängens folkhögskola också frågan från Region Jönköpings län om vi hade möjlighet att ta emot konstnärsresidenter från Ukraina och i juni månad anlände en muralmålare och en grafisk designer till Sörängen. De har, utöver att de har drivit många egna projekt utanför skolan, varit ett fantastiskt inslag på skolan och har i flera fall samarbetat bra med våra deltagare. Inte minst inför öppningsvernissagen av Nässjö Kommuns kärleksvecka i augusti 2022.

I mars 2022 besöktes vi av Visskolan från Nordiska folkhögskolan, Kungälv. Det blev ett mycket fint möte mellan våra deltagare och vissångarna där det var lätt att känna det gemensamma som de delar i konstnärliga uttryck, även om Sörängens folkhögskola inte undervisar i musik.

Skolan anordnade Öppet Hus 2 april. Nytt grepp i år, för att bättre visa upp oss mot allmänheten, var inslag för barnfamiljer: ballonger, fiskdamm och ansiktsmålning. Ett Öppet Hus är ett bra sätt att möta de som söker till höstterminen, men möjligheten att visa upp skolan och knyta kontakter med kommunens invånare är också viktig. I samband Öppet Hus anordnades också en vårmemarknad av deltagarna.

Under temat ”Hemligheter” hade alla skolans konstnärliga utbildningar en gemensam utställning på konsthallen, Pigalle, i Nässjö i mitten av maj.

1 juni kunde vi för första gången på tre år ha en gemensam avslutning för hela skolan med sång, musik, sketcher och upptåg – på typiskt folkhögskolemanér.

Sommaren 2022 anordnade vi fem sommarkurser med sammanlagt 48 deltagare.

Höstterminen 2022 startade med något färre deltagare än året innan, men alla kurser med något undantag fylldes ändå väl. Den tidiga hösten påverkades till del av det stundande valet och 30 augusti anordnade Sörängens folkhögskola en valdebatt med sju av de åtta riksdagspartierna närvarande.

4 oktober deltog alla i utrymningsövningen på skolan. En teoretisk del, ledd av Räddningstjänsten, följdes av praktisk utrymning både av undervisningslokaler och elevhem. Några veckor senare kompletterades övningen med att skolans ledning, samtliga skyddsombud samt miljöombudet deltog i kortar utbildning i brandsäkerhet, i Regionens försorg.

24 oktober uppmärksammade skolan FN-dagen genom att bjuda in Svenska Freds riksförbunds ordförande, Kerstin Bergeå, och Svenska Freds Nässjös lokale ordförande till skolan.

I slutet av oktober åkte rektor med sex rektorkollegor från andra folkhögskolor till Tanzania för initiera ett informations- och kunskapsutbyte med tanzaniska FDC:S, Folk Development Colleges. Agenda 2030 låg som ett raster i diskussionerna och ett digert program tog oss till bland annat utbildningscenter och FDC:s på plats. Mycket givande diskussioner och möten med både rektorer, lärare och deltagare. Förhoppningsvis skapar en av skolorna gemensam ansökan om medel från Svenska Institutet en möjlighet för 14 tanzaniska rektorer att besöka Sverige hösten 2023.

Under hösten genomgick all tillsvidareanställd personal uppgradering av tidigare utbildning i HBTQ genom en ny HBTQi-utbildningen. Utbildningen innebar också ett utvecklingsarbete på skolan som också innefattade en HBTQi-plan. I arbetet involverades också deltagarna genom skolans kursråd.

Skolans arbete med PDV samt Hot och Våld påbörjades under 2022 med sikte på ett mer systematiskt arbete under 2023.

Höstterminen avslutades, som brukligt om inte restriktioner förbjuder, med en härlig julmarknad för allmänheten. Alla skolans utbildningar dukade upp med alster både i keramik, poesi, foto, akvarell och teckningar.

Sörängens folkhögskola har också en filial i Jönköping som vi driver i samverkan med Älders folkhögskola. Mer om den skolan nedan.

På fastigheten renoverades ett antal badrum i ett av elevhemmen, Granängen. Matsalen fick ett nytt golv och golvläggningen i korridorerna på Granängen slutfördes. Fasadmålning fortsatte under sommaren 2022, ett evigt jobb som aldrig tar slut. Skolan lyfte också behov av laddstolpe och cykelställ. I enlighet med nya lagkrav så kommer även Sörängen att få en laddstolpe, lite oklart när. Om vi får ett nytt cykelställ beror på vilka fonderade medel som Regionfastigheter har för detta. Diskussion om ett uppgraderat låssystem fortsatte under 2022 och kommer att förverkligas under 2023.

Av övriga inköp och investeringar som gjordes kan nämnas:

- Ny ugn till köket
- Nya stativ till ritskärmar, Animation
- Nya kontorsstolar till Foto
- Ny uppgraderad belysning i flera salar i enlighet med miljökrav

- Ny bil driven på biodiesel. Tyvärr omöjliggjorde brist på laststolpe elbil.
- Nya vattenautomater i Skolhuset

Hela år 2022 handlade också mycket om processen för att göra animationsutbildningen treårig. Mer om det nedan.

3. Samlad verksamhet och kursernas innehåll

3.1 Antal genomförda kurser och deltagarveckor

På Sörängens folkhögskola genomfördes under 2022 allmän kurs, 9 särskilda kurser samt 2 SMF-kurser, 239 dv. Antalet genomförda deltagarveckor uppgick till 6869. Sörängens folkhögskola beviljades 6551 deltagarveckor av folkbildningsrådet för 2022. De 318 extra deltagarveckorna kompenseras av extra tilldelning från Folkbildningsrådet.

Sörängens folkhögskola lägger stor vikt vid att lärarna ska ha rätt kompetens. För allmän kurs innebär det att vi helst ser att de är behöriga lärare, även om det inte är ett krav. För de särskilda kurserna är det jätteviktigt att lärarna är professionella, är etablerade i sin bransch och kan sitt hantverk.

3.2 Allmän kurs

Allmän kurs syftar till att ge människor en chans att läsa in eller komplettera sina gymnasiebehörigheter och samtidigt utvecklas inom ett specialområde. På Sörängens folkhögskola kan man välja mellan naturvetenskaplig eller och humanistisk inriktning, samt bland många behörighetsgivande kurser. Efter studierna erhålls ett studieomdöme som används vid ansökan till högskola i särskild kvotgrupp.

På allmän kurs läggs de största resurserna på att de studerande ska klara av sina behörighetsämnen och få sin grundläggande behörighet till högre studier. Vi försöker ha små grupper och låter deltagarna jobba utifrån sina egna förutsättningar. Vid uppstarten på hösten görs individuella studieplaner till alla studerande tillsammans med SYV. Dessa diskuteras vid enskilda samtal och ändras vid behov. Det sistnämnda gör att vi även kan ge särskild behörighet för högre studier vilket är viktigt för regionen.

Vårterminen startade med 15 deltagare på Allmän kurs. Sokratiska samtal testades där deltagarna i grupp diskuterade etiska frågor utifrån en film, en dikt eller ett konstverk. I ämnet Kulturhistoria studerade deltagarna konsthistoriska epoker från medeltid till samtid. I engelska gjorde deltagarna presentationer av aktuella politiska teman utifrån artiklar i National geographics och Ted Talk-föreläsningar. Terminen avslutades med dagsutflykter till Fagertofta gravfält och Åsens by. En resa med övernattnings gjordes till Landskrona där Sofiero och Ven med Uraniborg besöktes.

Höstterminen 2022 började med tolv deltagare. Historia och samhällskunskap slogs samman till ämnet "Tid och rum" som lästes av klassen gemensamt. Vi studerade de politiska ideologierna och orienterade oss i partipolitiken inför val till riksdag och kommun. Vi arrangerade ett skolval för deltagare och personal. Detta ledde oss sedan över till temat demokratins historia och framväxt i Sverige. Vi har vidare sett nyheter, diskuterat aktuella

händelser och studerat rysk historia från Kievriket till Putin. I svenska läste en grupp deltagare romanen Flyga drake, såg filmen och skrev fördjupningsarbeten om Afghanistan.

3.2.1 Allmän Kurs Jönköping

Jönköpings folkhögskola är en dagfolkhögskola som finns i ett vackert tegelhus i stadens västra centrum. Huset är beläget bredvid Jönköpings högskola och nybyggnationen av Science Towers. Ädelfors- och Sörängens folkhögskolor ansvarar för verksamheten i ett unikt, delat och väl fungerande huvudmannaskap. Jönköpings folkhögskola är en mötesplats präglad av mångfald, öppenhet och tolerans. Skolan är öppen mot samhället med ett aktivt deltagande mot rasism, för humanism och mångfald. Skolan och personalen är Hbtq-diplomerade.

Söktrycket till Jönköpings folkhögskola var bra inför hösten 2022. Fortfarande är det så att många deltagare får kontakt med skolan via tidigare deltagare, släkt och vänner. De flesta studerar i syfte att få gymnasiala behörigheter för vidare utbildning eller för arbetsliv.

På allmän kurs är det ca 80 deltagare som studerar behörighetskurser på grundskole- eller gymnasienivå. Studierna är organiserade och anpassade i stor utsträckning efter individens behov. Deltagarna på allmän kurs studerar kurser de själva efterfrågar. Dessutom har deltagarna kunnat välja tillval eller extra lärarledda stödpass för att skolan vill erbjuda så mycket stöd och hjälp som möjligt för att deltagarna ska uppnå deras mål och behörigheter. Detta läsår har vi även haft temaveckor. Två veckor under hösten har vi särskilt fördjupat oss inom demokrati och en vecka på vårterminen haft fokus på kultur. Samtliga deltagare på allmän kurs gjorde i november en studieresa till Stockholm och besökte Riksdagen, Judiska församlingen och Riddarholmskyrkan.

Jönköpings folkhögskola ligger mitt i Jönköpings västra centrum och på Jönköpings folkhögskola har deltagarna på allmän kurs möjligheten att välja en för läsåret ny tillvalskurs som heter Hållbart liv. Där ingår mycket fysiskt aktivitet, de diskuterar energifrågan, klimatomställning och allt möjligt som har med ett hållbart liv att göra. Delar av vårterminen har de även påbörjat i samarbete med JU ett projekt med stadsodling på innergården i grannkvarteret.

Förra läsåret startade vi en ny särskild kurs som vi valt att kalla för seniorsurfarna. Det är en utbildning för dem som vill lära sig att framförallt använda dagens mobiltelefoner, men även surfplatta och dator. Deltagarna läser halvtid och vi har haft en grupp på 20 deltagare. Det har fallit ut mycket väl med nöjda deltagare och en ökande stor efterfrågan så vi valde att fortsätta med denna särskilda kurs även detta läsår.

Skolan har ett väl fungerande deltagarråd. Rådet hade sex möten under läsåret. Biträdande rektor Johnny Löhbern sammankallar och är närvarande på samtliga möten, men målet är att deltagarna själva driver mötena och utvecklingen genom vald ordförande och sekreterare. Alla deltagare på skolan är välkomna till deltagarråden.

Skolan har varannan vecka under året haft besök av olika föreläsare eller gjort studiebesök (på schemat – Forum). Några exempel under året är, Tändsticksmuseet, Ilan de Basso (EU-

parlamentariker) & Jerry Hansson (kommunfullmäktigeledamot), Länsstyrelsen, Anna Ödéén Arkeolog, Räddningstjänsten, HBTQI, Kvinno- och tjejjouren, LO, konsumentrådgivarna och Jack Werner. Det är viktigt för skolan att närma sig samhället, men också att samhället besöker skolan. Lärarna i de olika ämnena tar också ofta ut deltagarna till olika aktiviteter som har beröringspunkter till undervisningen. Exempel på detta är Forskarfredag, teater på Spira och samarbete med stadsbiblioteket kring världspoesidagen.

3.3 Särskild kurs –Konstskolan. Jönköping

26 deltagare studerade 2022, särskild kurs, konstskola. Denna särskilda kurs startade upp 2018. Det var ett högt söktryck till platserna även till detta läsår. Kursen som föll väl ut 2018/2019 medförde att vi även startade upp en fördjupningskurs inom konstskolan, och även den har ett bra söktryck. Deltagarna studerar halvtid inom konstskolan. Under höstterminen gjordes en studieresa till Stockholm, med övernattning. Innehöll flera studiebesök som Moderna Museet, Arkitekturmuseum Östasiatiska museet, Nationalmuseum, Waldermarsudde och Guidad visning på Konstfacks elevutställning. Gjorde även en gemensam utflykt med allmän linje, som hade temat Natura 2000, Södra vätterbranterna. Annat centralt innehåll detta läsår har varit: modellteckning, information om möjligheter att starta och driva eget företag som konstnär, landartprojekt vid Vätterstranden, danskroki i ”Studio Silks” lokaler, ”Trädkroki” i Stadsparken, utbyte med Sörängens keramikutbildning. Deltagarna har även haft en utställning Dakaboms galleri i Norrahammar och på Tändsticksmuséet. Detta läsår kom deltagarna även iväg på studieresa till Köpenhamn 3 dagar med studiebesök på flera stora konstinstitutioner som Louisiana, Glyptoteket, Ordrupgaard, Statens museum för konst och designmuseet. Konstskolans utbildning och bildning avspeglar sig inte enbart i dessa utåtriktade aktiviteter som på många sätt ger guldkant åt tillvaron, utan bygger mycket på skapande och experimenterande i det egna klassrummet.

3.4 Särskild kurs - Författarskolan

Författarskolan är en bred grundkurs där deltagarna får möta flera professionella författare som är experter inom sina olika uttrycksformer. Undervisningen är lagd i kortare block, så att man arbetar med en uttrycksform i taget: prosa, lyrik och drama. Inom dessa block ryms skrivande av roman, novell, deckare, kåseri, poesi, prosalyrik, barnbok, reportage och manus för TV, film och scen. Under 2022 var författarskolan och dess redaktion också ansvarig för skoltidningen ”Rön & Sagen” och för skolans årsbok.

3.5 Särskild kurs – Författarskolan på distans

Under ledning av pedagoger och författare ökar deltagarna sin litterära medvetenhet, utvecklar det egna skrivandet och hittar och fördjupar sin personliga stil. Arbetet är nätbaserat och bygger på konstruktiv respons i mindre grupper via plattformen First Class. Undervisningen har deadlines enligt rullande schema med handledd respons i grupp och enskilt. Läsningen av texterna är utbildningens grund. Den ger inspiration och träning i att se utvecklingsmöjligheter i egna och andras texter.

3.6 Särskild kurs – Keramik

Keramik på Sörängens folkhögskola vänder sig till deltagare som vill få en grundläggande keramisk utbildning som ger en god grund för fortsatta studier, eget konstnärskap eller arbete

inom det keramiska området. Den huvudsakliga inriktningen är brukskeramik och stor vikt läggs vid hantverket.

I utbildningen får deltagaren förutom materialkännedom kunskaper i drejning och andra sätt att formge lera. De får lära sig olika typer av bränningar samt glasyr- och dekortechniker. Linjen ger även deltagarna möjlighet att prova på att fusa och slumpa glas. Teckning, kroki, skissteknik och konsthistoria kan, efter eget önskemål, vara integrerade delar i kursen. Under 2021 har också starta eget/marknadsföring lagts in i kursplanen. Önskat av och viktigt för dem som har ambitioner att bygga sin egen verkstad eller studera vidare inom keramik. Som en del i kursen och som ett bra exempel på ”folkhögskolepedagogik” har deltagarna varit med och byggt ugnar under 2022. Nyttig lärdom. Värt att nämna är också att sökande till keramiklinjen påverkar skolans demografiska profil på ett positivt sätt: Deltagarna är bokstavligen mellan 18 och 70!

3.7 Särskild kurs – Bilderbok

Kursen startade ht 2018 och hade under 2022 14 heltidsstuderande. Under kursen arbetar deltagarna såväl med textförfattande som bildskapande, och utforskar bilderbokens många möjligheter att kombinera visuell och litterär gestaltning, bild och text. För att vidga sinnena och hitta sitt eget unika uttryck får deltagarna använda många tekniker och konstformer: skriva, teckna, måla, fotografera, skapa collage och grafik, skulptera i lera och andra material och har återkommande lektioner i kroki. Kursen bjuder regelbundet in gästlärare för att tillföra kompetens och ge deltagarna möjlighet att möta professionella bilderboksmakare.

Ett konkret mål är att leda deltagarna fram till minst ett bilderboksmanus färdigt att skicka in till förlag. Därför är ett viktigt inslag i kursen möten med förläggare, redaktörer och andra inom bokbranschen för att etablera kontakter och få kunskap om hur man skickar in ett manus och hur antagnings- och utgivningsprocessen kan se ut.

3.8 Särskild kurs – Animation

Animationsutbildningen är en tvåårig grundutbildning i klassisk animation med betoning på analoga tekniker, konstnärlig gestaltning och berättande. 12 deltagare i årskurs 1 och 9 deltagare i årskurs 2 under 2022. Det andra året är ett valbart påbyggnadsår, som de flesta väljer. Under kursen får deltagarna grundläggande kunskaper i animation - rörelsens konst. Detta sker genom studier av rörelsen och dess betydelse för att levandegöra teckningar och döda ting. Stor vikt läggs även på berättelsen där teori varvas med praktik för att du ska lära dig att uttrycka dig och berätta med animation. Animationsutbildningen jobbar hårt för att förbättra kvaliteten med ett tredje år och med att skapa ett nationellt animationscenter på Sörängen. Mer om det under utvecklingsarbete.

3.9 Särskild kurs - Fotografi

Sörängens folkhögskolans fotografi är en bred fotoutbildning med både digital och analog inriktning. Huvuddelen av undervisningen sker i digital miljö där deltagarna bland annat får lära sig bildhantering i Photoshop och Lightroom, iscensätta egna idéer i en professionell fotostudio, genomföra dokumentära bildprojekt samt få en ökad förståelse för modern bildkommunikation. Utbildningen lägger stor vikt vid praktiska övningar och levande

diskussioner. Exempel på teoretiska kursmoment är fotohistoria, bildanalys, samtidsfotografi och fotografisk etik. I utbildningen ingår även att lära sig det analoga mörkrumsarbetet från grunden. Skolan lånar ut en analog kamera till varje elev, och det finns goda möjligheter att fördjupa sig i traditionella fototekniker. Vi har även digitala kameror att låna ut för de som inte har en egen.

3.10 Särskild kurs – Fotografi distans

Från och med vårterminen 2017 erbjuder Sörängen en fotokurs på distans, halvtid. Deltagarna handleds löpande av samma professionella lärare som undervisar på fotolinjen på plats. Deltagarna får kontinuerligt uppgifter av lärarna som de utför, lägger ut och får och ger respons på. Deltagarna möts två gånger om året på Sörängen, en gång för en sommarträff och en gång för en slutträff. Kursen har skapat mycket goda förutsättningar för många som annars inte kunnat/velat vara på plats på skolan under ett helt läsår.

3.11 Särskild kurs – Naturvetenskapligt basår

Utbildningen gjordes om till en särskild kurs efter UHR:s krav under 2021. Deltagarna har redan ett fullständigt gymnasiebetyg men behöver komplettera med högre gymnasiala matematikkurser, kemi, fysik och biologi. Genom hög lärartäthet och bra utrustning ges deltagarna utmärkta förutsättningar att klara akademiska studier efteråt. För stora flertalet av dem som har valt att studera vidare går det mycket bra. Deltagarna får inget omdöme, men vi vet av erfarenhet att de presterat mycket bra på högskoleprovet, om det väljer att skriva det. Det ökar deras chanser att komma in på önskad akademisk utbildning.

3.11 Sommarkurser 2022

Fem olika sommarkurser gavs på Sörängens folkhögskola sommaren 2022: "Berätta i lera" (2 kurser), "Dikta på Sörängen", "Bilderboksillustration" samt "Studiofoto". Tillsammans hade kurserna 48 deltagare i juni 2022.

3.12 Antal medarbetare 2022

Under 2022 hade Sörängens folkhögskola totalt 44 medarbetare, fördelade på 31 kvinnor och 13 män. Omräknat till heltid innebär det ca 35 personer. Utöver dessa hyrdes personal in motsvarande ca 1,5 tjänster

3.13 Övrig utbildningsverksamhet 2022

Som regionfolkhögskola arbetar Sörängen med kompetensförsörjning och integration för Region Jönköpings län (RJL). I ett särskilt uppdrag arbetar skolan tillsammans med Värnamo folkhögskola för att höja språk- och kulturkompetensen hos utlandsrekryterade läkare. Insatsen är en uppdragsutbildning från RJL.

Under 2022 bedrev skolan en SMF-kurs på våren, 11 deltagare, och en på hösten med 8 deltagare. Tyvärr märks det att intresset för SMF-kurser minskar efter flera bra år och det är inte säkert att kurserna kan genomföras alls under 2023.

Under hösten genomförde Sörängens folkhögskola i samarbete med Region Samverkan Syd (RSS) en konstkritikkurs på distans. 13 deltagare från sex olika regioner deltog under fyra lördagar. Ledare för kursen var Sara Arvidsson, kulturskribent. Syftet med kursen är att öka intresset för och kunskapen om konstkritik.

3.14 Deltagarstödjande verksamhet

Elevhälsan på Sörängens folkhögskola organiseras i en Deltagarstödsgrupp, vilken består av skolsköterska/kurator, internatansvarig, köksansvarig, två pedagoger, vaktmästare, skyddsombud, rektor samt (från HT-starten) biträdande rektor. Inalles nio personer, vilka tillsammans, i sina olika uppdrag arbetar för att möta, stödja och hjälpa våra deltagare till en god hälsa och till goda studiemöjligheter.

Elevhälsan har som målsättning att arbeta både generellt, preventivt och offensivt.

Under året har Deltagastödsgruppen haft 8 planerade och protokollförda möten, där kurator varit sammankallande och sekreterare. Förutom dessa har även samråd skett vid behov då deltagarärenden blivit aktuella. Information och kommunikation mellan oss i gruppen är alltså viktig. Det gångna året har skolan, oss veterligen, varit förskonade från droger eller därtill relaterade disciplinärenden.

Kuratorn finns med vid samtal mellan deltagare/rektor/kursansvarig vid ärenden av svårare eller mer omfattande karaktär.

Kuratorstjänsten på skolan är på 50 %, sjuksköterske-delen 5 %.

Under kalenderåret 2022 har kuratorn haft 82 planerade stödsamtal, 13 handledande samtal med personal. Skolsköterskan har genomfört 18 undersökningar/rådgivningar.

Fortbildning för att utveckla och fördjupa kuratorns möjlighet till hjälp för deltagarna har bland annat varit ” Tidigt krisstöd”, ”Krisberedskap i Sverige”, ”Psykologisk första hjälpen”, ”Välbefinnande och återhämtning – olika perspektiv”, ” Hygien inom första hjälpen”.

HLR utbildning av samtlig personal genom Röda Korset har genomförts våren-22 .

Syv-tjänsten på skolan uppgår till 25 %. Samtliga deltagare på skolan har möjlighet att vid behov boka in samtal med syv.

Internatansvarig har också i sin tjänst att vara deltagarstödjande i både matsal, elevhem och på skolan i stort. 20 % av tjänsten söks via SPSM som utbildningsstöd. Problem som deltagare upplever i sin vardag på skolan kan de direkt ta upp med internatansvarig. Information om detta ges alla deltagare direkt i början av varje läsår.

4. Deltagar- och kursstatistik

VT-22		Antal	Varav		HT-22		Antal	Varav	
Utbildning		Deltagare	Kvinnor	DV	Utbildning		Deltagare	Kvinnor	DV
Allmän Humanistisk		8	7	168	Allmän Humanistisk		8	7	144
Allmän Humanistisk utökade platser		8	5	168	Allmän Natur		8	5	144
Natur BAS		13	6	273					
Allm Jkpg Intro Grund		2	1	9					
Allmän Jkpg 100%		21	15	441	Allmän Jkpg 100 %		31	11	548
Allmän Jkpg 75%		1	1	16	Allmän Jkpg 75 %		1	1	14
Allmän Jkpg 50%		1	1	11	Allmän Jkpg 50 %		4	2	36
Allmän Jkpg 50% utök		1	1	11	Allmän Jkpg 25%		2	2	9
Allmän Jkpg 25%		3	2	16					
Allmän Jkpg 25% Grund		1	1	6	Allmän totalt		54	37	895
Allmän totalt		59	40	1119					
Särskilda kurser					Särskilda kurser				
Författare		10	6	210	Författare		12	5	216
SPD		20	16	420	SPD		19	13	342
Keramik		14	13	294	Keramik		15	14	270
Konst 50% Jkpg		9	8	94,5	Konst 50% Jkpg		13	11	117
Konst 50% Jkpg utök		13	12	136,5	Konstkurs Jkpg 50% fördjup		13	12	116
Foto		11	6	231	Fotolinje		10	8	180
Animation		12	10	252	Animation		12	8	216
Animation år 2		9	7	189	Animation år 2		9	7	162
Bilderbok		14	12	294	Bilderbok		14	13	252
Foto distans 50%		32	20	336	Foto distans 50 %		32	17	288
					Natur Bas		11	9	198
Särskild totalt vt 22		139	110	2457	Särskild totalt ht 22		160	117	2357
Totalt vt 22		198	150	3576	Totalt ht 22		214	154	3252
SMF					Korta kurser				
SMF vt-22		1	1	13	Berätta i lera		7	7	7
SMF vt-22 25+		10	7	130	Berätta i lera 2		11	10	9
SMF ht-22 25+		8	7	96	Dikta på Sörängen		6	4	5
Totalt SMF		19	8	239	Bilderboksillustration		13	12	11
					Studiofoto		11	5	9
					Totalt korta kurser		48	38	41
					Totalt deltagare 2022		460	342	6869

5. Förändrings- och utvecklingsarbete

5.1 Fastighet och elevhem

Regionfastigheter, Region Jönköpings län, är skolans hyresvärd. I samråd med dem förbättras skolans fastigheter kontinuerligt. Under 2022 utfördes, bland annat, följande:

- ventilationen i mörkrummet förbättrades
- mörkläggningsgardiner uppfördes i biblioteket
- elförbättrande åtgärder genomfördes och två av skolans salar utrustades med ny belysning
- ny matta i matsalen
- planering för delvis införande av nytt låssystem för att förbättra tryggheten för de boende och för att underlätta driften

I slutet av år 2022 lade skolan in två ärenden i Rubert, Regionens fastighets- och investeringsprogram: Ny animationsbyggnad med tillhörande filmsal samt ombyggnad av ett våningsplan till boenderum för att skapa förutsättningar för att husera fler deltagare i och med utbyggd animationsutbildning.

5.2 Kulturprofilen

Region Jönköpings län beslutade 2014 att Sörängens folkhögskola ska ha en tydlig kulturprofil. Förutom alla utbildningar på kulturområdet, anordnar skolan också en kulturlunch varje månad. Till den kulturaktiviteten inbjuds även allmänheten. Under 2022 anordnade vi följande aktiviteter under namnet ”kulturlunch”:

- Snorre Kirk Quintet, jazz
- Anders Tenglund och Sara Granér – live-teckning till pianomusik
- DA:LUN, klassiska koreanska stränginstrument
- Cissokho och Pingle – Kora och indisk slidegitarr
- Trio Heinz Herbert – psykedeliskt fantasilandskap
- Mander – illustratör
- Wau Wau colletic – västafrikanska rytmer
- Anders Jakobsson – svinnlandet och dumpstring
- Charlottas burning trio – en kosmisk magisk upplevelse

Deltagarna har, som självklara representanter i skolans kulturråd, stort inflytande på vilka artister och konstnärer vi bjuder in.

5.3 Kvalitetsarbete

Skolans kvalitetsarbete beskrivs närmare under (10) men i grova drag har följande förbättringsarbete skett under 2022:

- Framtagande av årshjul för hela verksamheten
- Systematiskt arbete med checklistor för arbetsmiljöarbetet
- Arbete med SWOT-analyser i ledningsgruppen. Det arbetet fortsätter och kommer att

- inkludera hela personalen under 2023.
- Mer rationell användning av Stratsys, det regiongemensamma balanserade styrkortet, där skolans verksamhetsplan finns. Skolan har fört in egna aktiviteter och mål i Stratsys, vilket underlättar uppföljning.
- Början till införande av PGSA-hjul för bättre uppföljning av de förbättrings- och förändringsarbeten som sker på skolan.

5.4 Jämlikhets/jämställdhetsarbete

Det systematiska arbetet med jämlikhet och jämställdhet beskrivs närmre under (7). Under 2022 inleddes för hela personalen en uppgraderad utbildning i HBTQ – HBTQi. Utöver utvecklingsarbete så är en ny HBTQi-plan framtagen. I arbetet belyses alla diskrimineringsgrunder och normdiskussioner tas upp. Det innefattar också frågor om jämställdhet och kön.

5.5 Verksamhet riktad mot allmänheten

Goda relationer till kommun och region är viktiga för skolan. Utöver att allmänheten bjuds in till kulturluncherna så anordnas marknader både vår och vinter för att visa upp vad skolan gör och står för. Under 2022 var också NOWAR-festivalen ett utmärkt exempel på hur vi vill samverka med omvärlden. Öppet Hus under 2022 kompletterade utbudet med aktiviteter riktade mot barn och föräldrar, vilket gjorde att skolan såg besökare som annars inte besöker skolan. Kommunens och regionens syn på skolan och dess verksamhet är jätteviktig.

5.6 Förändring ledningsgrupp

Från och med augusti 2022 har skolan en biträdande rektor. I och med detta har skolan också startat en egen ledningsgrupp, vars uppgift är att diskutera strategiska framtidsfrågor. Biträdande rektor har också skapat möjlighet till utveckling på nya områden, där tid inte riktigt har funnits tidigare.

5.7 SYV-nätverksarbete

Skolan identifierade inför föregående år ett behov av att bygga upp ett närmare samarbete med studie- och yrkesvägledare i närområdet, inom framförallt gymnasium och Komvux. Biträdande rektor, som även har ansvar för skolans SYV-arbete, arbetar med detta. Under hösten 2022 bjöds gymnasieskolans SYV-are till skolan och besök gjordes på Nässjö lärcenter, där kommunens vuxenutbildning bedrivs. Vi lär oss på det sättet om varandras skolformer och kan bättre vägleda deltagare/elever. Nätverksarbetet fortsätter under innevarande år med flera regionala träffar för studie- och yrkesvägledare. Dessa träffar innebär också viktig fortbildning om utbildningsmöjligheter och arbetsmarknad.

Biträdande rektor arbetar även för SYV-nätverkande inom folkhögskolan, via Facebookgruppen ”SYV på folkhögskola” och deltog även på SYV-dagarna i Vadstena i oktober 2022, arrangerade av Sveriges folkhögskolor.

5.8 Animation år 3

Animationen och det därtill hörande konstnärsskapet är till del eftersatt i Sverige, både vad gäller utbildningsplatser, arbetstillfällen och utförda animationer. Branschen som finns i Sverige hittar ofta inte tillräckligt duktiga animatörer i Sverige, utan måste söka sig utomlands. Genom att utöka animationsutbildningen med ett tredje år vill vi öka kvaliteten på deltagarna ytterligare. I augusti 2022 fattade styrelsen beslut om att bifalla att Regionen ger Sörängen en extra fördelning på 1,5mkr/år för att därigenom också investera i kulturlivet i regionen. Det tredje året är alltså en uppdragsutbildning. Målet är att deltagarna under år 3 ska ges möjlighet att ta uppdrag och samarbete med kund och skapa animerat material som de beställer. Naturligtvis i rimlig omfattning och utan konkurrera med befintliga animationsbyråer. Vi tror att dessa praktiska uppdrag och praktikmöjligheter kommer att göra de redan duktiga deltagarna mer anställningsbara. Animation år startar direkt 2023 och förhoppningen är att nuvarande 2:or väljer att studera även ett tredje år.

5.9 Miljöarbete

Även under 2022 hade skolan en aktiv, deltagardriven miljögrupp. Dumpstringaktiviteter, plakatmålningar, klimatdemonstrationer och återkommande klädbytardagar är några exempel. Miljögruppen deltog i No War-festivalen med tillverkning av "fröbomber" för biologisk mångfald i gräsmattan. Cykelköket bjöds in för hjälp med cykelreparationer.

Under hösten sammanställde miljögruppen en enkät som besvarades av ett 40-tal deltagare och personal. Enkäten gällde den vegetariska maten på skolan. I samarbete med köksansvarig, infördes nya vegetariska recept och antalet vegmåltider per vecka ökades från 2 till 3. Vi samarbetade med Naturskyddsföreningen i Nässjö och Nässjö för klimatet. 16 nov anordnade miljögruppen en klädbytardag på skolan.

I syfte att minska användningen av engångsmuggar hade Keramik försäljning av koppar.

Deltagarna informeras också om, och får ha synpunkter på, skolans miljöarbete i stort. Framförallt rör det hållbarhets- och energifrågor. Skolans arbete med kemikaliehantering och säkerhetsdatablad har också tagit ett steg framåt.

5.10 Kulturutveckling

Sörängens folkhögskola vill skapa verksamhet tillsammans med andra. Kurser i konstkritik har nämnts ovan. Under hösten 2022 beslutades också att skolan i samarbete med sektionen för kulturutveckling i Jönköping ska ge helgkurser i textsamtal/litteratur. Den sektionen har också varit mycket aktiv i framtagandet av animation år 3.

Skolan kan också synas ännu mer utåt genom utställningar i olika former. Möjligheter har uppenbarats sig att göra detta på flera platser, både i kommunen och i regionen.

6. Deltagarfrågor

Folkbildningen ska, utifrån syftesbeskrivningen, arbeta för att stärka och utveckla demokratin, bidra till att människor kan påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen. Detta gestaltas på Sörängens folkhögskola i en tydlig strävan till deltagarinflytande och demokratisk struktur.

Vi arbetar för att skapa en miljö med goda relationer som gör att deltagare vågar och vill göra sin röst hörd och framföra synpunkter. Folkhögskolan är deras arbetsplats, liksom personalens, och deras tankar och åsikter är viktiga för verksamhetens utformning och utveckling. Alla deltagare ska känna att de i vardagen kan ta upp frågor med vem det än gäller i personalen.

I kurserna har deltagare möjlighet till inflytande på många sätt. I vardagen finns en öppen dialog, och även avsatt tid varje vecka för samtal och information. Under studiernas gång görs utvärderingar muntligt och skriftligt, i vissa kurser efter varje moment och i vissa kurser terminsvis. Deltagarnas synpunkter tas till vara och utgör en viktig beståndsdel i planering framåt. På lärarråd förs samtal om deltagarinflytande, för att dra nytta av varandras erfarenheter och på så sätt utveckla och förbättra arbetet.

Ca en gång per månad sammanträder kursrådet, som består av representanter från alla utbildningar och från alla personalkategorier, och leds av biträdande rektor. Deltagare turas om att vara sekreterare. I kursrådet diskuteras frågor av skolövergripande art och frågor som rör boende och mat. Vi planerar och utvärderar skolgemensamma aktiviteter, såsom Öppet hus och julmarknad. Alla representanter kan ta med frågor och synpunkter till kursrådet, vilka sedan, om det behövs, utreds till nästa möte. Vi är måna om att lyssna in och visa att vi vill realisera alla goda idéer så långt det är möjligt.

Filialen i Jönköping har ett väl fungerande deltagarråd. Rådet hade sex möten under läsåret. Biträdande rektor Johny Löhbern sammankallar och är närvarande på samtliga möten, men målet är att deltagarna själva driver mötena och utvecklingen genom vald ordförande och sekreterare. Alla deltagare på skolan är välkomna till deltagarråden.

Det finns flera andra råd för deltagarinflytande, såsom kulturråd och miljöråd på Sörängen. Miljörådet har arbetat med ökat engagemang under 2022 och samarbetat med Nässjö Naturskyddsförening. Vi främjar också deltagares engagemang i andra samhällsfrågor. Under hösten 2022 höll till exempel några deltagare i samlingar för kvinnans rätt i Iran och bjöd även hit lokalpressen. Deltagarna uppmuntras och får stöttning i att anordna fritidsaktiviteter, såsom spelklubb, skoltidning etc.

Deltagare utser även deltagarskyddsombud, som har rätt att närvara vid APT och bidra i skolans arbetsmiljöarbete.

Varje termin görs skolövergripande skriftliga enkäter, där deltagare får tycka till om allt som rör skolan och boendemiljön. Enkätsvaren går igenom och samtalas om på APT, i kursråd och i kurserna, och tas sedan med i kommande års förbättringsarbete.

Deltagare får den information som tas upp under punkt 3.4.2 i statsbidragsvillkoren i samband med antagning och kursstart, muntligt och skriftligt. Policydokument, handlingsplaner och kontaktinformation finns även på hemsidan och i pärmar som finns utplacerade på internatet. SYV, kurator och sjuksköterska finns tillgängliga för alla deltagare utifrån behov.

7. Jämställdhetsarbete

Sörängens folkhögskola är väl medveten om att jämställdhetsarbete fortfarande är väldigt viktigt. Vi arbetar aktivt med frågan, även om det för oss snarare är en del av jämlikhetsarbetet utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. Nedan framgår hur vi arbetar och vilka åtgärder vi vidtar om och när det behövs. Vissa mål och kriterier rör i första hand personalen såsom medarbetare i regionen, andra rör i första hand deltagarna.

Sörängens folkhögskola delar, såsom offentligägd folkhögskola, självklart de värderingar som Region Jönköpings Län (RJL) står för. Som en utgångspunkt i det arbetet gäller följande:

Kvinnor och män har olika kunskaper, erfarenheter, egenskaper och uttryckssätt. Vi ska värna om olikheterna och tillsammans skapa något som är bättre än det vi åstadkommer var och en för sig.

Det är helt enkelt nödvändigt att alla anställdas och deltagares erfarenheter och kunskaper tas till vara, först då kan vi använda våra resurser på bästa sätt.

7.1 Jämställdhetsarbete medarbetarna

Följande står i RJL:s jämställdhetspolicy:

Om vi sätter upp mål för och arbetar aktivt med jämställdheten utvecklas nya kunskaper och nya synsätt i vår organisation. Vi ser jämställdhetsfrågan som en mycket viktig del av personalpolitiken. Den är också en grundläggande och strategisk värdering i Region Jönköpings län.

Jämställdhet i arbetslivet handlar också om kvinnors och mäns lika villkor i fråga om arbete, anställnings- och andra arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter. En förutsättning för att vi ska uppnå jämställdhet är att inflytande, makt och ansvar fördelas lika mellan kvinnor och män.

Som en viktig del i arbetet med jämställdhet och maktfördelning anställdes en kvinna som biträdande rektor i augusti 2022. Kompetensen var det absolut viktigaste, men ett mål att anställa en kvinna om grundkraven var uppfyllda. Det lyckades vi med. Alla tre skyddsombuden på skolan är kvinnor och huvudskyddsombudet är tillika en kvinna.

Likvärdiga anställnings-, utvecklings- och befordringsmöjligheter ska finnas för både kvinnor och män.

I samband med medarbetarsamtalen varje höst tas en individuell kompetensutvecklingsplan fram och alla, oavsett kön, har samma möjligheter att önska kompetensutveckling.

Arbetsplatsen ska utformas så att den ger en god fysisk, psykisk och social arbetsmiljö som tillgodoser både kvinnors och mäns olika behov.

För att tillse att det faktiskt är så gör vi på följande sätt

1) Skolans samverkansgrupp, där tre skyddsombud, rektor och biträdande rektor (adjungerad) ingår, träffas tre gånger per termin. En gång tidigt på våren görs checklistor för flera arbetsmiljöronder, både allmän, fysisk, digital och Hot och Våld, den sistnämnda som en del i den psykosociala arbetsmiljöronden.

2) När samverkansgruppen har gjort sin bedömning av läget, mejlas checklistorna ut till all personal. I ett APT lyfts också checklistorna upp och alla ges möjlighet att ha synpunkter.

3) De frågor där vi upplever brister prioriteras. Riskbedömningar görs och utbildningar sker vid behov. Slutdatum sätts för varje aktivitet. Påminnelse sker automatiskt i Stratsys, där det systematiska arbetsmiljöarbetet är integrerat.

4) Det systematiska arbetsmiljöarbete följs upp under hösten för att se vad som ytterligare behöver göras. Och arbetet börjar om på nytt.

I arbetet med detta följer vi PGSA-hjulet. Först planerar vi, sen genomför vi, studerar om det blev som vi ville och analyserar hur vi ska göra till kommande år.

Som en del av Region Jönköpings län ska vi också arbeta för följande:

- uppnå en jämnare könsfördelning inom regionens olika yrkesgrupper
- få en jämnare könsfördelning på alla chefsnivåer
- lika lön betalas för lika eller likvärdigt arbete. En lönekartläggning görs varje år. Skillnader i lön får inte bero på kön.
- på sikt öka den genomsnittliga sysselsättningsgraden. De allra flesta som så önskar har en heltidstjänst på Sörängen. Om nyrekrytering behövs så analyserar vi först om eventuella deltidar kan omvandlas till heltider.
- ge kvinnor och män möjlighet till individuella arbetstider utifrån verksamhetens krav. När så är möjligt skapar vi alltid utrymme för medarbetarna att styra sin arbetstid. Det kan till exempel handla om en arbetsfri fredag (för den som inte jobbar heltid)
- männen i ökad utsträckning använder rätten till föräldraledighet. Som beskrivits ovan är det en rättighet att vara föräldraledig, oavsett kön. Hur medarbetarens partner där hemma resonerar kan vi inte påverka, men vi uppmuntrar alla att utnyttja sina rättigheter.
- varje individ respekteras samt att ingen, varken kvinna eller man, utsätts för sexuella trakasserier, könsdiskriminering eller trakasseras på grund av anmälan om könsdiskriminering

Arbetsgivaren ansvarar för jämställdhetsarbetet i regionen. Arbetet ska ske tillsammans med de anställda och deras fackliga organisationer. Till grund för arbetet ligger diskrimineringslagen, riktlinjen för jämställdhet, chefspolicyn, samverkansavtalet samt personal- och lönestatistik.

7.2 Jämställdhetsarbete deltagare

Sörängens folkhögskola ska vara en arbetsplats, där både kvinnors och mäns kunskaper, värderingar och erfarenhet värderas lika och tas tillvara i organisationen. Särskilt ur ett kvalitets-, effektivitets- och arbetsmiljöperspektiv. Skolan är också deltagarnas arbetsplats. Allas idéer skall värderas på samma sätt och alla ska stimuleras till att föreslå förbättringsåtgärder.

75 % av deltagarna under 2022 var kvinnor. Alla utbildningar arbetar aktivt för en jämn könsfördelning, men till flera utbildningar är det svårt att hitta den. I antagningsarbetet är det en viktig variabel, men inte den enda.

Jämställdhetsarbetet är mycket tätt kopplat till arbetet med deltagarinflytande på Sörängen. Alla utbildningar som finns på plats på skolan har representanter i kursrådet. Där ges alla utrymme att ha åsikter, oberoende av kön. Deltagarna har också representation på APT. 2022 är den representanten en man, 2021 var det en kvinna.

Jämställdhet för oss betyder bokstavligen att lyssna på alla. Oavsett om det är rektor, lärare eller vaktmästare som lyssnar. Och oavsett vem som vill bli lyssnad på. Forumen där deltagarna kan ta upp sina frågor är många: klassrummet, köket, internatet, expeditionen, kursansvarig, kursråd, vaktmästare. Alla ska känna att de kan lyfta viktiga frågor. Oavsett kön.

I utbildningarna lägger vi stor vikt vid att kvinnornas representation i litteratur och föreläsningar ska vara hög. Ofta saknas kvinnlig representation i litteratur, oavsett konstform, och det är av stor vikt att vi anstränger oss för att hitta goda kvinnliga förgrundspersoner. De synpunkter vi får på jämställdhetsarbetet är oftast här: att vi inte är noggranna nog att hitta kvinnor som goda exempel i historien. Vi försöker ta till oss det och ändra på en gång.

7.3 Arbete mot diskriminering

Sörängen är en HBTQ-diplomerad skola. Som en del av detta tar vi upp bemötande, normbildningar och allas lika värde som en naturlig del. För jämställdheten innebär detta, bland annat:

- Noll tolerans mot sexistiska uttalanden, även om de bara yttras skämtsamt. Om det sker skall det tas upp med berörda parter omedelbart
- Alla ska känna, oavsett kön, könsidentitet, sexuell läggning, ålder, etnicitet, funktionsvariation eller trosuppfattning, att de har samma möjligheter att uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på. Stor vikt läggs vid talarordningen på gemensamma möten. Alla ska få komma till tals och beredas lika mycket utrymme att uttrycka sig.

Om någon bryter emot detta så sker en av två saker:

- 1) Om ärendet är av ringa art tar den som utsatts tas frågan upp direkt med den som utsätter. Det är också gången i skolans policy för klagomålshantering
- 2) Om ärendet är känsligare eller om den som utsatts inte känner sig trygg med att ta frågan direkt med den som utsätter, så tas ärendet i första hand upp med kursansvarig eller arbetslagsledare, där sådan finns.

3) Om ärendet ändå inte hittar en lösning, eller om ärendet är av tyngre art, så hamnar det på rektors bord. Beroende på hur djup kränkningen/diskrimineringen är så fattar rektor beslut om muntlig eller skriftlig varning. I förekommande fall avstängning i två veckor direkt. För permanent avstängning krävs styrelsens beslut. Allt detta regleras i skolans studeranderättsliga arbete. För personalen så är gången i stort sett densamma, med den stora skillnaden att avstängning under kortare eller längre tid naturligtvis inte kommer i fråga. Då inträder istället ett arbetsrättsligt arbete i samråd med högre chef och HR.

8. Ekonomisk redovisning, 2022 (tkr)

Verksamhetens intäkter	Utfall 2022	Budget 2022
Statsbidrag, FBR	15241	14058
Statsbidrag, SPSM	85	95
Anslag från Region Jönköpings län	10164	10164
Övriga verksamhetsintäkter	8697	8489
<i>Varav deltagarintäkter (kost och logi)</i>	3023	2343
<i>Varav utomlänsintäkter (mobilitetsstöd)</i>	1248	1050
Summa verksamhetens intäkter	34 188	32806
Personalkostnader	20062	20184
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster	5754	5238
Övriga verksamhetskostnader	7758	7270
Avskrivningar	115	113
Summa verksamhetens kostnader	33 689	32806
Resultat	499	0

9 Verksamhetsplan 2023

Sörängens folkhögskola är en del av Region Jönköpings län och använder sig av regionens verktyg, Stratsys, för att arbeta strategiskt med kvalitets- och verksamhetsfrågor.

Utöver de mätetal och aktiviteter som beslutas regiongemensamt har Sörängens folkhögskola tagit fram ett antal mål och aktiviteter som vi vill arbeta emot. Från och med 2023 har vi valt att använda Stratsys även för detta, och beslutar om nya mål kalenderårsvis.

Stratsys är Region Jönköpings läns gemensamma balanserade styrkort för allt kvalitetsarbete. Vissa mål bestäms av regionledningen, andra av verksamhetsområdet, i vårt fall Regional Utveckling, och vissa fall av verksamheten. Den enskilda verksamheten måste från och med 2023 koppla en egen aktivitet till varje mätetal.

De aktiviteter och mätetal som ligger i Stratsys ska analyseras utifrån det intervall som är bestämt, års-, tertial- eller månadsvis. För varje mätetal och aktivitet finns också en ansvarig och ett slutdatum.

Efter varje tertial och i synnerhet efter varje kalenderår skjuts information som verksamheterna har skrivits in uppåt i systemet, för att slutligen redovisas för politikerna i nämnden.

Perspektiv	Framgångsfaktorer	Mätetal	Målvärde	Aktivitet	Beskrivning
Process och produktion	Utbildningsinnehåll anpassat till deltagarens behov	Andel deltagare som slutför kurs inom folkhögskolan	90 %	Arbeta med utbildningsmixen	Kontinuerligt arbete med utbildningsmixen för att öka attraktiviteten på skolans utbildningar
				Kontinuerligt arbeta med utbildningarnas kvalitet	Utbildningarna arbetar kontinuerligt med förbättrad kvalitet på utbildningar genom strukturerade samtal med deltagarna och genom termins- och årsenkäter. Utbildningarnas kursplaner ligger till grund för arbetet och stor vikt läggs också vid deltagarnas behov och önskemål.
Lärande och förnyelse	Förbättringskunskap			Förbättra skolans SYV-nätverk	Vi bör finnas med i olika SYV-nätverk i Nässjö Kommun och i förekommande fall i andra delar av regionen
				Sjösätta Animation år 3	Skapa ett dynamiskt år 3 med koppling mot samhälle och näringsliv
	Professionell kunskap	Andel behöriga lärare	100 %	Vid nyanställningar säkerställs att behörig personal anställs	När så är möjligt anställs endast legitimerade lärare. Om endast obehöriga lärare finns i urvalet, anställs läraren på visstid
				HBTQI-utbildning	All personal på skolan ska delta i diplomeringen och skolan ska godkännas

Perspektiv	Framgångsfaktorer	Mätetal	Målvärde	Aktivitet	Beskrivning
Medarbetare	Rätt kompetens och bemanning			Genomföra kompetensplanering	Genomföra kompetensplanering och använda framtagen kompetensförsörjningsplan
				Tydliggöra karriär- och utvecklingsmöjligheter	Beskriv karriär- utvecklingsmöjligheter genom att fram budskap och konkreta exempel från verksamheten
				Skapa aktiviteter för att bli Sveriges bästa arbetsplats	Varje arbetsplats ska arbeta med hur man blir Sveriges bästa arbetsgivare och arbetsplats.
				Utbildning och information om lönebildning för chefer	Utbildning och information om lönebildning för chefer
	En god arbetsmiljö och hälsa			Främjande arbetsmiljöarbete	Utföra regionens rutiner och strukturer implementera ett systematiskt arbetsmiljöarbete på skolan.
Medborgare och kund	Nöjda deltagare och intressenter	Sökande per utbildningsplats	2	Förbättrad marknadsföring	Förbättrade filmer, bättre kunskap om sociala medier, mer utåtriktat arbete
	Vitalt och tillgängligt kulturliv			Sommarkurser	Vi vill erbjuda medborgarna ett brett spektrum av sommarkurser under sommaren 2023
				Fler utställningar på och utanför skolan	Ambitionen är att visa upp deltagarnas verk dels på Sörängens folkhögskola men också i Nässjö och andra delar av regionen.
				Deltagarnas utvärderingar	Analysera deltagarnas utvärderingar vår och höst 2023
Process och produktion	Samverkan med andra aktörer			Samverkan med andra aktörer	Sörängens folkhögskolas mål är att samverka mer både i Nässjö Kommun, i Region Jönköpings län. Både i forum, på mässor och i samarbetsprojekt.
	Bästa möjliga kvalitet	Matsvinn per restaurangportion	-20 %	Matlådor på fredagar	Deltagarna får möjlighet att ta matlådor på fredagar inför helgen istället för att mat slängs
		Andel ekologiska livsmedel	63 %	Tertialvisa samtal om utfall	Diskussion med köksansvarig om utfallet inte når upp till målvärdet
		Andel svenskproducerat kött, mejeriprodukter och ägg	91%	Tertialvisa samtal om utfall	Som ovan

Perspektiv	Framgångsfaktorer	Mätetal	Målvärde	Aktivitet	Beskrivning
Process och produktion	Bästa möjliga kvalitet	Andel svenskproducerad frukt, bär, grönsaker och potatis	44 %	Tertialvisa samtal om utfall	Som ovan
		Andel MSC-märkt fisk och skaldjur	91%	Tertialvisa samtal om utfall	Som ovan
		Andel Fairtrademärkt och ekologiskt producerat kaffe, te, drickchoklad och banan	98 %	Tertialvisa samtal om utfall	Som ovan
		Genomsnittlig klimatpåverkan, kg CO2-ekv/kg livsmedel	1,96	Tertialvisa samtal om utfall	Som ovan
Ekonomi	Kostnadseffektiv verksamhet	Ekonomi i balans	0	Tertialbokslut	Grundlig genomgång av nuläge och prognos en gång/tertiar. Tätare avstämningar vid behov.

10 Redovisning av kvalitetsarbetet 2022

Måldokument

Målen för verksamheten beskrivs på fyra sätt:

- Genom statens fyra syften med folkbildningen
- Genom verksamhetsplanen som beslutas av skolans styrelse
- Genom de verksamhetsmål som fattas lokalt.
- Genom den kursplan som gäller för respektive utbildning

Nedan följer uppföljningen av den verksamhetsplan som gällde för 2022. Planen följs upp löpande under året och presenteras för skolans styrelse två gånger per år. I maj redovisas utfallet för föregående års verksamhet, i oktober redovisas hur innevarande års verksamhet har utvecklats. Utfallet presenteras också internt på skolan på flera nivåer; på APT månadsvis; på lärarråd månadsvis; i samverkansgruppen tre gånger per termin samt på kursråd med deltagarmedverkan månadsvis.

Perspektiv	Framgångsfaktorer	Mätetal/aktivitet	Målvärde	Resultat	Analys
Medborgare och kund	Utgå från behovsanalyser som ger underlag för utbildningarnas dimensionering och inriktning	Sökande per utbildningsplats	2	2,5	Söktrycket sjönk inför läsåret 2022/23 jämfört med 2021/22, då söktrycket var mycket högt.
		Antal deltagare som är nöjda med skolans nätverk	90%	90%	Fortfarande svårt att få internetuppkopplingen att fungera i alla byggnader trots support och förbättrade routrar
		Antal deltagare som är nöjda med tillgången på datorer	80%	92,5 %	Alla har inte och behöver heller inte ha en skoldator, Resultatet är bra
		Stärka omvärldens syn på skolans verksamhet			Kurs i konstkritik genomfördes i samarbete med Regionsamverkan Syd. No-warfestival i maj för skolan och allmänheten, dialog med Nässjö konsthall om fler utställningsmöjligheter.
		Anordna pröva-på-dagar deltagarna			Genomfördes 2022 då alla skolans deltagare fick pröva på de andra utbildningarnas utbud.
		Skapa ett levande Öppet hus som engagerar			Öppet hus blev mycket framgångsrikt 2022 med aktiviteter även för barnfamiljer och mycket praktiska pröva-på-aktiviteter för besökarna.

Perspektiv	Framgångsfaktorer	Mätetal/aktivitet	Målvärde	Resultat	Analys
Medborgare och kund		Fortsätta uppmuntra till deltagarstyrda aktiviteter			Julmarknad, klädbytdagar och klimatmanifestationer. Klubbar på kvällstid och skoltidning som deltagarna driver själva.
		Förbättra dialogen med de boende			Deltagarna vet oftast väl till vem de ska vända sig när de behöver stöd/hjälp och det fungerar ofta väl. Skolan kan bli bättre på att informera om renoveringsarbeten och när gäster utifrån bor över på skolan.
		Planera sommarkurserna bättre.			Tydligare ansvarsfördelning och bättre dialog inför 2022 års kurser.
		Arrangera valdebatt och skolval			Genomfördes
Lärande och förnyelse		Förstärka skolans hälsoperspektiv			Redskap har köpts in och information från ergonom/sjukgymnast/ssk har hållits för de utbildningar som önskat. Skolan har ändå mer att jobba på här.
		Bjuda in SYV:are till skolan			Genomfördes under hösten 2022. Kontinuerlig dialog i flera SYV-nätverk
		Deltagaraktiviteter på stan			Genomfördes via miljögruppen och under Nässjö Kommuns kärleksvecka.
Process och produktion	Utbildningsinnehåll anpassat till deltagarnas behov	Andel deltagare som slutför kurs inom folkhögskolan	90 %	85%	De flesta utbildningarna når 90 %. Distanskurserna och allmän kurs i Jönköping drar ner antalet deltagare som slutför.
		Förbättra hemsidan			I dialog med IT-centrum genomfördes tydliga förbättringar av hemsidan med början i slutet av 2022.
		Förbättra information om och till deltagare med funktionsvariationer			Kommunikationen mellan deltagare med särskilda behov och kurator och elevhälsan fungerar bra. Kommunikationen till berörd personal behöver förbättras.
		Nå ut till fler målgrupper i marknadsföringen och profilera skolan mer.			Hemsidan har förbättrats med lärarpresentationer och fler intervjuer med tidigare deltagare. Vi behöver jobba mer på att hitta nya målgrupper för mångfalden.
		Förbättra struktur och regler som gäller för deltagarna			Sker kontinuerligt. Alla policies och handlingsplaner uppdateras en gång/år och tätare vid behov.
		Identifiera fokusområden som skolan behöver arbeta extra med			Boendemiljö, studiero samt internetuppkoppling prioriteras utifrån deltagarnas utvärdering.
		Se över beläggningen på internatet			Information har gått ut till alla kursansvariga att sökande som vill bo kan komma att behöva prioriteras. Animationslinjens år 3 kommer att underlätta målet fullt internat.

Perspektiv	Framgångsfaktorer	Mätetal/aktivitet	Målvärde	Resultat	Analys
Medarbetare	Intressanta arbetsuppgifter och goda utvecklingsmöjligheter	Vision/värdegrund			Arbetet med visionen har på Sörängens fhsk mynnat ut i en skolgemensam verksamhetsplan där alla har varit delaktiga.
	Arbetsmiljö och hälsa	Personalfrånvaro	2,9 %	3,1 %	Några långtidssjukskrivningar drar ner resultatet, ej arbetsmiljörelaterat
		All personal genomgår en HBTQi-utbildning			Genomfördes under hösten 2022 med godkänt resultat.
Ekonomi	Kostnadseffektiv verksamhet	Ekonomi i balans	0 tkr	499 tkr	Högre statsbidrag än väntat men också fler satsningar än budgeterat tack vara ekonomiskt utrymme.
Hållbarhet	Vi bidrar till en sund livsmiljö – upphandling	Andel särskilt farliga kemiska produkter som utrettes	100 %	0 %	Utredningen runt farliga produkter fortsätter även under 2023. Sörängen har till största delen identifierat produkterna. Miljsamordnare kommer att hjälpa till att slutföra arbetet 2023.
	Vi bidrar till en sund livsmiljö - livsmedel	Andel svenskproducerat kött, mejeriprodukter och ägg	89 %	88 %	Mycket nära målvärdet. Vi strävar vidare
		Andel svenskproducerad frukt, bär, grönsaker och potatis	41	49 %	Allt bättre resultat
		Andelen MSC-märkt fisk och skaldjur	89%	89%	Bra!
		Andel ekologiska livsmedel	62 %	61 %	Målet är nästan uppnått, även om resultat sjunker något.
		Andel fairtrademärkt och ekologiskt producerat kaffe, te, drickchoklad och banan	97 %	99 %	Bra utfall
		Genomsnittlig klimatpåverkan, kg CO2-ekv/kg livsmedel		1,81	Målvärde ej satt, men godkäntmarkerat i Stratsys.

10.1 Process kvalitetsarbete

Styrelsen och ytterst regionfullmäktige fattar de överordnade beslutet som rör Sörängens folkhögskola. Regionen Jönköpings läns mantra är ständigt förbättringsarbete, vilket genomsyrar även Sörängens verksamhet. Verksamhetsområdet Regional Utveckling kan också fatta beslut som påverkar skolan.

Formella beslut lokalt på skolan fattas av skolans ledningsgrupp. Innan besluten fattas förankras de alltid, om det inte rör sig om personalärenden, i en eller flera av följande funktioner:

- APT
- Lärarråd
- Serviceråd
- Kursråd
- Lokal samverkansgrupp
- Deltagarstödsgrupp/krisgrupp

De mål som skolan sätter lokalt förankras alltid hos personalen och när det är angeläget även hos deltagarna. Hela förbättrings- och kvalitetsarbetet följer PGSA-hjulet: Planera, genomföra, studera och analysera, och hjulet snurrar vidare.

10.2 Polycys och handlingsplaner

Alla skolans polycys och handlingsplaner finns tillgängliga på två ställen:

- På skolans hemsida
- I alla pärmar som finns utställda på elevhemmen och i alla personalutrymmen. I pärmarna finns också polycys för skolans krishantering.

Alla polycys och handlingsplaner revideras en gång per år, i juni, av skolans deltagarstödsgrupp.

10.3 Insamling av utvärderingsunderlag

Under deltagarinflytande ovan beskrivs hur varje kurs arbetar med ett ständigt utvecklingsarbete. På skolnivå inhämtas information huvudsakligen på fyra sätt:

- Genom kontinuerlig dialog med både deltagare och medarbetare. På det sättet kan brister rättas till direkt
- Genom medarbetarsamtal som alltid hålls i oktober/november. Om faktorer kommer fram som behöver förbättras gör vi det så skyndsamt det går.
- Genom strukturerade enkäter för alla deltagare. Skolans lokala enkät i december och den gemensamma folkhögskoleenkäten (från och med 2023) i april/maj.
- En för hela Region Jönköpings län gemensam medarbetarenkät genomförs vartannat år.

Synpunkter från deltagare och medarbetare lämnas in i enlighet med skolans rutiner för klagomålshantering, som finns tillgänglig på skolans hemsida.

10.4 Systematiskt arbetsmiljöarbete

Alla checklistor för det systematiska arbetsmiljöarbetet finns samlat i Stratsys. För 2022 har Sörängens folkhögskola genomfört fem arbetsmiljöronder: Allmän, digital, hot och våld, fysisk samt lika rättigheter och rättigheter arbetsmiljö. Från och med 2023 kommer skolan också konkret arbeta med friskfaktorer.

Arbetsgången för det systematiska arbetsmiljöarbetet är följande:

- Lokal samverkansgrupp gör checklistor i början av året
- Checklistorna delas med alla medarbetare och tas upp på APT
- Efter inhämtande av personalens synpunkter görs förändringar i checklistorna
- Lokal samverkansgrupp sätter in det åtgärdsprogram som behövs för att rätta till brister i arbetsmiljön. Vid behov gör riskbedömning
- Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet sker kontinuerligt under året. Om behov finns görs skyddsronder.
- Vid året slut skriver rektor en arbetsmiljörapport som lokal samverkansgrupp godkänner. Rapporten skickas upp till regionledningen
- I början av följande år görs nya checklistor

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följer sålunda PGSA-hjulet: Planera, genomföra, studera och analysera

9.5 Statsbidragsvillkoren

Grundvillkor för statsbidrag	
Årlig årsredovisning	Ja
Årlig verksamhetsplan	Ja
Beskrivning och resultat av systematiskt kvalitetsarbete	Ja
Stadgar eller reglemente	Ja
Organisationsordning samt delegationsordning	Ja
Samverkansavtal gällande samtliga kurser som ges i samarbete med annan part	Ja
Handlingsplaner för arbetet mot diskriminering	Ja
Handlingsplaner för arbetet mot jämställdhetsintegrering	Ja
Handlingsplaner för förstärkningsbidraget samt för arbetet med språkligt stöd	Ja
Studeranderättsliga dokument	Ja
Mål för allmän kurs samt för särskilda kurser som är SeQF-certifierade	Ja
Allmän kurs ska utgöra 15% och främst vända sig till deltagare som saknar grundläggande behörighet för högskolestudier	Ja, hos oss utgör Allmän kurs 29 % av antalet deltagarveckor under 2022, 2014 deltagarveckor
Erbjuda olika lärformer	Vi har en stor variation av lärformer då vi ser det som oerhört viktigt att kunna möta alla våra deltagare där de står. Vi har olika typer av flexibel undervisning på skolan och vi har två utbildningar som ligger på distans.
Tydliga former för studerandeinflytande	Ja, vi följer FSR:s rekommendationer och ger information till alla våra deltagare om våra handlingsplaner både före och efter kursstart. Forum som deltagarråd, kulturråd och klassråd.
Lärartäthet motsvarande 1,8 helårstjänster per 1000 dv rapporterad verksamhet exkl. Förstärkningsbidrag i språkschablon	Vi har en lärartäthet på minst 1,8 lärartjänster per 1000 dv.

Patrik Luth, rektor

Ort och datum:

Kerstin Hammar, ordförande

Ort och datum:

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 69-83**Tid:** 2023-05-17 kl. 09:00**Plats:** Regionens hus, sal A**§ 75****Verksamhetsberättelse 2022 Värnamo folkhögskola**

Diarienummer: RJL 2023/1386

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Godkänna verksamhetsberättelse för Värnamo folkhögskola 2022.

Sammanfattning

Enligt förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen ska årsredovisning årligen upprättas och sändas till Folkbildningsrådet. Den ekonomiska redovisningen ska omfatta resultaträkning. Av årsredovisningen ska tydligt framgå hur mycket folkhögskolan erhållit i statsbidrag från folkbildningsrådet och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Myndigheten för yrkeshögskolan. Eventuella övriga statliga medel ska också redovisas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-16
- Verksamhetsberättelse Värnamo folkhögskola 2022

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och
attraktivitet

Verksamhetsberättelse Värnamo folkhögskola 2022

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- godkänner verksamhetsberättelse Värnamo folkhögskola 2022.

Sammanfattning

Enligt förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen ska årsredovisning årligen upprättas och sändas till Folkbildningsrådet. Den ekonomiska redovisningen ska omfatta resultaträkning. Av årsredovisningen ska tydligt framgå hur mycket folkhögskolan erhållit i statsbidrag från folkbildningsrådet och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Myndigheten för yrkeshögskolan. Eventuella övriga statliga medel ska också redovisas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-16
- Verksamhetsberättelse Värnamo folkhögskola 2022

Beslut skickas till

Värnamo folkhögskola

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Emil Alm
Verksamhetschef Värnamo
folkhögskola

Värnamo Folkhögskola

Verksamhetsberättelse

2022

Bakgrund

Skolans huvudman

Skolans huvudman är Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA) inom Region Jönköpings län. Regionens insatser ger förutsättningar som bidrar till en positiv utveckling av näringsliv, sysselsättning och befolkningstal. Speciellt viktiga är insatser inom områdena utbildning, kultur, näringsliv och infrastruktur. Värnamo Folkhögskola är en del av verksamhetsområdet Regional utveckling/Utbildning och kultur som för utbildningsverksamheten har som målsättning att erbjuda ett attraktivt och framtidsinriktat utbildningsutbud som speglar omvärldens och individens behov.

Demokrati

Skolans huvudman menar att den gemensamma värdegrunden och demokratifrågorna måste ständigt hållas vid liv. I detta sammanhang kan folkrörelse- och folkbildningsperspektivet inte nog betonas. Regionen har ett ansvar för att en utveckling av demokratifrågorna sker och att frågor om politiskt arbete och politiska organisationsstrukturer aktivt bearbetas, inte minst ur ett ungdomsperspektiv. Strävan måste vara att finna arbetsformer som attraherar ungdomar.

Utbildning

I dagens snabbt föränderliga samhälle med ständiga krav på nya eller förändrade kompetenser är tillgången och möjligheterna till utbildning av avgörande betydelse. En väl utbyggd utbildningsverksamhet, såväl vad avser bredd och djup som kvalitet, är inte bara av stor vikt sett utifrån rent utbildningspolitiska aspekter och möjligheter och möjligheter för enskilda individers utveckling, utan minst lika viktigt för regionens utveckling.

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet:

Presidium:

Ordförande: Per Eriksson (C), per.eriksson@rjl.se

1:e vice ordförande: Monica Samuelsson (KD) monica.samuelsson@rjl.se

2:e vice ordförande: Dan Sylvebo (-) dan.sylvebo@rjl.se

Ledamöter:

Per Svenberg (S)

Aneth Amundson (S)

Adam Starck (S)

Hans Jarstig (KD)

Raymond Petersson (C)

Helen Skogelin Torvaldsson (BA)

Lena Danås (V)

Jon Hammarin-Heinpalu (MP)

Gun Lusth (M)

Olle Moln Teike (SD)

Ulf Svensson (SD)

Föredragande

Karin Hermansson, Direktör Regional utveckling

Fackliga företrädare och skyddsombud

LF	Marie Albertsson
LR	Michael Näslund (ht vakant)
Kommunal	Tomas Backnäs
Vision	Matilda Tingstedt
SSR	Anette Svensson

Rasmus Jansson/Frida Kraft – Deltagarskyddsombud

Lokala Samverkansgruppen

Emil Alm, arbetsgivarrepresentant, ordf.

Thomas Bernfolke, arbetsgivarrepresentant och sekr. - vt
Montserrat Fernandez, arbetsgivarrepresentant och sekr. - ht
Stefa Iveljic, arbetsgivarrepresentant
Marie Albertsson, LF
Michael Näslund, LR – vakant ht
Tomas Backnäs, Kommunal
Matilda Tingstedt, Vision
Anette Svensson, SSR

Deltagarrådet

Ordförande: Rikard Jako

Krisgruppen

Emil Alm, rektor
Anette Svensson, kurator
Gunilla Johansson, deltagarassistent
Montserrat Fernandez, lärare/kursföreståndare allmän linje/ersättare för rektor
Johanna Jeansson, lärare
Stefa Iveljic, servicechef
Pär Johansson, lärare/miljöansvarig (suppleant)

Övriga resurspersoner:

Sofie Fast, områdespolis

Miljöombud

Pär Johansson, lärare

Innehåll

Bakgrund	2
Samlad verksamhet	9
Antal genomförda kurser och deltagarveckor	9
Rapport från respektive arbetslag.....	9
Arbetslag Allmän	9
Arbetslag Bas	13
Arbetslag FLU/SP	15
Arbetslaget och dess organisation	15
Arbetslaget och dess organisation	15
Textilakademin	18
Arbetslag Kök och städ	21
Arbetslag Stödgrupp.....	21
Deltagar- och kursstatistik 2021.....	22
Slutförd utbildning:.....	22
Avbrott/avhopp:.....	22
Profileringsarbete.....	23
Grundvillkoren för statsbidragsberättigad verksamhet.....	25
Verksamhetsåret 2022	25
Kundperspektiv.....	25
Styrkort 2022	25
Handlingsplan med aktiviteter för att nå målen	25
Processperspektiv.....	26
Styrkort 2022	26
Medarbetarperspektiv	26
Handlingsplan med aktiviteter för att nå målen	27
Ekonomiperspektiv.....	27
Handlingsplan med aktiviteter för att nå målen	28
Förnyelseperspektiv	28
Styrkort 2022	28
Handlingsplan med aktiviteter för att nå målen	29
Redovisning av kvalitetsarbetet	29
Nätverk för kvalitetsutveckling.....	29
Kundperspektivet	30

Processperspektivet	34
Verksamhetsspecifika mål.....	34
Statsbidragsvillkoren	35

Verksamhetsberättelse

2022 har varit ett år av återfinnande efter pandemi och efterverkningar. Många av de aktiviteter som vi tog för givet innan CoVid-19 har nu sakta smugit sig tillbaka, men vi har samtidigt haft möjlighet att verkligen reflektera över vad vi vill ha och vad som faktiskt skall göras om.

Folkhögskolan ska genomsyras av tanken på delaktighet och närvaro. Mycket av vår framgång vilar på att vi tillsammans, på plats, kan kunskapa och hitta mening och syfte. Under pandemiåren har detta utgjort en stor utmaning för oss; att se till att det ändå finns mening och sammanhang och kunskapande, trots distans och avstånd. Vi söker oss tillbaka till närvaro och att vara på plats, och vi inser hur mycket vi har saknat det. Med hjälp av våra välutvecklade och implementerade tekniska hjälpmedel har vi kunnat bibehålla en närhet till deltagarna och kunnat fortsätta vårt viktiga arbete – utveckling och utbildning tillsammans.

Alla deltagare utrustas med en lärplatta (iPad) med tillhörande lärplattform (Google Suite for Education). Med hjälp av detta når vi alla deltagare och kan bedriva en god distansutbildning, med bland annat Classroom, Hangouts och Meet. Men trots detta är verktygen bara just sådana om vi inte fyller det med mening och syfte. Till detta har all personal anslutit sig och gjort ett storartat arbete för att skolans verksamhet skall vara lika meningsfull och givande för alla trots stora svårigheter givet förutsättningarna i samhället. Lika viktigt är det att verktyget fungerar för den undervisning och verksamhet som sker på plats. För detta arbetar vi kontinuerligt med fortbildning för både personal och deltagare.

Hösten 2019 startade Teaterfolks-utbildningen för personer med intellektuell funktionsvariation. Det är ett projekt finansierat av Allmänna Arvsfonden och kommer att drivas i skolans regi från och med hösten 2022. Utbildningen vänder sig till deltagare som vill utveckla sitt skådespelande och inriktningen är unik för folkhögskolor i Sverige. Vi fick möjlighet att använda oss av ett tredje år innan skolan helt och fullt finansierar verksamheten under Bas-utbildningen. När vi nu är haft utbildningen ett längre tag, och numera driver den i egen regi, kan vi bara konstatera att den bidragit till mycket viktiga värden på skolan, inkludering och likaberättigande.

Vi har sett en stadig nedgång på etableringssidan men också nya samarbeten med regionen. Samarbetet med Arbetsförmedlingen har hela tiden varit mycket god och vi jobbar för att kunna fortsätta erbjuda sfi-undervisning och liknande på folkhögskolan.

Vi är en HBTQ-diplomerad skola och under året fortsatte arbetet med att se till att alla våra verksamheter är jämlika och rättvisa. Vi arbetar även för att ny personal skall få tillgång till utbildning i dessa frågor. För detta finns det mycket bra catch-up-kurser som finns i regionens verksamhet.

Vårt arbete med marknadsföring intensifierades ytterligare med god hjälp från regionen. Vi syns ännu mer i sociala medier, som ex. Instagram, Facebook, Youtube och hemsida. Det är även viktigt att vi syns på plattformar som Studera.nu och Studentum.se.

Vi har en balanserad ekonomi och budget som under flera års tid legat väl på plussidan. Våra främsta intäkter är regionsbidraget och våra deltagarveckor (statsbidraget).

Vår hälsoprofil är stark med väl fungerande må-bra-dagar med valbart innehåll för deltagarna och där även deltagarrådet planerar och genomför en heldag. Vi har under året utökat vår utlåning av el-cyklar. Det är mycket uppskattat bland deltagare och personal.

Deltagarrådet har aktivt tagit del i planering av verksamhet och haft en röst i både lednings- och samverkansgruppen.

Kursen som riktar sig till nysvenskar med akademisk sjukvårdsutbildning fortsätter. Det är mycket bra att regionen har denna utbildning under sitt tak och den samordnas av rektor på Sörängens folkhögskola, för Värnamo och Sörängens folkhögskolor.

Vårt arbete för att förebygga sjukskrivning fortsätter med friskvårdstimme som all personal har möjlighet att ta ut under arbetstid och då innebär främst gruppaktivitet som ex. träningspass, promenader.

Vi har haft flera publika arrangemang med teater och modevisning. Teaterfolk har varit på turné och visat upp sin och skolans verksamhet på andra folkhögskolor och på gymnasier.

Vandrarhemmet och internatet bedrivs i fina och ändamålsenliga lokaler. Den goda tillströmningen av deltagare ställer dock stora krav på lokalerna. Ombyggnation av skolans huvudbyggnad har initierats och det finns långt framskridna planer på nya klassrum och grupprum. Samtliga utrymmen för deltagarna ska också tillgänglighetsanpassas.

Deltagarnöjdheten ligger stadigt på över 90 % och inte minst våra yrkesutbildningar har visat sig vara mycket populära att söka. En orsak är säkerligen att drygt 85 % har relevant sysselsättning sex månader efter avslutad utbildning.

Jag är stolt och glad över att få vara en del av folkbildningen i regionen och vårt land. Den bidrar i hög grad till lycka och framgång för de som får ta del av den. Det ger människor, som kanske misslyckats i den obligatoriska skolformen och på gymnasieskolan, en annan chans. Jag ser fram emot ännu ett år på Värnamo Folkhögskola.

Emil Alm

Rektor och verksamhetschef

Samlad verksamhet

Antal genomförda kurser och deltagarveckor

På Värnamo folkhögskola har under 2022 genomförts fem långa kurser, etableringskurs för nyanlända samt utbildning av utlandsrekryterad sjukvårdpersonal inom ramen för det projekt som drivs av Region Jönköpings län. Antalet genomförda deltagarveckor har varit ca. **8000** deltagarveckor samt därav ca. **500** deltagarveckor på etableringskurs för nyanlända.

Rapport från respektive arbetslag

Verksamheten på Värnamo folkhögskola är uppdelad på åtta arbetslag; Allmän, Bas, Fritidsledare, Socialpedagog, Textilakademin, kök/städ, stödgrupp (kurator och speciallärare) och administration (skoladministratörer och vaktmästare). Samtliga arbetslag bedriver ett eget mål- och kvalitetsarbete varav en del redovisas nedan för respektive arbetslag.

Arbetslag Allmän

Ingående verksamheter: Allmän kurs och Etableringskursen

Personal: Jakob Bergman, Montserrat Fernandez (arbetslagsledare fr.o.m. ht 2022), Ros-Marie Tollstern, Pär Johansson, Per Magnusson, Irina Vilpo(t.o.m. vt), Carina Ardivisson (t.o.m. vt), Pål Lönnegård (fr.o.m. ht) och Eva Näslund (arbetslagsledare t.o.m. vt 2022). Alla i arbetslaget jobbar som lärare och har pedagogisk högskoleutbildning. Flera av lärarna har undervisning på andra utbildningar på skolan. För att kunna genomföra alla ämnen vi erbjuder kommer fem lärare från andra arbetslag in.

Allmän kurs

På allmän kurs erbjuder ämnen på grundskolenivå och gymnasienivå för att deltagarna ska få grundläggande behörighet till studier på högskola eller yrkeshögskola samtidigt som de får chans att utvecklas inom ett specialområde. Vi erbjuder också ämnen för särskilda behörigheter till högskolan. Efter studierna erhålls ett studieomdöme som används vid ansökan till högskola i särskild kvotgrupp.

Vårterminen startade med 76 deltagare och höstterminen med 69 deltagare. Dessa siffror stämmer väl överens med vårt mål.

På allmän kurs erbjuder vi ämnen på grundskolenivå och gymnasienivå för att deltagarna ska få grundläggande behörighet till studier på högskola eller yrkeshögskola samtidigt som de får chans att utvecklas inom ett specialområde. Vi erbjuder också ämnen för särskilda behörigheter till högskolan. Efter studierna erhålls ett studieomdöme som används vid ansökan till högskola i särskild kvotgrupp.

Allmän kurs erbjöd fem profiler vid höstterminens start. Digital och analog konst, Högskoleförberedande, Studieförberedande I, Studieförberedande II och Idrott och Hälsa. Fördelningen var ganska jämn mellan alla profiler. Dessutom var det fyra deltagare som läste utan profil.

1/3 av lektionstiden ägnas åt profilerna.

Profil	Antal deltagare vt	Antal deltagare ht
Barn och Ungdom	9	--
Digital och Analog konst	10	8
Idrott och hälsa	18	8
Högskoleförberedande	12	10
Deltagare utan profil	4	4
Studieförberedande I och II	15	28

Etablering	Antal deltagare vt	Antal deltagare ht
Kurs C	4	5
Kurs D	4	2

På allmän kurs läggs de största resurserna på att deltagarna ska klara av sina behörighetsämnen och få sin gymnasiebehörighet. Vi försöker ha små grupper och låta deltagarna jobba utifrån sina förutsättningar. Vid uppstarten på hösten sätter deltagarna upp studiemål och ett hälsomål för året. Utifrån studiemålet görs individuella studieplaner tillsammans med personalen. Målen diskuteras vid enskilda samtal och ändras vid behov. Målen utvärderas vid läsårsslutet.

Vår satsning på mentorsgrupper har fallit väl ut och vi fortsatte med detta under höstterminen. Vi har gjort lite förändringar i upplägget. Istället för att använda mentorstiden för att planera och utvärdera sina studier läser vi dagens kvart. Samtidigt har mentorerna samtal med deltagarna där studiesituationen och närvaron tas upp. Målet är att det ska vara ett kort samtal som kan återkomma relativt ofta för att så snabbt som möjlig uppmärksamma om något inte fungerar.

Arbetslagsmål 4	Koppling till skolans vision mm	Målvärde inkl mått	Måluppfyllelse
Att deltagarna själva anser att de uppnått sina mål. Att deltagarna klarar sina behörigheter, får omdömen och slutför sin utbildning.	Värnamo folkhögskola ska möjliggöra att deltagare och personal växer och utvecklas på ett hållbart och hälsosamt sätt för individ och samhälle. Möten mellan personal och deltagare ska stimulera till livslångt lärande och utveckling till aktiva och ansvarstagande samhällsmedborgare.”	En förbättring från föregående läsår, mäts i maj. % nöjda elever i deltagarenkäten, % klarade behörigheter, % satta omdömen och total närvaro	Total närvaro 80%(75%) Klarade behörigheter 82% (85,5%) Satta omdömen 42 av 76=55,2 %.(69%) 16 (20) deltagare har slutat under läsåret. (Siffrorna inom parantes är föregående års)

För att öka möjligheterna att uppnå målen har vi valt att satsa speciellt på några områden.

- a) Alla deltagare har egen fysisk träning samt hälsotimma varje vecka.
- b) Deltagarsamtal utifrån rullande schema på mentorstid och klasstimmar hela året för att snabbt kunna upptäcka ev problem med studier eller närvaro.
- c) Vi har också valt att satsa på att förbättra deltagarnas läsning och därför läser alla på klasstimmen och har schemalagd läsning varje vecka.

Vi fortsätter med det som vi startade förra året att alla deltagare har en timma med inriktning hälsa på schemat. Här tas upp både teoretiska och praktiska delar som kan påverka hälsan i positiv riktning.

Vi fortsätter också med vårt koncept när det gäller mentorstiderna på måndagarna, en läskvart för deltagarna samtidigt som mentorerna har samtal med deltagarna där studiesituationen tas upp. Målet är att det ska vara ett kort samtal som kan återkomma relativt ofta. Mentorns uppgifter är att ha lite extra koll på närvaro och studieresultat så att vi så snabbt som möjligt uppmärksammar om något inte fungerar.

Etableringskurs för nyanlända

Under våren har 8 deltagare studerat på etableringskursen. När höstterminen startade var det 4 deltagare sammanlagt i C- och D kursen och när terminen slutade var det 7. Deltagarna som under året slutat etableringskursen har erbjudits plats på allmän kurs. De flesta har fortsatt att läsa svenska och deltagit i profilerna. Vi ser en tydlig nedgång pga att det inte kommer så många flyktingar till Sverige.

För etableringskursens deltagare ligger huvuddelen av undervisningen på att läsa SFI, svenska för invandrare. De deltar i alla schemabrytande aktiviteter, må bra dagar, utbildningsgemensamma kurser och har också idrott, data och drama. De som läste D- kursen under vårterminen hade också två timmar engelska. Undervisningen på etableringskursen pågår alla vardagar under 6 månader från startdatum. Om de inte är klara med C och D- kursen efter de första 6 månaderna erbjuds de att läsa ytterligare en 6 månaders period.

Arbetslag Bas

Baskursens syfte är att erbjuda elever med funktionsnedsättning att studera på folkhögskola. På baskursen tar vi hänsyn till deltagarnas olika inlärningsstilar. Baskursen har tre olika profiler:

1. AKO (Aktivitet, kunskap, orientering) – en profil för personer med psykisk funktionsnedsättning. I AKO kan man läsa engelska, datakunskap, idrott och friskvård, samhällskunskap, bild och drama.
2. Teori och praktik – en profil för den som behöver läsa in en grundskole- eller gymnasiekompetens i ett lugnt och behagligt tempo. Man kan även jobba med särskolans kurser samt kombinera teoretiska studier med att skaffa arbetslivserfarenhet.
3. LOK (lärande och kreativitet)

Presentation av arbetslaget

- Helena Peterson - kursföreståndare, lärare svenska och engelska, klassföreståndarskap i TP och AKO, sammankallande för läsfrämjande åtgärder, ansvarig för språkresor till Brighton Loxdale Folk High School, beredningsarbete i stödgruppen, likabehandlingsplanen
- Mikael Skörd - lärare matematik och naturkunskap, delat klassföreståndarskap för AKO, medlem i marknadsföringsgrupp
- Maria Bäck - assistent, kulturansvar, läsfrämjandegruppen, delat klassföreståndarskap
- Tomas Backnäs - assistent, reseplanerare
- Gunilla Johansson - assistent, delat klassföreståndarskap för TP, medlem i krisgruppen, beredningsarbete frånvaro, hbtq och praktik
- Matilda Hawerman – dramapedagog

Teaterfolk (som ingår i Bas arbetslag)

- Marie Albertsson – dramapedagog och ansvarig för Teaterfolk, kulturansvar, facklig representant Lärarförbundet, huvudskyddsombud
- Gudrun Lennartsson – assistent Teaterfolk
- Alexander Bäckstrand – assistent Teaterfolk
- Titti Engblom – assistent, boendestöd på Teaterfolk

Merparten av baskursens verksamhet är förlagd till två lektionssalar (H1 och H4), aulan, bildsalen och en datasal. Varje klass har en klassföreståndare och assistent som ansvarar för information och utvecklingssamtal med deltagarna. Arbetslaget består av både lärare och assistenter. Det finns alltid en eller flera assistenter med på varje lärarledd lektion. Kvalitetsarbetet sköts på arbetslagsträffar och förarbetet till dessa görs i mindre grupper utsedda av arbetslaget. Vi samarbetar också i nätverk inom psykiatri och omsorgen och har en gång per termin nätverksträffar.

Bakgrundsfaktorer

- Alla assistenter har tidigare arbetslivserfarenhet, såsom undersköterskeutbildning, behandlingspedagog, barngymnastikledare och studiecirkelledare. Alla lärare på baskursen har pedagogisk högskoleutbildning
- En genomsnittlig grupp innehåller runt 9 deltagare

Eftersom vi alltid arbetar i team på våra lektioner, blir det ett löpande kollegialt arbete. Denna feedback är en förutsättning för att vår komplicerade arbetssituation ska fungera. Vi måste alltid revidera vårt arbete beroende på de förutsättningar våra deltagare har. Det finns en naturlig komplexitet i grupper bestående av deltagare med så många olika funktionsvariationer.

Arbetslag FLU/SP

Ingående verksamheter: Fritidsledarutbildning och Socialpedagogutbildning

Arbetslaget och dess organisation

Arbetslaget Flu & Sp arbetar gemensamt med utbildningsövergripande frågor och samordnar kvalitetsarbetet på arbetslagsträffar.

Arbetslaget och dess organisation

Fritidsledarutbildningens arbetslag vårterminen 2022 utgjordes av Marie Cavorian, Helena Sidklev Svensson och Michael Näslund. Höstterminen 2022 ersatte Carina Arvidsson Michael Näslund i arbetslaget, detta då Michael gick i pension. Marie Cavorian har varit kursföreståndare för utbildningen. Helena Sidklev Svensson har varit klassföreståndare för årskurs ett (vt22), senare årskurs två (ht 22). Michael Näslund var klassföreståndare för årskurs två (vt22), och Carina Arvidsson tog över som klassföreståndare för årskurs ett (ht22). De lärare som ingått i utbildningens arbetslag har pedagogisk högskoleutbildning med relevans för respektive undervisningsområde.

Övriga lärare som undervisat på utbildningen 2022 var David Gustafsson (MI och Självskydd) och Pål Lönnergård (Idrottsmetodik och Friluftsliv).

Arbetslaget har arbetat med kursövergripande frågor och samordnat kvalitetsarbetet på arbetslagsträffar (ALT). Kvalitetsarbetet utgår från skolans verksamhetsidé och vision, men också från Fritidsledarskolornas gemensamma utbildningsplan och Fritidsledarutbildningens lokala utbildningsplan. Det har varit viktigt att kvalitetsarbetet och de två kvalitetsprocesser som utbildningen ingår i, det vill säga Värnamo Folkhögskolas kvalitetsarbete och Fritidsledarskolornas kvalitetsarbete, gått att förena och bidragit till att utveckla utbildningens innehåll och struktur positivt.

Fritidsledarskolornas vårkonferens 2022 genomfördes på Valla Folkhögskola i Linköping den 23 april 2022. Fritidsledarskolornas årsmöte genomfördes på Eslövs Folkhögskola den 10-11 november 2022. Marie Cavorian och Helena Sidklev Svensson deltog.

Fritidsledarutbildningen vid Värnamo Folkhögskola är en tvåårig eftergymnasial yrkesutbildning med Fritidsledarskolornas gemensamma utbildningsplan som grund för den lokala kursplanen. Utbildningen har en tydlig inriktning mot hälsa och hälsofrämjande arbete, vilket går hand i hand med skolans övergripande hälsoprofil. Utgångspunkten är att deltagarna ska öka sin medvetenhet kring begreppet hälsa både vad gäller det egna välbefinnande likväl som på vilket sätt de i sitt framtida yrke kan påverka omgivningen i en hälsofrämjande riktning.

Genomsnittlig gruppstorlek: Vårterminen 2022 9 deltagare, höstterminen 2022 10,5 deltagare.

Socialpedagogutbildningen:

Socialpedagogutbildningen är en tvåårig eftergymnasial yrkesutbildning.

Utbildningen innehåller följande moment.

- Socialt välfärdsarbete – Etik och värdegrunder
- Det sociala arbetets organisation och utveckling
- Samhälle
- Samtalsmetodik så som MI
- Individ och grupp
- Sociologi-samhälle
- Psykologi – individ/grupp
- Motivation, pedagogik och ledarskap – individ/grupp
- Socialpedagogiskt arbete – fokus på förhållningssätt och bemötande
- Metoder i socialt förändringsarbete
- Behandlingsmetodik
- Specialisering/Fördjupning
- Hot och våld samt Lågaffektivt bemötande
- Kunskapsteori och vetenskaplig metod
- Lärande i Arbete (LiA)

Genomsnittlig gruppstorlek: Gruppstorleken ligger i snitt på 18 personer.

Andelen män/kvinnor bland deltagarna vt 22: 27 kvinnor och 8 män. Andelen män är 23 %

Andel deltagare med annat modersmål än svenska. Av de 35 deltagarna har 10 ett annat modersmål än svenska. Denna andel blir ca. 28 %.

Deltagare som får relevanta arbeten	Vår skola ska erbjuda ett attraktivt och framtidsinriktat utbildningsutbud som speglar omvärldens och individens behov	antal i arbete ett år efter avslutad utbildning	> 2/3 (66 %)	89%	
Hälsoprofilering	livslångt lärande och utveckling till aktiva och ansvarstagande samhällsmedborgare	utomhusaktiviteter som filosofiska promenader & träningsdagbok	Minst 1 ggn/vecka	100,0% 75 %	

Under kommande år kommer SP fortsätta att jobba med portfoliomodellen för att bättre kunna överblicka deltagarnas kunskapande och återkoppla till praktiken. Portfolion kommer att gås igenom i samband med avslutningssamtalen. I år och framöver finns även bild/pedagogik och drama schemalagt. Vi riktar även blicken ut i den verksamhet som våra deltagare skall ut till efter avslutad utbildning. Detta för att kunna möta den efterfrågan gällande de samtals och behandlingsmetoder som nu efterfrågas på marknaden.

Utbildningen

Textilakademin är en bred, textil grundutbildning. Utbildningen är till för alla som vill fördjupa och utveckla sitt intresse för textila material och metoder.

Utbildningen består av en grundutbildning på ett år och en påbyggnadsutbildning på ett år. Under grundåret ligger focus på grundkunskaper inom de ämnen som ingår i utbildningen. Att ge en bred och stabil kunskapsbas, ev. för vidare studier. Påbyggnadsåret bygger på kunskaperna från grundåret. Focus under påbyggnadsåret ligger på att utveckla kunskaperna inom sömnad och mönsterkonstruktion, processarbete inom digital design och portfolioarbete. Både grundåret och påbyggnadsåret är utbildningar på helfart och heltid.

Undervisningen innehåller teoretiska och praktiska lektioner samt egna studier i våra verkstäder. Ämnena har varit plaggsömnad, mönsterkonstruktion, detaljsömnad, vävning, textila tekniker, fackteckning, färg och formgivning, textiltryck, återbruk, material/textilkunskap och stilhistoria. (Under vårterminen 2022 ingick hattsömnad. Denna byttes ut mot återbruk i samband med pensionsavgång.) I slutet av våren anordnades även en utställning där deltagarna visade ett urval av sina verk från det gångna läsåret.

Målsättning

Utbildningen fortsätter att vara en bred, grundläggande kurs. Vi vill väcka intresse och visa på bredden och möjligheterna inom textilt hantverk. Att det är ett område med en rik och lång historia där mycket nya tankar och innovation inom främst konsumtion och miljö just nu sker. Forskning som hjälper till att skapa en mer hållbar framtid. Målsättningen är att deltagarna skall kunna genomföra utbildningen utan särskilda förkunskaper och utan att nödvändigtvis vilja utbilda sig inom textil som yrke. Utbildningen skall dock ge deltagarna möjlighet att söka vidare till högre utbildningar inom textil. Den skall även kunna lägga grunden för de deltagare som önskar starta företag.

Personer som ingår i arbetslaget:

Lena Mellergård

Catarina Söder Andersson

Kristin Kvarnvik

Johanna Jeansson

Julia Högborg

Vid vårterminens slut gick Lena Mellergård i pension och Johanna Karlsson anställdes.

Tidsperiod: januari 2022-December 2022

Antal deltagare: Vårterminen 2022. År 1: 15st. År 2: 6st.

Höstterminen 2022. År 1: 11st År 2: 4st. Våra deltagare har god närvaro och är starkt studiemotiverade.

Andel män/kvinnor bland deltagarna: Vårterminen 2022: 20 kvinnor och 1 man.
Höstterminen: 13 kvinnor och 2 män.

Genomsnittlig gruppstorlek: 5-6 personer/grupp.

Organisation i arbetslaget:

- Lena Mellergård:(Pension efter Vt. 2022.) Kursföreståndare. Lärare i färg och formlära, textiltryck, hattsömnad och digitaldesign, år 1. Lärare i formgivning och digitaldesign år 2.
- Julia Högberg: Kursföreståndare (Från ht.2022). Lärare i mönsterkonstruktion, plaggsömnad och stilhistoria för år 1.
- Johanna Jeansson: Lärare i väv och textila tekniker, för år1.
- Kristin Kvarnvik: Klassföreståndare. Lärare i detaljsömnad och materiallära, år 1. Lärare i detaljsömnad, plaggsömnad och mönsterkonstruktion, år 2.
- Johanna Karlsson: (Från ht.2022) Lärare i färg och formlära, textiltryck, återbruk och digitaldesign år 1. Lärare i formgivning och digitaldesign år 2.

Temaveckor och övrig verksamhet

Under en eller ett par veckor under året tar utbildningen in gästlärare för att hålla i specialiserade textila kurser. Under våren 2022 besöktes utbildningen av ”Textilklok” som utbildade i lagning och textilvård, samt miljö och återbruk. Utbildningen gästades även av en arbetsmiljöterapeut som informerade om ergonomi i våra verkstäder och svarade på deltagarnas frågor.

Textilakademins egna utställningar

Erikshjälpen, (År 1) I samarbete med Erikshjälpen ställde deltagarna ut sin produktion i ämnet återbruk, som också är en nystartad kurs på utbildningen.

Vandalorum, inspirerat av pågående utställning på museet. (år 2) december 2022.

Avslutningsutställning med deltagarnas arbeten på skolan.

Löpande under året visar även alla elever delar av sin produktion från aktuella kurser i byggnaden Bokullens foajé.

Textilakademin har besökt:

Under året anordnas ett antal studieresor och studiebesök. Källemo i Värnamo Vandalorum (aktuella utställningar), High Chapparal (Kulltorp, kostymateljén), Vävsmässan i Halmstad,

Göteborgsoperan (ateljéer och verkstäder), ”A-industri” (nyskapande modeföretag Göteborg), ”New House” (Modeföretag i Borås), Fashion textile center och Textilmuseet i Borås.

Praktik

Under tre veckor under hösten var de studerande i år 2 på praktik hos modedesigners, textilföretag, skräddare, attributmakare och i butiker m.fl. med inriktning på textil och kläder. Dessa veckor är mycket betydelsefulla för deltagarna som får möjlighet att prova på yrken och knyta kontakter för framtiden.

Material, utrustning och lokaler

Undervisningen bedrivs i salar på Bokullen samt Julias hus. Utbildningen uppdaterar löpande utrustning och maskiner för att deltagarna skall kunna genomföra sina studier väl och för att kunna vara konkurrenskraftiga gentemot andra, jämförbara utbildningar. Under 2022 fick utbildningen möjligheten att byta ut vår föråldrade pressutrustning. (Flatpress, transferpress och pressjärn.)

Förändringar och framtid

Då Lena Mellergård gick i pension anställdes Johanna Karlsson. Hon har en bakgrund som modedesigner med examen från Textilhögskolan i Borås. Hennes senaste anställning har varit som designassistent på ett större modeföretag och hennes erfarenhet inom modeindustri, spetskompetens i digitala designprogram och engagemang i utbildningen gjorde det även möjligt att starta det nya ämnet ”återbruk”. Det ligger hel i linje med utbildningens, skolans och regionens mål om ett mer hållbart förhållningsätt och miljömässigt arbetssätt.

Under året fördes diskussioner kring möjligheterna kring distanskurser för att möta ett större hantverksintresse i samhället, men en osäkerhet i att vilja satsa på ett hantverksyrke eller studier på heltid. Som ett led i det arbetet deltog två av utbildningens lärare i ett seminarium/ antal föreläsningar om distansundervisning på Hellidens folkhögskola under hösten. (Det förhållningsvis goda sökantalet under våren 2023, jämfört med föregående år, gjorde att planerna pausades.)

Arbetslag Kök och städ

Personer som ingår i arbetslaget inklusive arbetslagsledare Stefa Iveljic: Stefa Iveljic (arbetslagsledare), Marielouise Karlsson, Marina Milisic, Annelie Berg Carlsson, Siomonn Kirwan, Milivojka Zorkic, Henrik Farving, Rosette Mujanayi och Cecilia Sundström.

Under året har andelen ekologisk och kravmärkt mat ökat i vår verksamhet till ca. 65%. Vi arbetar även aktivt med att öka andel svensk- och närproducerad mat. Vi arbetar medvetet med matsvinnsmätning och utmanar all personal och alla deltagare att tänka över matsituationen över huvud taget. När vi beställer livsmedel till skolan har vi noga tänkt över så att det så effektivt som möjligt kan användas utan onödigt spill. Vi anpassar matsedel och planering efter hur våra livsmedelsförråd ser ut. Deltagare som bor på skolan har möjlighet att efter avslutad lunch varje dag ta del av den mat som blivit över och på så sätt minskar vi serveringssvinnet ytterligare.

Arbetslag Stödgrupp

Kurator Anette Svensson, speciallärare Staffan Lindblad

Stödgruppens verksamhet syftar till att främja deltagarnas lärande, utveckling och hälsa samt att samverka med skolans pedagogiska personal i det hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbetet på skolan. Stödgruppen arbetar med att stärka deltagarnas trivsel, hälsa, inflytande samt att skapa en skolkultur där idéer och tankar kring hur vi kan utveckla verksamheten får en så bra grogrund som möjligt.

I stödgruppen arbetar skolans kurator, Anette Svensson, tillsammans med skolans speciallärare, Staffan Lindblad. Vi träffas en gång i veckan tillsammans med skolans biträdande rektor, Montserrat Fernandez.

Under året har vi iakttagit en trend av ökad efterfrågan på stödgruppens insatser och kompetenser som sannolikt kan härledas till en ökad oro, ökat dåligt mående och en tilltagen ekonomisk stress med anledning av omvärldsutvecklingen. En utmaning under året har varit arbetet med deltagares skolnärvaro. Skolans deltagare beskriver utmaningar i att skapa goda förutsättningar för studier samtidigt som de uttrycker att de har haft en svår ekonomisk situation att hantera, inte sällan genom att arbeta vid sidan av studierna. Stödgruppens bedömning är att detta påverkat flertalet deltagares skolnärvaro och arbetsbelastning negativt. Under året har vi också fått följa flera deltagare som gjort berömvärda insatser i att öka sin skolnärvaro.

Under verksamhetsåret så har vi implementerat en arbetsmodell där personal kan anmäla deltagarärenden till stödgruppen genom att fylla i ett Google-formulär som skickas till stödgruppen. Formulären ger ett underlag till de samtal med berörd personal och deltagare som anmälan följs av. Genom detta har dokumentationen kring och uppföljningen utav

deltagarärenden förenklats. Vid behov upprättas pedagogiska planer i samverkan mellan stödgruppen, deltagare och undervisande lärare. Dessa syftar till att tydliggöra eventuella stödbehov och insatser riktade gentemot dessa, vem som ansvarar för insatserna samt tid för uppföljning.

Vid höstterminens skolstart genomfördes hälsosamtal med nya deltagare för att kartlägga eventuella stödbehov. I samband med terminsstarten genomfördes även screening av de nya deltagarnas läsförståelse och läshastighet. Hälsosamtalen och screeningtesterna visar på ett högt tryck och en hög efterfrågan på stödgruppens kompetenser.

Deltagar- och kursstatistik 2022

Slutförd utbildning:

Allmän kurs:

Antalet klarade behörigheter av de som avslutade sina studier: ca. 80%

Socialpedagogutbildningen:

16 av 18 deltagare som påbörjat utbildningen slutförde den (år 2)

Avbrott vt 2st, ht 3st (år 1+2)

Textilakademin:

Vt 22 – 13 av 15 avslutade kursen (2 avbrott) år 1, 7st år 2.

Fritidsledarutbildningen:

4 av 6 deltagare som påbörjade utbildningen slutförde den
vt 22 – 2 st avbrott (år 1+2)

Avbrott/avhopp:

Under vårterminen 2022 så gjorde 14 deltagare studieavbrott.

Under höstterminen 2022 gjorde 13 deltagare studieavbrott.

Profileringsarbete

Under 2022 har profileringsarbetet fortsatt på Värnamo Folkhögskola. Samtliga utbildningar jobbar med att ta fram en egen hälsoplan för alla deltagare. Hälsoprofilen har kommunicerats externt vid bland annat besöksdagar och i aktuell utbildningskatalog som både finns tryckt och i digitalt format på skolans webbplats. Vi arbetar även mycket med profilprodukter som kan delas ut och spridas vid exempelvis mässor och andra event.

I alla våra kanaler, där vi befinner oss, kommunicerar vi våra tankar kring hälsoprofilen och hur den kan göra vardagen bättre och stärka individen. Det är viktigt att kommunicera att hälsa inte enbart handlar om att vara fysiskt aktiv. Det är minst lika viktigt att vårda den inre, mentala hälsan.

Tvärgruppsformen, som innebär att deltagare på skolan blandas i nya konstellationer, i sig ger nya kontaktytor och skapar en bättre sammanhållning på skolan. De utbildningsövergripande kurser utvärderades av deltagare och personal. Utvärderingen visar på kurserna uppfattats mycket positivt. Vi har också genomfört tre stycken må-bra-dagar under 2022 varav deltagarrådet ansvarade för den vi hade i juni månad. Vi har också i valet av schemabrytande föreläsningar och kulturevenemang försökt att anknyta till vår hälsoprofil tydligare.

På samtliga profiler på vår allmänna kurs ingår idrott och hälsa och inom ramen för etableringskursen har vi också infört obligatoriska veckopass med idrott och hälsa utöver valbara sådana. Kurator, speciallärare och klassföreståndare har genomfört hälsosamtal med samtliga deltagare och våra screeningtester för att kunna erbjuda deltagarna relevant stöd har intensifierats.

På personalsidan har vi arbetat intensivt för att förbättra arbetsmiljön och minska ohälsotal. Samtliga medarbetare är indelade i fem grupper med olika ansvar för att arbeta med hälsoprofilen (må-bra-dagar och personalsociala aktiviteter).

Sammanfattningsvis har flera steg för en tydligare profilering tagits under 2022.

Budgetsammanställning

Värnamo Folkhögskola 2022

Resultat 2022 (belopp i tkr)	<u>Utfall</u> <u>2022</u>	<u>Utfall</u> <u>2021</u>	<u>Budget</u> <u>2022</u>
Verksamhetens intäkter			
Statsbidrag från folkbildningsrådet	16 365	16 470	15 100
Statsbidrag från SPSM	2 458	2 182	2 300
Anslag från Region Jönköpings län	16 142	17 401	16 142
Övriga verksamhetsintäkter	4 951	4 089	4 598
<i>varav elevintäkter (kost och logi)</i>	<i>1 852</i>	<i>1 994</i>	<i>2 100</i>
<i>varav utomlänsintäkter</i>	<i>731</i>	<i>706</i>	<i>650</i>
Summa verksamhetens intäkter	39 916	40 142	
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	24 516	23 411	24 899
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster	2 598	1 728	2 189
Övriga verksamhetskostnader	11 583	13 488	10 977
Avskrivningar, nedskrivningar, återföringar, internränta	88	86	75
Summa verksamhetens kostnader	38 786	38 713	
Resultat	1 131	1 429	

Grundvillkoren för statsbidragsberättigad verksamhet

Verksamhetsåret 2022

Nedan följer våra framgångsfaktorer (mätetal i Stratsys) och verksamhetsplan 2022 utifrån fem perspektiv: kund-, process-, medarbetar-, ekonomi- och förnyelseperspektiv.

Kundperspektiv

Styrkort 2022		
Strategiskt mål	Mått	Målvärde
Ett attraktivt och framtidsinriktat utbildningsutbud med hög kvalitet, anpassat efter befolkningens och arbetsmarknadens behov	Sökande per utbildningsplats - könsuppdelas (kvinnor/män/övriga)	≥2,0
	Andel nöjda deltagare - könsuppdelas	≥80 %
Verksamhetsmål - mätbara	Mått	Målvärde
Samtliga deltagare ska veta om vad som de kan förvänta sig av den utbildning de studerar och vad som är slutmålet med respektive utbildning	Andel utbildningar som har en tydlig utbildningsplan där mål, innehåll för och antagningskriterier framgår	100%
Verksamhetsmål - inriktning	Mått	Målvärde
Deltagarna får det stöd de behöver för att kunna slutföra sin utbildning	Andel deltagare i behov av särskilt stöd som har en pedagogisk plan som de själva är med och skapar	100%

Handlingsplan med aktiviteter för att nå målen				
AKTIVITET - vad ska göras?	Resultat - vad ska aktiviteten ge?	Mål - vilket mål ska resultatet stödja?	Klardatum	Ansvarig
Samtliga kurser på varje utbildning ska utvärderas med gemensamma enkätfrågor	Fler nöjda deltagare och ökad utbildningskvalitet	Deltagarna får det stöd de behöver för att kunna slutföra sin utbildning	2022-12-31	Samtliga kursföreståndare (rektor följer upp)
Resultatet från deltagarenkät och kursenkät används i arbetslagens kvalitet- och utvecklingsarbete	Ökad möjlighet att påverka utbildningen för deltagare och ökad utbildningskvalitet	Ett attraktivt och framtidsinriktat utbildningsutbud med hög kvalitet, anpassat efter befolkningens och arbetsmarknadens behov	2022-12-31	Samtliga kursföreståndare (rektor följer upp)
Stödgruppen (kurator, speciallärare/pedagog, rektor och biträdande rektor) arbetar med att följa upp deltagare i behov av särskilt stöd	Deltagarna får det stöd de behöver för att klara utbildningsmålen	Deltagarna får det stöd de behöver för att kunna slutföra sin utbildning	2022-12-31	Rektor, biträdande rektor, speciallärare/pedagog, kurator och kursföreståndare m.fl.
Schoolsoft används av samtliga pedagoger för ökad tydlighet hur man som deltagare ligger till med inlämningar, frånvaro, etc.	Deltagarna får det stöd de behöver för att kunna slutföra sin utbildning	Deltagarna får det stöd de behöver för att kunna slutföra sin utbildning	2022-12-31	Samtliga kursföreståndare
Mätning av andel deltagare på socialpedagogutbildningen och fritidsledarutbildningen som har	Signal om utbildningarna är relevanta för befolkningens och	Ett attraktivt och framtidsinriktat utbildningsutbud med hög kvalitet, anpassat	2022-12-31	Kursföreståndare SP och FLU

relevant sysselsättning sex månader efter avslutad utbildning	arbetsmarknadens behov	efter befolkningens och arbetsmarknadens behov		
Samtliga utbildningar skapar eller reviderar en gällande utbildningsplan	Deltagarna har rätt att veta vad som ingår i utbildningen och vad slutmålen är	Samtliga deltagare ska veta om vad som de kan förvänta sig av den utbildning de studerar och vad som är slutmålet med respektive utbildning	2022-12-31	Kursförelständarna (rektor följer upp)

Processperspektiv

Styrkort 2022			
Strategiskt mål	Framgångsfaktor	Mått	Målvärde
Deltagarna ska slutföra sin utbildning	Utbildningsinnehåll anpassat till deltagarens behov	Andel deltagare som slutför kurs inom folkhögskolan	≥85%
Kostnadseffektiv upphandling	Rätt beteende	Avtalstrohet inköp	≥90
Verksamhetsmål - mätbara		Mått	Målvärde
Ett aktivt kvalitets- och utvecklingsarbete bedrivs såväl på en övergripande nivå samt i varje enskilt arbetslag på Värnamo Folkhögskola		Andel av arbetslagen (samt SAMO på en övergripande nivå) som har arbetat fram egna mål, mått och aktiviteter som följs upp och sammanställs på kalenderår och läsår	100%
Verksamhetsmål - inriktning		Mått	Målvärde
Deltagares kunskapsutveckling ska kunna följas		Andel utbildningar som skapat sig underlag för att kunna följa samtliga deltagares kunskapsutveckling	

Medarbetarperspektiv

Delaktiga, kompetenta och friska medarbetare	Attraktiv arbetsplats	Andel medarbetarsamtal	≥90 procent
		Andel med dokumenterad kompetensutvecklingsplan	≥90 procent
Verksamhetsmål - mätbara		Mått	Målvärde
Samtliga medarbetare ska ha tillgång till information om de rättigheter och skyldigheter som finns som medarbetare i region Jönköpings län i allmänhet och specifikt på Värnamo Folkhögskola		Andel medarbetare som har tillgång till regionnätet	100%
Verksamhetsmål - inriktning		Mått	Målvärde
Relevanta aktuella kompetensutvecklingsplaner som genomförs för samtliga medarbetare		Andel komptensutvecklingsaktiviteter som genomförts	

Handlingsplan med aktiviteter för att nå målen				
AKTIVITET - vad ska göras?	Resultat - vad ska aktiviteten ge?	Mål - vilket mål ska resultatet stödja?	Klardatum	Ansvarig
Levande och individuell kompetensutvecklingsplan görs av chef, medarbetare och förankras i arbetslaget	Aktuell och relevant kompetensutvecklingsplan som kan följas	Relevanta aktuella kompetensutvecklingsplaner som genomförs för samtliga medarbetare	2022-12-31	Rektor, servicechef a-lagsledare
Formulera och förankra Värnamo Folkhögskolas koncept	Förstå allas roll i att nå vår vision samt lättare ta ställning till vilket håll skolan ska i framtiden	Samtliga medarbetare ska ha tillgång till information om de rättigheter och skyldigheter som finns som medarbetare i region Jönköpings län i allmänhet och specifikt på Värnamo Folkhögskola	2022-12-31	Rektor och SAMO
Genomförande av Medarbetarenkät	Delaktiga, kompetenta och friska medarbetare samt tydlig organisation	Delaktiga, kompetenta och friska medarbetare	2022-12-31	Rektor och servicechef
IT-investering för bättre internteaccess samt tillgång till regionnätet och drift via ITC	Tillgång till regionnätet för samtliga medarbetare	Samtliga medarbetare ska ha tillgång till information om de rättigheter och skyldigheter som finns som medarbetare i region Jönköpings län i allmänhet och specifikt på Värnamo Folkhögskola	2022-12-31	IT-ansvariga och rektor
Pedagogiskt aktuellt innehåll på studiedagar	Pedagogisk utveckling och förbättrade resultat	Relevanta aktuella kompetensutvecklingsplaner som genomförs för samtliga medarbetare	2022-12-31	Rektor

Ekonomiperspektiv

Strategiskt mål	Framgångsfaktor	Mått	Målvärde
Verksamheten ska kännetecknas av en god hushållning av resurser på såväl kort som lång sikt	Organisationsutveckling för ökad produktion och effektivitet	Ekonomi i balans	Nettokostnaden per verksamhetsområde ska inte överstiga budget
	Kunskap om prestations- och kostnadsutfall		
Verksamhetsmål - inriktning	Mått		Målvärde
Det ska finnas en medvetenhet och engagemang kring ekonomin hos de anställda	Antal aktiviteter som genomförts under året för att stödja målets inriktning		≥3

Handlingsplan med aktiviteter för att nå målen				
AKTIVITET - vad ska göras?	Resultat - vad ska aktiviteten ge?	Mål - vilket mål ska resultatet stödja?	Klardatum	Ansvarig
Ekonomiinformation till all personal varje månad via APT, måndagsmöten, SVG och informationsmail från rektor	Organisationsutveckling för ökad produktion och effektivitet	Det ska finnas en medvetenhet och engagemang kring ekonomin hos de anställda	2022-12-31	Rektor och servicechef
Budgetuppföljningsupplägg tydligare och mer pedagogiskt (personal ska lättare kunna se de poster som man själv kan påverka samt kunna se utfallet i en delverksamhet)	Kunskap om prestations- och kostnadsutfall	Det ska finnas en medvetenhet och engagemang kring ekonomin hos de anställda	2022-12-31	Rektor och servicechef samt ekonomistöd från verksamhetsområdet
Budgetuppföljningsdagar per tertiäl på skolan med tid för varje budgetansvarig - i detta ingår också inköp utanför avtal	Kunskap om prestations- och kostnadsutfall	Det ska finnas en medvetenhet och engagemang kring ekonomin hos de anställda	2022-12-31	Rektor, servicechef samt ekonomistöd från verksamhetsområdet

Förnyelseperspektiv

Styrkort 2022			
Strategiskt mål	Framgångsfaktor	Mått	Målvärde
Organisation och medarbetare som utvecklas i takt med nya krav	Kompetensutveckling av personal för att möta framtida krav och kvalitet i skolan	Lärartäthet - antal årstjänster per 1000 deltagarveckor	≥1,8
Verksamhetsmål - inriktning		Mått	Målvärde
Det unika med folkhögskola som utbildningsform ska stärkas		Antal aktiviteter som genomförts under året för att stödja målets inriktning	≥4
Hälsoprofileringen ska stärkas både övergripande och i varje enskild utbildning		Antal aktiviteter som genomförts under året för att stödja målets inriktning	≥2
Arbeta för att fler resfria möten kommer till stånd		Utbilda personal i vilka system och vilken teknik som kan användas	

Handlingsplan med aktiviteter för att nå målen				
AKTIVITET - vad ska göras?	Resultat - vad ska aktiviteten ge?	Mål - vilket mål ska resultatet stödja?	Klardatum	Ansvarig
Tre fasta må-bra-dagar per läsår ska genomföras (varav deltagarna ansvarar för den sista)	Fler aktivt sökande deltagare och en förbättrad folkhälsa	Hälsoprofileringen ska stärkas både övergripande och i varje enskild utbildning	2022-12-31	Utsedda aktivitetsgrupper
Utbildningsövergripande kurser med hälsoanknytning ska genomföras som ett obligatoriskt inslag	Fler aktivt sökande deltagare och en förbättrad hälsa	Hälsoprofileringen ska stärkas både övergripande och i varje enskild utbildning	2022-12-31	Biträdande rektor
Erbjuda nyanställda kurs i folkhögskolans idé och pedagogik i Linköping samt dag för nyanställda på folkhögskolor inom Region Jönköpings län	Stärka vår identitet som folkhögskola som alternativ	Det unika med folkhögskola som utbildningsform ska stärkas	2022-12-31	Rector

Redovisning av kvalitetsarbetet

Nätverk för kvalitetsutveckling

Utveckling av olika nätverk och yrkesråd prioriteras på skolan.

- Fritidsledarskolornas förening
- Balsam (nätverk för behandlings- och socialpedagogutbildningar)
- BAS-linjens nätverk
- SYV-nätverk (studie- och yrkesvägledare)
- Utbildningsråd inom fritidsledarutbildningen
- Kvalitetsutvecklingsgrupp inom fritidsledarskolorna
- Olika rektorsnätverk (offentligägda folkhögskolor i landet, regionens folkhögskolor, rektorsfortbildningsgrupp)

Utöver detta så har också vi valt att demokratisera beslutsprocessen inom personalen så att ett stort mått av medarbetarinflytande vad gäller att förbereda stora viktiga beslut görs via arbetsplatsträffarna. Då har vi inte kommit in på det formaliserade deltagarinflytandet som finns genom deltagarråd, studerandeskyddsombud, mat-, miljö- och städråd, kulturråd samt idrott- och hälsoråd. Deltagarna har också representation i skolans samverkansgrupp (delar av mötet). Särskilda träffar med rektor och alla deltagare har också genomförts med möjlighet att ställa och få svar på frågor.

Utöver detta så finns ett aktivt utvecklingsarbete som utgår från samtliga skolans arbetslag där upp till fem mål sätts med tillhörande handlingsplan. För samtliga arbetslag gäller att ett mål ska vara relaterat till skolans hälsoprofil, för de pedagogiska arbetslagen gäller att det också ska finnas mål relaterat till deltagares kunskapsutveckling och att deltagare slutför sin utbildning (kan genomföras genom exempelvis flexibelt lärande och läsförbättrings åtgärder). Slutligen ska våra yrkesutbildningar också ha mål kopplat till att våra deltagare får relevant arbete efter avslutad utbildning.

Kundperspektivet

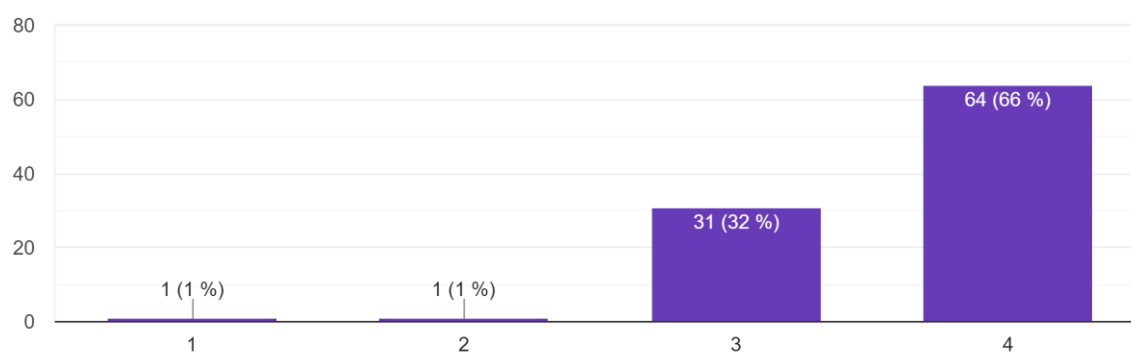
	80%	93%
● Andel nöjda deltagare (Folkhögskola)		
VO	0	1
● Deltagare per utbildningsplats, inskrivna på 15-dagen (Folkhögskola)		

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
● Andel utbildningar som har en tydlig utbildningsplan där mål, innehåll och antagningskriterier framgår	100%	100%	

Enkät svar - vt 2023

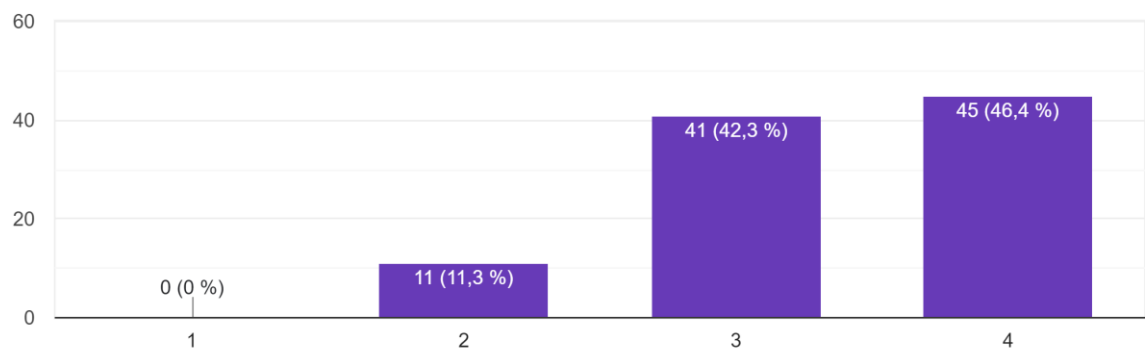
Jag trivs på Värnamo folkhögskola.

97 svar

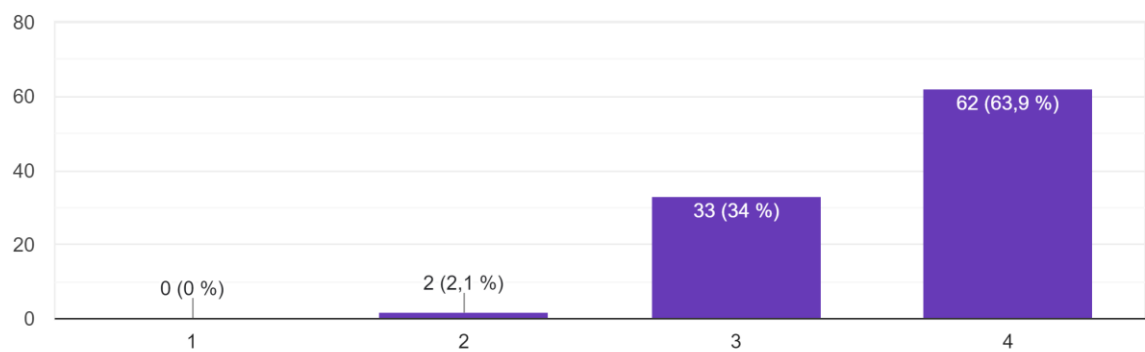
Skolans hälsoprofil är tydlig.

97 svar

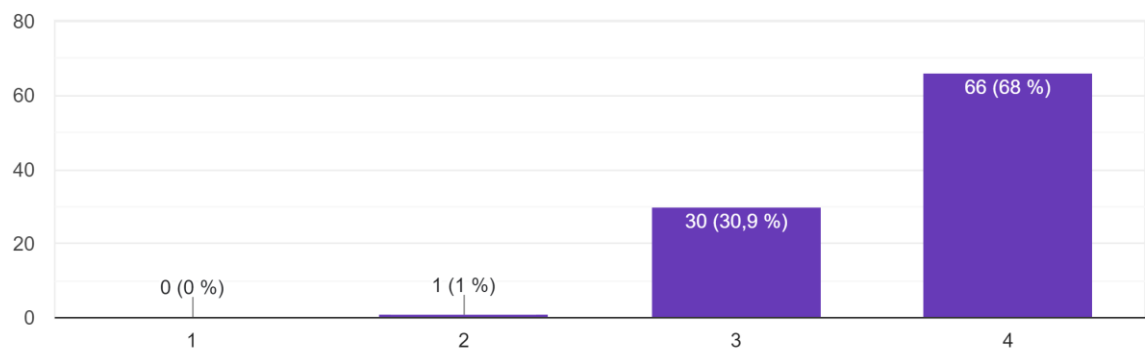
Jag är nöjd med min utbildning.

97 svar

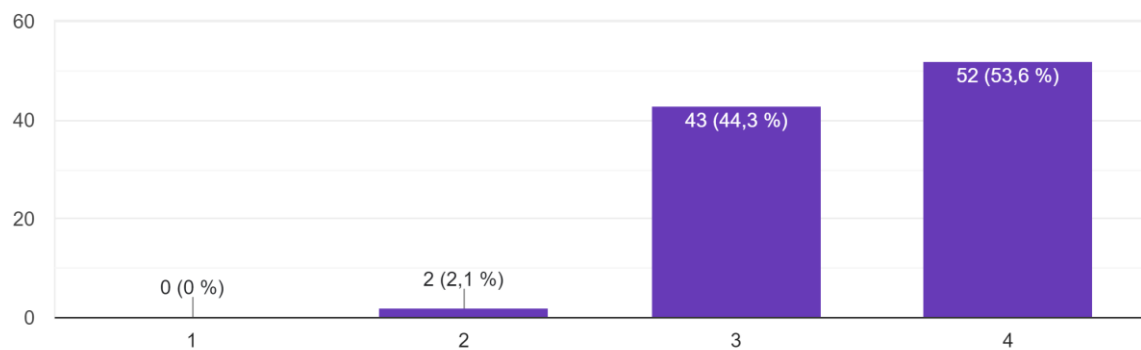
Utbildningens innehåll är tydligt.

97 svar

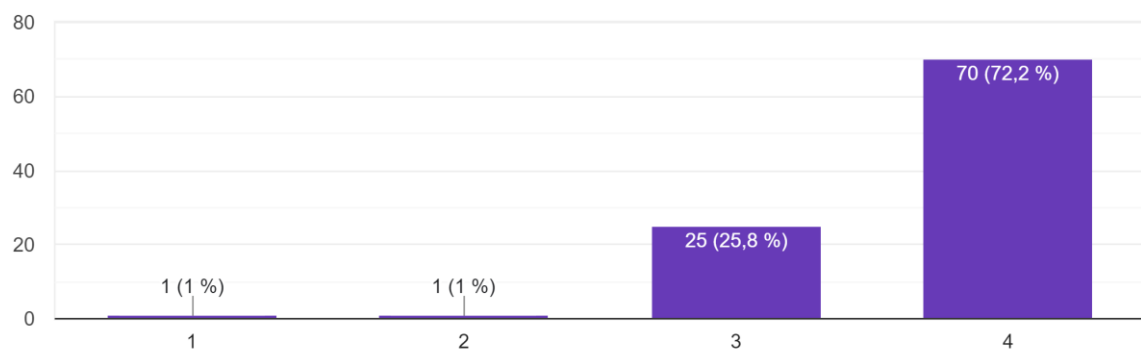
Jag som deltagare kan påverka mina studier.

97 svar

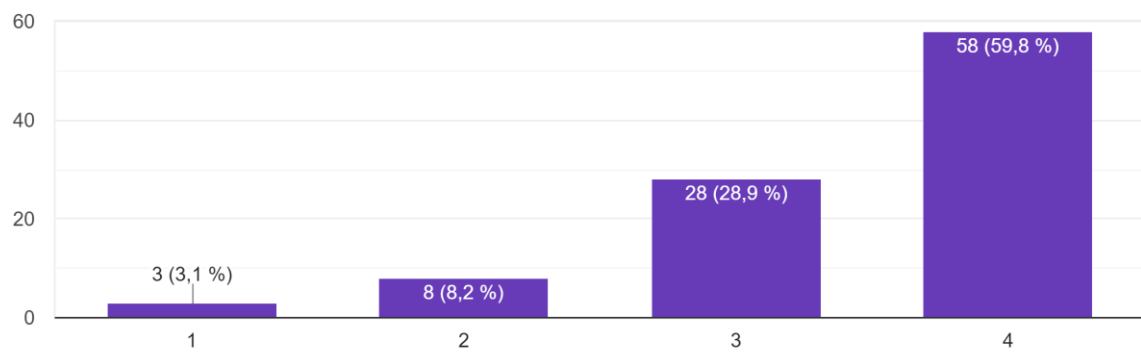
Bemötande från lärare och assistenter har varit bra.

97 svar

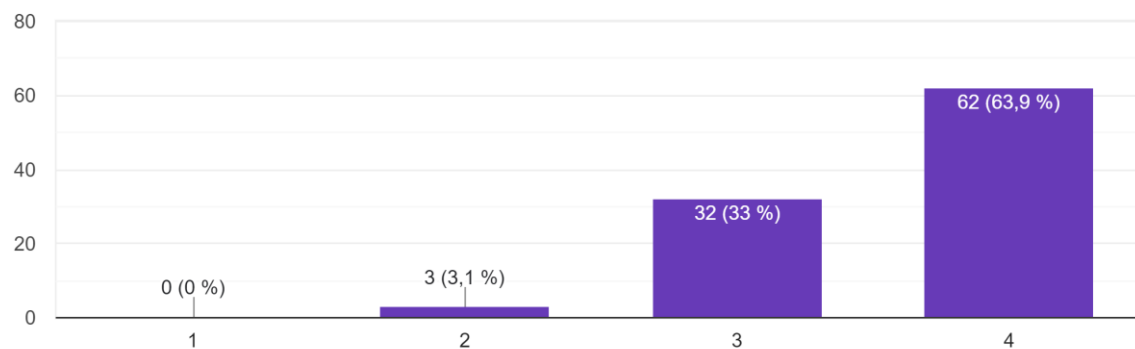
Under min tid på skolan har jag utvecklats som person.

97 svar

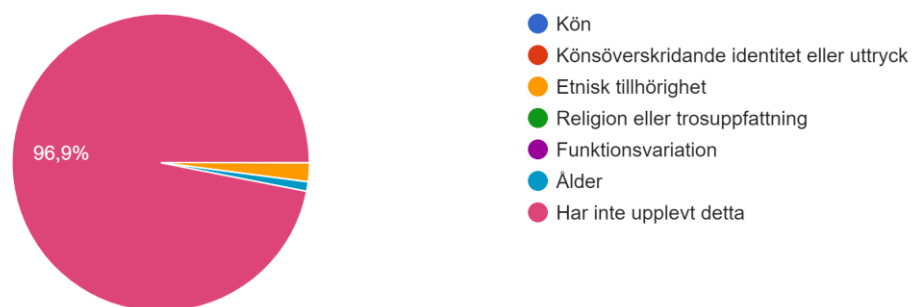
På skolan respekterar vi varandras åsikter.

97 svar

Har någon lärare eller annan personal på skolan behandlat dig sämre än andra på grund av

97 svar

Processperspektivet

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
● Andel deltagare i behov av särskilt stöd som har en pedagogisk plan som de själva är med och skapar		100%	
Aktiviteter	Analys		
✓ Likabehandlingsplanen revideras varje år och tryggheten på skolan följs upp i deltagarenkäten två gånger per år (elevrådet medverkar i detta)	Detta görs fullt ut.		
✓ Kedjan från hälsosamtal, registrering av funktionsnedsättning, ansökan SPSM, åtgärdsplan, uppföljning förtydligas	Hälsosamtal genomförs i samtliga klasser. Stödgruppen fungerar. Ansökan till spsm kommer.		
✓ En stödgrupp skapas med ett tydligt arbetssätt	Det finns en befintlig stödgrupp och planen är godkänd.		
✓ Samtliga kurser på varje utbildning ska utvärderas med gemensamma enkätfrågor	Genomfördes i maj-juni		

Verksamhetsspecifika mål

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
● Andel av arbetslagen (samt SAMO på en övergripande nivå) som har arbetat fram egna mål, mått och aktiviteter som följs upp och sammanställs på kalenderår och läsår	100%	100%	

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
● Andel utbildningar som skapat sig underlag för att kunna följa samtliga deltagares kunskapsutveckling	100%	100%	

Statsbidragsvillkoren

Grundvillkor för statsbidrag	
Årlig årsredovisning	Ja
Årlig verksamhetsplan	Ja
Beskrivning och resultat av systematiskt kvalitetsarbete	Ja
Policydokument för förstärkningsbidrag och kursdeltagare som har brister i det svenska språket	Ja
Allmän kurs ska utgöra 15% och främst vända sig till deltagare som saknar grundläggande behörighet för högskolestudier	Ja, hos oss utgör Allmän kurs cirka 50 %
Erbjuda olika lärformer	Vi har en stor variation av lärformer och tekniska plattformar då vi ser det som oerhört viktigt att kunna möta alla våra deltagare där de står. Vår speciallärare och våra assistenter finns förutom ansvariga pedagoger med för att kunna möjliggöra detta. Vi har olika typer av flexibel undervisning på allmän kurs, baskursen, textilakademin, fritidsledarutbildningen samt socialpedagogutbildningen
Tydliga former för studerandeinflytande samt hantering av studeranderättsliga frågor	Ja, vi är anslutna till FSR och ger information till alla våra deltagare både före och efter kursstart. Forum som deltagarråd, studerandeskyddsombud, mat-, miljö och städråd, idrott- och hälsoråd samt kultur- och biblioteksråd finns för samtliga deltagare. Bä, bä vita lamm. Dessutom finns klassråd, utbildningsråd (för FLU), medverkan vid skolans samverkansgrupp
Lärartäthet motsvarande 1,8 helårstjänster per 1000 dv rapporetrad verksamhet exkl. Förstärkningsbidrag och språkschablon	Ja

Ort och datum

Emil Alm
Rektor och verksamhetschef

Kerstin Hammar (M)
Ordförande

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 69-83**Tid:** 2023-05-17 kl. 09:00**Plats:** Regionens hus, sal A**§ 77****Planeringsbidrag - RISE**

Diarienummer: RJL 2023/1788

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja RISE AB i Jönköping ett planeringsbidrag omfattande 500 000 kr för planeringen av att etablera ett utvecklingscentrum för hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter – Center for Sustainable Casting.
2. Finansiering sker genom regionala utvecklingsmedel.

Sammanfattning

RISE AB i Jönköping ansöker om ett planeringsbidrag, vilket kommer finansiera en utredning kring hur RISE på bästa sätt kan etablera och tillgängliggöra ett nytt utvecklingscentrum kring hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter med målet att utveckla och stärka regionens tillverkningsindustri. Planerad start för centrumet är våren 2026 på Hedenstorps industriområde.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-17
- Ansökan om planeringsbidrag från Region Jönköpings län

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Per Eriksson (C) yrkar bifall till förslaget.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Ansökan om planeringsbidrag från Region Jönköpings län - RISE

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

1. Beviljar RISE AB i Jönköping ett planeringsbidrag omfattande 500 000 kr för planeringen av att etablera ett utvecklingscentrum för hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter – Center for Sustainable Casting.
2. Finansiering sker genom regionala utvecklingsmedel.

Sammanfattning

RISE AB i Jönköping ansöker om ett planeringsbidrag, vilket kommer finansiera en utredning kring hur RISE på bästa sätt kan etablera och tillgängliggöra ett nytt utvecklingscentrum kring hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter med målet att utveckla och stärka regionens tillverkningsindustri. Planerad start för centrumet är våren 2026 på Hedenstorps industriområde.

Information i ärendet

Den globala fordonsindustrin står inför en omfattande omställning, främst driven av kravet på mera hållbara transporter. Fossilbaserade drivlinor för såväl lätta som tunga fordon kommer fasas ut och ersättas av elektriska drivlinor. Den förväntade industriella omställningen mot ökad elektrifiering såväl i tillverkningen som i slutprodukterna, kommer att starkt påverka den regionala tillverkningsindustrin. I Jönköpings län är det ett stort antal mindre och medelstora företag som kontraktstillverkar komponenter till systemleverantörer eller slutkunder (OEM) inom exempelvis fordonsbranschen.

Hösten 2022 inbjöd Volvo Cars Corporation (VCC) RISE, Chalmers samt Tekniska Högskolan i Jönköping (JTH) till ett långsiktigt strategiskt samarbete kring teknisk utveckling inom pressgjuteriområdet i syfte att höja tekniknivån. I satsningen ingick etablerandet av en test- och demonstrationsanläggning med fokus på pressgjutning. Volvo Cars Corporation erbjöd sig också att tillsammans med ett antal andra företag såsom Scania, ABB, Stena Aluminium och Husqvarna att agera kravställare och ”motor” för en accelererad teknikutveckling inom branschen.

Dialogen med Volvo Cars Corporation samt ett uttalat intresse från en rad andra slutkunder har lett till att RISE tillsammans med JTH och Chalmers beslutat att påbörja en förstudie kring en etablering av ett nationellt utvecklingscentrum för hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter. Arbetsnamnet för den planerade test- och demonstrationsanläggningen är ”Center for Sustainable Casting” (CSC). Planeringen ska göras i samarbete med övriga intressenter inom den metalliska värdekedjan, branschorganisationer och övriga näringslivsfrämjande organisationer.

För många små och medelstora företag kommer ökande globala hållbarhetskrav från kunder och samhälle innebära stora utmaningar. Omställningen till elektriska drivlinor kräver andra typer av komponenter, varav ett flertal måste tillverkas i nya legeringar och med geometrier och ytbehandlingar som medför stora behov av processutveckling. Efterfrågan av komponenter med låga CO₂-avtryck kommer att öka, vilket kräver en omställning till cirkulära material och fossilfria processer. Denna industriella omställning kommer inom några år att påverka en mycket stor andel av den regionala tillverkningsindustrin. Särskilt påverkas företagens framtida kompetensbehov. Strategier för nyrekrytering, kompetensväxling och ett livslångt lärande måste uppdateras och implementeras. ”Center for Sustainable Casting” kommer därför också att spela en viktig roll för branschens långsiktiga kompetensförsörjning, från grundutbildning av operatörer, via fortbildning på yrkeshögskolenivå till högre teknisk utbildning.

Senast våren 2026 kommer ”Center for Sustainable Casting” vara ett utvecklingscentrum dit alla intressenter kring hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter i lättmetall (aluminium och magnesium) kan vända sig för rådgivning, praktiska försök, verifiering och utbildning. Centret har också ambitionen att ikläda sig rollen som en regional ”single point of contact” och därmed kunna utgöra en länk till ytterligare test- och demonstrationsanläggningsresurser, både i Sverige och internationellt.

En förstudie kring behovet av och intresset för ett nationellt utvecklingscentrum inom pressgjuteriområdet har redan genomförts. Förstudien har gett en samlad och representativ bild av industrins behov, förväntningar och krav på ett framtida utvecklingscentrum med avseende på verksamhetens inriktning, tekniska utrustning och erbjudanden. Många företag har visat intresse för detta utvecklingscentrum. Ett sådant utvecklingscentrum skulle gagna fordonsbranschens regionala underleverantörer.

RISE styrelse och koncernledning har beslutat att planeringen av ett utvecklingscenter skall fortsätta. RISE blir huvudman för anläggningen och ansvarar för driften. ”Center for Sustainable Casting” ska placeras i Jönköping (Hedenstorps-området). Arbetet övergår nu i en fas av konkretisering och förankring via avtal med en rad intressenter, såväl regionalt, nationellt som internationellt. Det är för detta arbete som RISE ansöker om ett planeringsbidrag omfattande 500 000 kr för perioden maj – december 2023.

En slutrapport kommer att redovisas och presenteras av RISE före utgången av 2023.

Effekterna av ett etablerande av ”Center for Sustainable Casting” kommer att motsvara ett flertal delstrategier i den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Bland annat:

- Förstärka näringslivets och det offentligas innovations- och förändringskraft.
- Utveckla ett hållbart, diversifierat och kunskapsintensivt näringsliv i hela länet genom smart specialisering.
- Säkerställa ett jämställt och jämlikt arbets- och näringsliv samt företagande i hela länet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-17.
- Ansökan om planeringsbidrag från Region Jönköpings län.

Beslut skickas till

RISE AB i Jönköping

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Thomas Strand
Sektionschef

Ansökan om planeringsbidrag från Region Jönköpings län

- Ärende:** RISE AB ansöker härmed om ett planeringsbidrag från Region Jönköpings län, vilket kommer finansiera en utredning kring hur RISE på bästa sätt kan etablera och tillgängliggöra ett nytt utvecklingscentrum kring hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter med målet att utveckla och stärka regionens tillverkningsindustri. Planerad start för centrumet är våren 2026 på Hedenstorps industriområde.
- Belopp:** RISE ansöker om ett planeringsbidrag om 500 000 SEK.
- Tidsram:** Erhållna medel kommer användas under perioden juni - december 2023.
- Kontakt:** Conny Gustavsson, Forsknings- och affärsutvecklare vid RISE AB i Jönköping, E-post; Conny.Gustavsson@ri.se, Tel 070 – 686 12 36
-

Stora utvecklingsbehov hos regionala underleverantörer

Den globala fordonsindustrin står inför en gigantisk omställning, främst driven av kravet på mera hållbara transporter. I praktiken innebär detta att fossilbaserade drivlinor för såväl lätta som tunga fordon kommer fasas ut och ersättas av elektriska drivlinor. Ett tydligt exempel på denna utveckling är att det i början av april 2023 blev offentligt att Volvo Cars Corporation (VCC) fått ett patent beviljat som omfattar tillverkning och integrering av en batterilösning som kommer att utgöra en bärande del i framtida chassin för personbilar, se länk; [Espacenet – search results](#).

Den industriella omställningen mot ökad elektrifiering såväl i tillverkningen som i slutprodukterna, kommer i mycket hög grad påverka den regionala tillverkningsindustrin som präglas av ett stort antal mindre och medelstora företag (SMF) som kontraktstillverkar komponenter till systemleverantörer eller slutkunder (OEM) inom ex vis fordonsbranschen. En ytterligare omständighet som är signifikant för många traditionella basindustrier, t ex gjuterier, är att man har svårt att nå upp till den standard avseende tillgänglighet, produktivitet och digitalisering som präglar vissa andra industrisektorer. Detta hämmar företagets konkurrenskraft, tillväxt och förmåga att attrahera ex vis ungdomar.

Behovet av en generell höjning av tekniknivån inom pressgjuteriområdet resulterade hösten 2022 i att VCC kontaktade RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE), Chalmers Tekniska Högskola AB (Chalmers) samt Tekniska Högskolan i Jönköping (JTH) med en inbjudan till ett långsiktigt strategiskt samarbete kring teknisk utveckling inom pressgjuteriområdet, samt en satsning på en "state of the art" Test- och Demonstrationsanläggning med fokus på pressgjutning. Volvo Cars erbjöd sig att tillsammans med ett antal andra OEM:er såsom Scania, ABB, Stena Aluminium, Husqvarna m fl, agera kravställare och "motor" för en fokuserad och accelererad teknikutveckling inom branschen, till gagn bl a för fordonsbranschens regionala underleverantörer. Med detta "commitment" från VCC och ett uttalat intresse från en rad andra slutkunder, tog RISE tillsammans med JTH och Chalmers beslutet att i samarbete med övriga intressenter i den metalliska värdekedjan, branschorganisationer och övriga näringslivsfrämjande organisationer, påbörja en förstudie kring etableringen av ett nationellt utvecklingscentrum kring hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter. Arbetsnamnet för den planerade ToD-anläggningen är "Center for Sustainable Casting", (CSC).

En nyligen genomförd undersökning av IUC Sverige har samtidigt visat att 89 % av landets SMF har stora utvecklingsbehov i verksamheten och 88 % anger att kompetensförsörjningen är av avgörande betydelse för företagets konkurrenskraft, tillsammans med förmågan att möta ökande globala hållbarhetskrav från kunder och samhället. Detta innebär att framtida företag måste kunna;

- hantera brister på vissa råvaror och krav på energieffektiva fossilfria processer
- hantera geopolitiska konflikter och upprätthålla resilienta leverantörskedjor
- öka takten i den tekniska omställningen och anpassningen till "Industri 4.0"
- hantera behov av livslångt lärande och nödvändiga kompetensväxlingar
- identifiera och implementera nya ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara processer

Stöd för industriell omställning och utveckling

För många SMF kommer de ovan beskrivna kraven innebära stora utmaningar. Omställningen till elektriska drivlinor kräver andra typer av komponenter, varav ett flertal måste tillverkas i nya legeringar och med geometrier och ytbehandlingar som medför stora behov av processutveckling. Produktionen måste även förändras av andra skäl, t ex kommer efterfrågan på komponenter med låga CO₂-avtryck att öka, vilket kräver en omställning till cirkulära material och fossilfria processer. De ovan beskrivna kraven på en industriell omställning kommer inom några år att påverka en mycket stor andel av den regionala tillverkningsindustrin. Detta medför inte minst att företagens framtida kompetensbehov förändras och att interna strategier kring kompetensförsörjning, ex vis genom nyrekrytering, kompetensväxling och ett livslångt lärande måste uppdateras och implementeras.

Syfte och mål för ett "Center for Sustainable Casting" (CSC)

Syftet med CSC är att på vetenskaplig grund bidra till utveckling, verifiering och implementering av nya hållbara legeringar, ny teknik, ny verktygsteknologi samt nya resurseffektiva/hållbara processer.

Vidare kommer CSC spela en viktig roll för branschens långsiktiga kompetensförsörjning på olika nivåer, från grundutbildning av operatörer, via fortbildning på Yh-nivå till högre teknisk utbildning. Redan idag driver RISE i samarbete med Tekniska Högskolan i Jönköping (JTH) och Svenska Gjuteri-föreningen en teoretisk Yh-utbildning för pressgjuterioperatörer. Genom etableringen av CSC kan denna utbildning utvecklas till att även innehålla praktiska moment. Inom ramen för CSC planerar RISE ihop med JTH och Chalmers att starta ett nytt Master-program inom Hållbar tillverkning av metalliska komponenter, samt en forskarskola och ett industridoktorandprogram. CSC kommer därmed utformas så att tillgängliga resurser i form av teknisk utrustning, utbildningslokaler samt kontorsytor tillgängliggörs för utbildning och forskning på alla nivåer. Interna skalskydd kommer skapa förutsättningar för omfattande utbyten med utländska studenter, gästforskare samt föreläsare, samtidigt som kraven på sekretess för enskilda projekt eller industriuppdrag uppfylls.

Målbilden är att senast våren 2026, genom CSC, kunna erbjuda ett utvecklingscentrum dit alla intressenter kring hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter i lättmetall (aluminium och magnesium) kan vända sig för rådgivning, praktiska försök, verifiering och utbildning. Det bör också noteras att CSC har ambitionen att ikläda sig rollen som en regional "single point of contact" och därmed kunna utgöra en länk till ytterligare ToD-resurser, både i Sverige och internationellt.

För att ytterligare öka industrinyttan är ambitionen att CSC via en långt driven digitalisering skall kunna göra såväl sina egna som externa ToD-resurser tillgängliga, både fysiskt och digitalt på distans.

Hittills utfört arbete (förstudie kring CSC)

En förstudie kring det industriella behovet av och intresset för ett nationellt utvecklingscentrum inom pressgjuteriområdet har genomförts. Målgruppen har varit slutkunder (OEM), pressgjuterier, olika aktörer i den metalliska värdekedjan samt branschorganisationer och övriga näringslivsfrämjande organisationer, t ex Business Sweden. I [bilaga 1](#), bild 1, återfinns en förteckning över de företag som dels visat intresse för CSC, dels de företag där en dialog just inletts. Förstudien har gett en samlad och representativ bild av industrins behov, förväntningar och krav på ett framtida CSC med avseende på verksamhetens inriktning, tekniska utrustning och erbjudanden. Baserat på förstudiens resultat har RISE styrelse och koncernledning beslutat att;

- Planeringen av CSC skall fortsätta utgående från intentionen att RISE skall blir huvudman för anläggningen och ansvara för driften.
- Lokaliseringsort för CSC skall vara Jönköping (Hedenstorps-området), se [bilaga 1](#), bild 2, 3 och 4.
- Fastighetsfrågan skall hanteras i samarbete mellan RISE Fastighet och Fastighetsenheten inom Jönköpings kommun, med målet att RISE skall bli hyresgäst i den planerade anläggningen.

Ovan redovisade beslut, tagna i april 2023, innebär att arbetet nu övergår i en fas av konkretisering och förankring via avtal med en rad intressenter, såväl regionalt, nationellt som internationellt.

Planeringsbidrag – exempel på aktiviteter

Förutsatt att RISE ansökan om planeringsbidrag tillstyrks, kommer erhållna medel användas för aktiviteter av såväl strategisk som praktisk karaktär, ex vis,

- Identifiera, intervjua och engagera strategiskt viktiga regionala företag/beslutsfattare som kan bidra till att realisera CSC, t ex företag som Husqvarna, Kongsberg, SAAB, samt organisationer som Jönköping University, Science Park, ALMI, IUC m fl
- Genom exempel visa hur den regionala tillverkningsindustrin och dess kunder genom CSC kan få stöd från en stor mängd andra ToD i Sverige och utomlands, såväl fysiskt som virtuellt på distans
- Utveckla en tydlig strategi för hur CSC skall integreras i det regionala utbildningssystemet och dess kopplingar till anknyttande yrkes- och ingenjörsutbildningar i regionen, ex vis inom additiv tillverkning, verktygstillverkning samt produktutveckling
- Utveckla en strategi kring hur regionens underleverantörer genom ökad teknisk förmåga och stärkt konkurrenskraft, enskilt och tillsammans, skall stärka sin position inom fordonssektorn
- Formulera en strategi för att attrahera utländska samarbetspartners och studenter/gästforskare
- Skapa en bas för framtida nätverk av företag som tillsammans kan utveckla och marknadsföra tjänster och produkter på en internationell marknad, ex vis via Euroguss i januari 2024
- Tillsammans med JTH och Chalmers planera lämplig utformning av byggnad/lokaler utgående från samtliga intressenters behov
- Påbörja processen med erforderliga bygglov och miljötillstånd
- Sammanställa en Affärsplan som skall presenteras för RISE styrelse den 21 september 2023
- Via olika kanaler informera alla intressenter om planerna och aktuellt läge kring CSC

CSC – förväntade effekter för industrin och dess kunder

CSC ger den regionala tillverkningsindustrin, dess kunder och övriga intressenter i värdekedjan tillgång till en arena för utveckling, demonstration och verifiering av ny hållbar teknik och nya processer tillsammans med relevanta material- och utrustningsleverantörer.

CSC-experten kan, i takt med ökande miljö- och prestandakrav från samhället och kunder, hjälpa företagen att på objektiv och vetenskaplig grund utvärdera och verifiera prestanda och klimateffekter för nya material, teknik, processer och produkter.

CSC blir en "single point of contact" dit man kan vända sig för att få tillgång till olika Test- och Demonstrationsanläggningar både i Sverige och internationellt. Ambitionen är att göra såväl CSC som övriga ToD enkelt tillgängliga genom att utveckla metoder för "digital närvaro" under olika typer av praktiska försök/utvärderingar.

CSC kommer lägga stora resurser på att utveckla och demonstrera sensorteknik och dataanalys för processoptimering, störningsfri/robust produktion samt optimerade underhållsinsatser, vilket kommer ha stor betydelse för företagets konkurrenskraft och lönsamhet.

CSC kommer bidra till branschens långsiktiga attraktivitet och kompetensförsörjning, t ex genom att öka företagets förmåga att rekrytera framtida medarbetare samt vidareutbilda befintlig personal.

CSC blir en regional nod för ökat nationellt/internationellt samarbete och kunskapsutbyte via utländska gästforskare och studentutbyten samt samarbeten med liknande utvecklingscentra såväl inom EU som i USA och Asien.

Slutrapport

Den optimala utkomsten från ett planeringsbidrag är att RISE tillsammans med Tekniska Högskolan i Jönköping och Chalmers beslutar att man skall uppföra en anläggning för hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter i lättmetall.

Skulle beslutet av någon anledning dröja eller innebära att etableringen av CSC inte fullföljs, kommer planeringsbidraget ändå bidra till dels en gedigen klarläggning av vilka utmaningar, önskemål och behov av stöd som föreligger hos den regionala tillverkningsindustrin och dess kunder, dels klargöra vilka hinder som måste undanröjas och vilka förutsättningar som måste föreligga för att en anläggning av denna typ på sikt skall kunna komma till stånd.

Slutrapporten kommer att redovisas och presenteras av RISE före utgången av 2023.

RISE AB

Division Material och Produktion, avd Tillverkningsprocesser

Forskning och Affärsutveckling

Bilaga

1. Dokument visande aktuellt läge beträffande intresseanmälningar samt beslutet i RISE koncernledning att den framtida ToD-anläggningen skall placeras i Jönköping

Målet är att teckna NDA med ett 20-tal representativa företag utmed hela värdekedjan, i syfte att kunna genomföra djupintervjuer med dessa angående utvecklingscentrumets strategiska prioriteringar och erbjudanden. Bild 1 nedan visar aktuellt läge.

Många vill vara med ! Intresseanmälningar för medgång i satsningen hittills

Positivt besked från

- Volvo AB
- Husqvarna
- Aurobay
- Comptech
- Uddeholm
- AB Richardssons
- Stena Aluminium
- Lundbergs Pressgjuteri
- Scania CV AB
- Ljunghäll
- ABB Metallurgy
- Ages Casting Kulltorp
- International Aluminium Casting (Tenhult)
- Svenskt Aluminium

Pågående diskussioner

- Polestar
- GKN Aerospace
- Svensk Tryckgjutning AB
- Blekinge Pressgjuteri AB
- IMI Hydronics
- Svenska Gjuteriföreningen

Bild 1. Förteckning över företag som anmält intresse för ToD-anläggningen samt företag där en dialog inletts

Ärendet kring geografisk placering av vårt utvecklingscentrum för hållbar tillverkning av pressgjutna komponenter i lättmetall var uppe på koncernledningens möte den 11 april 2023. Föredragande var Divisionschef Pernilla Walkenström, se bild 2, 3 och 4 nedan.

Bild 2. Inledningssbild vid föredragning för RISE koncernledning

Motivering för geografisk placering i Jönköping

- Inga beslut är fattade kring ToD-anläggning för MegaCasting/Pressgjutning men för att kunna arbeta fram ett bärande Business Case behöver vi redan nu göra vissa antaganden. Beslut planeras fattas på styrelsemötet 21/9 och KL innan.
- RISE tänkta roll är ägare och verksamhetsledare för ToD Pressgjutning samt aktiv part i FoUol-centra Sustainable Manufacturing Centre (SMC), som är under riggning. Det senare inkluderar som exempel en ny Master-utbildning.
- Efter utredning internt på RISE (RISE Fastighet) och externt (diskussioner med VGR, RJL samt aktörer i SMC, bild 18) föreslås att vi i vårt fortsatta BC utgår från att den geografiska placeringen för ToDn är i Jönköping.
- Fördelar Jönköping:
 - SMC skall utgöra en nationell strategisk resurs för flera sektorer utöver fordonsbranschen, vilket tydliggörs av en lokalisering utanför traditionella "fordonsorter" samtidigt som möjligheten att erhålla statligt investeringsstöd bedöms öka
 - Samverkan med akademien är en viktig "belägningsaspekt" vilket talar för en placering nära Tekniska Högskolan i Jönköping som idag har en av Europas största forskargrupper kring gjutning och flera pågående/planerade utbildningar inom gjutna material och komponenter
 - RISE enhet för Komponentgjutning med ett 20-tal forskare är lokaliserade i Jönköping varvid stora synergieffekter kan skapas ihop med befintliga/relevanta ToD-utrustningar på orten
 - Jönköping har ett geografiskt bra läge med närhet till flertalet övriga pressgjuterier och intressenter i Sverige, vidare innebär närheten till RISE i Borås att ytterligare relevanta ToD-utrustningar enkelt finns tillgängliga
 - Branschorganisationen Svenska Gjuteriföreningen har sitt säte i Jönköping
 - Region Jönköpings län samt Jönköpings kommun har visat mycket stort engagemang för att stödja en placering i Jönköping, exempelvis genom att avsätta resurser för att underlätta alla tillstånds- och byggprocesser

Bild 3. Motivering varför Jönköping är bästa val för placering av en framtida ToD-anläggning för pressgjutning

I sedvanlig ordning skrevs ett protokoll från koncernledningens möte den 11 april, vars innehåll är konfidentiellt och därför inte kan bifogas i sin helhet. Nedan finns dock ett urklipp som undertecknad erhöll från Div Chef Pernilla Walkenström efter mötet, där det framgår att koncernledningen tillstyrker förslaget att det planerade utvecklingscentrumet skall placeras i Jönköping.

Från: Pernilla Walkenström <pernilla.walkenstrom@ri.se>

Skickat: den 13 april 2023 13:35

Till: Conny Gustavsson <conny.gustavsson@ri.se>; Anders Gotte <anders.gotte@ri.se>

Ämne: Sv: MegaCasting

Hej,

På KL-mötet i tisdags presenterade jag (som Övrig fråga) MegaCasting – geografisk placering och fick grönt ljus på att gå vidare. I mötesnoteringarna finns texten:

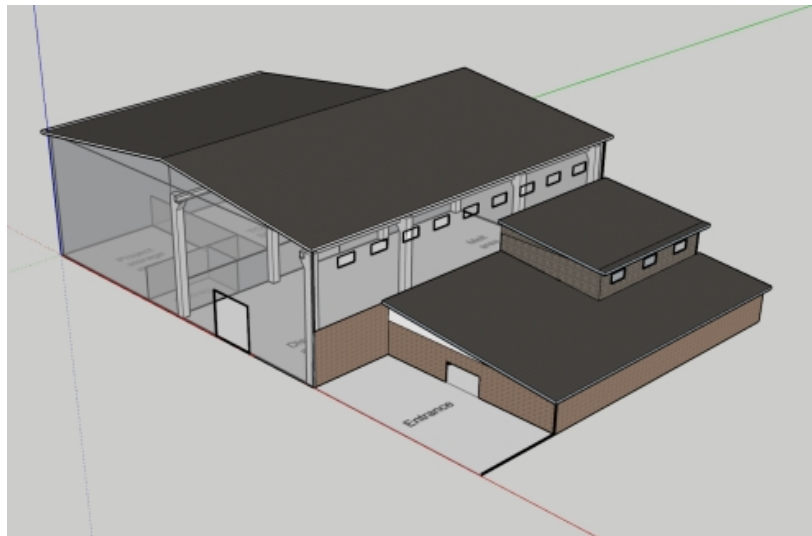
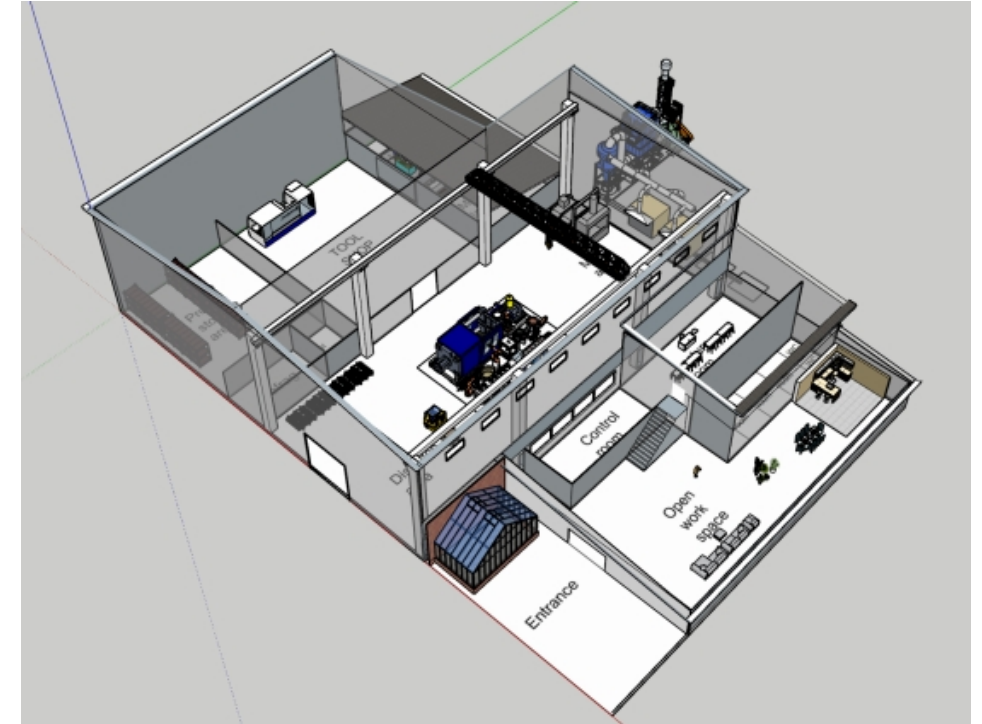
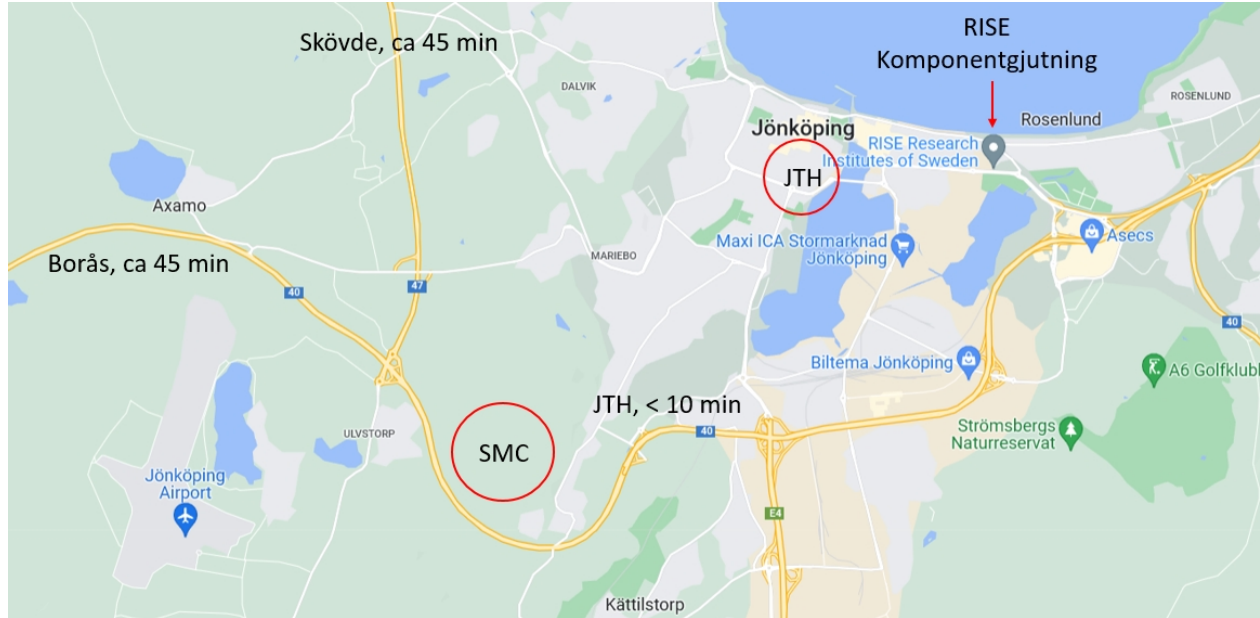
- Pernilla presenterade att Business Case för ToD-anläggning MegaCasting/pressgjutning är under framtagning och att Jönköping planeras vara geografiska placeringen.

Mvh,
Pernilla

Bild 4. Utdrag ur protokoll från koncernledningsmöte den 11 april 2023

Bilaga 1 ovan är sammanställd av Conny Gustavsson, RISE AB i Jönköping.

Centre for Sustainable Casting

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 69-83

Tid: 2023-05-17 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 78

Utbildning till sågverksoperatör i Eksjö kommun

Diarienummer: RJL 2023/1789

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja vuxenutbildningen i Eksjö kommun högst 170 000 kr för att genomföra en utbildning till sågverksoperatör förlagd till Mariannelunds folkhögskola.
2. Finansiering sker ur de regionala utvecklingsmedlen.

Sammanfattning

Utbildningen till sågverksoperatör har bedrivits av Mariannelunds folkhögskola tre gånger under tre terminer sedan hösten 2021, men på grund av att statsbidrag för dessa yrkeskurser har upphört saknar folkhögskolan finansiering för fortsatt genomförande av sågverksoperatörsutbildningen. Genom att vuxenutbildningen i Eksjö kommun övertar huvudmannaskapet för utbildningen kan en ny kurs även anordnas under höstterminen 2023 under förutsättningen att Region Jönköpings län beviljar ett stöd av högst 170 000 kr. Sågverksoperatörsutbildningen förläggs till Mariannelunds folkhögskola som därmed kan garantera en kontinuitet i utbildningen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-17
- Ansökan om medfinansiering av utbildning till sågverksoperatör i Eksjö kommun.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och
attraktivitet

Utbildning till sågverksoperatör i Eksjö kommun

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

1. Beviljar vuxenutbildningen i Eksjö kommun högst 170 000 kr för att genomföra en utbildning till sågverksoperatör förlagd till Mariannelunds folkhögskola.
2. Finansiering sker ur de regionala utvecklingsmedlen.

Sammanfattning

Utbildningen till sågverksoperatör har bedrivits av Mariannelunds folkhögskola tre gånger under tre terminer sedan hösten 2021, men på grund av att statsbidrag för dessa yrkeskurser har upphört saknar folkhögskolan finansiering för fortsatt genomförande av sågverksoperatörsutbildningen. Genom att vuxenutbildningen i Eksjö kommun övertar huvudmannaskapet för utbildningen kan en ny kurs även anordnas under höstterminen 2023 under förutsättningen att Region Jönköpings län beviljar ett stöd av högst 170 000 kr. Sågverksoperatörsutbildningen förläggs till Mariannelunds folkhögskola som därmed kan garantera en kontinuitet i utbildningen.

Information i ärendet

Mariannelunds folkhögskola har under tre terminer, i nära samarbete med Svenskt Trätekniskt Forum (STTF) och sågverken lokalt och regionalt, bedrivit en utbildning till sågverksoperatör i syfte att stärka rekryteringen och öka kompetensen hos nyanställda. Utbildningen har varit efterfrågad av branschens företag. Det har varit en bra kompetensförsörjningsinsats, som erbjudit en utbildning som leder till jobb i ett sågverksföretag.

Utbildningen möjliggjordes genom att regering utökade antalet folkhögskolekurser och då främst yrkeskurser. Hösten 2022 ändrades de ekonomiska förutsättningarna för att bedriva denna utbildning genom att de statliga medlen för dessa yrkesutbildningar togs bort. Det medför att Mariannelunds folkhögskola inte längre kan genomföra kursen med befintliga statsbidrag. Tanken föddes då på att byta huvudman för utbildningen. Vuxenutbildningen i Eksjö har undersökt möjligheterna att överta huvudmannaskapet för utbildningen men kommer, med nuvarande utformning av statsbidrag för regionalt yrkesvux inte kunna täcka kostnaderna, givet de senaste kursstarternas söktryck.

Även om utbildningen byter huvudman till vuxenutbildningen i Eksjö kommer utbildningen att förläggas till Mariannelunds folkhögskola. Målsättningen har från utbildningens start varit 12 deltagare och att långsiktigt kunna öka till 15 deltagare. Mariannelunds folkhögskola ligger centralt, mitt i Smålands sågverksbälte vilket gett möjlighet till bra med praktikplatser.

För att säkerställa att utbildningen även kan erbjudas under höstterminen 2023 kräver denna lösning att Region Jönköpings län temporärt delfinansierar sågverksoperatörsutbildningen med max 50 procent av den totala kostnaden. Denna lösning medför att den långsiktiga finansieringen av en sågverksoperatörsutbildning kan planeras i god tid inför hösten 2024. Då möjliggörs också en dialog med branschens företag om att säkerställa en långsiktigt hållbar finansiering.

Erfarenheten från sågverken är att deltagarna efter utbildningen har en förståelse för hela sågverksprocessen på ett sätt som tar flera år för vanliga anställda att lära sig. Genom de digitala utbildningsformerna som vuxit fram skulle det även vara möjligt att forma ett upplägg där några deltagare läser delar av teoriveckorna på distans, uppkopplade genom dator. Det skulle ge möjlighet för sågverk längre från Mariannelund att vara med i utbildningen med deltagare som har lokal förankring i deras närområde.

En delfinansiering av Region Jönköpings län ligger i linje med det regionala uppdraget att säkerställa en god kompetensförsörjning i hela länet, något som denna del av länet är i stort behov av.

Den totala kostnaden för en utbildning under hösten är 340 000 kr. Region Jönköpings län delfinansierar utbildningen med max 50 procent, 170 000 kr.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-17
- Ansökan om medfinansiering av utbildning till sågverksoperatör i Eksjö kommun.

Beslut skickas till

Vuxenutbildningen i Eksjö kommun

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Thomas Strand
Sektionschef

Ansökan om medfinansiering av utbildning till sågverksoperatör i Eksjö kommun

Bakgrund

De senaste åren har Mariannelunds folkhögskola, i nära samarbete med Svenskt Trätekniskt Forum -STTF och sågverken lokalt och regionalt, bedrivit en utbildning till sågverksoperatör.

På grund av förändrade förutsättningar rörande statsbidrag till folkhögskolorna kan Mariannelunds folkhögskola inte längre bedriva den aktuella utbildningen, varför tanken på att byta huvudman för utbildningen föddes. Vuxenutbildningen i Eksjö har undersökt möjligheterna att överta huvudmannaskapet för utbildningen men kommer, med nuvarande utformning av statsbidrag för regionalt yrkesvux inte kunna täcka kostnaderna, givet de senaste kursstarternas söktryck.

Rektorerna på Mariannelunds folkhögskola och Vux i12 har i diskussion med Thomas Strand på Region Jönköpings Län diskuterat möjligheten att via regionen söka ett tillfälligt bidrag för att genomföra utbildningen.

Vux i12, vuxenutbildningen i Eksjö kommun, ansöker härmed om en medfinansiering om 50% för kommande kursstarter.

Om kursen

Kursen har drivits under tre terminer och har alltmer hittat sin form. Den första kursen hade 12 deltagare och den sista kursen hade 8 deltagare med. Antalet deltagare på kursen beror på söktryck och på antalet praktikplatser som är tillgängliga. Utmaningen har delvis varit att få tillräckligt många sökande för att kunna göra ett bra urval. Målsättningen har varit 12 deltagare och att långsiktigt kunna öka till 15 deltagare. Mariannelunds folkhögskola ligger centralt, mitt i Smålands sågverksbälte vilket gett möjlighet till bra med praktikplatser.

Utmaningarna har främst handlat om att säkerställa rätt rekrytering av deltagare och att få APL (Arbetsplatsförlagt lärande) att fungera bra. Vi har lärt oss bättre bedöma vilka kvalifikationer som krävs för att deltagarna kan vara lämpliga och därmed göra ett bättre urval. Utmaningen kring APL har

delvis varit kopplat till rekryteringen av deltagarna, men även att sågverken inte alltid skapat en tydlig organisation så att deltagarna får det stöd dom behöver i lärandeprocessen. Handledarna behöver förstå sin roll och se sig själva som viktiga för att lära deltagarna att förstå processer och maskiner.

Erfarenheten från sågverken är att deltagarna efter utbildningen har en förståelse för hela sågverksprocessen på ett sätt som tar flera år för vanliga anställda att lära sig. Genom utbildningen får deltagarna lära sig alla processer och även förstå sågverksekonomi. Eftersom utbildningen utformats i samverkan med STTF och lärarna är etablerade fortbildare inom sågverksindustrin garanteras utbildningens teoretiska kvalitet.

Genom de digitala utbildningsformerna som vuxit fram skulle det även vara möjligt att forma ett upplägg där några deltagare läser delar av teoriveckorna på distans, uppkopplade genom dator. Varje kurs startar gemensamt på skolan och sedan finns huvudklassen på skolan med några digitala hubbar i andra regioner. Det skulle ge möjlighet för sågverk i andra regioner att vara med i utbildningen med deltagare som har lokal förankring i deras närområde.

Kostnad för att driva utbildningen

Kostnaden för Mariannelunds folkhögskola att driva utbildningen finns beskriven nedan. Fördelen med utbildningen är att den, i jämförelse med många andra utbildningar, inte kräver lika mycket lärarledda lektioner. I upplägget är sex av 18 veckor lärarledda. Däremot är kravet på lärarens kompetens avgörande, vilket begränsar vilka som kan vara lärare. Lärarkostnaden har därför varit högre än för andra kurser.

Budget

Kursföreståndare 20% i 6 månader	70 000 kr
Huvudlärare i 6 veckor	250 000 kr
Administration och övriga kostnader*	20 000 kr

TOTALT **340 000 kr**

* övriga kostnader är t.ex. fika på teoriveckorna, resekostnader för studiebesök, kursmaterial m.m.

För Vuxenutbildningen i Eksjö kommun

Christian Thomsen

Vuxenutbildningschef

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Delårsrapport 1 - 2023 Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- godkänner Delårsrapport 1- 2023 Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Sammanfattning

I januari 2023 antog Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet Verksamhetsplan 2023 för Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet samt godkände förslag till budgeterade anslag 2023 för nämndens centrala anslag samt för verksamhetsområde Regional utveckling, utbildning och kultur. Delårsrapport 1 2023 ger återslaggande av verksamhetsplan och budget.

Information i ärendet

Regionfullmäktiges beslutade budget med verksamhetsplan 2023 anger utgiftsramar och verksamhetsmål som ska nås för Region Jönköpings läns samlade åtagande, oavsett vem som utför verksamheten. I januari 2023 antog Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet Verksamhetsplan 2023 för Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet samt godkände förslag till budgeterade anslag 2023 för nämndens centrala anslag samt för verksamhetsområde Regional utveckling, utbildning och kultur. Delårsrapport 1 2023 ger återslaggande av verksamhetsplan och budget.

Regiondirektören är ytterst verkställande tjänsteman som på regionstyrelsens och nämndernas uppdrag leder verksamheten i enlighet med fastställd verksamhetsplan och budget för regionstyrelse respektive nämnd. Operativt ansvar fördelas vidare till verksamhetsområdesdirektör som rapporterar till regiondirektören.

Delårsrapporterna utgör tillsammans regiondirektörens återslaggande av förvaltningens verksamhet och resultat för delår ett 2023. De är också en del av Region Jönköpings län interna kontroll. Delårsrapporterna är även ett viktigt underlag för regionledningskontorets arbete med Region Jönköpings läns delårsrapport som utgör regionstyrelsens återslaggande till regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Missiv 2023-05-22
- Delårsrapport 1 2023 Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslut skickas till

Regionledningskontoret Regiondirektören
Regionledningskontoret Ekonomi

REGIONLEDNINGSKONTORET

Kerstin Hammar
Ordförande nämnd för arbetsmarknad,
näringsliv och attraktivitet

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Delårsrapport 1

Styrelse/nämnd

Tertial 1 2023

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet
(ANA)

Dnr RJL 2023/26

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA)

Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping

© Region Jönköpings län, www.rjl.se

Innehållsförteckning

Inledning	4
Medborgare och kund	6
Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på.....	6
Process och produktion	9
Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare.....	10
Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet	11
Lärande och förnyelse	13
Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya.....	13
Strategiska mål: Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion	13
Ekonomi	16
Strategiska mål: God och hållbar hushållning	16
Bilaga: Intern kontroll-Månadsrapport	18

Inledning

Nämnden för Arbetsmarknad, Näringsliv och Attraktivitets verksamhetsplanområde omfattar uppdrag inom det regionala utvecklingsuppdraget samt verksamhetsområdet utbildning och kultur.

Det regionala utvecklingsuppdraget utgår ifrån det nationella uppdraget i lagen om regionalt utvecklingsuppdrag (SFS 2010:630). Uppdraget finansieras dels med statliga medel (så kallade 1:1-medel), EU-s strukturfonder samt egna medel (så kallade RU-medel). Medlen ska i huvudsak finansiera olika insatser i länet utifrån den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Insatserna genomförs huvudsakligen i form av projekt.

Bemyndiganderamen för 1:1-medel är 80 mkr varav 27,5 mnkr kan utbetalas under året. Av ramen är 62,9 mnkr uppbokat och tillgängliga medel för beslut är 10,9 mnkr. Utbetalt under året är 8,5 mnkr och prognosen är att samtliga medel kommer att nyttjas under året.

Den rådande osäkerheten kring konjunkturen medför utmaningar för länet på kort sikt. Högre ränta, osäker efterfrågan, störningar i leveranskedjor, tillgång till kompetens och omställningen till hållbart näringsliv är utmaningar. För att motverka dessa så krävs fortsatt stöd kring kompetensförsörjning, stöd vid omställning till och utveckling av hållbara och cirkulära produktionssystem samt en attraktiv livsmiljö. Digitaliseringen ses ofta som ett viktigt verktyg för att lösa dessa utmaningar.

Verksamhetsområdet utbildning och kultur omfattar två naturbruksskolor, två folkhögskolor, Smålands Musik och Teater (SMOT) samt sektionen kulturutveckling. Verksamhetsområdet ansvarar även för flera olika typer av bidrag och ersättningar till bland annat folkhögskolor, organisationer och arrangörer.

På uppdrag av länets 13 kommuner erbjuder verksamhetsområdet naturbruksutbildning för länets invånare på Stora Segerstads naturbrukscentrum och Tenhults naturbruksskola. Inom verksamhetsområdets folkhögskolor, Sörängens folkhögskola och Värnamo folkhögskola, bedrivs folkbildning för deltagare av alla nationaliteter, kön och funktionsvariationer. Verksamhetsområdet erbjuder länets invånare kultur som är hälsofrämjande, bidrar till ett bra liv i länet och är attraktivt för människor och företag. Kulturutveckling har ett regionalt uppdrag inom konst- och bildningsområdena bild och form, dans, film, hemslöjd, litteratur, samt biblioteksutveckling.

Området utbildning och kultur har en nettobudget på 285 mnkr och hade vid utgången av april 383 anställda, varav 357 personer var tillsvidareanställda.

Verksamhetsområdet utbildning och kultur visar en positiv budgetavvikelse på 5,2 mnkr efter april månad och helårsprognosen för 2023 visar ett sammantaget budgetöverskott på 7,8 mnkr. I båda fallen beror avvikelsen jämfört med budget på utökad budgetram för kulturplanens implementering samt ökade intäkter med anledning av mera statsbidrag än beräknat men också lägre personalkostnader bland annat på grund av vakanser.

Under våren har flera aktiviteter och föreställningar anordnats av SMOT för att fler barn och unga i länet ska nås av kultur och kulturupplevelser. I samverkan med samtliga aktörer inom kultursamverkansmodellen, fria kulturaktörer och kommunerna pågår också ett arbete inom ramen för projektet Kulturrätten för att nå ut med konst och kultur till grundskolans elever. En annan central insats är det utvecklingsarbete som sker tillsammans med länets folkbibliotek för barns delaktighet och inflytande.

Det preliminära sökunderlaget till Region Jönköpings läns naturbruksskolor ser positivt ut inför nästa läsår. Ett nybyggt djurvårdshus har färdigställts under våren på Tenhults naturbruksgymnasium och inflyttning har påbörjats.

Måluppfyllelse ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

	2023-04-30	Andel	2022-04-30	Andel
Antal mätetal som är uppfyllda	3	75 %	2	50 %
Antal mätetal som är delvis uppfyllda	1	25 %	0	0 %
Antal mätetal som inte är uppfyllda	0	0 %	2	50 %
Antal mätetal som mäts	4	100 %	4	100 %

Genom strukturerade och systematiska arbetssätt är måluppfyllelsen uppnådd för majoriteten av mätetalen. Bedömning för helåret är att målnivån för samtliga mätetal kommer att vara uppfyllda.

Medborgare och kund

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: Nöjda kunder och intressenter

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Sökande per utbildningsplats (folkhögskolan)	2	—	Årsmått
 Andel antagna i förhållande till antal elever som slutar årskurs 9 i länet (Naturbruksskolorna)	3 %	—	Årsmått

Framgångsfaktorer: God och jämlik hälsa

Uppdrag	Analys
Kultur - Delta i kunskapsutvecklingen med aktiviteter kopplade till kulturens roll för god hälsa.	Nu pågår ett arbete med att utveckla formerna för de kunskapshöjande och kunskapsförmedlande insatserna för länets aktörer inom området kultur för hälsa. Målet för samverkansgruppen blir att bidra till ökad kunskap om kulturens betydelse för det hälsofrämjande arbetet och stimulera fler aktörer i länet att jobba inom området. I höst planeras de första insatserna för det nya arbetssättet.

Framgångsfaktorer: Vitalt och tillgängligt kulturliv

Uppdrag	Analys
Öka nyttjandegraden av våra besöksmål av länsbor.	Arbetet för att uppnå uppdraget ska utgå ifrån den nationella strategin för området. Strategin tillsammans med länets besöksnäringstrategi ska utgöra en grund för kommande arbete och detta planeras att påbörjas under hösten 2023.
Få länets invånare som våra bästa ambassadörer.	Besöksnäringstrategin tillsammans med den nationella strategin ska utgöra grund för kommande arbete. Aktiviteten förväntas att konkretiseras under tertiäl 2.
Kultur - Stärka barn och ungas möjlighet att ta del av och skapa kultur i Jönköpings län.	Arbetet med att skapa lämpliga och lika möjligheter för barn och unga att ta del av och vara delaktiga i kulturell och konstnärlig verksamhet sker inom de flesta konstområdena och verksamheterna. Exempel på insatser är Kulturrätten, en samverkan mellan olika kulturaktörer och kommunerna, erbjudande om kulturupplevelse för skolklasser av SMOT eller kunskapsförmedling kring arbetssätt och metoder mellan kultursamverkansmodellens aktörer och skolan. Det är dock en bra bit kvar innan alla barn och unga i Jönköpings län har en likvärdig tillgång till konst och kultur. För att det ska bli verklighet krävs ett fortsatt målmedvetet arbete i nära samverkan mellan Region Jönköpings län, kommunerna, kultursamverkansmodellens parter, fria

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA), Delårsrapport 1 Styrelse/nämnd 6(23)

Uppdrag	Analys
	kulturaktörer och civilsamhället.
Kultur - Utveckling av kulturens infrastruktur i länet.	En kartläggning av den kulturella infrastrukturen i Jönköpings län har påbörjats och blir en viktig del i analysen av kulturens förutsättningar i länet. Arbetet kommer att pågå under år 2023 och första halvan av år 2024. Kartläggningen förväntas resultera i ett analysmaterial och kunskapsunderlag inför fortsatt utvecklingsarbete.
Kultur - Utveckla, stödja och främja det fria kulturlivet	Dialog och samverkan med det fria kulturlivet sker löpande och inom samtliga verksamheter. Dialogerna är behovsstyrda och ger mycket goda effekter. SMOT samverkar och stödjer det fria kulturlivet genom att erbjuda mentorskap och deltagande i produktioner.
Kultur - Utveckla former som ger alla möjligheter att delta i och ta del av kulturliv och kulturupplevelser.	Verksamheterna inom SMOT erbjuder en bred repertoar, både på kulturhuset Spira samt på turné i länets kommuner. En reviderad planeringsprocess förväntas ge utvecklade möjligheter att anpassa repertoaren med effekter till år 2025. Verksamhetsbidragen till länets kulturaktörer erbjuder också en möjlighet till många av länets invånare att ta del av eller delta i olika kulturaktiviteter som inte anordnas av kulturinstitutionerna.
Kultur - Under 2023 ses principerna för prissättningen vid Kulturhuset Spiras över.	Översyn av principerna för prissättning har skett. Det fria kulturlivet erbjuds 60% rabatt på hyran samt tekniskt stöd.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Publik Smålands Musik och Teater	21 000	27 990 	Publikantalet för första tertiet är bättre än väntat. Budgetering, erfarenhet och prognos säger att ca 30 % av publiken kommer under första tertiet. I år överträffas det delmålet. Störst publik hade Operan La Boheme men även dansföreställningen Strike, teatern En timme i lugn och ro samt barnföreställningen Identitetsakuten har haft stor publik.
 Publik vid föreställningar för barn och ungdom	7 500	6 039 	Under första tertiet av 2023 har flertalet produktioner spelats för barn såsom dansföreställningen Strike, teatern Identitetsakuten och teaterstickornas Krakel Spektakel. Även vårens kulturlov lockade flertal barn till Spira för att uppleva och även delta i kulturella inslag. Identitetsakuten och Strike spelades dessutom på turné och var ute i fem av länets kommuner (Habo, Jönköping, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo). SMOT är på väg att nå målvärdet för 2023 för barn.

Framgångsfaktorer: Ett demokratiskt och jämställt samhälle

Uppdrag	Analys
Utveckla arbetet med att minska oskäligen skillnader i samhället som beror på kön, sexuell läggning eller etniskt ursprung.	Region Jönköpings län (RJL) stöttar flera initiativ inom jämställdhetsområdet. Tillsammans med Länsstyrelsen ansvarar vi för Jäj - en webplattform för länets jämställdhetsarbete. Region Jönköpings län

Uppdrag	Analys
	är även engagerade i initiativet "Årets unga ledande kvinna".
Löpande insamling av data för att följa utvecklingen för att säkerställa att jämställdhetsmålen nås.	Viss insamling sker idag men fortsatt utveckling krävs. Arbetet planeras att utvecklas under hösten 2023.

Process och produktion

Antal	Utfall 2019-04	Utfall 2022-04	Utfall 2023-04	Förändring % 2023- 2019	Förändring % 2023- 2022
Publik Smålands Musik och Teater	43 776	25 543	27 990	-36%	10 %
<i>varav Kulturhuset Spira</i>	<i>31 312</i>	<i>21 584</i>	<i>22 102</i>	<i>-29 %</i>	<i>2 %</i>
<i>varav Jönköpings kommun, exklusive kulturhuset Spira</i>	<i>4 767</i>	<i>531</i>	<i>956</i>	<i>-80 %</i>	<i>80 %</i>
<i>varav övriga kommuner i länet</i>	<i>7 697</i>	<i>3 106</i>	<i>4 676</i>	<i>-39 %</i>	<i>51 %</i>
<i>varav turné utanför länet</i>	<i>-</i>	<i>322</i>	<i>256</i>	<i>-</i>	<i>-20%</i>
Varav publik vid föreställningar för barn och ungdom Smålands Musik och Teater	13 339	4 412	6 039	-55%	37%
<i>varav Kulturhuset Spira</i>	<i>12 303</i>	<i>3 008</i>	<i>3 760</i>	<i>-69 %</i>	<i>25 %</i>
<i>varav Jönköpings kommun, exklusive kulturhuset Spira</i>	<i>184</i>	<i>531</i>	<i>544</i>	<i>196 %</i>	<i>2 %</i>
<i>varav övriga kommuner i länet</i>	<i>852</i>	<i>794</i>	<i>1 572</i>	<i>85 %</i>	<i>98 %</i>
<i>varav turné utanför länet</i>	<i>-</i>	<i>79</i>	<i>163</i>	<i>-</i>	<i>106%</i>

SMOT ökar besökare och publik jämfört med 2022. Fler människor har tagit del av föreställningar, konserter och konferenser under årets första fyra månader. Utvecklingen och arbetet med repertoar och förankring i länet är ett systematiskt arbete. Tillsammans med det varumärkesarbete som gjort under de senaste åren ser man att bland annat publikantalet ökar.

Jämförelsen med samma period 2019 ska göras med viss försiktighet då statistiken för år 2019 inte är statistiskt säkerställd. Dessutom genomfördes den stora barnproduktionen under första tertialet år 2019 men i år kommer den att genomföras under tertial 2.

Antal	Utfall 2019-04	Utfall 2022-04	Utfall 2023-04	Förändring % 2023- 2019	Förändring % 2023- 2022
Besökare Smålands Musik och Teater	43 776	25 543	27 990	-36 %	10 %
Publik vuxen	30 437	21 131	21 951	-28 %	4 %
Publik barn och ungdom	13 339	4 412	6 039	-55 %	37 %
Konferensgäster	3 511	3 734	4 017	14 %	8 %
Erbjuda scenkonst till kommunerna (utifrån kommunernas behov)					
Turné	12	10	10	-17 %	0 %
Samverkan om bussresor till Spira	-	3	2	-	-33 %
Skolföreställningar	-	7	7	-	0 %

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster

Uppdrag	Analys
Upprätta testbäddar för länets kommuner för att stödja hållbar digital utveckling.	Region Jönköpings Län deltar aktivt i arbetet och bidrar med kunskap kopplat till det breda digitaliseringsuppdraget.
Utveckla formerna för att skapa en effektiv, hållbar och innovativ välfärd inom arbetet för digitaliseringsstrategin.	En kunskapsplattform kommer att ta tas i drift under våren och relevanta grupperingar inom Region Jönköpings Län är igång gällande digitaliseringsutvecklingen. Samverkan inom Region Jönköpings Län kring uppdraget har utvecklats och resulterat i en godare och bredare förståelse kring uppdraget.
Kultur - Utveckla och främja digitaliseringens möjligheter för genomförande och spridning av kultur.	Digitala arbetssätt som prövats under pandemins restriktioner har i vissa fall visat sig öka förutsättningarna för ett ökat deltagande i kulturlivet. Det handlar om att ta bort hinder som fysiska avstånd där fler får möjlighet att medverka när det fysiska rummet inte längre är en begränsning. Dessa lärdomar kommer att användas för att utveckla digitala arbetssätt inom andra konstområden.

Framgångsfaktorer: Samverkan med andra aktörer

Uppdrag	Analys
Ta fram en regional utbildningsstrategi utifrån hela länets behov.	Efter uppstart av Kompetensrådet under hösten ska en utbildningsstrategi utarbetas.
Ta initiativ till att skapa ett kompetensråd.	Kompetensråd är under formering. Rådet antas påbörja sitt arbete under hösten 2023.
Kultur - Skapa bättre förutsättningar att verka som professionell kulturutövare i länet.	En översyn av kulturbidragen kommer att genomföras 2023 och beräknas vara klar i november. Ett syfte är att se över formuleringarna i bidragsreglerna och ansökningshandlingarna så att konstens tematik, form och uttryck inte riskerar att påverkas av politisk styrning. Ett annat syfte är att se över om nya bidragsformer ska läggas till. Exempelvis säger kulturplanen att det ska avsättas medel till utställningsaktörer för medverkansersättning (MU-avtalet). Främjande verksamhet för professionella utövare sker även i form av kunskapshöjande insatser, exempelvis i nätverket Konstforum och inom litteraturområdet där författare har möjlighet att exponera sina verk inför en potentiell publik i samarbete med bibliotek, köpcentra, föreningar med flera.
Kultur - Utveckla hållbara strukturer för samråd, samverkan och dialog mellan aktörer inom kulturområdet.	Under våren har dialoger med verksamheterna inom kultursamverkansmodellen genomförts. Dialogerna har bland annat handlat om att ta fram förslag till nya verksamhetsuppdrag kopplande till Kulturplan 2023-2025. Återkommande dialoger förs med kommunernas kultur- och bibliotekschefer. Där pågår ett utvecklingsarbete under namnet "Mer bibliotek". Syftet är att hitta nya och fördjupade samverkansformer mellan länets folkbibliotek som

Uppdrag	Analys
	kan leda till effektivare användning av resurserna för att klara av att vidmakthåll och stärka servicen till länets biblioteksbesökare. De årliga konstområdesdialogerna genomförs i november.
Kultur - En hållbar utveckling i Sydsverige till förmån för hela landet.	Samarbetet inom de olika konstområdena inom ramen för Regionsamverkan Syd (RSS) har hittills i år inneburit en fortsatt utveckling av den interregionala samverkan och bidrar till utveckling av konstområdena i Jönköpings län. Särskilt gäller detta områdena biblioteksutveckling, bild och form, dans, film, hemslojd och litteratur.
Kultur - Utveckla arbetet med att initiera och främja samtal om yttrandefrihet, mångfald, demokrati och mänskliga rättigheter samt väcka uppmärksamhet för frågorna.	Året inleddes med att förbereda mottagandet av Region Jönköpings läns fjärde fristadskonstnär. När fristadskonstnären skulle resa till Sverige arresterats hen vid incheckning på flygplatsen. Efter ca 1 månad släpptes fristadskonstnären ur fängelset. Passet är dock fortfarande i förvar hos regimen. Region Jönköpings läns fristadskoordinator har en tät kontakt med fristadskonstnären och det är oklart när och om hen släpps ut ur sitt hemland och kan komma till oss. Biblioteksutveckling Jönköpings län medverkar i projektet Biblioteken som tankesmedjor i samverkan med de regionala biblioteksverksamheterna i Skåne, Halland, Blekinge, Kronoberg och Kalmar län. Projektet finansieras av Regionsamverkan Sydsverige. Biblioteken som tankesmedjor befinner sig i en uppstartsfas och från Jönköpings län kommer Habo och Vaggeryds att delta i pilotprojektet. Under 2023-2024 kommer pilotbiblioteken att arbeta med att testa nya metoder för att utveckla demokratiuppdraget i en digital samtid. Inför hösten 2023 planeras ett genomförande av arrangemanget Röster för yttrandefrihet.
Nomineringar till programråd för yrkesprogram inom gymnasieskolan.	Aktiviteten startas inför att Kompetensrådet etableras under hösten 2023.

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag	Analys
Utbildning - Utveckla formerna för att livsmedel som producerar på våra naturbrukscentrum kan användas i Region Jönköpings läns livsmedelsförsörjning.	En förstudie avslutades under hösten 2022. Den visade på goda möjligheter till hemtagning av främst nötkött från Region Jönköpings läns naturbruksgymnasieskolor till Region Jönköpings Läns måltidsverksamheter. Genomförandeprojekt är ännu inte påbörjat men bör ske i samverkan mellan måltidsverksamheten och länets naturbruksgymnasieskolor.

Framgångsfaktorer: Utveckla förmågan att dra nytta av de resurser som EU erbjuder

Uppdrag	Analys
(ANA,TIM) Genomföra satsningar och samarbeten för att informera om EU och om EU:s fonder.	Information om EU och EU:s fonder sker inom etablerade nätverksstrukturer. Den nya programperiodens start har medfört nya möjligheter och ett ökat intresse från länets aktörer och har resulterat i ett ökat antal ansökningar om medel från fonderna.
Främja och delta i kulturellt samarbete inom och utanför länet, delta i och utveckla internationell samverkan och samspel, samt delta i de nationella och regionöverskridande samtalen om kulturens och bildningens möjligheter och utveckling.	Inom sektionen kulturutveckling har alla konst- och verksamhetsområden deltagit i interregionala och nationella samverkansforum och nätverk. I arbetet med fristadsuppdraget har sektionen även deltagit i internationella forum inom ramen för International Cities of Refuge Network (ICORN). Sektionens medverkan i samverkansforum och nätverk stärker arbetet med att utveckla kulturlivet i Jönköpings län. Konkret har det inneburit kunskapsutveckling, inom exempelvis publikutveckling, påverkan och stärkt dialog med statliga kulturmyndigheter, samarbeten inom RSS, utvecklad talangutveckling samt forskning och samverkan med kulturlivets olika aktörer i länet.

Framgångsfaktorer: Utbildningsinnehåll anpassat till elevens behov

Uppdrag	Analys
Utbildning - Eleverna på naturbruksgymnasierna ska slutföra sin utbildning med godkänd examen inom tre år.	Distansundervisningen under pandemin har medfört att färre elever slutför sin utbildning med godkänd examen inom tre år. Detta beror till stor del på att möjligheterna att ge eleverna stöd i form av extra anpassningar är begränsade. Stor andel av de som inte lyckas nå yrkesexamen har fått reducerade studieplaner, ofta på grund av psykisk ohälsa. Åtgärder och anpassningar sker på skolorna utifrån de individuella förutsättningarna.
Utbildning - Deltagarna inom folkhögskolan ska slutföra sina kurser.	Folkhögskolornas deltagare fortsätter att till stor del slutföra sina kurser. Skillnader finns mellan olika program och avhopp sker ofta utifrån individuella förutsättningar snarare än upplevda brister i utbildningen.
Utbildning - Utbildningar anpassade efter näringsens behov ska erbjudas.	En stor andel av eleverna på skolorna får anställning direkt efter avslutade studier. En kontinuerlig utveckling av skolornas verksamheter sker för att utbildningarna ska vara aktuella och relevanta utifrån näringsens behov.
Utbildning - Ett attraktivt och framtidsinriktat utbildningsutbud.	Ett nytt samverkansavtal med länets kommuner har tagits fram och beslutats. Till detta samverkansavtal finns en framtiden verksamhetsinriktning för de kommande åren. Fortsatt samverkan tillsammans med näringarna och utifrån kompetensbehovsanalys är viktiga faktorer för att kvarstå på en god nivå.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Förbättringskunskap

Uppdrag	Analys
Kultur - Främja utveckling av berörda konst- och bildningsområden.	Kulturforum är ett av regionens viktigaste verktyg för att främja utvecklingen av kulturen i länet under år 2023. 160 personer deltog och forumet resulterade i fortsatt dialog och samverkan kring utvecklingsinsatser.

Framgångsfaktorer: Professionell kunskap

Uppdrag	Analys
Utbildning - Tillvarata den pedagogiska kompetensen.	Uppdraget följs upp årligen. Vid alla nyrekryteringen är målet att anställa behörig personal samt att erbjuda obehörig personal kompletterande utbildning.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Andel behöriga lärare	100 %	—	Årsmätetal

Strategiska mål: Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion

Framgångsfaktorer: Innovationsstödjande arbete

Uppdrag	Analys
Utveckla formerna för att tillämpa aktuell forskning.	Samverkan med främst Jönköping University men även med andra forskningsinstitutioner har utvecklats och dialoger pågår i olika forum. Förväntat resultat kan antas vara förbättrad kunskap om förutsättningar och utmaningar i Jönköpings Län samt en förbättrad interregional samverkan. Arbetet är långsiktigt.
Stödja utvecklingen av ett hållbart, diversifierat och kunskapsintensivt näringsliv i hela länet genom smart specialisering.	Under våren kommer transformationsanalysen av länet utifrån smarta specialiseringsstrategin att presenteras. Denna kommer att utgöra underlag för vidare arbete. Även nationell samverkan genom Vinnovas huvudmannaskap har påbörjats under året. Smarta specialiseringsstrategin utgör en grund för flera beviljade projekt som förväntas ge effekt på 2-3 års sikt.
Arbeta för att fler företag ägs av kvinnor eller där VD:n är en kvinna.	Under året har Region Jönköpings Län deltagit i arbetet med att utse årets unga ledande kvinna vilket är ett positivt arbete. Fortsatt arbete och mer kunskap kring utmaningar och svårigheter behövs dock och Region Jönköpings Län avser att under året föreslå kunskapsbildande insatser för att kunna återkomma med förslag på åtgärder.
Arbeta för att öka andelen kvinnor i bolagsstyrelser.	Under året har Region Jönköpings Län deltagit i arbetet med att utse årets styrelsetalang, vilket är den

Uppdrag	Analys
	del i arbetet med årets unga ledande kvinna. Arbetet är positivt och förväntas ge positiva effekter. Ökad kunskap kring utmaningar och hinder krävs för att kunna föreslå relevanta åtgärder. Region Jönköpings Län avser att återkomma under hösten med förslag på kunskapshöjande insatser.
Arbeta för att fler företag startas och stimulera nya näringar.	Samverkan inom det företagsstödande systemet sker aktivt för att stödja nya näringar och företag.
Stödja affärs- och kompetensutveckling för företagare på landsbygden.	Region Jönköpings Län stödjer företagare på landsbygden med ett brett spektrum av erbjudanden, till exempel olika former av affärsutvecklingscheckar eller investeringsstöd. Utveckling kring att nå aktuella företagare med erbjudandena kan krävas samtidigt som Jönköpings Län har uppvisat goda effekter på genomförda insatser vid nationella jämförelse.

Framgångsfaktorer: Arbeta proaktivt med omvärldsanalys

Uppdrag	Analys
(ANA,TIM) Ta fram ett ramverk för uppföljning och analys för grön omställning.	En förstudie planeras att påbörjas under hösten 2023.
(ANA,TIM) Utarbeta verktyg för uppföljning och utvärdering.	Omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning kring uppföljningsstruktur pågår under våren och till hösten beräknas arbetet med att skapa indikatorer att aktualiseras.
(ANA,TIM) Utveckla analys- och prognosarbetet.	Formerna för fortsatt samverkan med Jönköping University har utvecklats under våren. Nya verktyg i form av länsbarometern har införts och ett nytt verktyg för portföljstyrning är under utveckling.

Framgångsfaktorer: Etablera jämlika möjligheter till utbildning och livslångt lärande i hela länet

Uppdrag	Analys
Årlig prognos över kompetensbehov i länet på kort och lång sikt.	Region Jönköpings Län utvecklar prognosverksamheten kring kompetensbehov. En prognos för år 2023 har tagits fram och en modell kring framtidsspaning kommer att börja att utvecklas under hösten år 2023.
Konkretisera den roll som folkbildningens aktörer kan spela i det regionala kompetensförsörjningsarbetet.	Under våren 2023 kommer dialoger att ske kring hur kopplingarna kan stärkas och hur olika aktörer kan bidra.
Kartlägga hur länets kommuner arbetar med lärcentra och hur Region Jönköpings län kan stödja arbetet.	Under perioden har länets komvuxchefer sökt statsbidrag för lärcentra och detta har skett i dialog med Regional utveckling. Jönköpings kommun har tillsammans med Habo och Mullsjö fått statsbidraget beviljat för första gången och nu pågår arbete med att upprätta ett fysiskt lärcentra i Jönköpings kommun.
Arbeta för att det livslånga lärandet möjliggörs genom olika lokala och regionala modeller.	Kontinuerligt arbete sker i samverkan mellan länets olika aktörer. Den nya programperioden för Europeiska Socialfonden (ESF) har medfört nya möjligheter till finansiering av gemensamma insatser

Uppdrag	Analys
	men utifrån en ny struktur jämfört med tidigare perioder.

Ekonomi

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag	Analys
Handlingsplan för ekonomi i balans	Ekonomin är i balans. Verksamhetsområdet visar en positiv budgetavvikelse.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Ekonomi i balans	0 tkr	10 314 tkr 	Regional utveckling (ANA) +10,3 mnkr A. Verksamhetsområdet Utbildning och kultur (+5,2 mnkr) Folkhögskolornas budgetavvikelse är positiv och uppgår till 0,5 mnkr och beror bland annat på ny budget för animationsutbildningens tredje år som inte har startat ännu samt vakanser. Verksamheten vid SMOT uppvisar en positiv budgetavvikelse med 1,5 mnkr. Den förklaras främst av lägre personalkostnader för musikerna samt högre intäkter än periodiserad budget. Sektionen för kulturutveckling, kulturbidrag och gestaltning samt kulturprojekten visar en positiv budgetavvikelse med ca 3,4 mnkr. Detta beror framförallt på det tillskott i budget med 6 mnkr för kulturplanens implementering som inte är fördelat än. Dessutom lägre personalkostnader än budgeterat med anledning av vakanser samt högre statsbidrag än budgeterat. Inom övrig bidragsgivning återfinns en negativ budgetavvikelse motsvarande ca -1,2 mnkr, vilket förklaras av periodiseringsfel som kommer att rättas till i maj. Samtliga bidrag som ska vara utbetalda under perioden är utbetalda. De administrativa gemensamma kostnaderna visar en positiv budgetavvikelse på 1,0 mnkr och beror bland annat på vakanser. Naturbruksskolorna är inte anslagsfinansierade och respektive skolas resultat balanseras vid årets slut som möter tidigare års upparbetade resultat. Båda skolorna känner av lägre elevintäkter jämfört med budget men har goda förhoppningar att fylla klasserna till höstterminen. Det preliminära sökunderlaget ser positivt ut. B. Regionövergripande ANA (+5,1 mnkr) Den positiva budgetavvikelsen med ca 5,1 mnkr förklaras genom att regionala utvecklingsmedel inte är nyttjade i nivå med budget. Nämndens egna kostnader visar en liten negativ avvikelse med anledning av högre kostnader i samband med en ny mandatperiod.
 Prognos	0 tkr	9 800 tkr 	Regional utveckling (ANA) +9,8 mnkr A. Verksamhetsområdet Utbildning och kultur

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA), Delårsrapport 1 Styrelse/nämnd 16(23)

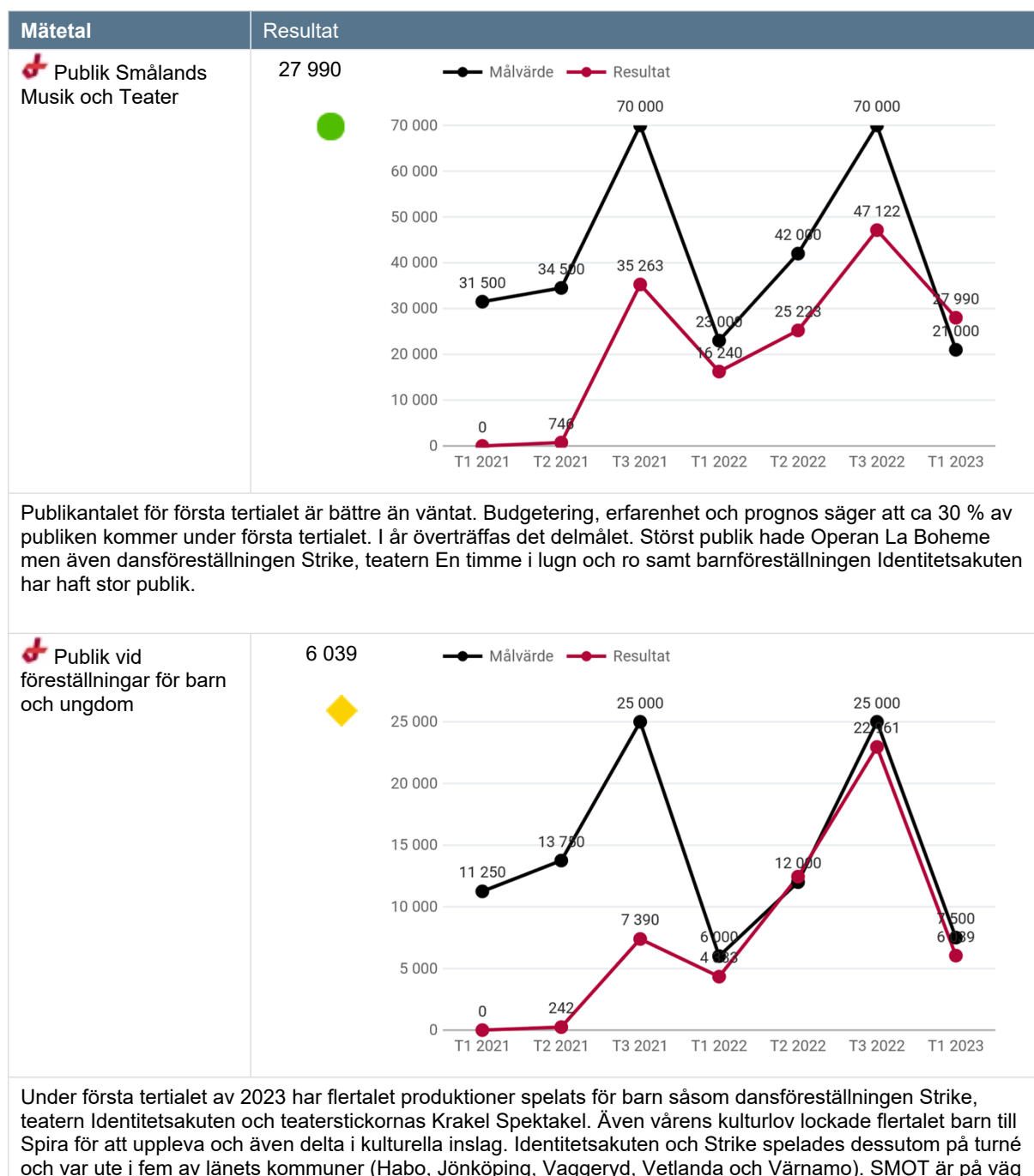
Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			(+7,8 mnkr) Prognosen för helåret 2023 för verksamhetsområdet visar ett sammantaget budgetöverskott på 7,8 mnkr, vilket är drygt 2 mnkr högre jämfört med utfallet efter april månad. Folkhögskolornas prognos visar en positiv budgetavvikelse med 0,3 mnkr som i stort beror på beräknade högre intäkter jämfört med budget vilket bland annat beror på högre etableringsstöd än budgeterat samt vakanser. Helårsprognosen för SMoT visar på en negativ avvikelse med -0,7 mnkr. Den största förklaringen är att intäktsprognosen för en musikal är halverad jämfört med budget, vilket är en konsekvens av färre föreställningar och mindre kända personer i ensemblen jämfört med ursprunglig budget. Även intäktsprognosen för Söndagssymfonierna har sänkts med anledning av mindre publik än beräknat. Prognosen för sektionen för kulturutveckling visar en positiv avvikelse på 7,0 mnkr. Den främsta anledningen är att den utökade budgeten för kulturplanens implementering inte kommer att fördelas/förbrukas i sin helhet under året. Arbete pågår för att se var den budgeten gör störst nytta men under tiden ges utrymme för tillfälliga satsningar. Dessutom har sektionen beräknat lägre personalkostnader med anledning av några vakanser samt högre intäkter i form av mer statsbidrag än budgeterat. Prognosen för den centrala administrationen visar en positiv avvikelse med ca 1,2 mnkr. Naturbruksskolornas prognos visar ett negativt resultat med ca -3,2 mnkr som bland annat beror på lägre elevintäkter. Underskottet kommer att täckas av tidigare års balanserade resultat vid årets slut. Skolorna arbetar med åtgärdsplaner för att få en ekonomi i balans. B. Centrala anslag (+2,0 mnkr) Prognosen för regionala utvecklingsmedel för helåret 2023 beror till stor del på vilka nya projekt samt övriga satsningar som kommer att beslutas under resterande del av året. Den bedömningen är svår att göra men prognosen som nu är lagd visar på en positiv budgetavvikelse med 2 mnkr vid årets slut. Nämndens egna kostnader förväntas vara i budgetbalans vid årets slut.

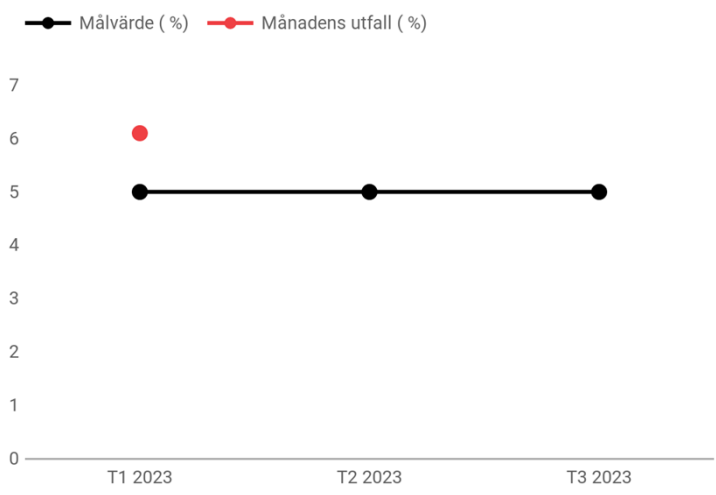
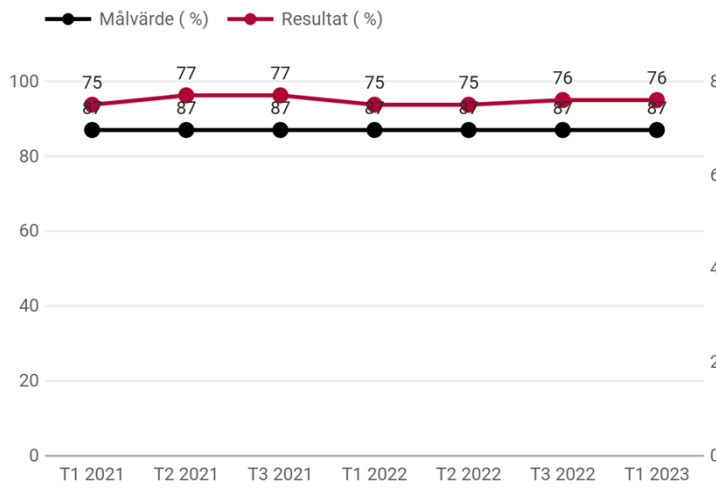
Bilaga: Intern kontroll-Månadsrapport

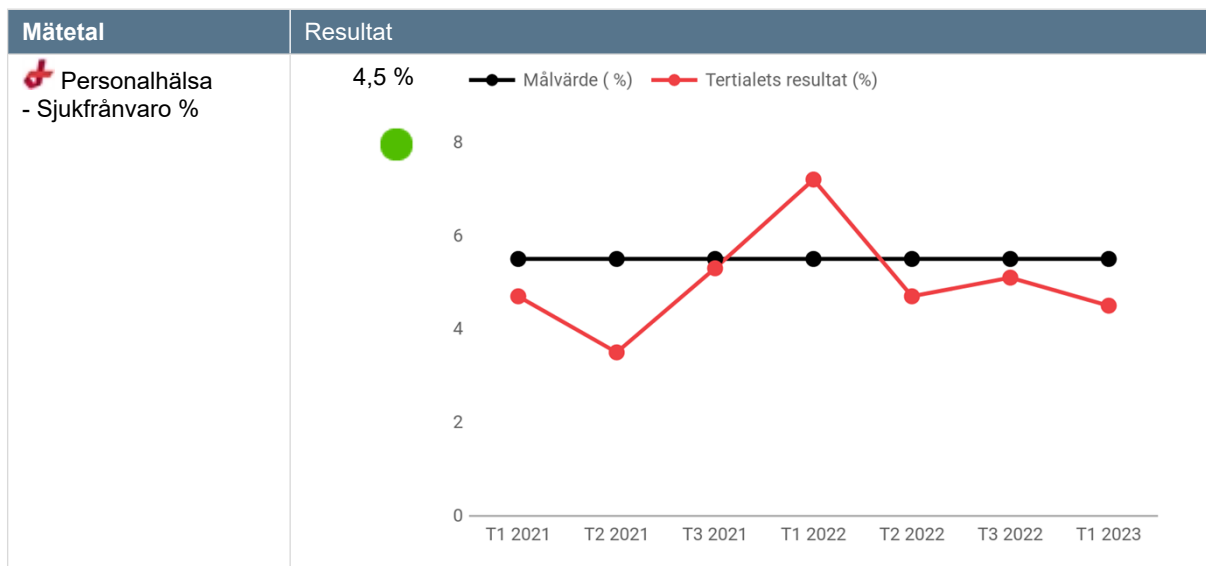
Månadsrapporten återrapporterar av fullmäktige beslutade måttetal som mäts inom nämndens verksamhetsområde.

Månadsrapport – april 2023, ANA

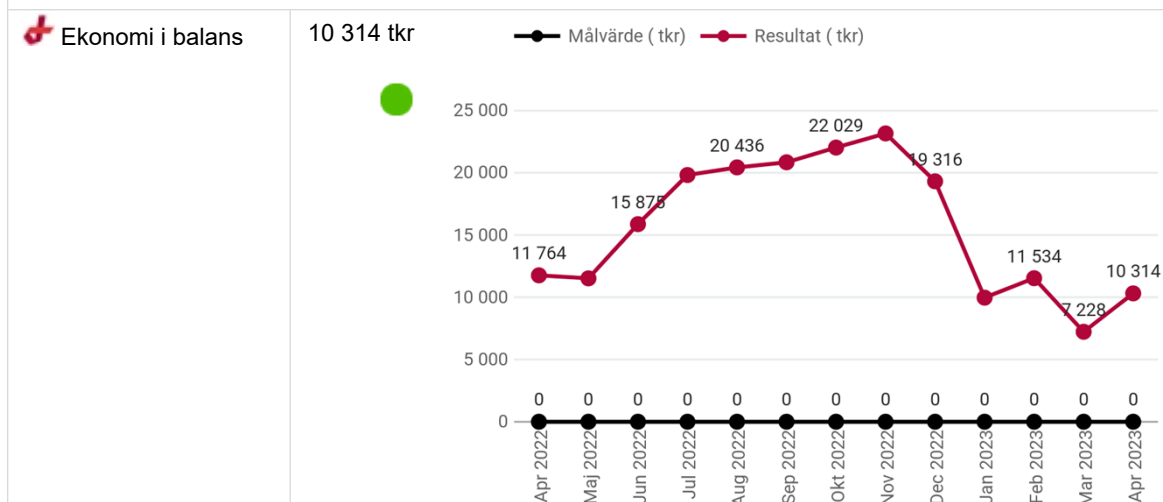
0 ■ 3 ◆ 3 ● 0 — av 6 Måttetal

Mätetal	Resultat
att nå målvärdet för 2023 för barn.	
 Personalomsättning (andel externa avgångar exkl pension) under de senaste 12 månaderna	6,1 % —●— Målvärde (%) —●— Månadens utfall (%) T1 2023 T2 2023 T3 2023
Personalomsättningen i de fem verksamheterna är något lägre jämfört med årsskiftet. Totalt har 22 personer valt att avsluta sin anställning inom verksamhetsområdet varav de flesta hade anställningar på skolorna.	
 Andel heltidsanställda	76 % —●— Målvärde (%) —●— Resultat (%) T1 2021 T2 2021 T3 2021 T1 2022 T2 2022 T3 2022 T1 2023
Heltid som norm gäller men det finns deltidsanställda i verksamheterna framför allt på de fyra skolorna och det är personer som arbetar nära eller med elever. Det är bland annat inom kök och service på skolorna men också fritids- och elevassistenter samt en del lärare i udda ämnen på folkhögskolor. Men ingen arbetar deltid ofrivilligt.	

Inom verksamhetsområdet har antalet sjuktimmar i förhållande till antalet ordinarie arbetstid har minskat till 4,5 % jämfört med 7,2 % samma period förra året. Minskningen är störst bland män, 2,1 % (6,5 %) men även kvinnor har minskat antalet sjuktimmar 5,9 % (7,6%). Det är framförallt den korta sjukskrivningen som har förbättrats för både kvinnor och män. Vad gäller långtidssjukskrivningar är nedgången störst bland männen. Värt att notera är att för anställda under 30 år är det enbart korttidssjukfrånvaro och att långtidssjukskrivningarna är störst i åldersgruppen 50-59 år samt att deltidsanställda är mer sjukskrivna än de som är anställda på heltid.

Regional utveckling (ANA) +10,3 mnkr

A. Verksamhetsområdet Utbildning och kultur (+5,2 mnkr)

Folkhögskolornas budgetavvikelse är positiv och uppgår till 0,5 mnkr och beror bland annat på ny budget för animationsutbildningens tredje år som inte har startat ännu samt vakanser.

Verksamheten vid SMOT uppvisar en positiv budgetavvikelse med 1,5 mnkr. Den förklaras främst av lägre personalkostnader för musikerna samt högre intäkter än periodiserad budget.

Sektionen för kulturutveckling, kulturbidrag och gestaltning samt kulturprojekten visar en positiv budgetavvikelse med ca 3,4 mnkr. Detta beror framförallt på det tillskott i budget med 6 mnkr för kulturplanens implementering som inte är fördelat än. Dessutom lägre personalkostnader än budgeterat med anledning av vakanser samt högre statsbidrag än budgeterat.

Inom övrig bidragsgivning återfinns en negativ budgetavvikelse motsvarande ca -1,2 mnkr, vilket förklaras av periodiseringsfel som kommer att rättas till i maj. Samtliga bidrag som ska vara utbetalda under perioden är utbetalda.

De administrativa gemensamma kostnaderna visar en positiv budgetavvikelse på 1,0 mnkr och beror bland annat på vakanser.

Naturbruksskolorna är inte anslagsfinansierade och respektive skolas resultat balanseras vid årets slut som möter tidigare års upparbetade resultat. Båda skolorna känner av lägre elevintäkter jämfört med budget men

Mätetal	Resultat
	har goda förhoppningar att fylla klasserna till höstterminen. Det preliminära sökunderlaget ser positivt ut. B. Regionövergripande ANA (+5,1 mnkr) Den positiva budgetavvikelsen med ca 5,1 mnkr förklaras genom att regionala utvecklingsmedel inte är nyttjade i nivå med budget. Nämndens egna kostnader visar en liten negativ avvikelse med anledning av högre kostnader i samband med en ny mandatperiod.

